NEWROZ

Aylık Siyasal-Kültürel Dergi
Sayı 6 Nisan 1992 Fiatı: 8000TL(KDV Dahil)

Cejna Newrozê

di xwînê de gemirandin!

NEWROZ

AYLIK SİYASAL-KÜLTÜREL DERGİ

Newroz Yayıncılık
Sahibi
Hüseyin ALATAŞ
Genel Yayın Yönetmeni
Remzi BİLGET
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Fatma KARABACAK

Yönetim Yeri
Kemalpaşa Mah. Defteremini Sk.
No: 2/4 Akkoyun Apt. Kat: 4 D:10
Aksaray /İSTANBUL
Tel: 511 96 56

Adıyaman İrtibat Bürosu
Ali GÖKKAYA
Ulucami Mah. Gölbaşı Cad.
Korunanlar Pasajı No: P/25
ADIYAMAN

Diyarbakır İrtibat Bürosu
Mehmet KEŞLİ, Nusrettin MAÇİN
İnönü Cad. Kahraman İşhanı
Kat: 2/15 DİYARBAKIR
Tel: 47374

Gaziantep İrtibat Bürosu
Sait Yıldırım
Karagöz Cad. Gören İşhanı
Kat: 3 No: 5 G.ANTEP

Malatya İrtibat Bürosu
Ali TEMEL
Hamidiye Mah. Nasuhi Cad.
İnan İşhanı Kat: 2 No: 69
MALATYA

İsviçre Temsilciliği
Abuzer KILIÇ
Fribourg Str. 180
3008 Bern SCHWEİZ

Almanya Temsilciliği
Mehmet DURMUŞ
İnrather Str-321
Zim-23 4150 Krefeld-ALMANYA
Tel: 2150-31 24 48

Dizgi: Asmin
Baskı: Uygun Basım LTD. ŞTİ.
Dağıtım: Birleşik Basın Dağıtım A. Ş.

Banka Hesap No:
Hüseyin ALATAŞ
Türkiye İş Bankası Aksaray Şubesi
Yurtiçi: 1002-300-975165
Yurtdışı Döviz Hesabı: 30100-91599

Abone Koşulları ve Birim Fiatları:
Yurtiçi: Aylık Birim Fiatı: 8.000 TL
6 Aylık Abone: 40.000 TL
Yıllık Abone Bedeli: 80.000 TL
Yurtdışı:
Almanya: 7 DM
Fransa: 20 FF
İsviçre: 7 SF
Yıllık Abone Bedeli:
Almanya: 80 DM
Fransa: 200 FF
İsviçre: 80 SF

İÇİNDEKİLER

Sunu 1
Cizre, Şırnak, Nusaybin 2
Kanlı Newroz 4
Mart'ın İçinden 11
Kürdistan Senaryosu 12
"Devlet Baba"nın Mart Katliamı 15
Seri Kontra Cinayetleri 18
Öz Dinamikler Temelinde Örgütlenmek 20
Devrimin Örgütlenmesi ve Azınlıklar Sorunu 22
İşçi Sınıfının Sendikal ve Politik Mücadelesi -4- 25
Dersim Savunması 32
Direnmek Yaşamaktır 36
İşkence Kurumlaşmıştır 41
Marksizmin Krizi 42
Kürt Gençliği Konsomolunu Yaratmalıdır 44
8 Mart Bir Newroz Olmalıdır 46
Şanlı Emektepe Direnişi 49
Kürt Hak ve Özgürlükler Vakfı Kuruluyor..... 51
Law 55
Ey Raqıb 57
Dersên Zmanê Kurdî -V1- 58
Şiir 64

www.arsivakurdi.org

SUNU

Mart ayı her yıl için farklı bir anlam yüklenmeye devam ediyor. Birçok dönüm noktasını, mücadelede yükselişi, acıyı-sevinci birlikte yaşayışı içinde barındıran mart, bu yılda halkımız için birçok anlam yüklenmesiyle doluydu.

Devletin halkımıza yönelik çağdışı politikalarının doruğa ulaştığı, pervasızlaştığı bir çıkışı yeniden gözlemledik. Tarih tekerrür edercesine, zorbalık, kırım ve operasyonlar...

Diğer yandan halkımızın adım adım gerçekliğini dosta düşmana kabul ettirişi...

Bunlardandır ki, önümüzdeki günler çetin geçeceğe benziyor. Burjuvazi ve onun iktidarı halkımıza karşı "zafer" peşinde. Tersinden ise gelinen noktada halkımız ve öncüleri için varolan kazanımları koruma ve daha ileri mevzilere taşıma görevlerinin üstesinden gelmek gibi bir yükümlülük sözkonusu.

Newroz ve sonuçlarına ilişkin değişik açılardan yaklaşım ve değerlendirmeleri ağırlıklı olarak sayfalarımıza aldık . Belirtelim ki, sayfalarımızda yer aldığı kadarıyla yaşanmadı Newroz. Halkımızın bulunduğu her alanda değişik görkemlerle kutlandı. Diğer yandan ise, devletin TV ve radyolarında, boyalı basınında verilen çarpıtma ve yalan haberlerin aksine, '92 Newroz'unda vahşiane girişimlerin boyutunu tesbit edebilmek ise hayli güçtür. Nisan başında İHD heyeti ile olay mahalini gezen dergimiz sahibi ve muhabir arkadaşlarımızın gözlemlediği gerçeklik tüyler ürpertici boyuttadır. Bir sonraki sayımızda vermeye çalışacağımız bu izlenimlerden bir kaç noktayı sunalım. Olayı yaşayan bir tanık şöyle açıklıyor: "Devlet katliamını gizlemek için Şırnak'ta resmi dairelere gerilla kılığında saldırılar düzenledi" ya da "top mermisi, bomba ve roketlerle birçok ailenin evi başına yıkılmış ve kolu, bacağı ya da vücudunun diğer uzuvları kopmuş onlarca insan vardır". Demokrat ve şeffaf hükümetin iç yüzü bu .

Görev, tüm yaşanan vahşeti ortaya sermek, bundan sonra olabileceklerin önüne geçebilmek için en geniş anlamda bütün dünya kamuoyunu duyarlı kılabilmektir.

Antep Newroz İrtibat Büromuz açıldı. Adıyaman, Diyarbakır, Malatya'dan sonra Antep Büromuzda çalışan temsilci ve muhabir arkadaşlarımıza aramıza hoşgeldiniz diyoruz.

Newroz ve okurlarına yönelik baskılar devam ediyor. Newroz Bayramı öncesinde, Antep'de muhabir ve okurlarımız, anlaşıldığı kadarıyla "Newroz tedbiri" gerekçesiyle gözaltına alındılar. Çeşitli sosyalist dergi temsilcisi ve okurlarının da dahil olduğu operasyonda 200'e yakın insan Newroz'u işkencehanelerde geçirdi.

5.sayımıza yine çok sayıda dava açıldı. Newroz özel sayımız da bu anlamda nasibini aldı. Dava gerekçeleri hep aynı "devletin bölünmez bütünlüğüne" kasıttan. "Kürt-Kürdistan" gerçeklerini dile getirmek, sözünü etmek sosyalist basın için suç teşkil ediyor. Biz bu "suç"u işlemeye devam edeceğiz. Ve bundan sonra da baskılar,davalar, gözaltılar ve gözetimde tutmalar devam edecek. Bunu biliyoruz. Ancak yolumuza devam edeceğiz, sözümüzü, söyleyeceklerimizi esirgemeyeceğiz.

Anayasa mankemesi "anti-terör"yasasına ilişkin yapılan itirazı görüştü. Vardığı sonuç 125. maddeden hüküm giyenler "örgütlü teşekkül sürdüğü" gerekçesiyle tutsaklıklarını sürdürecekler. Kürt tutsaklara yönelik bu ikiyüzlü tutum TC'nin ayıbı olmaya devam edecektir.

"Demokrat Adalet Bakanı"nın bayram görüşü için yayınladığı genelge ile siyasi tutsaklar açık görüşe çıkarılmadı. Bayram görüşü yine gergin, yine gözaltı ve dayaklarla geçti. TC'ye demokrasisi hayırlı olsun demek gerekiyor.

Bir düzeltme: 5. Sayımızda "Ayın İçinden" başlıklı yazıda yer alan "Eruh'ta meydana gelen çatışmada 44 gerilla ölü... ele geçirildi" haberinde 4 yerine 44 yazılmıştır, düzeltiriz. Bu konuda okurların uyarısı için ayrıca teşekkür ediyoruz.

Yeni sayımızda buluşmak üzere...

CİZRE, ŞIRNAK, NUSAYBİN

R.Irmak

Resmi belgelerde ya da basında zaman zaman şöylesi istatistikler yayınlanır:Şu kadar kişiye bir doktor düşüyor, şu kadar öğrenciye bir öğretmen düşüyor vb. gibi. Kesin olan rakamlar elde yok ama nüfusla asker oranlaması yapılsa, asker oranının en yüksek olduğu yerin Botan olacağından hiç şüpye yok. Üstelik son günlerde durmadan asker sevkiyatı yapılıyor. Cizre, Şırnak, Nusaybin.... taraflarına otobüsler durmadan asker taşıyor. Tank paletleri durmadan yolları eziyor. Tank, panzer ve diğer zırhlı araçların palet gıcırtıları ile doluyor hava.

Askeri, polisi, özel timi ve korucusu ile devletin silahlı güçleri hummalı bir hazırlık içerisindeler. Bu açıkça gözleniyor. Cizre'nin çevresindeki hakim tepelerde tanklar siper almış durumda. Namluları şehre dönük. Çevre tepelere askerin siperler kazdığını yöre halkı söylüyor. Askerlerin bir görünüp bir kaybolmaları da söylenenleri doğrular gibi.

Manzara bir savaş hazırlığı. Bunun başka bir anlamı yok. Benzer hazırlıkların Şırnak, Nusaybin, İdil, Silopi gibi şehirlerde de yapıldığı söyleniyor. TC Botan'ı savaş alanının merkezi seçmiş. Bu açıkça belli. Bir aydan beri sürdürülen "Newroz'da kan gövdeyi götürecek" propagandalarının askeri uzantıları açıkça ortada.

Katliam geliyor diyor. Yine Kürt halkının kanı dökülecek benzer. Tanklarda ve panzerlerde mehter mar-şı çalınıyor. Türk bayrağı asılı olmayan askeri araç yok. Polis otoları bile Türk bayrağı ile donatılmış. Tankların, panzerlerin alnında plaka yerine "TC" yazıları var.

Türk ordusu Botan'ı yeniden işgale geldim diyor açıkça.

OOO

Bugün iki (Jirki aşiretinden) korucu öldürülmüş. PKK gerillaları ölüleri direklere asıp ağızlarına para doldurmuşlar.

Newroz yeni gün demektir ya ondan olsa gerek, Newroz kutlamalarını çocuklar başlatmışlar Cizre'de. Sayıları az değil 200, belki daha da fazlalar. Yürüyüşleri düzenli, sesleri gür. Düzensiz ama durmadan slogan atıyorlar: "Bıjî Serok Apo, Newroz Pıroz Be" gibi

Polis ve özel timin saldırısına dayanamayıp dağılıyorlar Newroz'un öncüleri. Sabahkilerden içlerinde varmı bilinmez ama, biraz daha az bir grup ilkokul öğrencisi öğleden sonra da yollardalar. Polis karışmıyor bu kez.

OOO

Asker sevkiyatı bugün de olanca hızıyla sürüyor.

Öğleye doğru Cudi mahallesinde ateşler yakılıyor. Newroz kutlamalarına öğrencilerden sonra halk başlıyor. Ellerde sarı, yeşil, kırmızı bayraklar... Mahallelerden sloganlar yükseliyor.

Buğday Pazarı Meydanı giderek kalabalıklaşıyor. Halk halaylar çekiyor. Şiirlerle, konuşmalarla coşku veriliyor Newroz için toplananlara. Sayıları 4-5000, belki de daha fazla."**Biji Newroz, Newroz Pıroz Be**" sloganları atılıyor. Binlerce her yaştan insanın halaya durduğunu gören var mı hiç? Pankart, bayrakta yok Buğday meydanında. Allı yeşilli giysiler süslüyor alanı. Avrupadan, İstanbul, Ankara, İzmir, Diyarbakır vd. yerlerden konukları var Cizrelilerin. Onlarda halaya katılıyor. Saat 13:00 dolayında başlayan Newroz kutlamaları saat 16:00'da sessiz ve sakin bir biçimde dağılıyor.

OOO

Akşam yemeğinden sonra cadde ve sokaklarda kutlamalar sürüyor. Halaylar her sokakta kurulmuş bu kez... Ateşler akşamı bekliyor ve havanın kararmasıyla birlikte ateşler yakılıyor.

OOO

Saat akşamın altısından ve gece dokuz-on'da Newroz silah atışlarıyla kutlanıyor.

OOO

Demirel'in açıklamaları göstermelik değilmiş diye insan kendine sormadan edemiyor. Çünkü Cizre'de asker, polis yok gibi. Meydanlar kitlelerin.

OOO

Akşam gelen haberlerden askerin boş durmadığı anlaşılıyor..Zengan (Karabayır) köyünde 18 kişinin öldürüldüğü söyleniyor. Ölenlerden birisi, yaşına bas-

mamış bir bebekmiş; dördü kuran kursu öğrencisi.

20 Mart Cizre'de coşkulu fakat sakin geçiyor. Yöreden gelen haberler oralarda da Newroz'un olaysız yaşandığı yönünde.

Cizre halkı 21 Mart'ta da cadde ve sokaklarda. Buğday Pazarı meydanı yine konuklarını ağırlıyor. Sayıları biraz daha az gibi. Yine halaylar çekiliyor. Bu kez bez bayraklı ve pankartlılar. Slogan atarak mezarlığa yöneliyorlar.

Diğer mahallelerden ve daha az sayıdaki gruplar gelip ana kitleye katılıyor.

Cudi mahallesi tarafından mezarlık yoluna çıkmak isteyen kitleleri asker, polis ve özel tim durduruyor. Kitle oturarak direnişe geçiyor.

Hükümetin emri "bayrak açılmayacak"mış!

Sabah saatin onu panzerler kitleyi tarıyor. Panik, direnme, ölü, yaralı içiçe. Panzerlerin kurşun seslerine kadınların zılgıt sesleri, coçukların ağıtları, yaşlıların donuk fakat kinli bakışları, gençlerin "oturun, dağılmayın, paniğe kapılmayın!" sesleri karışıyor. Bir yandan yollara barikatlar kuruluyor. Mazot depoları doluyor yollara. Panzerler kurşun atmaya devam ediyor. Sis ve gözyaşartıcı bombalar izliyor kurşunları. Tanklar barikatları temizlemeye çalışırken kitle mezarlığa yöneliyor kararlı bir biçimde. Asker ve polisler ateşe ara veriyor. Basın, ilçede bulunan yerli ve yabancı heyetler güvenlik güçleriyle görüşmeye gidiyor. Ara sokaklara dağılıp yeniden toplanan kitleler mezarlığa ulaşıyorlar. Mezarlıktan yoğun silah sesleri geliyor. Mezarlıktan kaçışan kitleler yeniden bir araya geliyorlar. Pankartlar ve bayraklarıyla Nusaybin caddesine doğru yürüyüşe geçiyorlar. Caddeye ulaşmadan üçüncü kez yaylım ateşine tutuluyorlar.

Ölenin, yaralananın kaç kişi olduğunu bilmek olanaksız. Panzerlerin ve tankların ateşi sürüyor. Önlerinde insan yoksa sokakları ve mahalleleri tarıyorlar.

Halk evlerine çekiliyor. Sokaklar ıssızlaşıyor. Silah sesleri azalıyor ama sürüyor.

Kaymakam Cavit Erdoğan sokağa çıkma yasağı ilan ediyor.

OOO

22 ve 23 Mart'ta Cizre'de sokağa çıkma yasağı var. Şehrin üzerinde helikopterler dolaşıyor. Ateş sesleri aralıklarla devam ediyor. Özel olarak görevlerindirilmiş birileri gazetecileri ve ilçede bulunan diğer heyetleri izler gibi. Kaldıkları otel MİT binasından taranıyor. Yaralıları görmeye ve bilgi almaya hastahaneye gidilince bu kez hastahane ateş altına alınıyor.

Cizre'de ve Kurtuluş mahallesinden bomba sesleri geliyor. Helikopterlerden atıldığı söyleniyor.

Bombalardan sonra mahallelere zırhlı araçlardan açılan ateş yarım saat sürüyor. Sabah gazetesi muhabiri İzzet Kezer bu sırada vuruluyor. Hem de elinde beyaz bayrağıyla.

OOO

Asker, polis ve Özel Tim katliamlarına tanık istemiyor, gazeteciler yerli ve yabancı heyetler silah zoruyla Cizre'den kovuluyor.

OOO

Şırnak halkı Newroz'u katlamaya coşkulu başlamış. Tıpkı Cizreliler gibi. Cizre Emniyet Müdürünün ağzından "Kürt bayrağı taşınmayacak" anlayışı katliam için yeterli neden. Şırnak halkı bayrağını taşımış olacak ki,

orada da kitleler üzerine ateş açılmış. Kitleler düzenli bir biçimde geri çekilip evlerine girmesine rağmen, Cizre'deki gibi mahalleler topa tutulmuş. PKK'lıların daha bir hazırlıklı olduğu anlaşılan Şırnak'ta kitlelerin geri çekilmesinden sonra çatışma başlamış. Aralıksız 22 saat çatışmanın sürdüğünü TV açıkladı. Ve bu 22 saatlik çatışmada askeri güçler, il merkezinde yenilginin eşiğinden döndüler.

23 Mart'ta çatışmaların Kasrık boğazına kaydığı bildirilirken, Demirel "Kapana kısıldılar" diyordu. 23-24 Mart günleri Şırnakın top ateşi altında harap olduğu gelen haberler arasındaydı.

Aynı gün akşam üzeri top sahasına tüm şehir halkını toplayan Ünal Erkan ve Şırnak valisi kitleye teslim ol çağrısı yapıyor. Kitlenin toplandığı sıra susan silahlar hava kararınca yeniden boş şehri tarıyor ve çok sayıda binayı harabeye çeviriyor.

OOO

Nusaybinliler 21 Mart'ı coşkulu yaşıyor. Cizre ve Şırnak'ta yapılan katliam Nusaybin'de yaşanmıyor.

İçişleri Bakanı Nusaybinlileri Newroz'u "katliam!" yaşamadan geçirdikleri için kutluyor.

Nusaybinliler, 22 Mart'ta Cizre ve Şırnak'taki olayları protesto etmek isteyince İçişleri Bakanı da teşekkürünü geri almış olacak ki, silahlar kusuyor kitleler üzerine.

10 bin kadar kitlenin terminal civarında toplanıp ilçe merkezine yürümek istemesi Nusaybin'i kana buluyor. Abdulkadir mahallesinin Çağ köprüsü civarında mevzilenen askeri güçler kitlenin önünü kesince, kitle geri dönmek zorunda kalıyor. Dönüş yolu da tutulan yığın tam köprü üzerindeyken silahlı saldırıya uğruyor. Kitle acımasızca taranıyor. Köprüden çaya atılanlar oluyor. 24 ölü ve yüzlerce yaralı ile Nusaybin kana bulanıyor. Sonra ki günlerde nehirden yeni cesetler çıkıyor.

OOO

TC'nin resmi kaynaklarının açıklamalarına göre Newroz katliamında 82 kişi öldürülüyor. Asıl sayının çok daha fazla olduğu açık. Yaralıların ve şehirlerde ne kadar ev ve işyerinin tahrip edildiğine dair ses soluk yok. Yaralı sayısı için yüzlerce demek abartma olmaz. Şırnak büyük ölçüde, Cizre ve Nusaybin Şırnak'a yakın oranda topçu ateşi sonucu tahrip ediliyor. Hasar görmeyen ev ve işyerinin çok az olduğu söyleniyor.

TC marifetini eksiksiz sergiliyor. ■

KANLI NEWROZ

Newroz: Ercan Bey Newroz, kutlamaları dolayısıyla Kürdistan'a gidiş amacınızı, heyetin oluşumunu ve ilk izlenimlerinizi anlatır mısınız?

Ercan Kanar: Newroz sürecinde olabilecek insan hakları ihlallerini incelemek üzere merkezi bir heyet oluşturduk. Bu heyette İHD Genel Sekreteri Akın Birdal, İstanbul Şube Başkanı olarak ben, Konya, İzmir, Ankara Şube Başkanlarımız, Halkevleri Genel Saymanı, Çağdaş Gazeteciler Derneği Merkez Komitesinden bir arkadaşımız,ayrıca şube yöneticilerinden Ayşe Zarakoğlu, sanatçı Ferhat Tunç, Avukat Metin Kozan'dan oluşan bir heyetle, cuma günü saat 13:00 sularında Diyarbakır'a indik. Diyarbakır İHD'dedeki arkadaşlar Cizre'deki durumun gergin olabileceğini heyetin bir kısmının oraya gitmesi gerektiğini söylediler. Biz heyeti ikiye böldük. Bir kısmı Diyarbakır'da kaldı, şube başkanlarımız ve genel sekreterlerimizle birlikte yedi sekiz kişilik bir heyetle Cizre'ye hareket ettik. Diyarbakır Cizre arası yolu biz çok iyi biliriz. Çünkü daha önceki süreçte de bir kaç kere gittik ve bütün gidişlerimizde yarım saatte bir yollarda arama ve taramalar olurdu. Ancak bu sefer hiçbir şey yoktu. Bu bizim çok dikkatimizi çekti. Yani gizemli bir hava vardı. Ama yol bir savaş öncesi hazırlık gibi askeri konvoydan geçilmiyordu, konvoylar sürekli hareket halindeydi. Mardin'i geçtikten sonra gerek Suriye tarafındaki Kürt köylerinde gerek bu taraftaki köylerde Newroz ateşleri yakılmaya başlanmıştı. İnsanlar büyük bir coşkuyla, bir bayram havası içinde her yerde ateşler yakmış, halaylar çekerek oynuyorlardı. Bunu sınır boyunca her iki tarafta da gördük. Aynı duyguları sınırlar bölmeye yetmemişti. Cizre'ye yaklaştığımızda yolda rastladığımız bir arabanın şoförü gündüz saat 12'den beri Cizre, Şırnak ve bir çok köyde çok sayıda insanın gözaltına alındığı haberini verdi. Çok yoğun gözaltıların olduğunu öğrenince biz daha da hızlanarak Cizre'ye ulaşmaya çalıştık. Cizre'ye sabah 6'da girdik. Her taraf tam bir bayram havasına bürünmüştü. Newroz ateşleri yanıyor, evlerde insanlar halaylar çekiyor, coşkulu sohbetler yapılıyordu.

Newroz: Sokaklarda kimse var mıydı?

E.Kanar: Sokaklarda insanlar vardı ama pek kalabalık değildi. Devlet güçlerinin yarattığı baskının getir-

NEWROZ TÜRK BAYRAMIYMIŞ!

İstanbul semalarından uçuşarak inen bildirilerden insanlar Newroz'un ne olduğunu öğreniyorlar! "Türk bayramı Newroz!" TC'nin polis helikopterlerinden dağıtılan bu bildiriler, gülünesi çarpıtmalarla dolu. TC halkımızın Newroz bayramına "Türklük" adına sahipleniyor.

Newroz Bayramı neymiş? Her konuda olduğu gibi halkımızın değerlerini gasp etme alışkanlığını sürdürmeye çalışan TC'nin iki yüzlü tutumuna örnek teşkil edeceğinden hareketle bildiriden bir bölümü veriyoruz.

TÜRK BAYRAMI
NEVRÛZ

Türkiye aleyhine faaliyet gösteren bölücü unsurların, kamuoyunu yanıltarak Nevrûz'u istirmar etmeğe çalıştıkları, her yıl tekrarlanan bir senaryo gereği konunun yeniden Türkiye gündemine getirilmesi amacı artık yüce Türk milleti tarafından bilinmektedir.

Nevrûz'un Türkler arasındaki sevgi, saygı ve dayanışmayı saglayan özelliğinden habersiz olan bu bölücü çeteler, Türk Tarihi ve Milli Kültürümüz karşısında geçte olsa gerçekleri anlayacaklardır.

Türk'lerin önemli örf ve adetlerinden olan Nevrûz Bayramının tarihi, Türk tarihi kadar eskidir. Türklerin Ergenekondan çıkış günü olan yeni gün anlamına gelen Nevrûz bayramı Türklerin bilinen en eski ve en önemli özel günlerinden birisidir.

Nevrûz: Doğu Türkistandan Anodolu'ya, Anadolu'dan Balkanlara kadar bütün Türkler tarafından binlerce yıldır kutlanan ve hala da kutlanmakta olan bir Türk bayramıdır.

Nevrûz, kışın soğuğundan, karından kurtuluş; yeşeren ve can bulan tabiata duyulan sevginin şekillendiği gündür.

Nevrûz; bütün Türklerin yaratılış felsefesidir, inancıdır. Bütün güzelliklerin müjdecisidir.

Nevrûz bayramı Türkler arasındaki karşılıklı sevgi ve saygının perçilendiği gündür.

Nevrûz bayramı, Türklerin birbirleriyle olan dargınlıkları ve kırgınlıkları unuttukları, kardeşçe kucaklaştıkları gündür.

Nevrûz bayramı; Türk milletinin milli birlik ve beraberliğinin, birarada yaşama arzusunun kuvvetlendiği gündür.

Nevrûz, bütün Türklerin bayramıdır.

Türk milleti....

Nevrûz bayramı kutlu olsun.

(...)

diği bir ürkeklik vardı. Buna rağmen sokaklar boş değildi.

Newroz: Güvenlik güçleri var mıydı?

E.Kanar: Cizre'de o akşam devlet yoktu, polis ve asker akşam tamamen çekilmişti. ilginç noktalardan birisi de buydu. Bu bizde iyimser bir hava yarattı. Evleri dolaştık, insanlarla sohbet ettik, herkesten edindiğimiz genel intiba; güvenlik güçleri müdehala etmezse, bir provakasyon yaratmazsa kesinlikle barışçı bir havayla Newroz'u kutlayacaklarını, basında yazılanların tam tersine silahlı bir eylem yapma yanlısı olmadıklarını, herhangi bir resmi yere saldırının sözkonusu olamayacağını ve bunu kendi geleneklerine paralel olarak barışçıl bir tavırla kutlayacakları yönünde idi. Program olarak saat sekiz buçukta mezarlıkta toplanacaklarını orada bir anma toplantısı yapacaklarını, her mahalleden insanların gelip orada toplanacağını ve şehir içinde bir Newroz yürüyüşü yapacaklarını söylediler. Bunu hemen hemen dolaştığımız bütün evlerdeki insanlar da söylediler. Ayrıca şu da önemliydi. Onların esas isteklerinin eşitlik ve özgürlük temelinde birlikte yaşama olduğunu ifade ettiler. Yani bize, "biz ayrılıp kendi devletimizi kuracağız" gibi bir düşünce ifade eden olmadı. "Bu zamana kadar kendilerine insanca davranılmadığını, ayrı bir hukuk uygulandığını, ikinci sınıf insan muamelesi gördüklerini, kendilerinin bütün amaçlarının eşitlik ve özgürlük temelinde kardeşçe birlikte yaşamın sağlanması olduğunu; asıl halkların kardeşliğinin eşitlik ve özgürlükte farklılıkların kalkmasıyla mümkün olabileceğini" belirttiler. Biz saat 10:30'dan itibaren otelde gazetecilerle birlikte sohbet etmeye başladık.

Newroz: Sizden ayrı olarak mı gitmişlerdi?

E.Kanar: Tabi bizimle gelen de vardı ama bir çoğu daha önceden gitmişti. Ayrıca yabancı basın da vardı.

Alman Yeşiller Partisinden eski milletvekili de oradaydı. Kalabalık bir gazeteci topluluğu vardı.

Newroz: Peki daha sonraki gelişmeleri anlatır mısınız?

E.Kanar: O akşam bizi ziyarete Belediye Başkanı geldi. Refah Partisinden seçilmiş ve ayrılmış. Ancak halkın sorunlarına vakıf bir insan. Biz ona genel durumun olumlu göründüğünü, kendisinin nasıl değerlendirdiğini sorduk. O "tam tersi" dedi, "benim kanaatim devlet burada mutlaka olay yapacak, mutlaka bir olay çıkartacak, bu akşamki görünüm sizi aldatmasın" dedi. "Çünkü haftalar öncesi Olağanüstü Hal Valisi ve askeri yetkililer buraya geldiler ve her türlü teknik, lojistik her türlü hazırlıklarını yaptılar" dedi.

Newroz: O gece herhangi birşey olmadı mı?

KANLARI HELAL EDİLENLER

Allahın adıyla işlenen cinayetler, Allahın adıyla cinayetlere yeni çağrılar... Öyle ya, hergün yeni bir "Cihad" çağrılarının yükseldiği bir süreci yaşıyoruz. İzlerin birbirene karıştığı günler, bugünle. Hergün yeni bir islami örgüt yada yeni bir kontra tipi teşkilat çıkıyor ortaya ve kusuyor kinini halkımızın boy veren ulusal mücadelesine ve bu mücadelenin neferlerine.

İşte buna yeni bir örnektir, "İslami Cihat"ın cinayete çağrı metni... arka planı kontrgerillanın, MİT'in, Harp Dairesinin doldurduğu bu güçlerin ülkemizde dağıttıkları bildirilerde, ülkemizin seçkin insanlarına karşı "ölüm fermanı" okunmaktadır.

Aynen sunduğumuz bu metni, TC'nin hükümetine, adli mercilerine ve tüm yetililerine "terör odakları" konusunda fikir vermesi için ithaf etmek gerekiyor.

BİSMİLLAHİRAHMANİRAHİM

Bütün alemlerin rabbi yüce Allah'a.(C.C.) Hamdüsena eder yüce resulüne (S.A.S) salatu selam getirerek başlarız.

(...)

Değerli kardeşler!

Asrın ebucehili Apo'nun köpekleri "ERNK Dindarlar Birliği" azaları İslami Yumruk tarafından er ya da geç katledileceklerdir.

İslami Cihad- (İslami Yumruk) geçmişte yaptığı ve misillemeleri Kızıltepe, Nusaybin, Batman, Diyarbakır'da görüldüğü gibi bu münafıklarla Allahu Taalanın izniyle mücadele edecektir. Bunların katli vaciptir.

Ey müslümanlar!

Yeni Ülke, Özgür Halk, Newroz, Deng, 2000'e Doğru muhabir ve yazarlarının kanları sizlere helal edilmiştir.

En büyük ibadet bu kafir uşakları olan münafıklarla mücadeledir.

Bunların yerlerini bildiğiniz, tanıdığınız İslami Yumruk mücadelesine gösterin. Allah(C.C.) yolunda birlik ve kardeşlik için bu münafıkları Allah (C.C.) izniyle yoketmeye devam edelim.

Kafir Nemrut'un dölü olan Apo'ya ölüm!

Müslümanlar!

Fahişe Leyla Zana, Sedat Yurttaş, Hatip Dicle, Zübeyir Aydar, Doğu Perinçek, Yalçın Küçük, Musa Anter, Mahmut Alınak, Ahmet Türk, Sedat Edip Bucak, Salih Sümer, Mahmut Uyanık, Sırrı Sakık, Muzzafer Arıkan, Adnan Ekmen, Orhan Doğan, Selim Sadak, Nizamettin Toğuç, Abdülkerim Zilan, Mehmet Sincar, Yavuz Binbay, Cabbar Laygara, Sekvan Aytu, Barış Müştakhan, Haşim Haşimi, Faik Tuncelan, Ömer Hazer, Ata Soyer isimli münafıklar Allah (C.C.) adına yemin ederiz ki mutlaka katledileceklerdir.

İslami Cihad-N
(İslami Yumruk)

KÜRDİSTAN'DAKİ SOYKIRIMA SON

Kürt halkı 30 milyonu aşan nüfusuyla dünyada kendi bağımsız devletini kuramamış en büyük halktır.

Kürt halkı 2604 yıldan beri özgürlüğün ve başkaldırının simgesi olarak NEWROZ'u kutluyor. NEWROZ baskıya ve zulme karşı isyandır. 21 Mart her yıl Kürt halkı tarafından ulusal bayram olarak kutlanmaktadır.

NEWROZ bayramı yaklaşırken daha iki, üç ay öncesinden TC elindeki bütün iletişim araçlarıyla "Kürt halkı ayaklanacak, halk ayaklanırsa devlet bastırır, bastıracak güçteyiz" diyerek katliam koşullarını hazırlamaya çalışıyordu. 21 Mart'ta aylar öncesinden hazırladığı ve planladığı katliamı gerçekleştirdi. Dünyanın gözü önünde Kürt halkı bir kez daha katliama maruz kaldı.

Bu yıl NEWROZ kanlı kutlandı. Yeşil, kırmızı, sarı renklerle sokaklara dökülen, kendi bayramlarını kutlayan halkın üzerine TC güçleri panzerlerle, makinalı tüfeklerle saldırdı. Bir günde 50'ye yakın insanı katletti. Yüzlercesini yaraladı. Ölü sayısının artacağı kesin, çünkü TC bununla yetinmiyor, kutlama devam ediyor.

Kürdistan'dan olaylar şöyle gelişti: NEWROZ kutlamalarına hazırlanan halk daha NEWROZ gelmeden çeşitli tutuklamalar ve baskılarla karşılaştı. Halkın üzerine yoğun bir terör estirildi. Halk baskı ve terörle korkutulmaya çalışıldı.Çok sayıda insan gözaltına alındı. CİZRE Cudi mahallesinde pankartlarını taşıyarak yürüyüşe geçen halkın üzerine rasgele ateş açıldı. En az 11 kişi öldürüldü, 50'yi aşkın kişi de kurşunlarla yaralandı. Saldırıda tank ve bombalar kullanıldı. Daha sonra da bu güçler sokağa çıkma yasağı ilan ettiler. Hastanelere yaralı taşıyan arabaları taraya-rak yaralıların sevklerini engelledi̇ler. ŞIRNAK: NEWROZ'u kutlamak için alana toplanan halka TC güçlerince ateş edildi. Üç tanesi çocuk olmak üzere en az 12 kişi öldürüldü, 40 kişi yaralandı.

Nusaybin, İdil, Diyarbakır ve Van'da NEWROZ büyük şenliklerle kutlanırken, Van'da öldürülenlerin sayısı henüz bilinmiyor. İstanbul'da, Kürdistan'da dökülen kanları protesto eden yüzlerce kişi gözaltına alındı. TC devleti ne yapmak istiyor? Kürdistan'da gelişen ulusal bağımsızlık mücadelesi henüz tüm ülkeye yayılmamışken hareketi erken bastırmaya çalışıyor. TC, Kürdistan ulusal bağımsızlık hareketinin tüm Kürdistan'a yayılmasını engellemeye çalışıyor, kısacası TC, katliam yapıyor. Biz Türkiyeli ve Kürdistanlı devrimciler olarak Kürt halkının yanındayız. Bulunduğumuz her yerde destekliyoruz. Tüm yurtseverleri, devrimcileri ve insanım diyen herkesi Kürt halkıyla dayanışmaya çağırıyoruz. 21 Mart'ta yapılan katliam ve soykırıma karşı çıkalım. Dayanışma ve protesto eylemlerine omuz verelim.

YAŞASIN NEWROZ!

TKEP, KKP, TKP-ML HAREKETİ,
DEVRİMCİ SOL GÜÇLER
İSVİÇRE

E.Kanar: Hayır. O gece herhangi bir çatışma sözkonusu değildi. Yalnız şu vardı; insanlar coşkuyla oynuyor, bayram havası içerisinde kutlamalar yapıyorlardı.

Sabah uyandığımızda bambaşka bir Cizre gördük. Müthiş bir yığınak yapılmıştı. Zaten bu alanın merkezi yeri bizim otel ve çevresiydi. Bu arada panzerler, tanklar, her türlü silahlı güçler yığınak yapmıştı. Özel tim, askeri tim vs.

Biz saat 80:30'tan sonra mahallelere gitmeye başladık. Cudi mahallesi coşkunun yüksek olduğu bir mahalle idi. İnsanlar sefalet içinde olmasına rağmen güzel elbiselerini giymeye çalışmışlar, bayramlık elbiseler içinde, kadınlar kucaklarında coçukları, her yaştan insan davullar eşliğinde mahallenin meydanında toplanıp halay çekmeye başladılar. Coşkulu konuşmalar oldu. Biz yine akşam olduğu gibi insanlarla sohbet etmeye başladık; kendimizi, İDH'yi tanıtıyorduk ve bundan memnun oluyorlardı. Bizim orada olmamız onları çok etkiledi ve sevindirdi. Çünkü bizim dışımızda bir başka heyet yoktu. Bize yöreyi anlattılar, örneğin 60-70 yaşında bir ihtiyarla sohbetimiz oldu; bu sohbet bizi hayli duygulandırdı. Yıllardır orada yapılan uygulamaları anlattı ve kendilerinin isteğinin insan muamelesi görmek olduğunu, eşitlik ve özgürlükten başka bir amaçlarının olmadığını anlattı. Aslında ERNK'nın da son talimatlarının bu yönde olduğunu, devletten bir şey gelmezse silahlı bir eyleme girişilmemesi yönünde oradaki insanlarına talimat verdiğini söylediler.

Saat 10:00 civarında 1500-2000 kişilik bir topluluk ara sokaktan mezarlığa doğru yola çıktı. Ve biz de heyet olarak aramızda şöyle bir karar aldık. "Halkın niyeti bu, gidip bizzat Kaymakamla görüşelim, bizim burada olduğumuzu, halkın niyetini gözlemlediğimizi ve niyetin gerçekten barışçıl kutlamak olduğunu, devletin olayı provake etmemesi gerektiğini, olası bir katliamın tanığı olacağımızı, Newroz'un idarecilerin tahriki ile kana bulanmaması gerektiğini" hatırlatalım, bunu bütün dünyaya bildireceğimizi hissettirelim dedik. Bir başka istikametten gelen 1500-2000 kişilik topluluk durdurulmuştu, kesinlikle pankart açmamışlardı, slogan atılmıyordu. Kaymakamlığı aradık otelden, yerinde yoktu, evinde yoktu. Velhasıl kaymakamla görüşemedik. Esas insiyatif güvenlik güçlerinde idi. Emniyet Müdürü ile görüşelim dedik. O da alanda kalabalığı kesenlerin başında idi. Tekrar oraya gittik, kendimizi tanıttık ve kendi aramızda iletme kararı aldığımız izlenimlerimizi söyledik. Emniyet Müdürü mezarlığa gideceklerini, duruma bakacağını ve ondan sonra üslerine sorarak karar vereceğini belirtti. Biz de yürüyüşçülere "sakince bekleyin, böyle dediler"dedik. zaten sakindiler ve biz bekleriz dediler. Beş altı dakika geçti "dağılın, yürüyüşe izin yok" diye bir iki yarı duyulur yarı duyulmaz bir anons yapıldı. Henüz anons bitmeden Özel Tim havaya ateşe başladı. Kalabalık paniğe kapılmadı. Artık bıçak kemiğe dayanmıştı, yere yattılar, hiç kıpırdamadılar. İnsanların gerilemediğini görünce panzerlerle üstlerine gitmeye başladılar. Ve silah dipçikleriyle rastgele vurmaya başladılar. Geri-leme başlayınca güvenlik güçleri tarafından rasgele ateşe başlandı. Halkın üzerine ateş ediyorlardı. Bizim 15 metre ilerimizde 50-55 yaşlarında birinin ayağından vurulduğunu gördük. O zamana kadar halk silah kullanmadı, en ufak bir müdehalade bulunulmadı. Zaten ellerinde değil silah taş, sopa vb. hiçbir şey yoktu. Epey iç kesimlere doğru sürdüler insanları. Ve Cizre'de hadise böyle başladı. Bu sıralarda mezarlıkta 5-6 bin kişilik kalabalık toplanmış ve Özel Tim o insanları da taramaya başlamış. Ölülerin çoğu orada oluyor zaten. Mezarlıktaki insanlar diğer alandaki insanların bırakılmadığını öğrenince yürümek istemişler ama buna izin verilmemiş. 13:00'te ateş kesildi. Biz tekrar gidip Emniyet Müdürü ile görüşelim dedik. Yerinde yoktu, vekili ile görüştük. "Olayı gördük, halk size ateş etmedi, slogan atmadı, pan-

kart açmadı, hadiseyi siz başlattınız" dedik. O da "açmadılar ama açacaklardı" diye cevap verdi. Biz "bu mantık halkı potansiyel suçlu görmektir, yapmadılar ama şunu yapacaklardı demek yanlış bir yaklaşımdır; ortada sessiz bir yürüyüş var ve bu çok çok 2911'in ihlalidir ve dava açarsın ama burada yazılı olmayan farklı bir hukuk var." dedik. Bunun üzerine bize "bize bugün için böyle emir geldi, üstten gelen emir böyle ve artık biz de usandık. Ankara'da oturup bu işi çözümlesinler" diye çok net bir cevap verdi. Saat 14:00'e doğru tüm askeri güçlerin Cudi mahallesine doğru ilerlediklerini gördük. Cudi mahallesine öteden beri diş bilermiş askeri güçler. Bilinçlenmenin hızlı olduğu bir yer imiş. Bu fırsattan yararlanarak o mahalleyi silmek istediler. Ve mahelleye girişten sonra her tarafı rastgele taramaya başladılar. Kapı önlerinde, sokaklarda kimi görürlerse tarıyorlardı. Bize arka arkaya ölüm haberleri geliyordu. Bir süre böyle devam etti. Yaklaşık 2 saat sonra polis ve asker şehirden çekiliyor diye bir haber geldi. Biz bunun üzerine hastaneye gidelim ölü, yaralı sayısını tesbit edelim dedik. Gittik, hastanede savcı da vardı. O bize ölü sayısının 4, yaralı sayısının 15-20 olduğunu söyledi. Ağır yaralıların Şırnak ve Diyarbakır'a gönderildiğini söyledi. Biz hastaneye girdikten sonra bizi gören hastane polisinin haberi üzerine bahçeye panzerler geldi. Bizim dikkatimizi çeken şeylerden birisi de her türlü savaş hazırlığı yapılmasına rağmen koca hastanede bir doktor vardı. Savcıya bunun nedenini sorduğumuzda, yanımızda bulunan bir hemşire ağzından kaçırarak 'bakanlığa yazdık ama göndermediler' dedi. Hastaneden çıktık, 15-20 metre gitmiştik ki üzerimize kurşunlar yağmaya başladı. Yakında MİT binaları varmış o evlerden ateş ediliyordu. Boyu uzun olduğu için Ferhat Tunç ateş edenleri görmüş. Yere çöktük, siper alarak tekrar hastaneye döndük. Savcıya bize birşey olursa sorumlusunun kendisi olacağını, burada olduğumuzu herkesin bildiğini söyledik. Savcı "sabaha kadar burada kalın veya güvenlik güçlerinin araçları ile sizi otele bırakalım" dedi. Onlara güvenimizin olmadığını, kendisi de yanımızda olursa bizim araçlarımızla otele gideceğimizi belirttik. Ve arabalara beyaz bayrak takarak otele döndük. Özel Tim görevlileri otele de bir dinleme aleti getirip taktılar. Başka yerlerden insanlar, olayların canlı tanıkları gelmeye başladı. Eski Alman milletvekili geldi, onu da gözaltına almışlar, epeyce dövülmüş, makinasını kırmışlar. Ve bu şahıs 60-70 yaşlarındı birisi. Yine bir Alman gazeteciye 5 saat işkence yapılmış. Zaten yabancıya özel uygulamaları vardı. Gündüz otelin aranması sırasında da onların odalarını didik didik etmişlerdi. Bu arada sürekli ölüm haberleri geliyordu, dört çocuğun ölüm haberi de bu arada geldi. Telefon bağlantısı kesilince bir kısmımız yandaki otele gittik. Otele girer girmez tarama başladı. Kendimizi masaların altına attık ve masa altından Ankara'yı aradık. Mustafa Ekmekçi ile görüştük, kendisine bizzat telefondan kurşun seslerini dinlettik. Ekmekçi'ye Bakanlar Kurulu toplantısında durumu git anlat dedik. O da bu duruma hayli şaşırdı.

Biz hastanedeyken arkadaşlar Cudi mahallesinin helikopterlerle bombalandığını, daha önce gözaltına alındığı için tanınan bir vatandaşın öldürüldüğünü görmüşler.

Tarama bittikten sonra biz biz tekrar diğer otele döndük. Arada silah sesleri gelmeye devam ediyordu. Gece ikiye kadar bekledik. Sabah 7:30'da Cizre'den ayrılacaktık. Ama sokağa çıkma yasağı konmuştu ve başvuracak bir yetkili bulamıyorduk. Haber merkezi diye bir şey oluşturulmuş oraya durumu bildirdik. Ve sabah otelden çıktık. Şehir bir ölü sessizliği içindeydi, matem havası vardı. Şehri böyle bir havada geride bıraktık.

Newroz: İHD heyeti olarak mı ayrıldınız, basın da varmıy dı?

E.Kanar: İHD'den bir kısım arkadaşlar orada kaldı, ayrıca yabancı gazeteciler de bizimle birliktelerdi.

Nusaybin girişinde makinalı silahlarla bir tim durdurdu. Çok karışık (asker, özel tim, sivil, resmi ve trafik polislerin oluşan karma bir tim) bir timdi. Şoförden nereden geldiğimizi ve bizim kim olduğumuzu sordular. Cizre ve İHD cevaplarını duyunca "satılmışlar" diye üzerimize yürüdüler. Araçlardan indirdiler, kimlik kontrolü yaparken bir kısmı da eşyalarımızı tarlalara fırlatıyordu. Tokat atmaya hazırlanan birisi üzerimize doğru gelince ben artık bağırmaya başladım. "Bütün olanların tanığı olduğumuzu, yaşananları kamuoyuna ilettiğimizi, bu tartaklama ve hakaretlerin hesabının sorulacağını" haykırınca biraz durakladılar, İzmir Şube Başkanı bayan arkadaşa "sen ne geziyorsun, utanmıyormusun" diye hakaretler devam ediyordu. O arada Nusaybin'den silah sesleri geliyordu. Çatışma başlamış. Bize de "buyrun çatışma gidin, nasıl olsa onları destekliyorsunuz" dediler. Biz de "nerede insan hakları ihlalleri olursa oraya gideceğimizi, Erzurum, Zonguldak ve diğer yörelere de gittiğimizi" söyledik. Biz

HALKIMIZIN BAŞI SAĞOLSUN

21 Mart 1992 günü ülkemizin birçok yerinde Newroz Bayramı kutlanmıştır. Bazı yerlerde, özellikle Doğu'da Newroz kutlamalarına güvenlik güçlerinin müdahalesiyle 50 kişinin ölümü, birçok kişinin yaralanması ile neticelenen olaylar olmuştur. Olaylar sonrasında yüzlerce kişi gözaltına alınmıştır.

Kürt realitesini kabul eden Hükümetin, Newroz kutlamaları için verdiği izin ve güvence sözde kalmıştır. Bayramlarını kutlayan savunmasız Kürt halkı otomatik silahlarla taranmış, panzerlerle çiğnenmiştir.

50'yi aşkın kişinin ölümü, yüzlercesinin yaralanması İçişleri Bakanının ağzından devletin yenilmezliğinin nişanesi olarak sunulmuştur. Bu ifadeyi üzüntü ile karşılıyor, katliama varan müdahaleleri kınıyor, Newroz kutlamalarını tertipleyen HEP'in çıkarılan olaylar nedeniyle ilan ettiği ulusal yası destekliyor ve toplumsal yas olarak kabul ediyoruz.

Başta Kürt halkı olmaz üzere tüm Türkiye halkına baş sağlığı diliyor, vaadedilen demokratik çözümlerin hayata geçirilmesini istiyoruz.

İHD Malatya Şb. Bşk.; HEP Malatya İl Bşk.; SP Malatya İl Bşk.; Eğit-Sen Malatya Tem.; Newroz Dergisi Tem.; Tüm-Sağlık Sen Tem.; İşçilerin Sesi Dergisi Tem.; Tek-Gıda İş B.Bşk.

onlarla tartışırken arka arabalardaki arkadaşları da tokatlamışlar, Ankara Şube Başkanı'nın ayağına tekme vurmuşlar.

Diyarbakır'a geldiğimizde Van'da üç ölü olduğu haberini aldık. Van İHD Şb. Başkanı alınıp dövülmüş, sayman yaralanmış. Daha sonra yanımıza Leyla Zana ve Hatip Dicle geldiler. Onlar da bir haftadan beri hiçbir merci ile görüşemediklerini, milletvekili olarak bir fonksiyonlarının olmadığını belirttiler.

Diyarbakır'da bir toplantı yaparak bütün bu gözlemlerimizi basına aktardık.

Newroz: Diyarbakır'da iken Şırnak,Cizre vb. yerler ile irtibat kurabildiniz mi?

E.Kanar: Şırnak'tan sürekli ölü haberleri geliyordu. Nusaybin'de de çatışma olduğu çok sayıda ölü olduğu haberleri geliyordu.

Yani bizim gördüğümüz; devlet Newroz'un olaylı geçmesini istedi. Hükümet istedi mi istemedi mi bilemiyorum ama esas iktidar güçleri olayların olmasını istiyordu.

PKK'ya karşı tasviye hareketini haklı gösterebilmek için Newroz'un olaylı olmasında yarar gördü devlet. Yani şuna inanıyoruz: Eğer güvenlik güçlerinin provakasyonu olmasaydı, örneğin Cizre'de kesinlikle olay olmazdı.

Newroz: Cizre'de iki yerde halk toplanıyor. Sessiz yürüyüş yapmak istiyor ve halkın üzerine ateş açılıyor, peki bütün bunları İstanbul'a geldiğinizde bir basın toplantısı yaparak kamuoyuna duyurmadınız mı?

E.Kanar: Biz Diyarbakır'da basın toplantısı yapmıştık. Dönüşte de Anka Ajans aradı, izlenimlerimi sordu. Onlara uzun uzun anlattım. Bir sonraki gün sadece Cumhuriyette bu kısa bir haber olarak yer aldı. Daha sonra çok geniş bir basın toplantısı yaptık. Ama malesef sadece Sabah Gazetesi geldi ve yine onlarda kısa bir şekilde yer verdiler. Sonra partilere gidip durumu anlatalım dedik ve SHP'ye gittik. Durumun İnönü'nün anlattığı gibi olmadığını belirttik. RP'den randevu istedik, bir hafta sonraya dediler. Yazar ve sanatçılarla bir toplantı yapıp izlenimlerimizi anlattık. Ayrıca yabancı basına (örneğin ZDF) anlatımlarımız oldu. Biz asıl konsolosluklara birifing vermeyi düşünüyorduk ki aynı gün Demirel birifing verdi (belki de bizim vereceğimizi duydu). Bunun üzerine biz birifing veremedik.

Yine enterasandır, basın açıklamasını Hürriyet Gazetesine haber vermek isteyen bir arkadaşa haber servisinden bir gazeteci " orası İnsan Hakları Derneği değil, Kürt Hakları Derneği" diye cevap vermiş. Ki bir gazetecinin görevi böyle yanlış yorumlar yapmak olmamalı. Aslında biz Cizre'de iken oradaki basın mensuplarının hepsi durumu görünce üzülmüş ve güvenlik güçlerini suçlamışlardı. Ama ne gariptir basında çıkan yazılar bunların tam aksi şeyler oldu. Yani medyanın gerçekleri nasıl çarpıttığını bu hadiselerde bir kez daha görmüş olduk.

Newroz: Bu muhabirlerle bağlantı kurup neden böyle yazdıklarını sordunuz mu?

E.Kanar: Hepsi kendi üzerlerinden atıyorlardı. Merkezde böyle oluyor deniyordu. Veya olayları anlatırken çok uç noktaları ön plana aldıkları için böyle yanlış sonuçlar yansıyordu.

Newroz: Hükümetin, örneğin bakanların izlenimlerinizi almak gibi bir girişimi olmadı mı?

E.Kanar: Hükümet o kadar demokartik değil. İçişleri bakanı bizzat otel taranırken Ekmekçi aracılığıyla durumu öğrenmişti ama hiçbir girişimi olmadı. Hepsi de aynı şekilde davrandı.

Newroz: Bu anlatımlarınız için çok teşekkür ederiz.■

CEVAP İSTİYORUZ

Bir süredir Kürecik Yöresinde gece baskınları, aramalar, doğanın tahribi, Kemal Kaplan isimli bir şahsın şüpheli ölümü nedeniyle 60'a yakın öğrenci, 40'ın üzerinde köylünün işkenceli sorgudan geçirilmesi vb. biçimde süren uygulamalar son olarak 17 Mart 1992 günü Hançerli köyü yakınlarında 5 gencin yaklaşık olarak 170 özel tim, 250 jandarmanın katıldığı bir operasyonla ÖLÜ ELE GEÇİRİLMESİYLE en üst noktasına vardırıldı.

(...)

Kamuoyunu, yüzlerce örneğine bir yenisi eklenen yargısız infazlar konusunda duyarlı olmaya çağırıyor ve şu soruların kamuoyu önünde cevaplanmasını istiyoruz:

–Yaklaşık 170 özel tim ve 250 jandarma, 5 genci yaralı ele geçirme imkanından yoksun mu idi? Bu gençlerin mermileri tükenmez cinsten mi idi? Ele geçirmek için kurşundan başka silah kullanılamaz mıydı?

–Cesetlerdeki kol, bacak, çene ve boyun kırıklarının izahı nedir?

–Devlet ele geçiremediği her kişiyi öldürmeye devam edecek midir? Öyleyse bugün sıra kimde, yarın sıra kimdedir?

–Yaşamak ve adil bir mahkemede yargılanmak ne zaman gerçek bir hak olacaktır? Yargısız infazlar ne zaman sona erecektir?

–Hükümet vaadlerinde samimi midir? Samimi ise cesetlerin otopsi raporlarının kamuoyuna açıklanmasını, operasyon sorumluları hakkında idari ve adli soruşturma açılmasını ve bu konuda kamu vicdanının rahatlatılmasını istiyoruz.

Eğer bütün bunlar "halkın huzur ve güvenliğinin temini" için yapılıyorsa, o halkın temsilcisi olan bizler ifade ediyoruz ki gündelik olaylar haline gelen bu yargısız infazlar HUZUR VE GÜVENİ YOK ETMEKTEDİR!

İHD Malatya Şube Başkanı
HEP Malatya İl Başkanı
SP Malatya İl Başkanı
Eğit-Sen Malatya Temsilcisi
Newroz Dergisi Temsilcisi
Tüm-Sağlık Sen Temsilcisi
İşçilerin Sesi Dergisi Temsilcisi
Tek-Gıda İş Bölge Başkanı

AGİRÊ NEWROZÊ VENAMİRE!

Di dîraka gelan de hin bûyêr he ne ku di demeke dûr û dirêj de pêşde çûyîn û guhertin tevîhev dibin û dibin hebûna gel .Ev bûyêrên mezin jî bi tîpên zêrînî di dîrokê wan gelan de cî digre.

Ew bûyêrên girîng ji bo neslê nû di bin belgehên bingehî. Neslê ciwan jî, ji van bûyêran dersan digrin ji bo paşeroj ji wana parmenî dikin û pêşde diçin.

Eve bûyêran yek jî Newroz e, ku di dîroka gelê Kurd de li dijî kedxwarî û li dijî zulm û zordarîyêye. Serhildana ji bo azadî di dîrokê de bi tîpên zêrînî hatîye nivîsandin. Ji bo vê sedemê yé ku di dîrokê de gelê me hezar salan virde heya îro 2604 carin ku Newrozê pîroz dik e. Di vê dîrokê de jî baş tê diyarkirin, ku ew cejna Newroz gelek kevn e û li ser mîtolojîyekê hatîye ava kirin. Li ser mîtolojîya Newrozê pir gotin he ne. Lê belê hemû li ser niqtekê têne cem hevûdu, ku ew jî bi pêşengîya Kawayê Hesinker gelê Kurd li dijî Dehaqê xwînxar û zorkar serhılda ye û aza bû ye.

(...)

Di vê rojê de cilên nû têne lixwe kirin; jin û mêr, xort û pîr destên xwe didin hevûdû û govendê digrin. Wê şahîya Newrozê di be roja yekîtî û hevkarîyê.

(...)

Gelê me ji hezaran sal vir de li ser welatê xwe dijî îro di bin zulmeke giran û di bin kedxwarîyek stemkar de ye. Ji hemû maf û azadîyên xwe yên mirovatî bêpar hatîye hiştin, mafên demokratîk jê hatîye stendin, welatê wî hatî ye dabeş kirin, Kurd kirine gelekî bindest. Pêşveçûna wî hatîye rewestandin, di nav jîyanek tari û şevreş de hatîye hiştin û dîsa jî Newroz bi şahî di van mercan de tê pîroz kirin.

21 ê Adarê despêka bîrûbawerîya hêzê zehmetkêşên Kurdistanê pêşde çûyîn û xurtbûyîna pêşengîya rêzanî bi bawerîya sosyalîzmê li ser bingeha kominîstîyê weke dendikek bi giyane. Partîya Kominîst aKurdistan di rojek wiha di pêşengîya proletarya Kurdistan hatîye damezrandin.

(...)

Hogirne!

Kontr-gerîlayê TC ji bo pêşketîyên Kurd qesabîyên dikin. MİT û leşkerên taybetî zulmê bêtir zêde dikin, mirovên bê sûc bê guneh dikujin. Weşanên Tirka zulma li Kurda dibe kifş nakin, na nivîsînin...

Dewleta Tirkiyê û yên hebûna me na pejirînın bila bizanin ku, zmanê kurd, çanda Kurd, têkoşîna bo serxwebûna Kurd her pêjde diçe û roj bi roj hubûna xwe bi dost û diwminan ve dide pejirandin.

Hemû hêzên nêzî hev û du pêwiste ku bi hev re bi xebitin, dijî dijmin yekîtîyek xwurt pêkbînin. Divê cejna Newroz em ji xwe re bikin sembola yekîtîyê. Bila dijmin ji vê yekîtîyê bi tirse û xof ek mezin bikeve dile wî.

Newroz ji bo hamû Kurdan, li ser axa Kurdistan bile pîroz be!

(...)

Newroz li ciwan û pîran karker û gundîyên ku serhildanan pêktînin pîroz be!

Bila bijî Newroz ji bo yekîtîya tevgera şoreşgerên Kurd û Tirk!

Bijî tevgera azadîya gelê Kurd!

Bimre sazumana Tirk ya nîjadperest, faşîst û kolonyalîst!

Bijî serhildan!

Bijî Partîya Kominîst a Kurdistan!

NEWROZA 2604'an Ra

Newroz Adar e, Newroz bihar e,
Îro li serê çiyan agir dibare!
Kurd li ser erda xwe hin jar e,
Berdîware, bê ware, hûstîxware...

Lehengên me bê tirs şer dikin
Nişangehê xwe lê baş mezidikin.
Ala xwe ya sor ber bi jor radikin,
Şerwanan gazi şerê azadî dikin.

Ey Newroz, Ey Newroz,
Bilind bibe wek bahoz.
Gelên cîhan azad bûn,
Ji bo çi hîn em nebûn?

Berpirsîyarê vê pirsê kîne?
Kî xwe lê xwedî dihesibîne?
Kanê cîyê meyi Koma Miletan?
Kanê Kurdistan, welatê Kurdan?

Ey Newroz, Ey Newroz,
Tu li gelê Kurd pîroz!
Tola şehîdên me bistîne,
Me ji bin destan derxîne...

A. Bali
Adar 1992

★ NEWROZ ★ NEWROZ ★ NEWROZ ★ NEWROZ

Antalya, Konyaaltı Açık Hava Tiyatrosu salonunda 6 bin kişinin katılımıyla ve büyük coşkularla kutlanan Newroz'a Antalya'da yaşayanların yanı sıra çevre ilçe ve köylerden katılımın olduğu gözlendi. 20 Mart günü yapılan kutlamada, zalim Dehaq'ın devrimci Kawa önderliğinde yıkılışından günümüze kadar Newroz'un Kürt halkı tarafından bağımsızlığın, özgürlüğün simgesi olarak kutlandığı dile getirildi.

Konuşmacıların Kürt halkının bugün karşı karşıya olduğu zulüm cenderesinden örnekler vererek, yeni hükümetin de politikasının baskı, zulüm, katliam olduğu yönlü konuşmaların ardından müzik, folklor, tiyatro ve şiir etkinliği ile gece devam etti.

Sarı, kırmızı, yeşil renklerine bürünen kutlayıcılar gece 11 'e kadar Newroz coşkusunu sergilediler.

İstanbul'un çeşitli ilçe ve semtlerinde Newroz coşkuyla kutlandı. HEP'in ve dergilerin geceler yapıldı. Coşkulu kalabalıklar kimliklerini haykırdı. Hep bir ağızdan ulusal marşımız, türküler söylenip halaylar çekildi.

Newroz kutlamalarından ikisine dergimiz ve taraftarları da katıldı.

Kutlamalardan ilki 20 Mart'ta Yenikapı Karides Gazinosunda yapıldı. 1500-2000 insanın katıldığı yemekli geceye ilgi oldukça yoğundu. Kitle coşkuluydu. 100 bin liralık gece biletleri gazinonun dolup taşmasını engelleyememişti. Halkımız, Kürt Hak ve Özgürlükler Vakfı Girişim Komitesinin vakıf yararına düzenlediği ve Newroz kutlamalarıyla bütünleştirdiği geceye insanlar akın akın geldi. Gazino, allı, yeşilli, kırmızılı renklerle donandı. Sanatçılar, gruplar, folklor ekipleri geceye renk kattı. Halaylar ve sloganlar coşkunun, kinin, kararlılığın dışa vurumuydu.

Deng, Newroz, Newroz Ateşi, Serketın ve Komal tarafından düzenlenen Newroz kutlaması Bahçelievler Zafer sinemasında oldu. Gece 22 Mart akşamıydı. Kürdistan'tan katliam haberlerinin dünyaya duyurulduğu, bu katliamlarla halkımızın korkutulup susturulacağının sanıldığı bir ortamda sinema salonu hınca hınç doluydu. Kitle "korkmuyoruz"u haykırdı adeta. Salon "iğne atsan yere düşmez" denen bir kitleyi konuk etti. En az 3000 kişi vardı. Katliamlar nedeniyle ağırlaştırılmış bir program sunuldu. Saygı duruşunu marşlar ve mücadele türküleri izledi. Diyarbakır Halk Tiyatrosu kitleyi ayağa kaldırdı. Oyundaki asker, oyun boyunca şiddetle yuhlandı. Kawa, Kürt kızları, Kürt delikanlıları rolleri coşkulu alkışlar aldı. Kimi sorumsuz tutumlar gecenin görkemi içerisinde eriyip gitti.

NEWROZ KATLİAMLARI PROTESTO EDİLDİ.

İstanbul'da iki ayrı eylemle Newroz katliamları protesto edildi.

25 Mart tarihinde Sultanahmet Meydanında toplanan 1000 kadar Kürt ve Türk karalar giyinip valiliğe sessiz bir yürüyüş yaptı. Polisin müdahale etmediği protesto yürüyüşü sessizce başlayıp sessizce bitti. Cağaloğulu'nun ortasından geçen kara yürüyüşe burjuva basın ilgisiz kaldı. Haber dahi yapılmadı. Kamuoyunun şovenizm bombardımanına tuttuğu ve tepkisizliğin had safhada olduğu bir ortamda kara yürüyüş aydınlığın işareti gibiydi.

Katliamlar Kürt ve Türk aydınlarınca da protesto edildi. Aydınlar sembolik olarak iki günlük açlık grevini gerçekleştirdiler. Grev bitiminde Basın Konseyinin kapısına "Newroz katliamlarını destekleyen basını protesto ediyoruz" yazılı siyah çelenk bıraktılar. Basın bildirisi ile protestolarının ve eylemlerinin amacını açıkladılar. Basın Konseyinin önünde dağılırken polis aydınlara saldırdı ve hepsini gözaltına aldı.

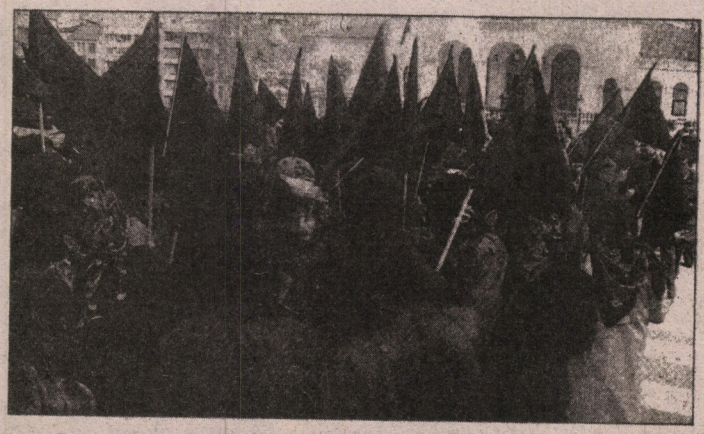

Mart'ın İçinden

❒ MİT Müsteşarı **Koman**'dan Kürt katliamı senaryosu: "Saddam bir taraftan, biz bir taraftan halledeceğiz."

❒ Türk uçakları İsrailvari bombardımanlarını sınır ötesinde yine sürdürdüler.

❒ Kürdistan'a korkunç askeri yığınak yapılmaya devam ediliyor. CIA ile TC Kürt sorununun çözümünde anlaştılar.

❒ Bingöl'deki gerilla kamplarına saldırı: Bombardıman sonucu ölenlerin sayısı konusunda tam bilgi alınamadı.

❒ Türkiye tarihinde ilk kez birlikte idam edilen üç komünist işçi düzenlenen bir basın toplantısıyla anıldılar.

❒ Ülkemizin Erzincan yöresinde meydana gelen depremde yüzlerce kişi öldü, bir çok bina yıkıldı ve binlerce kişi yaralandı.

❒ MGK bu kez Olağanüstü Hal'in uzatılmasını "tavsiye" değil "bildirmeyi" uygun gördü. Muhalefetteyken bu yönetim biçimine karşı çıkan SHP-DYP koalisyonu işkenceli, ölümlü halin 4 ay daha uzatılmasına karar verdi.

❒ PKK'nin Newroz'a kadar ilan ettiği korucu affının süresinin bitimine bir gün kala üç korucu öldürüldü. Bunların ikisi Cizre'de ağızlarına para konarak elektrik direğine asıldılar.

❒ Cizre'ye yoğun askeri yığınak yapıldı, hakim tepelere tanklar yerleştirildi.

❒ Dergimizin Newroz Özel Sayısını dağıtan Diyarbakır Newroz Temsilcisi **Mehmet Keşli** gözaltına alındı.

❒ İzmir Alsancak'ta öldürülen polislerin cenazesinde "PKK mecliste, kana kan, intikam, kahrolsun şeffaflık" sloganları atıldı.

❒ Kontra saldırıları sürüyor. Diyarbakır'da Gazeteci **Halit Güngen, Ahmet Bayhan** ve Batman'da Ülke Gazetesi Muhabiri **Cengiz Altun**'un öldürülmesinden sonra Gercüş'te köy muhtarı **Şevki Demir** kontralarca öldürüldü.

❒ PKK 4 kontrayı yargılayıp boyunlarına suçlarını ve itiraflarını astıktan sonra öldürdü.

❒ Newroz'a iki gün kala Midyat'ta nüfus memuru **Zeyni Demir** yine kontrgerilla tarafından öldürüldü.

❒ Başbakan Demirel "Newroz serbestçe kutlanabilir" dedi.

❒ İsanbul'da Newroz öncesi operasyon: 21 PKK'lı yakalandı.

❒ Newroz Kürt halkı tarafından görülmemiş bir görkemlilikle kutlandı.

❒ Batman ve Gercüş'te Newroz gecesi kutlama yapan gruba özel tim saldırdı. Ölü sayısı bilinmiyor.

❒ Şırnak'ta Newroz'u kutlayan halka ateş açıldı, onlarca ölü onlarca yaralı var. Katliamdan sonra gerillalar tugaya saldırdı. Bir poliste halk tarafından linç edilerek öldürüldü.

❒ Van'da kutlamalar sırasındaki olaylarda 3 ölü onlarca yaralı ve 300 gözaltı var.

❒ Van, Şırnak, Cizre, Yüksekova, Nusaybin, Silopi gibi yerlerde sokağa çıkma yasağı ilan edildi.

❒ Newroz'da İstanbul Esenyurt ve Kartal HEP binaları polis ve jandarma tarafından tarandı. On kişi yaralandı, 49'u kadın 247 kişi gözaltına alındı.

❒ İstanbul'da Kürt dergilerinin ortaklaşa düzenledikleri Newroz gecesine gelen kalabalık yer bulmakta güçlük çekti.

❒ Bingöl'de Newroz dolayısıyla operasyon yapılıp 28 kişi gözaltına alındı.

❒ Cizre'de gerilla mezarlığı ziyaretiyle başlayan Newroz kana bulandı: Devlet güçlerinin ateş açması sonucu 23 kişi öldü, onlarca kişi yaralandı.

❒ Nusaybin'de de Newroz'dan birgün sonraki akşam yürüyüştekilere ateş açıldı, 11 kişi öldü.

❒ Çeşitli kaynaklar Newroz dolayısıyla çıkan olaylarda halktan ölenlerin seksen kişi civarında olduğunu bildirdi.

❒ Adana'da Newroz kitlesel bir şekilde kutlandı. Polisin müdahalesiyle bir kişi öldü, biri polis altı kişi yaralandı.

❒ Newroz gecesi kendini yakarak vücudunu Newroz ateşine dönüştüren, şehitler kervanına İzmir'den Rahşan Demirel adlı bir genç kız da katıldı.

❒ Newroz sonrası gün de Şırnak'a gerilla saldırısı: bir er, bir polis öldü.

❒ Cizre'de gerillalar 4 özel tim görevlisini kaçırıp öldürdüler.

❒ Yüksekova'da da Newroz kutlamasından5 ölü, 23 yaralı var. Ayrıca 70 kişi gözaltına alındı.

❒ Demirel'in danışmanı İknur Çevik BBC'ye verdiği demeçte "bölgede çok kan dökülmesinin nedeni hükümeti dinlemeyen askeri güçlerdir" dedi.

❒ Cizre ve Şırnak'ta ev ev silah araması yapılmaya başlandı.

❒ Bağımsız milletvekilleri Hatip Dicle ile Leyla Zana Newroz olaylarını protesto için iki günlük açlık grevi yaparken HEP ulusal yas ilan etti.

❒ İstanbul'da bir grup aydın ve yazar katliamları protesto için açlık grevine başladılar.

❒ Almanya, Türkiye'nin Kürdistan'da Alman malı silahları katliamlarda kullandığı için Türkiye'ye silah ambargosu uygulaması başlattı.

❒ Avusturya'nın Viyana il meclisi vatandaşlarına aynı gerekçelerle Türkiye'ye seyahat etmemeleri konusunda tavsiye kararı aldı.

❒ Cizre'de Newroz'daki çatışmalar sırasında Sabah Gazetesi Muhabiri **İzzet Kezer** öldürüldü. Olaylarda Alman parlementer de başından yaralandı.

❒ Diyarbakır'da kontra saldırısı sonucu Ali Paşa İlkokulu Öğretmeni ve Eğit-Sen üyesi **Mehmet Garan** öldürüldü.

❒ Diyarbakır'ın Silvan ilçesinde **Hamdüsena İpekçi** maskeli kişilerin saldırısı sonucu yaşamını yitirdi.

❒ Antep'te de Cizreli **Abdülzeren** ve **Tahir Mat** isimli kişiler yüzü sarılı iki kişinin saldırısı sonucu öldürüldüler, olayın kontralar tarafından gerçekleştirildiği sanılıyor.

❒ Rojname adlı haftalık Kürtçe gazete yayın hayatına son verdiğini açıkladı.

❒ İstanbul'da avukatlar Kürdistan'daki son katliamları protesto için yürüyüş düzenlediler.

❒ HEP'in çağrısıyla İstanbul'da siyah bayraklı, siyah giyimli bir protesto gösterisi düzenlendi.

❒ Diyarbakır, Erzurum, Muğla, Adana'da çeşitli protesto etkinlikleri düzenlendi, forumlar gerçekleştirildi.

❒ Siyasi tutuklular bir çok cezaevinde protesto amaçlı açlık grevlerine başladılar.

❒ İstanbul'da MİT otobüsü tarandı. Olayı Dev-Sol üstlendi ve "Kürdistan'daki katliamlara misilleme olduğunu" belirtti.

❒ Siirt'te öğrencilerin üzerine polis saldırdı. 9 kişi yaralandı.

❒ Dargeçit Belediye Başkanı Karabayır Köyünde jandarmanın camiden üç vatandaşı çıkartıp kurşuna dizdiğini, köye giriş ve çıkışın yasaklandığını belirtti.

❒ Avrupa'nın çeşitli kentlerinde Türkiye'nin büyükelçilikleri, konsoloslukları, Türk Hava Yolları büroları, banka şubeleri protesto amaçlı baskınlara uğradı. ■

KÜRDİSTAN SENARYOSU

Kürdistan'da özellikle K.Kürdistan'ta ve Türkiye'de ve kısmen de dünyada bir Newroz süreci yaşandı. Newroz değildi yaşanan Newroz süreciydi. Çünkü 1992 Newroz'u sadece 21 Mart'ta yaşanmadı. Şubatla birlikte gündemdeki yerini aldı. 20-21-22 ve 23 Mart'ta doruğa çıktı ve halen de yaşanmaya devam ediyor. Bir ay boyunca kamuoyu Newroz konuştu, kalemler Newroz'u yazdı. Halkımız Newroz'u yaşadı.

Süreç çok boyutluydu, sonuçları da öyle. Sürecin irdelenmesi sonuçların açığa çıkarılması ve gerekli değerlendirmelerin yapılması gerekiyor. Gerçi kimi yönleriyle gelişmeler henüz tam olarak ortaya çıkmış değil. Özellikle toplumsal sonuçların irdelenmesi için zaman erken sayılabilir. Hatta TC'nin halkımıza yönelik saldırılarının fiili sonuçlarının kimi yanları hala bilinmezliğini koruyor.

Şu andaki veriler çerçevesinde ve belli ana vurgularla Newroz sürecini değerlendirecek olursak, öncelikle geçmişe, yakın geçmişe bir göz atmak gerekiyor.

DEMOKRASİ VE ULUSAL SORUN

Şu an ki iktidarın ortağı olan DYP ve SHP, 20 Ekim seçimlerine demokrasi vaatleriyle girdiler. Demokratikleşme her iki partinin de seçim silahıydı. Bol bol kullandılar. Ekonomik program ve öneriler bakımından hiç bir burjuva partisinin bir diğerinden köklü farkının olmaması 20 ekim öncesi muhalefette olan tüm partilerin demokratikleşmeye özel bir ağırlık vermelerini getirdi. Çünkü 12 Eylül kurumlarına toplumun tepkilerini biliyorlardı. Öyleki, demokratikleşme vaadi 20 Ekim seçimlerinin en temel ayırt edici özelliği oldu.

Demirel sol içerikli sloganlarla demokratikleşme iddiasının başını çekti. SHP'nin ise tek silahı buydu. Seçim meydanlarındaki demokrasi bombardımanına rağmen seçmenler hiçbir partiye güven duymadıklarını oylarıyla ortaya koydular. Seçim propagandalarının benzeştiği DYP ve SHP, koalisyon protokollerinde de benzeri bir çerçeve çizdiler. Dünya konjoktürü de koalisyon protokolü ve programının lehineydi. Ne varki, demokratikleşme vaadlerinin önünde iki temel engel vardı. Özellikle Demirel bu engelleri çok iyi biliyordu. Seçim öncesi söylenenler ve koalisyon protokolünde yazılanlar yönünde hiçbir adım atmamak her iki partiyi de bitireceğinden göstermelikte olsa, kısmi de olsa adım atmaları gerektiğini bildirdiklerinden o her iki engelin hiç olmazsa birazcık geriletilmesi hükümetin hedefiydi. Bu engellerden biri yapısal olarak zaten antidemokratik olan ve 12 Eylül darbesiyle faşist bir biçim verilen devlettir. Diğeri ise ulusal sorunun varlığı ....

Demirel, devletin üzerine kolay kolay gidemeyeceğini biliyordu. Köklü bir değişim istediğinin olduğu da söylenemez.. Kısmi düzenlemeleri ise zamana yaymak Demirel'in pragmatik yaklaşımına uygun düşer.

Hakeza ulusal sorunun çözümünü Demirel, İnönü ve onların partileri ne istiyorlar, ne de çözebilirler. Ulusal sorun çözülmeden ise Türkiye demokrasiyi asla yaşayamaz. Hükümette bunu biliyor. Demokratikleşme yönünde hiçbir şey yapmamaları sonlarını getireceğinden kısmi ve göstermelik iyileşmeler sağlamak için ise, hiç olmazsa ulusal mücadelenin yükselişini durdurmak zorunda olduklarını biliyorlardı. Daha özelde ve hiç olmazsa PKK'nın silahlarını susturmayı amaçlanıyor.

Bundandır ki hükümet 12 Eylül kurum ve kuruluşlarının hiçbirine dokunmadan birincil saydığı ulusal hareketin yükselişini durdurmayı ve etkisizleştirmeyi öne aldı. ANAP'ın bıraktığı yerden ve daha yoğun olarak hazırlıklara ve saldırılara başladı bir yandan askeri ve idari hazırlıklar sürerken, diğer yandan da propagandaya hız verildi. Çünkü, kendi sorununa önemli ölçüde sahiplenen Kürt halkı terörize edilmeden, Türkiye kamuoyunun desteği sağlanmadan ulusal hareketin üzerine gitmenin kolay olmadığı biliniyor.

Yıllardan beri sürdürülen saldırıların Kürt ulusunu susturamadığı gerçeği ortada. Hareketin her geçen boyutlandığı da... Ciddi bir darbe vurmak için Newroz'u seçtiler. Çünkü dünya alem biliyordu ki Newroz, ulusal mücadelenin daha bir kitlesel boyutta ortaya çıkacağı gündü.

TC bunun üzerine hesap kuruyordu. Körfez savaşı ve Güney Kürtlerinin sınırı zorlayacağı bahanesiyle yaklaşık on aydır askeri malzeme ve özel eğitime tabi tutulan timler Kürdistan'a sevk ediliyordu. Sevkiyat tamamlanana kadar ağırlık propagandaya verilecek, provakatif eylemlerle tansiyon yükseltilecek ve böylece kamuoyu desteği arkaya alınacaktı. Newroz'a kadar her türlü hazırlıklar tamamlanmak üzere işe girişilmiş ve bitirilmişti. Newroz'da çift yönlü bir saldırı ile ulusal mücadeleye yüklenme planı işleyecekti.

Birincisi, fiiliyatta da önleyemeyeceklerini anladıkları Newroz kutlamalarına çizdikleri çerçevede "izin" vererek "bakın biz kutlayabilirsiniz" dedik onlar devlete bayrak açıyorlar "demogojisi" ile propaganda savaşı vermek, böylece Türk halkına da Kürt düşmanlığı pompalamak. İkincisi, yapılan askeri yığınakla ve çeşitli uygulamalarla tahrik edilen halkımızı kendi istediği alana çekerek imha etmek TC'nin tarihsel geleneğini yeniden tekrarlarcasına, ulusal hareket olgunlaşmadan ezmek, sindirmek ve "verirsem ben veririm, siz alamazsınız" noktasından hareket etmektedir. Newroz katliamı da bunu göstermiştir.

Amaçlanan şudur: Kürdistan'da belli saldırı alanlarında imha ve dalga dalga yükselen ulusal mücadeleyi genelde sindirme ve geriletme ..... Dün, Diyarbakır'da Vedat Aydın'ın cenazesinde ve Kulp-Lice'de, bugün ise Botan'da bu proje uygulandı. Botan'da imha, halkla öncüler arasındaki bağı zayıflatmak, devletin kökleşmesi ve sonrasında ise kısmi iyileştirmelere gidilerek "şefkat "gösterisinde bulunma. Oyunun ilk perdesi katliamlarla açılmış oldu.

Demirel ve İnönü'nün daha sonra da bakanlar ve milletvekilleri heyetlerinin Kürdistan'a gezileri hatırlanır. Halktan ilgi görmedikleri gibi, bakan ve milletvekilleri ağır tepkiler de almışlardır. Bu gezilerde Kürt halkının kararlılığı, kini ve öfkesine ilişkin resmi kanallardan ve basından öğrendiklerini doğrudan götürdüler. Kürt halkının gönlünde TC'ye yer olmadığı gibi, özellikle Botan'da devlet yok olma noktasındaydı.

Sonuçta, Kürt halkına karşı sürdürülen savaşı bir üst aşamaya sıçratma kararı verip propaganda bombardımanını şubat sonlarında başlattılar. "terör; vatan bölünmek isteniyor, Karabağ'daki soydaşlarımıza sahip çıkalım, Egeden Ortaasyaya Türklerin birliğini sağlayalım" demogojileriyle ve basının da yardımıyla Türk işçi ve emekçilerini şoven bir propaganda bombardımanına tuttular. Etkili olmayı önemli ölçüde başardılar da. Zaten azınlıkta olan demokrasi, insan hakları ve sosyalizm yanlıları daha da etkisizleştirildi. Asıl önemli olan ise Kürt halkıydı. Onun ne düşündüğü, ne dediği ve davası uğruna ne düzeyde bir aktivite içerisine gireceğiydi.

Yeni katliamları önlemenin yolu en geniş alanlarda, en geniş kitleselliklerle, en uygun mücadele araç ve yöntemleriyle karşı tepkiyi örgütlemektir. Yaşanmakta olan Newroz'u, saldırıları savuncaya kadar yaşatmaktır. Herkes bulunduğu alanda, o alana uygun düşen örgütlülükleri ve mücadele biçimlerini başlatıp geliştirmelidir.

Demogojik vaadlere dayanan propagandaların Kürt halkı üzerinde çok ciddi etkilerinin olmayacağını Türkiye ve Kürdistan'da yaşayan herkes bilir. Onun için başvurulması planlanan savaş ve katliamın kendisiyle bağlantılı bir propaganda yöntemi seçildi. Yani, Kürt halkını korkutmak, sindirmek ve öncüleriyle bağını zayıflatmak...

"İyi ve kötü" polis rolüyle başladılar işe. Özal ve İçişleri Bakanı İsmet Sezgin peş peşe "bahar taarruzu" yapacakları açıklamalarında bulundular. Burjuva basın mesajını böylece aldı. Kürt halkını korkutma ve sindirme propagandaları "bahar sendromu"na kadar vardırıldı. Demirel, ulusal mücadelenin dayatması sonucu ve iyiyi oynama adına "Kürt realitesini tanıyoruz"la başlayıp, "halka şefkat", "herkes birinci sınıf vatandaştır" la sürdürdü rolünü. Hatta "devlet kendi halkına silah sıkmaz" sözünü epeyce sık tekrarladı.

Şu bir cümlelik gazete haberi ise Newroz katliamının perde arkasını açıklamaya yeter! Özal, bahar operasyonunu açıkladığı gerekçesiyle kendisine yöneltilen eleştiriler için "bahar operasyonunu ben değil içişleri bakanının bizzat kendisi 25 Şubatta İstanbul'da açıkladı" dedi. (27 mart Milliyet) Ve bunun anlamı çok açık: "Bahar operasyonu" kararı, yani katliam kararı daha önceden MGK'unda verilmiş.

Bu açıklamalar, basının kopardığı fırtına yetmemiş olacak ki Demirel'in de onayıyla sahneye MİT Müsteşarı Teoman Koman çıkarıldı. Üç gün boyunca Müsteşar milyonlarca Kürdün nasıl katliamlarla karşılaşacağının senaryolarını çizdi. İnsanları dehşete düşeren açıklamalar yaptı. T.Koman'ın sözleri, katliam kararından haberi olmayan devlet yetkililerini bile korkuttu.

17 Mart'ta Olağanüstü Hal'in uzatılmasının gürültülü bir biçimde meclisten geçirilmesinden sonra propaganda daha da hızlandırıldı. Ordunun Botan'a çok yönlü yığınak yapması daha önceden tamamlanmıştı. PKK gerillaları ile mevzi çatışmalar ve sınır ötesi bombardımanlar sürerken, asıl güçler, Botan başta olmak üzere Kürdistan'ın birçok yerinde mevzileniyor ve silahlar patlatmaya hazırlanıyordu.

Burada şu noktaların altını çizmemiz gerekiyor:

Kürdistan'da ve Kürt halkından insanların olduğu her yerde Newroz'un coşkuyla kutlanması, kutlamaların geniş yığınları kucalaması gösteriyor ki, korkutma ve sindirme propagandaları istenilen düzeyde etkili olabilmiş değil. Belli bir etkisinin olduğu ise açık. Bu etki Diyarbakır başta olmak üzere Botan'ın çevresinde daha açık görüldü. Diyarbakır Newroz'u en sakin geçiren illerden birisiydi. Ayrıca Botan'da da propagandaların kısmen etkili olduğu söylenebilir. 40,50, 60 bin nüfuslu şehirlerde en fazla 8-10 bin kişilik kitleler yürüdü. Rakamlar azımsanamaz. Ama, önceki yıllardaki katılım da değildir.

Bu durumda gösteriyor ki, TC'nin korku, sindirme ve panik yaratma propagandaları karşısında yeterince etkili olamadık. Propagandalar geri püskürtülüp etkisizleştirilemedi.

PKK'nın TC'nin propagandalarını etkisizleştirmek için giriştiği karşı propaganda da sağlıklı bir yol izlendiği ve başarılı olduğu söylenemez. Kendi içinde çelişen ve biri diğerini etkisizleştiren propagandalara tanık olduk. Dersim, Şeyh Sait vb. gibi "erken ayaklanmadan dersler çıkarıldığı" söylenirken, bir yandan ise ayaklanma çağrıları yapıladurdu, daha rahat manevra olanaklarının açılmasına kaynaklık edildi. "Ayaklanmalayla oynanmaz" kuralı belki de özgüvenle gözardı edildi.

NEWROZ, ARTIK KAZANILMIŞ BİR HAKTIR

Devletin, TV'nin ve basının tüm yıldırma ve korkutma çabalarına rağmen Kürt halkındaki belirleyici eğilimin direnmek, ulusal bayramına sahiplenmek ve onu coşkuyla kutlamak olduğu açıkça ortaya çıkınca, iktidar tereddüte düştü. Kitlelerle onun öncülerini birbirinden koparmakta tam başarı sağlanamayınca hükümette de şaşkınlık ve panik başladı. "İzin vermeyin verin" genelge ve açıklamaları trafiği yoğunlaştı. İzinsiz de olsa Newroz'u kutlama kararlılığı, Newroz'un içini boşaltma çabalarının yoğunlaştırılmasını getirdi. "Devlet aleyhine slogan atılmayan, pankart taşınmayan, bayrak açılmayan kutlamalar yapılabilir"e

ağırlık verildi.

Şunlar ise artık birer gerçek: Newroz'un Kürt halkının ulusal bayramı olduğunu devletin başındakiler kamuoyuna defalarca açıkladılar. Açıklamak zorunda kaldılar. Kamuoyu bunu biliyor artık. 1 Mayıs'larda ve İstanbul'da olduğu gibi sokağa çıkma yasakları tüm Kürtlerin yaşadıkları yerlerde uygulansa da Newroz'un kutlanması bundan böyle engellenemez. Böyle bir uygulama ise olanaksızdır, olsa da engelleyici olmacaktır. Halkımız, kararlılığını herkese göstermiştir. Fiili hakkını sözlü olarak da olsa resmileştirmiştir. Newroz, artık kazanılmış bir haktır. Tüm Kürdistan topraklarında Kürtlerin belli bir yoğunluğunun olduğu metropol illerde ve Avrupa'da yaygın ve coşkulu bir biçimde kutlanmıştır. Hak sahibi hakkına sahip çıkmış ve yakın tarihindeki en görkemli Newroz'u yaşamıştır. Gelecekteki Newroz'ların daha görkemli ve özgürlüğe daha yakın olacağı şüphesizdir.

Newroz'u kana bulayanlar da bu gerçekleri biliyorlar. Şimdi daha bir tedirginler. Sopa, silah yine ellerinde kullanıyorlar, kullanacaklar da. Fakat, daha çok korkuyla kullanacaklar.

HÜKÜMET, TV, BURJUVA BASIN YALAN SÖYLÜYOR

Newroz'da yapılan katliamı tüm kamuoyu biliyor.Sayılar birbirini tutmasa da yüzden fazla insanın tanklarla, toplarla öldürüldüğü gizlenmiyor. Şırnak'ın, Cizre'nin, Nusaybin'in, Van'ın, Silopi'nin, Yüksekova'nın, Gercüş'ün ve hatta Adana, İstanbul, İzmir, Kadifekale gibi birçok yerin iki gün boyunca savaş ortamı yaşadığını resmi ağızlar açıklıyor. Botan'da birçok şehir ve köye yapılan saldırılar sonucu evlerin harebeye döndüğünü TV gösteriyor.

Fakat, ters yüz edilmiş olarak. Medya, ağız birliği içerisinde yaşanan gerçekleri çarpıtıyor. Kamuoyuna açıkça yalan söyleniyor. İktidar yalan söylüyor. Medya araçları yalan söylüyor. İnsanların gerçekleri öğrenmesinden korkuluyor.

Dergimizin diğer sayfalarında olayların doğrudan tanıklarının söylediklerini okuyacaksınız. Böylesi tanıklar yüzlercedir. Gördüklerini ve yaşadıklarını tüm dünya kamuoyuna da yazılı ve sözlü olarak açıkladılar.

"Sessiz yürüyüş yaparak Newroz'u kutlayan kitlelere slogan atan, pankart açan, Kürt bayrağı taşıyan yürüyüş kollarına delvet güçleri ateş açtı. Kitlelere yönelik katliam, mahallelere bomba ve topçu ateşiyle sürdü."

Gerçek budur. Bu bir katliamdır. Bu soykırım girişimidir. Bu gerçekler herkese anlatılmalıdır. Kamuoyu en geniş bir biçimde aydınlatılmalıdır. Yalanların kafaları bulundırmasını önlemek güncel görevlerden birincisidir. Çünkü bu yalanların atmosferi içerisinde kalan ve şu basit değerlendirmeleri yapan bir çok insan vardır.

"Newroz kutlamalarına izin verildi. Herkes serbestçe kutlayabilir denildi. Ama devletin askerine,polisine ve binalarına karşı silah sıkılır, roket atılırsa devlet ne yapsın! Kendisini elbette koruyacaktır." Bu tür ifadeler yalan propaganların etkisi ve dışa vurumudur.

Ve asıl önemlisi, "Kürt realitesi", "Kabul ediyoruz" bir yalan değilse -ki o da yalan-, o realite Kürdistan'dır; Kürt ulusudur, onun dili, kültürü, sanatı, tarihi, bayramı, bayrağı vd.değerleri ile haklarıdır. Katliam yapanlar gayri meşrudur. Varlıklarını silah kullanmaya borçludurlar. Bu bir siyasal gerçektir ve sadece bu siyasi gerçeklik bile katliam yapan silahların adresini göstermeye yeter.

Newroz'da olduğu gibi, katliamcıya, işgalciye ve gayri meşru olana karşı meşru savunma hakkını kullanmak ulus olmanın, insan olmanın bir gereğidir. Bu bir özsavunmadır. Varolma kavramıdır.

NEWROZ YAŞAMAYA DEVAM EDİYOR

23 Mart'ta Demirel'in basına söylediği sözü çok önemli: "bizi üç gün daha destekleyin". Bu üç günlük destek isteği üç ay olarak anlaşılmalıdır. Hatırlanır Olağanüstü Hal'in 4 ay daha uzatılması, başta Kürt halkı olmak üzere kamuoyundan epeyce tepki almıştı. Mecliste bile muhalefet azımsanamayacak kadardı. Bu nedenle ek olarak, hükümet demokratikleşme vaadleri gereği hiç olmazsa göz boyamak zorunda. 17 Temmuz geldiğinde karşılaşacağı güçlükleri biliyor. O nedenle 17 Temmuzdan önce nefes alabileceği kadar yol katetmek istiyor.

Kürt halkını sindirmeden, PKK'ya ağır darbeler vurmadan demokrasi yolunda göz boyamak bir yana, yaşaması bile tehlikeye düşer. Bunu biliyor. Onun için medyanın varolan desteğini sürdürmesini istiyor. Türk kamuoyundaki güçlü desteğinin azalmadan sürmesini istiyor. Bunun anlamı şudur; 'hükümet olarak yaşamak istiyorum. Yaşamak için önümdeki dört ayı iyi değerlendirmeliyim. Dört ay demokrasi falan yok. Desteklerimin devamını sağlayıp var gücümle Kürtlere ve onun öncülerine saldıracağım, mutlaka bu konuda yol almalı, durumu lehime çevirmeliyim. Ancak o zaman iç ve dış kamuoyunu oyalayıcı demokrasi oyununa devam edebilirim.'

Demirel'in sözleri bu anlamdadır. Katliamı değişik boyutlarda da olsa devam ettireceğinin ifadesidir.

Newroz'daki katliamların halkta bir geri çekilme yaratacağı görmezden gelinemez. Bu bir ölçüye kadar doğaldır. Sürerse, Demirel planlarını uygulama ortamı bulur. Newroz'da ağırlık olarak Botan'a saldırıldı. Bu savaşın kuralıdır. Savaşan hiçbir güç, geniş alanlarda ve güçlerini dağıtarak savaşa girmek istemez. Karşısındakine en canlıca noktalarından ve sonuç alıcı vuruşlar yapmak ister. Vedat Aydın'ın cenazesinde Diyarbakır, Newroz'da Botan bu amaçla seçildi. Etkisizleştirilecek herbir köyden ve şehirden sonra bir yenisi gelecektir. Ta ki, tüm K.Kürdistan'da istenilen sonuç alınıncaya kadar. Onun için kimse "bana değmeyen yılan bin yaşasın" dememeli. Çünkü, fırsat ve ortam bulursa her yere sıra gelecektir.Bunu önlemenin yolu en geniş alanlarda, en geniş kitleselliklerle , en uygun mücadele araç ve yöntemleriyle karşı tepkiyi örgütlemektir. Yaşanmakta olan Newroz'u, saldırıları savuncaya kadar yaşatmaktır. Herkes bulunduğu alanda, o alana uygun düşen örgütlülükleri ve mücadele biçimlerini başlatıp geliştirmelidir. Kürdistan işçi sınıfı üretimden gelen gücünü gerektiğinde kullanmalıdır. ■

GRİZU, DEPREM, NEWROZ

"DEVLET BABA"nın MART KATLİAMLARI

Kemal BİLGET

Mart ayı içerisinde Türkiye'de bir, Kürdistan'da iki olmak üzere üç büyük katliam yaşandı. Bu üç büyük katliamda yaşamını yitiren insan sayısı 900'e yaklaştı. Her üç katliamın da boyutları çok geniş. O nedenle katledilen insan sayıları bile yüzde yüz kesinlikle saptanabilmiş değil. Maddi hasarın tam olarak belirlenmesi ise aylar alır. Kesinlik kazanmamış verilere göre her üç katliamın sonuçları özetle şöyle:

3 Mart'ta Zonguldak'ın Kozlu İncirharmanı ve İhsaniye Kömür Ocaklarındaki grizu patlaması sonucu 122 işçinin cesedi çıkarıldı; 150 işçi ise patlamanın olduğu ocaklarda cayır cayır yanarak öldü. Katledilen işçi sayısı -ki kimse kesin konuşamıyor- 272 ye ulaştı. Havzadaki kömür üretimi %45 oranında azaldı. Grizu patlamasının olduğu ocaklar yangın ve çökme sonucu ağır hasar gördü. Tekrar üretime geçilebilmesi (yeni katliam ortamlarının doğması) için milyarlarca liralık harcama yapmak gerekiyor. Ocaklarda 20 gün kadar süren yangının nelere yolaçtığı bilinmiyor. O nedenle maddi hasar tesbiti tam olarak yapılabilmiş değil.

13 Mart Erzincan depreminin yolaçtığı sonuçlar daha da büyük. Ölenlerin sayısı 500 civarında. Yaralı sayısı 2800 kişi. Ağır, orta ve hafif olmak üzere hasar gören bina sayısı 20 bin dolayında sanılıyor. Sadece Erzincan il merkezinde ve sadece 20 mahalleden 7'sinde bitirilen hasar tesbit çalışmalarına göre, konut ve iş yeri olmak üzere 1684 ağır, 4343 orta, 7339 hafif hasar gören bina vardır. Yani toplam 14 bine yakın binanın hasarı tesbit edilmiştir. Bu rakamlara ilçelerdeki ve köylerdeki sonuçlar dahil değildir. Çünkü oralardaki hasarlar daha belirlenebilmiş değil. Depremde ölen hayvan sayısının 20 bin dolayında olduğu sanılıyor. Erzincan halkının manevi kayıpları bir yana, maddi kayıplar iki yönlü. 1939 depremini sıfır tarih sayarsak, son 53 yıl içerisinde öleni ve yaşayanı ile Erzincan halkının yarattığı mal ve hizmet değerinin önemli bir kesimini deprem alıp götürdü. Bu değerlerin yeniden yaratılması için harcanacak insan emeğinin büyüklüğünü tahmin etmek zor değil. Erzincan halkının onlarca yılını alacak bu.

Newroz katliamının sonuçlarından da kısaca sözedelim. Ulusal bayramını kutlayan halkımıza karşı devletin silahlı güçlerinin yönelttiği saldırılar sonucu, resmi açıklamalara göre 80 dolayında, bölgeden gelen haberlere göre 100 dolayında insan katledildi. Top ateşine tutulan Şırnak, Cizre, Nusaybin gibi şehir merkezlerinde kesin sayısı bilinmeyen birçok mahalle ve ev harap edildi. Halkın kendi toprakları kendisi için yaşanılmaz hale getirilmek isteniyor. Devlet terörü tırmanıyor. Devlet, halkımıza karşı açtığı savaşı olanca gücüyle sürdürme kararında. Önümüzdeki günler ve ayların neler getireceğini hep birlikte göreceğiz.

Her üç katliam onar gün arayla gündeme geldi. İkisine devlet ve kamuoyunun büyük bir çoğunluğu "doğal afet", "kader" vb. dediler. Ve her üç katliam, sırasıyla kamuoyu gündeminin başında yeraldı. Fakat ilginçtir, tüm kamuoyunun dikkatlerinin merkezi olan grizu patlaması nerdeyse unutuldu. Erzincan depremi grizu patlamasını unutturdu sanılmasın. Çünkü Erzincan depremi de belleklerden silinmek üzere. Onu unutturan da Newroz bayramı nedeniyle yükselen ulusal mücadele ve iktidarın buna karşı giriştiği katliam değil. Hatırlanır "Yen şu Bremen'i Galatasaray! Bize acılarımızı unuttur" başlıklarıyla dolmuştu gazeteler. Bu başlıklar kimilerinin hafifliği değil ki. Değindiğimiz unutkanlıklar, bellek zayıflıkları, "Acılarımızı unuttur Galatasaray" başlıkları özetle iki olgunun göstergesi.

Birincisi ve önemlisi, her üç katliamın da suçlusu ve sorumlusu devlet ve devlete egemen olan burjuvazi. O suçunu biliyor. Suçlu psikolojisi ile davranıyor. Suçlarının gündemde kalmasını istemiyor. Çünkü suçlar gündemde kaldıkça, katliamların boyutları, nedenleri, niçinleri daha çok araştırılacak, verileri ile ortaya konulacak ve kamuoyu da bunları öğrenecektir. Hiçbir suçlu suçunun açığa çıkmasını istemez. Üstünü örtmeye, küllemeye çalışır. En azından yanıtı tam olarak bulunamamış sorularla birlikte sisler içerisinde kalmasını ister. Çünkü zamanla unutulacağını bilir. Hesap vermekten, cezalandırılmaktan böylece kurtulmuş olur. Şurası açık değil mi: 900'e yakın insan öldü(yani öldürüldü) ve ortada ne sanık, ne dava, ne de verilmiş ceza var. Cizre'de panzerlerden açılan ateş sonucu öldürülen Sabah Gazetesi Muhabiri olayı ile ilgili soruşturma açılacağından sözediliyor sadece. Kim, nerede bu 900 kadar insanın katili, ya da katilleri? Neden ortada ciddi bir soruşturma dahi yok? "Savaşa karşıyım" diyen 14-15 yaşlarındaki çocukları işkenceli sorgulardan geçiren polis kurumlarının, onlara dava açan savcıların, onları yargılayan DGM'lerinin bulunduğu Türkiye burası. 900 kadar insan katledildi ve katledilişleri bile unutuldu. Neden?

Çünkü, aklı izanı olan dünyadaki herkes bilir ki; suçu işleyenle suçluyu bulup yakalayacak olan aynı kişi ya da tüzel kişiyse suçlu asla yakalanamaz. Eğer suçlu ile soruşturma yapan aynı kişi veya kurum ise, suçlu asla ceza almaz. Ki, böylesi durumlarda suçlu kişi veya kişiler aynı zamanda iktidar sahibidirler. Ve böylesi durumlarda

hep suç halka karşı işlenmektedir.

Ve yukarıdaki cümelelerdeki "ASLA"ların bir istisnası vardı. O istisna, kendisine karşı suç işleyen ve mağdur edilen halkın bilinç düzeyidir; örgütlülüğüdür. Daha açık bir deyimle, üzerinde durduğumuz ya da benzeri suçların ortaya çıkarılmasını ve suçluların yargılanıp gerekli cezalara çarptırılmalarını sağlayacak olan bilinçli ve örgütlü halklardır. Unutan, unutmak isteyen, kaderci, bilimsel ve maddi verilere kafa yormayan, kendi işini kendisine karşı suç işleyenlere havale eden, devlete "baba" diyen, örgütlü olmayan bir halk hakkını arayamaz.

İşte temel sorunlardan birisi burada karşımıza çıkmakta. Her üç olaya da neden katliam dediğimizi, neden katliamın asıl suçlusunun devlet olduğunu ileride verileriyle açıklayacağız. Burada ise bizi ve halkımızı ilgilendiren yanı üzerinde duralım.

Zonguldak'ın çeşitli kömür ocaklarında geçmişte onlarca grizu patlaması yaşandı. Son onyıl içerisinde bu beşinci grizu patlaması. 1982 ve 1990 Yeniçeltek olaylarında 171 işçi öldü. 1983'de Zonguldak'ın Kozlu ve Armutçuk kömür ocaklarında 103 işçi öldü. Son elli yılda madenlerde ölen işçi sayısı 3600 kadar.

Erzincan'ın birinci derecede deprem bölgesi olduğu binlerce yıldır biliniyor. Hafif hasarlı depremler Erzincan'da sık sık oluyor. Son 100 yıl içerisinde Türkiye ve K.Kürdistan'da olan depremlerde ölen insan sayısı yaklaşık 46 bin kişi. Son 1000 yıl içerisinde herbiri 500'den fazla insanın ölümüyle sonuçlanan depremleri Erzincan 12 kez yaşamış. Bunlardan dördünde kaç insanın öldüğü bilinmiyor. 8 depremde Erzincanlıların kaybettiği insan sayısı 111500'dür.

1920'ler sonrasında ve sadece K.Kürdistan'da ulusal başkaldırı sayısı 20'nin üzerindedir. Her başkaldırı katliamlarla, soykırımlarla bastırılmıştır. 100'lerce insan idam edilmiş, yüzbinlerce insan katledilmiştir. Binlerce köy, onbinlerce hektar orman yakılmıştır.

Yani tüm bunlar yeni olmuyor. Bu tür katliamların ve olayların yakın tarihte onlarca kez örnekleri yaşanmış. Hep acılarla yaşanacak değil ama, yaşananları unutmamak gerekiyor. Dersler çıkarmak zorundayız. Nedenlerini, niçinlerini bilinçlere kazımak, çağdaş insan olmanın gereği. Durmadan tekrarlanan benzer acıları yaşamak zorunda değildir hiç bir toplum. Kürt ve Türk halkı da bu acıları, bu katliamları yaşamak zorunda değildir. Deprem ve grizu gibi "afetlerin" yolaçtığı kayıplar tümden önlenemese de enaza indirilebilir. Yeter ki toplum olarak unutan, unutmak isteyen olunmasın; yaşananların nedenleri, niçinleri, suçluları üzerinde kafa yorulup açığa çıkarılsın. O zaman suçlular cezalandırılabilecek; o zaman iktidar halka karşı suç işlemekte bu kadar pervasız olamayacak; o zaman gerekli kaynaklar ayrılabilecek, o zaman soruna bilimsel yaklaşılacak; o zaman en az kayıp ve acılarla deprem, grizu vb "afetler" atlatılabilecektir.

Tarih; amalarla, fakatlarla, olsaydılar ile açıklanamaz, da şurası da bir gerçek: Ağrı ulusal başkaldırısında 30 bin kişi katledilirken Kürt halkının tümü ve dünya insanlık alemi Ağrılılara aktif bir biçimde destek olsaydı, TC bu katliamı yapamazdı. Diğer katliamlar için de aynı durum geçerli. Şimdi Botan'da katliam yapılıyor ve K.Kürdistan'ın diğer illerinde tepkiler yetersiz. Diyarbakır, Antep, Elazığ suskun. Kürt işçileri sessiz.

Hepimiz, hepimiz iğne batırmamız gerekiyor kendimize.

33 bin kadar üyesi, milyarlarca lira geliri olan Zonguldak Maden-İş Sendikası ne yapıyor? Şemsi Denizer ne yapıyor? Sendikanın işçi sağlığı, iş kazaları ile ilgili bilimsel çalışmaları var mı? %98 önlenebilir olan grizu patlamaları neden Zonguldak'ta bu kadar sık tekrarlanıyor ve bu kadar can kaybına yolaçıyor? Neden grizuya önlem grevleri yaşamamış Zonguldak işçileri? Yedi kat yerin altında 200 dolara karşılık (Almanya'da 4800, Güney Afrika'da köle diye çalıştırılan zencilere 305 dolar ödenirken) ölüm-kalım mücadelesi eden, ortalama ömrü 46 yıl olan işçiler uyuyor mu? Milletvekili olmak için DYP ile flört eden, SHP'den aday olan, grizuzade işçilerin cenazelerini topluca kaldırmak isteyen arkadaşlarınının elinden hükümetle birolup alan ve onları "kışkırtıcı" ilan eden, milletvekili seçimlerinde işçilerden oy alamayan Şemsi Denizer nasıl olup da sendika başkanı seçiliyor? Amerikan REI firmasının araştırmasına göre 1 milyon dolar kadar bir yatırımla metan gazının tehlike olmaktan çıkarılabileceği sonucuna varılıyor. Metan gazının binlerce işçinin canını aldığını bilen Zonguldak işçisi ve onun sendikası iktidardan 1 milyon doları alamayacak kadar güçsüz mü, yoksa bilinçsiz mi? Ve Zonguldak işçisinin geçmişinde ve geleceğinde komünistlerin, devrimcilerin yeri neresi? İşçiler, Zonguldak halkı, sendikacılar, komünistler üzerlerine düşeni yapmış sayılabilirler mi?

Erzincan depremi için de yukardaki sorular geçerli. Deprem yalnız Türkiye'de, Kürdistan'da ve Erzincan'da olmuyor. Gelişmiş ve orta gelişkinlikteki hiç bir ülkede 6.5 şiddetindeki deprem Erzincan'daki sonuçları doğurmuyor. Hatta, birçok geri kalmış ülkelerde bile aynı şiddetteki depremlerin yolaçtığı hasarlar daha az oluyor. Çünkü bilimsel önlemler alınıyor oralarda. Çünkü yaşanılanlar unutulmuyor ve dersler çıkarılıyor. Yerleşim merkezleri fay hatlarının uzağına taşınıyor, Depreme dayanıklı konut projeleri üretilip, konutlar buna uygun yapılıyor. Demirden, çimentodan, işçilikten çalınmıyor, ciddi ve bilimsel denetimler yapılıyor. Bu tür olaylara karşı toplum eğitiliyor.

Erzincan depremi bu yönlü birçok gerçeği bir kez daha açığa çıkardı. Olması gerekenden beşte bir oranında daha az demir kullanılıyor inşaatlarda. 12'lik demir kullanılması gereken yerde 8'lik demirler kullanılıyor. Çimento oranı düşük. Kumlar yıkanmadan, çamuruyla kullanılıyor. Beş altı katlı binalara ruhsat veriliyor. Ve tüm bu hırsızlıklar, çok kazanma hırsıyla halkın yaşamını tehlikeye atanlar ne devlet ne de belediye tarafından ciddi bir biçimde denetleniyor. Deprem bölgesine uygun projeler ortada yok. Oysa 39 depreminin tanıklarının birçoğu sağ. Ve 33 bin insanın ölümüne neden olduğu kayıtlarda ve gazete sayfalarında yazılı. Unutuldu mu o 33 bin insanın ölümü dersiniz? Hadi devlet unuttu, Erzincanlılarda mı unuttu? Depremin yolaçtığı yıkıntıların normal olduğunu açıkça ve tek olarak savunan O Belediye Başkanını kim seçti? Üçten fazla ka-

ta izin verenlerin, daha çok para kazanmak için projesinden çimentosuna kadar hırsızlık yapanların, tüm bu hırsızlıkların olmaması için denetleme görevini yapmayıp hırsızlara ortaklık edenlerin yakasına Erzincanlılar ne zaman yapışacak?

İlle bir 39 depremi daha mı yaşanmalı?

NEDEN, NEDEN, NEDEN...?

Belirtmiştik: Bunlar katliamdır. Asıl suçlusu devlettir. Çünkü Zonguldak kömürlerinin sahibi devlettir. Çünkü, deprem bölgeleri ile ilgili plan proje üretmesi gereken, kurallar koyması ve bunlara uyulup uyulmadığını denetlemesi gereken de devlettir. Tüm bu olması gerekenler için devlet bütçesinden para ayıracak da odur. İktidarlar yapmaları gerekeni yapamadıkları için de bir ay içerisinde 900 kadar insan yaşamından oluyor. Neden?

Bu sorunun yanıtı birçok ana başlık altında toplanabilir. Biz ise o birçok yanıtın ortak paydası durumunda olan bir yanıtı başa alalım. O da; insan değeri, insana verilen değerdir.

TC'nin değer sıralamasında insandan daha değersiz, daha ucuz bir başka nesne yok. Hayatın her alanında insan en ucuz metadır. Çalışma yaşamında en değersiz meta insandır. İşçilerin kendi yarattıkları değerlerden aldığı pay bakımından Türkiye dünya sıralamasında en sonlardadır. Ama Türkiye, işçilerden en çok vergi alan ülkelerin başında gelir. İş kazalarının her yıl aldığı can 2000 kişiye yaklaşır. Dünyada en çok iş kazası olan ülkeler sıralamasının başındadır Türkiye. Ama devlet bütçesinden Çankaya'nın bütçesi kadar para iş kazalarını önlemek için ayrılmaz. Dünya ortalamasının 45 katı maden "kazalarının" olduğu Türkiye'de metan gazını dışarı atacak bir milyon dolar yatırımdan devlet kaçar.

İnsana verilen değerin makro ölçülerinden biri hükümet bütçeleridir. TC hükümetlerinin tümünün hazırladığı bütçeler incelensin görülür ki, insana yatırım anlamına gelen bakanlık payları bütçe içerisinde toplam %25-30 dolaylarında bir paya sahiptir. Oysa, sadece İçişleri ve Milli Savunma Bakanlıklarının bütçeler içerisindeki oranı %30-35'den aşağı düşmez. Yani asker ve polis teşkilatlarını beslemek ve donatmak için harcanan para ve bu amaçlı gizli ödenekler bütçelerin beşte ikisine ulaşmaktadır. İnsana yatırım değeri bakımından ilk sıralarda olan Milli Eğitim, Sağlık ve Adalet Bakanlıkları gibi bakanlıklar ise hep üvey evlattır. İstisnaları hariç, Sağlık Bakanlığına ayrılan pay %2 dolaylarındadır. Milli Eğitim %6-8 kadardır.

Türk hukuk sistemi insanın değersizliği üzerine kuruludur. TC Anayasası, devleti halka karşı koruma esasına dayanır. Kişi hak ve özgürlüklerinin nasıl kısıtlanacağının anayasasıdır. Asker ve polisin insanları öldürebileceklerini hangi hallerde öldürmeleri gerektiğini hükme bağlayan, bunun için birçok madde düzenleyen bir anayasanın yürürlükte olduğu bir ülkede insanın değerli olduğundan nasıl sözedilir? Siyasi düşünce ve eylemlerinden dolayı insanların idam edildiği bir ülkedir Türkiye. Ceza yasasının, bir kişinin bir diğer kişinin ayağını keserse ölüme tam teşebbüsten 5-6 yıl, ayağından zorla ayakkabısını aldığında müebbet ceza öngörülmesini mantık alır mı? Ceza yasasına göre "bir insan kolu, bir kol saatı kadar değerli değildir." Hatta canı bile. Çünkü insan öldürmenin cezası 24, zorla insanı soymanın cezası 36 yıldır.

Bu örnekleri yaşamın tüm alanları için düşünebilir ve çoğaltabilirsiniz. Kürt halkı bunu çok iyi bilir. Sadece Koçgiri, Şeyh Sait, Ağrı, Zilan, Dersim başkaldırılarında

katledilen insan sayısı yüzbinlercedir. (kesin rakam bilinmiyor) İdam edilenler yüzlercedir. Kürtçe konuştu diye cezaevlerine atılan insanlar az değildir.

Çünkü egemen düşünceye göre para getiren taşocağındaki taş bile insandan daha değerlidir.

Ve insana verilen değer, çağdaş gelişmişliğin en temel kriteridir.

İnsanın böylesine değersiz olduğu koşullarda elbette onlarca kez Zonguldak'ta grizu patlar; birçok kere daha büyük kayıplara yolaçan depremler Erzincan'da olur; Kürt halkına soykırımlar reva görülür.

Oysa insanlık tarihi bir yanıyla doğayla mücadele tarihidir. İnsanoğlu hep doğayı denetim altına alma, onu mülk edinme kavgası vermiştir. Bu kavgasında bugüne kadar oldukça da çok yolalmıştır. Yolalanlar için grizular, depremler vd.leri çok fazla sorun olmamaktadır. Eğer beş-on kişinin ölümü, üç-beş binanın yıkılması ya da çatlamasıyla atlatılacak bir deprem hala 500 can alıyorsa, %98 önlenebilir olduğu bilimsel kesinlik kazanmış grizu 2 yılda bir patlıyor ve her keresinde yüzlerce işçiyi diri diri ocaklara gömüyorsa, maden kazaları dünya ortalamasından 45 kat daha fazla oluyorsa, bu demektir ki: Sistem çağdışıdır; doğaya hükmetmekde yaya kalmaktadır.

Fakat, bu tam olarak böyle değil. Türkiye devleti ve toplumuyla, dünyadaki genel yeriyle düşünüldüğünde, birçok konudaki sonuçlarla olanakların ve düzeyin paralellik içerisinde olmadığı görülür. Yine de baştan beri belirtiğimiz tablo yaşanabilmektedir. Örneğin, dünyanın yüzden fazla devletinde her yıl doğan 1000 çocuktan ancak binde 8-10'u ölürken, Türkiye'de bu oran binde 80'lerdedir. K.Kürdistan'da ise oranın çok daha fazla olduğu bir gerçektir. Ve tüm bu olumsuzlukların bir tek nedeni vardır. "Türkiye ucuz emek cenneti. Gelin sömürün" diyen anlayıştır. Bu anlayışın iktidar olmasıdır.

İktidarda olan bu anlayış, açıkça olmasa da uygulamalarıyla, bırakın yüzlerce işçi grizu patlamasıyla ölürse ölsün, bırakın Erzincan bir daha yıkılsın demektedir. Doğal, tarihsel ve insani haklarını isteyen halkımıza kurşun sıkma emri verebilmektedir. Ölen ölür, kalan sağlar bize çalışmaya ve iktidar etmemize yeter denmektedir adeta. 900 kadar insanın ölümünün nedeni ve suçlusu bu felsefedir. İnsanlar bilerek ölümün kucağına atılmış, bilerek öldürülmüşlerdir. Biline ki, bu bir katliamdır. Sanığı "Devlet baba"dır. Mağduru Erzincan ve Botan'da Kürt halkı, Zonguldak'da Türk işçileri ve onların yakınlarıdır. ■

YÜKSELEN HALK HAREKETİ KARŞISINDA

SERİ KONTRA CİNAYETLERİ

Cemil Baran

Bahara girdiğimiz şu günlerde TC'nin K.Kürdistan'a yönelik yeni bir askeri operasyon ve yeni bir baskı dönemi yaratma hesapları sürerken, buna zemin teşkil edecek kontrgerilla cinayetleri de hızlı bir tırmanış gösteriyor. Hemen hemen hergün ya bir kentimizden ya bir ilçe veya köyümüzden cinayet haberleri geliyor. Ve istisnasız, bu cinayetlere kurban gidenlerin tümü de Kürt halkının ulusal özgürlük mücadelesinde şu veya bu düzeyde yerini almış yurtsever-ilerici insanlardır.

Özelliklerine bakıldığında, bu cinayetlerde dikkati çeken birinci yön; öldürme eylemlerinin çoğunun, arkasında bir görgü tanığı bile bıraktırmayacak düzeyde profösyonelce gerçekleştirilmiş olmasıdır. Gerçi bazı cinayetlerin kendini hala açığa vurmamış görgü tanıkları mutlaka vardır. (Örneğin; Diyarbakır dörtyol semti gibi çok kalabalık bir yerde, gündüz saat 10-11 sularında öldürülen Ahmet Beyhan cinayetini görgü tanıksız düşünmek mümkün değil) Ancak bu tanıklar da ya aldıkları tehditler sonucu ya da bilinç düzeylerinin kaynaklık ettiği "bana ne!"ci bir anlıyışla, bir insan olarak açıklama yapma sorumluluğunu hissetmeyen kişilerdir.

Saldırı eylemlerinin iyi eğitilmiş organize bir güç tarafından profösyonelce gerçekleştirildiğinin bir diğer göstergesi ise, çeşitli yerlerde öldürülenlerin çoğunun esas yerleşim yerinin ve esas mücadeleye atıldıkları yerin aynı olmasıdır. Bir merkezden aldıkları istihbarat bilgileri doğrultusunda değişik bölgelerdeki infaz timleri hedefteki insanları günlerce süren bir takipten sonra öldürebiliyorlar. Diyarbakır'da öldürülen genç üniversite öğrencisi A.Samet Çetin, öğretmen Ahmet Beyhan ve Silvan'da öldürülen sağlık görevlisi M.Şehmuz Akıncı Nusaybinliydiler. Mücadeleye esas katkıları da çoğunlukla bu ilçede olmuştur. Bunların dışında bir de Nusaybin'in içinde üstüste işlenen karanlık cinayetlerin yoğunluğu da kontrgerilla için Nusaybin'in pilot alanlardan biri olduğunu ortaya koymaktadır. Bu durum, kontrgerillanın cinayetlerini yoğunlaştırdığı alanların, ulusal özgürlük mücadelesinin yüksek boyutlara ulaştığı alanlar olduğunu göstermektedir. Kontra, ulusal muhalefetin güçlendiği bölgelerde yığınları sindirmeyi amaçlıyor.

Cinayetlerin dikkat çekici ikinci yönü ise; hedeflenen insanların çok değişik meslek gruplarından oluşudur. Bir siyasi partinin (HEP) ve genel ulusal mücadelenin tanınmış simalarından Vedat Aydın'ın öldürülmesiyle başlayan cinayetler serisi bugüne değin değişik mesleklerden çok sayıda insanı hedefledi. Samet Çetin bir öğrenci, Ahmet Beyhan bir öğretmen, Şehmus Akıncı ise sağlık görevlisiydi. Halit Güngen ve Cengiz Altun yurtsever-ilerici basın mensuplarıydı vb. Kontrgerilla eliyle yürütülen devlet terörü Kürdistan'daki değişik sosyal kesim ve meslek gruplarını bir bütün olarak sindirmeyi ve kitlelerin devrimci hareketle varolan bağlarını zayıflatmayı hedef olarak önüne koymuştur.

Amaç bu olunca, kontrgerilla sadece öne çıkmış halk önderlerini değil, devrimci yükselişe asgari katkıda bulunan insanları da hedeflemiş görünüyor. Vedat Aydın'ın katledilmesinden sonra kamuoyunda oluşan yaygın kanaat; kontra cinayetlerinin esasen öne çıkmış devrimci kadroları hedefleyeceği yönündeydi. Ancak seri cinayetlerin bugün ortaya koyduğu tablo bu kanaati de doğrulamakla birlikte, buna ek olarak bir sonuç daha ortaya koymuştur. Kontrgerilla amacına uygun olarak önder insanlarımızı hedeflediği gibi, halkımızın davasına belli ölçülerde katkıda bulunan insanlarımızı da hedefliyor. Bu da cinayetlerin dikkat çekici üçüncü yönü.

Kontrgerillanın direkt gerçekleştirdiği cinayetler yanında bir de kontrgerillanın yarattığı sisli ortamda ve onun amaçlarına hizmet edecek özellikte dini örgütlerin saldırıları ve cinayetleri de gün geçtikçe artıyor.

Devlet dönem dönem direkt kendisine yönelen toplumsal muhalefetin önüne bizzat kendi elleriyle yarattığı ve organize ettiği sivil karşıt güçler dikip, muhalefeti bu güçlerle uğraşmak zorunda bırakarak, devlet aygıtını muhalefetin direkt vuruşlarından uzaklaştırıp koruma konusundaki tecrübesini bir daha kullanmak istiyor.

K.Kürdistan'da boyutlanan ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesi bugüne değin karşısında ordu, polis ve yargı gibi devlet mekanizmasını oluşturan kurumları bulmuş ve okun sivri ucunu direkt devlete yöneltmiştir. Bu mücadele sayesinde devletin yabancılığı, ordunun işgalci yüzü kitlelerin görebileceği düzeyde açığa çıkmış, devletin kutsallığı ve yüceliği üzerine yapılan şoven propagandaların etkisi iyice azalmış, Türk ordusu efsanesi yıkılmıştır. Bir tarafta Kürt halkı, karşı tarafta ise Türk devleti, süren savaşın iki karşıt tarafı olarak ve tarafların kendi açık kimlikleriyle belirginleştiği bir süreç yaşanıyor. Bu süreç devlet mekanizmasının Kürdistan'daki kurumlarını iyice yıpratmıştır. Şimdi devlet daha önceki tecrübe birikimine de dayanarak kendini bu yıpranma sürecinin dışına taşımak amacındadır. Bu amacına ulaşmak için, uzun süredir yürürlükte tuttuğu ve halkımızı birbirine kırdırmanın bir aracı olarak kullandığı köy koruculuğu sisteminin ve Kürdistan gibi bir yerde kendisine kitle tabanı bulamayacağı açık olan sivil faşist örgütlenmenin geçmişteki biçimleri dışında bir arayış içine girdi. Sözü edilen örgütlenmelerin yerine, Kürt halkının yoğunluk derecesi iyi bilinen dini duygularını istismar ederek bu alanda taban kazanma olanaklarına sahip olabilecek sivil bir örgütlenmeyi yaratmak veya önceden organize olmuş bu tür örgütleri en azından şimdilik desteklemek peşindedir.

Hizbullah veya daha değişik islami örgütlerin özellikle 12 Eylül'le birlikte sindirilen toplumsal muhalefetin bir karşıtı ve dolayısıyla 12 Eylül'ün birer ürünü olarak doğdukları ve bugüne değin devletin bilgisi dahilinde çok serbest bir örgütlenme çalışmasıyla bu seviyeye geldikleri bilinmektedir.

Elde edilen tüm bulgular devletin dini örgütlere olanaklar sunduğunu ortaya koyuyor. Nitekim "2000'e Doğru" dergisi Diyarbakır Temsilcisi Halit Güngen, derginin bu konudaki bazı önemli bilgi ve belgeleri kamuoyuna yayınlamasının hemen ardından öldürüldü. Keza "Yeni Ülke" gazetesi Batman muhabiri Cengiz Altun da bu konudaki çalışmaları sırasında aldığı tehditlerden kısa bir süre sonra vuruldu. Bu arkadaşların vurulma nedeni bu denli açıkken ve cinayetlerin aydınlatılması konusunda hiçbir çalışma yapılmazken, cinayetlerin bizzat kontrgerilla timleri tarafından mı yoksa Hizbullah tarafından mı gerçekleştirildiği konusu önemli olmaktan çıkıyor.

Devlet şimdi, Suudi sermayesi ve İran desteğiyle iyice güçlenmesine yol verdiği dini örgütlere biçtiği kalıplar içerisinde kendi gerçek rollerini oynatmanın zamanının geldiğine inanmaktadır.

Başta Dicle Üniversitesi olmak üzere değişik üniversitelerde ve hatta bazı liselerde ilerici gençlik örgütlenme ve eylemlerine karşı değişik biçimlerde cereyan eden ve başını dini örgütlerin çektiği karşıt girişimler, bazı yurtsever-ilerici öğrencilere karşı gerçekleştirilen saldırılar; cuma namazı çıkışlarının devrimci harekete karşı birer karşı gösteriye dönüştürülmesi; toplu kepenk kapama eylemlerinde, kendilerini dini örgüt mensubu olarak görenlerin bizzat bu örgütlerden gelen talimatlarla işyerlerini kasıtlı olarak (kendilerince uygun buldukları müzik kasetlerinin sesini sonuna kadar açıp grupça işyerlerinin önünde bekleyerek) açık tutmaları vb. bu örgütlerin oynayacakları rolün ilk işaretlerini veriyor.

Aslına bakılırsa, devletin bazı yetkilileri bile işlenen cinayetlerde kontrgerillanın rolünü hiçte gizlemek istemiyorlar. Bir yandan, parlementerlik sıfatını da kazanmış bazı eski ordu mensupları "gerillanın olduğu yerde kontrgerilla da olur" sözleriyle olayları doğal ve meşru gören açıklamalar yaparlarken, bir yandan da geçmişin sivil faşist gücünün bugünkü uzantısı durumudaki MÇP gurubuna mensup milletvekilleri kontrgerillanın yasallık kazanması için bazı girişimlerde bulunacaklarını duyurdular. Bu güçlerin açıklama ve girişimlerine de fazla gerek yok, çünkü Özel Harp Dairesi tarafından organize edilmiş olan kontrgerilla da her haliyle varlığını Kürt halkına hissettirmek istiyor ve ona uygun davranıyor zaten.

Kontrgerillanın artan saldırıları karşısında devrimci hareket halen etkin ve caydırıcı bir karşı koyuşu başarabilmiş değil. Bunda farklı anlayışların kaynaklık ettiği tutum ve yöntemlerin varlığının, dolayısıyla ortak bir tutum ve davranış birliği yaratamamanın payı olduğu kadar, marjinal durumdaki bazı örgütlerin bir nevi hedef küçültme anlayışı içine girerek, olaya müdahale etme sorumluluğunu yeterince yerine getirmemelerinin ve kendilerinden beklenen pratiği gerçekleştirmemelerinin de payı vardır. Belirtelim ki, kişi olarak paçayı kurtarma tutumu ve davranışı içine girilmektedir.

Kuşkusuz ki bireysel bazı önlemler de olacaktır, olmalıdır. Ama çoğu zaman gizlenmekten öteye gidemeyen bu bireysel önlemler kişiyi devrimci görevlerinden alıkoyduğu ve tekbaşına kurtuluşu bile sağlıyamadığı gibi, tek başına böylesi bir önlem biçiminin saldırıları engellemeyeceği, aksine kontrgerillayı daha da cesaretlendireceği açıktır. Sadece bireysel önlemlerle yetinen bir anlayış, kontrgerillanın amacına ulaşmasına engel olmak niyetinde olmayan ve halkımızın başına musallat olmuş bu büyük siyasi belaya karşı koymak istemeyen, halkı bu belayla başbaşa bırakmayı esas alan bir anlayıştır. Kesinlikle doğru değildir.

Diğer bir yanlış anlayışta; bugün kontrgerillanın ve dolayısıyla devletin işine yarayacak bir biçimde ilerici ve yurtsever güçlere karşı saldırılarda bulunan fanatik dini örgütleri hafife alma; ulusallık adına hala bunların bazılarından bir takım beklentiler içinde olma; ya da devletin bu konudaki beklentilerini boşa çıkarmak amacıyla karşıya almama biçiminde kendini ortaya koyan anlayıştır.

Devletin beklentilerini boşa çıkarmak için bazı taktik davranışlara girmenin haklı yönleri olabilir. Bu taktik, dini örgütlerin kitle tabanına yönelik etkili bir propaganda çalışmasıyla birlikte değerlendirilebilirse ve bu örgütleri yığınlardan tecrit etmeyi hedefliyorsa doğrudur. Ancak görünen o ki; ya farklı beklentiler böylesi bir taktik söylemle süslendirilmeye çalışılıyor, ya da bu taktik özüne

uygun bir biçimde kullanılamıyor. Ve bundandır ki, herşeye rağmen dini örgütlerin güç kazanmaları devam ediyor, saldırıları gün geçtikçe artıyor.

Kendi içimizdeki yurtsever bazı din adamlarının varlığından esinlenerek, dini akımlardan bir yurtseverliğe dönüş beklentisine girmek son derece yanlıştır. Çünkü bir örgütlenmenin toplumdaki ve toplumsal mücadeledeki yerini onun kuruluş amaçları belirler. İçimizdeki din adamları Kürdistan toprağının ve Kürt halkının mücadelesinin ürünleri olarak aramızdadırlar. Ama ulusallığı reddeden ümmetçi inanıştan ulusal mücadelede yerini almasını beklemek olgunun doğasına aykırı bir beklenti olur.

Kontrgerillanın artan saldırılarına karşı "bu bir savaştır, bunlar da olacaktır" savunusuna girmek de işi hafife almanın, ya da boşa çıkarma gücünü kendinde bulamayarak sorunu bu şekilde geçiştirmeye çalışmanın bir yansımasıdır. Evet, mücadelede karşılıklı olarak değişik araç ve yöntemler kullanılır. Ama bu durum düşmanın denediği kalleşçe yöntemlere karşı mücadele edip bu yöntemleri birer birer boşa çıkarma görevinden bizi alıkoymamalıdır. Düşmanın istediği bu yöntemleri kanıksatarak amacına ulaşmaktır. Bu amacına ulaşmasına engel olabilmek için konu üzerinde ciddiyetle düşünmek ve etkili karşıt araç ve yöntemleri kullanmak gerekir. Saldırılara karşı mücadele, öncelikle bu saldırıların amacına ulaşmasını engelleyecek yöntem ve araçları kullanmaktan geçer.

Amaç, yükselen ulusal özgürlük mücadelesini engelleme, bunun için de yığınları bu tür cinayetlerle terörize ederek sindirme ve devrimci hareketten koparma olunca, devrimci hareketin bu amacı boşa çıkarmasının ilk yolu bu saldırıların amaçlarıyla ilgili olarak kitleleri sürekli duyarlı kılarak kitlesel eylemliliği daha da arttırmaktır.

Daha kitlesel karşı koyuşlar için devrimci güçler arasında düzeyli güç ve eylem birliklerinin yaratılması çabası arttırılmalıdır. Güç ve eylem birlikleri, bazı yasal-demokratik kuruluş temsilcilerinin yaptıkları ortak basın açıklamaları düzeyinde kalmamalıdır. Ortak basın açıklamaları tutum sergileme bakımından anlamlı ve gereklidir. Ancak bu açıklamalar doğrultusunda sözkonusu kuruluşların hitap ettiği sosyal kesimler pratik mücadeleye çekilemediği sürece etkili bir yol olamayacaktır.

Kontrgerilla cinayetlerine karşı şehitlerin cenazelerine sahip çıkılarak, yapılan binlerce kişilik cenaze törenleri ve değişik kitlesel tepkiler şimdilik ancak Botan bölgesi ve bazı ilçelerimizle sınırlı kalıyor. Bu etkili kitlesel tepkileri esasen büyük kentlerimizde yaratmanın çabası içinde olmak gerekiyor. ■

ÖZ DİNAMİKLER TEMELİNDE ÖRGÜTLENMEK

Çeleng Ferhad

Kapitalizm, evrensel gelişimi sürecinde ulusal sorunla ilgili olarak iki tarihsel eğilimi ortaya çıkarır:

Birincisi; ulusal yaşamın ve ulusal hareketlerin uyanışı; ulusal baskıya karşı mücadelelerin başlaması ve ulusal devletlerin kurulmasıdır.

İkincisi; bütün uluslar arasında her türlü ilişkinin gelişmesi ve giderek artması; iktisadi yaşamın, siyasetin, bilimin, eğitim ve kütürün ulusal sınırları aşan özelliğinin giderek güçlenmesidir. Kapitalist gelişmenin ilk aşamalarında birinci eğilim egemendir. İkincisi ise, olgunlaşmış olan ve sosyalist bir topluma doğru yönelen kapitalizmi simgeler.

Marksist-leninistler bir ulusun kendi kaderini özgürce tayinini yani devlet kurma hakkını savunur ve bunun için mücadele ederler. Doğaldır ki, bir ulusun kurtuluş mücadelesi değişik aşamalardan geçer. Ulusal sorun sınıflar mücadelesinin bir parçası, tarihsel bir kesitidir. Ulusal-toplumsal kurtuluş mücadelesi hayatın her alanında (ekonomik, politik, kültürel, ahlaki) kıyasıya devam etmektedir. Bu ulusal-toplumsal kurtuluş mücadelesinde bir kesitini tepkilerden, genelde Kürt aydınları, özelde eğitim-bilim emekçilerinin görevlerine ilişkin Kürt eğitim bilim emekçilerinin sedikal soruna nasıl yaklaşmaları gerektiği üzerine bazı düşüncelerimi aktarmak istiyorum.

Bilindiği gibi eğitim-öğretim sosyal ve ideolojik bir olgudur. Eğitim-öğretim süreci bir bütün olarak değerlendirildiğinde karşımıza çıkan öğeler şunlardır: a) öğretmen, b) öğrenci, c) yöntem, d) amaç, e) araçgereçler. Bu olgu içinde öğretmenlik katagorik olarak değerlendirildiğinde, aydınlar içinde yer alan ve nicelliği en fazla olan gruptur. Bundan hareketle topluma daima yakın olması, insan nesnesi ile sürekli haşır neşir durumda bulunması nedeniyle egemen ulus ve sınıfların ideolojisini ister istemez ilişkide bulunduğu topluma iletir. Öğretmenliğin konumunu çok kısa olarak belirttikten sonra, Kürdistan'da bugün nasıl bir süreç olduğunu ve bu süreçte öğretmenlerimize düşen görev ve sorumlulukları vurgulamak gerekiyor.

Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi hiç durmadı. Bugün ise ulusal toplumsal kurtuluş mücadelesi boyutlanmış, köy ilçe ve illerde Serîhıldanlara dönüşmüştür. Kürdistan'da gelişen ulusal-toplumsal kurtuluşa işçi sınıfının önderlik etmesi için, partisini yaratmak ve onun öncülüğünde kesitlere yönelik örgütlü yapılarını oluşturabilmesi zorunludur. Bu örgütlülüklerden birisi de Kürdistan Eğitim-Bilim Emekçileri örgütlülüğüdür. Türkiye'de Eğit-Sen dururken niçin ulusal bir sendika? Bunu şu gerekçelerle somut olarak ortaya koyabiliriz.

1) Herşeyden önce ulusun ihtiyaçlarına cevap verebilecek örgütlenmenin çeşitliliğini ve düzeyini yaratmak tarihsel bir görevdir. Çünkü yalnız başına politik örgütlenme ulusun ihtiyaçlarına cevap veremez. Devrimin öncüsü olan bir örgüt ya da bir partinin ulusun iç dinamiklerinden beslenmesi kan alması gerekir. Bu candamarları demokratik kitle örgütleridir, sendikalar, dernekler ve mesleki örgütlerdir.

2) Biz farklı bir ulusuz, Türk değil Kürdüz. Üstelik sömürgeleştirilmiş, dört parçaya ayrılmış ve dört ayrı ülke tarafından sömürge statüsüne tabi tutulmuşuz. Ama tüm sömürgeci baskılara, sürgün ve kıyımlara karşı asla ülkemizi terk etmedik. Bağımsız-birleşik-sosyalist bir ülke hep uğraşımız oldu. Eğitim ve bilim emekçileri de bu uğraşın-çabanın hep içinde oldular.

3) Farklı devrim stratejileri nedeniyle (Kürdistan, Türkiye, İran, Irak) Kürt halkı kendi ayakları üzerinde duran öz örgütlerini yaratmalıdır. Bu örgütler politikadan, sinemaya kadar tüm alanlarda olmak, vücut bulmak zorundadır.

4) Kürdistan ulusal-toplumsal kurtuluş mücadelesinin, egemen ulus devrim dinamiklerine göre biçimlenmemesi, kendi öz dinamikleri üzerinden filizlenip yükselmesi kaçınılmazdır.

5) Bağımsız devlet olmanın gereği olarak ulusal - toplumsal dinamikler temelinde örgütlenmeler şarttır.

a) Türkiye'de devrimci hareketlerin büyük çapta, şoven bir karekter taşıması ve en önemli müttefiğini görememesi ya da görmek istememesi ve buna karşı doğru tavır ve örgütlenmenin şart olması.

b) Sömürgeci, asimilasyoncu politika ve uygulamalar, kırım, sürgün ve eğitimle kendine yabancı duruma düşürülmeye çalışılan Kürt kimliğini onurlandırıp ayağa kaldırmak, kendine güveni yaratmaktır.

c) Kürdistan'daki sendikaların sosyal mücadelenin yanı sıra, ulusal kurtuluş mücadelesinde yer alması gerekmektedir.

d) Ulusal Demokratik Eğitimciler Platformu'nun (U.D.E.P) böylesi bir örgütlenmenin alt yapısı olarak varolması vs.

Bu öznel nedenlerden hareketle; hem somut doğruları gösterebilmek hem de geçmişte yapılan temel yanlışlarımızı, yanlışlıklarımızı düzeltmek mümkün olacaktır. Kürdistanlı öğretmenler olarak önemli bir kısmımızın Kürt tarihi ve kimliği hakkında fazla bilgi sahibi olmayışımızdandır ki, ulusal temelde mücadele yerine, bir yanılgı olarak mesleki demokratik ekonomik haklar uğruna mücadeleyi hep öne aldık.

T.Ö.S'ten, TÖBDER'e oradan EĞİT-DER ve EĞİT-SEN'e gelen süreçte Kürt öğretmenleri, egemen ulus kitle örgütleri içerisinde yer aldılar. Bugünkü süreçte yoğunluk kitle ve sınıf sendikacılığını temel alan EĞİT-SEN'de yer almaktadır. Bu ilk başta doğru görünse de özde yanlıştır. Çünkü sendikalar, ulusal kurtuluşa hizmet etmek gibi bir yükümlülük taşımaktadır. Dahası, tüm Kürdistanlı emekçiler özgüçlerine dayalı örgütlendikleri sürece haklarını alabilirler.

Hele eğitimciler gibi, son derece önemli yeri ve

rolü olan aydınların Kürt toplumuna bilinç taşıma gibi bir görevleri de vardır. Geçmişte enternasyonalizme ortak sendika-dernek olarak baktık. Oysa sözkonusu olan iki ayrı ulusun varlığıdır. Üzerinde yaşadığımız ülkenin (Kürdistan) kendine has sosyo-ekonomik, politik, kültürel, tarihi, sınıfsal farklılıklarını gözönünde bulundurmalıyız. Enternasyonalizm, kitle ve sınıf sendikacılığı adına, asimilasyoncu politikaların etkisiyle Türkçe konuşup yazma vb. gelişip yer etti. Gerçi bu her yerde aynı değildir. Bu olumsuzluk aşılmalıdır.

Bugünkü Kürt eğitim emekçileri, kendi ulusal sendikalarını kurup yaşatacak güç ve kadrolara sahiptir. Bunun nesnel koşulları da mevcuttur. Kürt öğretmenleri aydın olma bilinç ve sorumluluğu ile harekete geçerek yol açmalıdır. Kendi öz gücüne ve halkına güvenerek ulusal kurtuluş mücadelesinde yer alıp, ivme kazandırmalıdır. Bu konuda geçmişin deneyimlerinden ders çıkartıp hareket edilmelidir.

"Kürt Hak ve Özgürlükler Girişim Komitesi" bir adım olarak alanında ilk ise, Kürt Eğitim Emekçileri Sendikası da kendi alanında ilk olmalıdır. Burada yasal ve meşru olanı birbirine karıştırmamak gerekir. Böyle bir sendika öğretmenlerimizin, halkımızın çocuklarımızın en doğal hakkıdır. Çünkü böyle bir olgu halkımızda heyecan yaratacak, "Hak verilmez alınır" ilkesini bir kez daha kanıtlayacaktır. Böyle bir adım Kürt kimliğine katkılar yapacak ve bugün Türkiye'de uygulanan Kemalist, ırkçı, şoven, gerici eğitim sistemine bir darbe indirecektir. Yürürlükteki sömürgeci, asimilasyoncu "Tevhid-i Tedrisat"ı yırtıp atmaya, "Bir Türk Dünyaya Bedeldir", "Ne Mutlu Türküm Diyene" gibi ırkçı-şoven eğitim politikasının çöplüğe gitmesine bir adım olacaktır. Unutulmasın ki; daha düne kadar TC Kürtlerin varlığını reddediyordu. Ama bugün kabul etmek zorunda kaldı. İşte burada olması gereken yasal olan ile meşru olanı birbirine karıştırmamaktır. Bu EĞİT-SEN sürecinde de böyle olmalı mı? Böylesi bir girişim Kürdistan ve Türkiye emekçi halklarını birbirlerine yaklaştıracak, gerçek enternasyonalizmi pratik olarak sağlayacaktır ve uluslararası alanda, dünya emekçilerinin desteğini de alacağı açıktır.

KÜRT EĞİT-SEN'E EVET

Toplumsal değişimi yaratmak için hayatın her alanında mücadele gereklidir. Sömürgeci baskı ve kırımlar karşısında hala dimdik ayakta kalabilen bir ulusu, tüm değerleriyle yeniden kurup yaşatmak, onu her alanda üretmek şarttır. Değişmeyi, gelişmeyi yapabilmenin yolu örgütlenmektir, her alanda örgütlenmektir. Çünkü "Örgütsüz halk köle halktır." Daha önce böyle deyimlerin olmaması hepimiz için handikaptır. Fakat bu aşılmayacak engel de değildir. "Ger mirov ji bo xwe tine be kesek ji bo mirov tuneye" özdeyişi çarpıcıdır.

Önceliği öğretmen ve eğitim emekçilerine vermemizin nicelik ve nitelik olarak aydınlar için de en gelişkin olması, geçmiş mücadele deneyim ve birikimlerine sahip olması, TC'nin öğretmenlik mesleğini düşürmesine karşın, halkımızın arasında saygın bir yere sahip olmasıdır. Yukarıda da söylediğim gibi eğitim emekçileri arasında bunu yapacak nitel ve nicel kadrolar var. Bunu yaparken hiç bir engel tanınmamalıdır. Burada Serkan İnan arkadaşın Newroz'un 4. sayısında söylediklerine katılıyorum ve diyorum ki: Bu güzel halkın öğretmenleri olsun, Kürtçeyi yazım dili olarak öğrenelim, her seviyede Kürtçe yayınlar, kitaplar çıkarılmalı, Eğit-Sen, Eğitim-İş, Eğit-Der gibi kuruluşların Kürdistan şubeleri olmayı bırakıp, süreçte kendi öz örgütlenmemizi yaratalım. Bu asla milliyetçilik değildir. Enternasyonalizme giden yolun ta kendisidir. Yurtseverliktir.

Burada MEM Û ZÎN'in yayıncısı ve JÎN dergisinin sorumlu müdürü muallim HAMZA'ya yer vermek istiyorum. Muallim Hamza; 1882 yılında Van ilinin Gevaş kazasının Mükür nahiyesinde doğmuş, Üsküdar'ın Ömerli kasabasında ilkokul öğretmenliği yapmıştır. Evlenmeden önce almak istediği kıza "bir simayi iffet ve isteme" diyerek yazdığı mektubunda, "Ben Kürdüm, Kürtlük ve Kürtler için her şeyi feda etmiş ve etmekteyim, kendimi çok çetin görevler karşısında bilirim" demiştir. Burdan hareketle; Kürt-Eğit-Sen; başta Kürtçe eğitim-öğretim programları olmak üzere, halkımızın ulusal kimliğini geliştirmede ve kurtuluş mücadelesinde sınıf sendikası olarak yer almalıdır. Bundan başka, ulusal bilincin gelişmesinde, Kürtçe araştırma, kitap, gazete çıkarılması, resmi ideolojinin geriletilmesi, Kürt çocuklarının eğitim-öğretimi konusunda çalışmalar yapılması görevlerini önüne koymalıdır.

Böyle bir girişim, tarihsel olarak Kürdistan'daki medreselerden de dersler çıkarmalıdır. Çünkü bu medreseler, ulusal bilinç için son derece önemlidir. CİGERXWİN, ELİ'yi Harirî, Feqiye Teyra, EHMEDE XANE, ŞEX MEHMUD BERZENCİ, MELE MISTAFAM BARZANİ vd. Bunlar medreselerde eğitim görmüş, fakat medreselerin onlara vermek istediği şekli reddederek yurtseverliği seçip halkımızın kurtuluşu için hep çaba göstermişlerdir.

Tarihsel olarak, Kürdistan'daki öğretmen hareketi daha gelişkin ve ileri olmak durumundadır. Ulusal Demokratik Eğitimciler Platformu, önemli bir girişimdir. Bu girişimi geliştirip sendika düzeyine çıkarmak, grup ve bireyleri bunun içine çekmek, tutulacak yol olmalıdır. Bir yandan, Kürdistan Devriminin damarlarının, kaldıraçlarının önünü açacaktır. Kurtuluşun kendi elimizde olduğunu, kimsenin bizi kurtaramıyacağını (kurtarmayacağını) bilerek hareket etmek gerekiyor. İnanıyorum ki böyle bir adım, böyle bir girişim; başta halkımız olmak üzere, tüm Kürdistanlı örgüt, parti ve kuruluşlar tarafından sevinçle karşılanacak, sonuna kadar destek bulacaktır. Bu, ulus olmanın, ilerde bir devlet olmanın zorunlu koşuludur. Bunu yapabilecek teorik-pratik birikimin olduğuna inanıyorum. Bu yol gerçek PROLETER ENTERNASYONALİZMİNİN de en sağlıklı yoludur. Çünkü GÖNÜLLÜ İTTİFAKI sağlayacak yoldur. Türkiye emekçi halkıyla ittifaklarımızı koparmaya gerek yoktur. Çünkü ayrı örgütlenme, ortak mücadeleye engel değildir. Çünkü şu anda varolan mücadele tarz ve anlayışı Misak-ı Milliye denk düşmektedir. Bizim ise parçalanmış bölünmüş bir ülkemiz var.

O halde öğretmenlerimizin BİLİNÇ VE DENEYİMLERİNİ, ulusal-sosyal kurtuluş mücadelesinde hayata geçirmelidirler. Kurtuluşumuz halkımızın kurtuluşuna bağlıdır. ■

DEVRİMİN ÖRGÜTLENMESİ VE AZINLIKLAR SORUNU

Arap KILINÇ

Kuzey Kürdistan'da ulus ve azınlık halkları yaşamaktadır. Ülkemiz bu anlamda halkların ortak yurdudur. Halklarımızın ulusal ve sınıfsal bilincini derinleştirip, varolan azınlık halkların işlenmemiş devrimci potansiyelini ulusal toplumsal devrim kavgamıza çekerek, leninci yolda yürümek, gerçek kurtuluşa gidişte önemli yandır.

Dünya halkları için Ekim devrimi kadar öğretici gerçeklik azdır. Ancak yolun öğreticisi liderlere günümüzde saldırılar yoğunlaşıyor. Önceleri Stalin'e, sonra Lenin'e, günümüzde de Marksizme yönelik karşı devrimci cephenin olduğu kadar zora dayalı devrim mücadelesinden kaçanların da saldırısı genişliyor. Sınıf mücadelesi teorisine inanan, bunu iktidar kavgasına dönüştüren her birey ve yapı bu saldırı karşısında gerilemeyip, marksizme sahip çıkıp, bu saldırganlığa karşı, cephe açmalıdır. Eli kalem tutan, leninizm ve onun teorik-pratik gerçeği olan sosyalizmi, yanlış anlayış ve uygulamalardan arındırarak üretken, mücadeleci, zorlayıcı bir anlayışla sahiplenmeliyiz.

Leninci ulusal sorun ve devrim teorisine "devrim öncesi ulusal baskıya uğrayan ulus ve azınlıklar için kurtarıcı yol, ama devrim sonrası yıkıcı ve parçalayıcı özelliğe dönüşüyor" diyenler çoğalmaktadır.

Ülkemizde bu deyişler halklarımızın leninci ulusal sorun teorisi öncülüğüne puslu hava estirmek içindir. Bu milliyeçiliğini, kapitalizmle örtüşen bir çıkış yolunun adreslendirilmesidir. Milliyetçiliğin büyüğünü ya da küçüğünü halklarımıza okşatmaya, hoş göstermeye çalışan her girişim, halklarımız arasında kardeşliği kırmaya yöneliyor. Böylesine düşünceleri yayan, yoğunlaştıran, milliyetçi duygular ülkemizde eyleme dönüştürülmek isteniyor. Komünistler böylesi havayı dağıtmak ve ulusal ve enternasyonal görevi yerine getirmek için K.Kürdistan devrimini toplumsal içerikte örgütleme yönünde hamleler yapmalıdır. Ülke devrimi ile marksizme canlılık katarken, sosyalizme yeni bir çehre, bakış ve uygulama kazandırmak için örgütlenme ve mücadeleye hız katmalı. "Leninci ulusal sorunun ulus ve azınlıklara bakışı ve çözüm yolları günümüze cevap vermiyor" diyenlere, denebilecek söz ve gösterecek onca örnekten daha çok, yükselen ulusal kurtuluş hareketimizin kazanımı olacaktır. Hele Ekim Devriminin açtığı yolda yürüyen halkların kazanımı saymakla bitmez. Tarihsel olarak ulus olma özelliği olup ta, devletini kuramamış, yok olmayla yüzyüze kalmış, katliam ve asimilasyona tabi tutulmuş halkların Ekim devrimi ile yarattıkları değerleri görmek dahi, bu leninci ulusal sorun teorisinin ne anlama geldiğini açıklamaya yeter.

Leninizme göre ulusal sorunun çözümünde iki yol vardır: Birincisi sömürü ve baskıyı devam ettiren burjuva önderlikçi, kapitalist ulusal devlet kurma. Diğeri ulusal baskı ve sömürüye karşı proletaryanın önderliğinde, sosyalist ulus yaratma..

Ülkemiz ulus ve azınlık halklarının sosyalist yolda yürümesinde ve iç ve dış gericilikle kavgasında, leninci yol, halklarımızın kurtuluşa yürüyeceği biricik yoldur. Ulusal ve sınıfsal sorunumuz içiçe geçerek ulusal toplumsal devrime analık etmekte. Devrimci demokratik iktidarımızla hedeflediğimiz kuruculuk sosyalist ulustur. Bunun için ulusal baskıyı ve kapitalizmi yıkarak, sosyalizme kesintisiz geçen bir kavga içindeyiz.

Leninist kuruculuğu yansıtmayan, günümüzdeki kimi devrim yapmış ülke halkları arası çatışmaları, kapitalizme yönelik girişimleri ve uygulanan sosyalizmin yanlışlıklarını ileri sürerek leninizme saldırılar boşunadır. Lenin'in halkların eşit koşullu örgütlendirilmesi. federasyon ve konfederasyonların işlerliğine ilişkin yaklaşımları unutulmuşa benziyor. Birlik, ulusların ortaklık içinde söz, karar hakkı, katılım ve ayrılma hakkı konularındaki açıklamaları gözden uzak tutulmak isteniyor. Stalin'in Kafkas ulus ve azınlıkları için doğabilecek milliyetçilik ve şövenizme karşı uyarıları bir çırpıda unutan ya da görmezlikten gelenler, burjuvazinin propagandasının etkisinde, Gorbaçov uygulamalarının mimarı olmak isteyenlerdir. Halbu ki, leninizmin halklar için birliğin teminatını sadece ortak katılanlarda aramıyor. Ülke ve dünya devrim çıkarları doğrultusunda, sosyalizmin geliştirilmesinde, halkların olanak ve katkılarını artırmak, özgür gelişmelerini tarihsel-toplumsal eşitsizliğin giderilmesi ve dış saldırganlığa karşı halkların ortak direnmesini sağlamaktır.

Ekim Devriminin bize öğrettiği bir öğreti de her türlü hile ile içten ve dıştan pazarlıklardan uzak, ulusların eşit koşullu birliği ancak devrim sonrası kurulacağına ilişkindir. Ezen ve ezilenin olduğu bir yerde eşitlikten bahsedilemez. Bahsedilse dahi birinin diğeri üzerindeki egemenliğidir. Ekim devrimi sonrası canlı pratik ve leninci yorum bize bir öğreti daha kattı. Ülkede yaşayan çok uluslu ulusların birliği için uluslar için en ideal ve eşit koşullu birlik diye sunduğumuz birlikler bir zaman gelir ki miadını doldurup, ihtiyaca cevap veremez olabilir. Halkların gelişmesi önünde engel olabilir. Örneğin bir başka birlik önermesi olan, Türk ve Kürt halklarının ortak örgütsel mücadele birliği bir dönem için ihtiyaca cevap verebiliyor ama bir dönem geldi ki, Kürt halkının aktif mücadelesine ayak uyduramadı, ayrı örgütlenmek ihtiyaca uygun düştü. Ulusal sorunun konuluşu gibi uygulanışı da kendisini sınırlayıcı, kalıplaştırıcı, üretken olmayan, gelişmeye ayak uyduramayan, birlik ve yaklaşımları reddeder.

Öyleyse, kurulacak birliklerde nesnel koşul kendisi ile örtüşmeyen döneme ve komünizme doğru büyümeye denk düşmeyen her birlik veya girişimi yeniden canlı yaşam içinde üretilmelidir. Döneme ve büyümeye, özgür gelişmeye, güçlü katılıma ve ihtiyaca cevap vermeyen ilişki ve anlaşmalar geçersiz kılınmalı. Eğer hep

eski sermayeden yenip, yeni birşeyler yerine katılmazsa, iflas etmek kaçınılmaz olacak. Türkiye ve Kürdistanlı sosyalistler hep eskiden yediler. Üretim ve katkılar yok denecek kadar azdır. Şimdi kendileri katkı yapıyorlar ki (üretkenliğe geçişi) bu en sevindirici yandır. Bizler de geçmiş deneylerimizden olumlu olumsuz dersler çıkarmaktayız. Dünya halklarının gelişmeye yönelik her değerini olumlamamız, kendimizin ve dünya halklarının her yanlışını olumsuzlamamamız olması gerekendir. Yani artık daha gerçekçi, sorgulayıcı, katılımcı, eleştirel yaklaşımla doğruları amaçlarımız haline dönüştürüyoruz. Yani sadece tanıma alma değil, uygulama ve katkı için varız. Bundan dolayıdır ki, bir eylem kılavuzu olan leninizmi statikleştirenlere ve ona yönelik saldırılara karşı durmak ulusal sorunumuz kadar tarihsel öneme sahiptir.

Leninci ulusal soruna karşı çıkanlar, saldıran, dudak büken, omuz silken, ya da suskunca geçiştirenler K.Kürdistan'da yaşayan ulus ve azınlık halklarınının temelde devrimsel çıkar birliklerini budamaya çalışıyorlar. Bazıları da yeni ideolojik politik üretkenlik adına Lenin'i aşma, onun kimi tezlerinin dönemsel özelliğini hesaba katmadan, nesnel zeminin tarihsel ortamından kopartarak haksız eleştiri ve yakıştırmalar sunmakta, kendi bunalım ve üretkensizliğini, leninizme yıkmak istemektedirler. Her yeni diye sunulan şey, gerçek anlamda doğru gelişmenin seyri demek değildir. Örneğin "Yeni Dünya Düzeni"nin yeni olan yanı nedir sorusuna yıkım, katliam talandır-emperyalizmin dayatma ve jandarmalığına evet demektir cevabını verebiliriz.

Ülkemiz halklarının proletaryası, çağın devrimci değişimine paralel olarak yeni bir sistemle buluşabilmenin ön koşulu olarak ulusal baskı ve sömürüyü ortadan kaldırmak ve özgür demokratik bir Kürdistan yaratma kavgası için ancak ulus ve azınlıkların proleterlerinin ortak bir davranışı yaratılmalıdır. Manifestonun dünya halklarına seslendiği "Bütün ülkelerin işçileri birleşin" şiarını K.Kürdistan'da yaşayan halkların proleterlerinin yüksek sesle haykırıp, eyleme geçirerek her türden burjuva girişlerini boşa çıkarması elzemdir. Ülkemizde mülkiyetlilerle müykiyetsizler arasındaki çatışma kendisini keskinleştirerek ulusal baskının uygulayıcısı TC devletine ve yerli sömürücü güçlere karşı, Devrimci Demokratik Kürdistan Cumhuriyeti yaratma yönünde gelişiyor. Manifestonun leninci ulusal sorundaki öğretisi, sosyalizm ve enternasyonalizmdir. Bunun dışında arayış ve formüller sunan otonomcu milliyetçi düşünce ile dar ulusal duygulara karşı da halklarımız uyanık ve dıştalayıcı olmalıdır. Bundan dolayı uluslarımız arasındaki, eşitsizliği sınıflar arası çatışmayı ortadan kaldıracak olan ulusal-toplumsal demokratik devrimimizi örgütleme ve mücadelesini yüksetmeyle tarihsel görevimizi omuzlamak zorundayız. Emperyalizm ve TC, halklarımızın ulusal toplumsal kurtuluş mücadelesini engellemek öncülüğü belirsizleştirip, milliyetçiliği körüklemek için girişmlerini yoğunlaştırmakta, Türkiye'de şovenizmi körükleyerek Kürdistan devrimimizi toplumsal içerikten sınıfsal kurtuluştan uzaklaştırmak için azınlık ve Kürt milliyeçiliğinden medet umuyor.

TC, ulusal kurtuluşumuza karşı işbirlikçi şeyh, aşiret ve köy koruculuğunu kullanmaya çalışıyor. Şimdi ulusal bilinç ve isyancı gelenek yaygınlaştığında bu sefer de K.Kürdistan'daki azınlıklara el atmakta, mezhep ve azınlık halklarını devrimin karşısına çekmeye çalışmakta. Kimi politik akımlar toplumsal devrimden çok, ulusal bir yöneliş çizdiği için, şu anda toprak sahipleri ve bazı aşiret kesimlerine doğrudan karşı çıkmıyor. Onların kutsal mülkiyeti olan toprağına yönelik işgal tutumları yok. Dinsel gizemliliğin teşhirine karşı militan mateyalizmi savunan bir eylemlilik yok. Tersine hem toprak kapitalistlerinin binlerce dönüm toprağına dokunmayarak toprak sahiplerinin de ulusal cephenin bir parçası gibi görme çağrışımı, hem de islami gericiliğe prim verilerek onlarla birlikte kim daha gerçek müslümandır yarışına giriliyor. Öylesye komünistlerin bir yandan yoksul köylü hareketini toprak işgaline yöneltme diğer yandan gericiliğe karşı militan materyalist düşünceyi rehber edinerek işe koyulmaları gerekiyor.

TC ulusal kurtuluşumuza karşı, sadece ulusal inkarcı askeri idari sistemi ile saldırmıyor. Şu aşamada stratejik merkezi devlet yanlısı köyler yaratmaya çalışıyor. Özellikle Adıyaman, Antep, Maraş ve benzeri yerlerde ulusal bilinç taşıyan Kürt köylülerine karşı, Türk köyleri üst haline getirilmeye çalışılıyor. Arapların yoğun olduğu yerlerde şimdi Kürtlerden daha çok Araplardan destek yaratmaya çalışılıyor. Özellikle Kürdistan'da kraldan daha çok kralcı geçinen ulusal inkarcı kesim çoktur. Kürdü-Kürde kırdırma örgütlenmesinin bir aracı olan koruculuk iflas ederken, yeni Hamidiye Alayları yaratmanın bir biçimi olan azınlık halkların yaşadığı ve ulusal inkarcı Kürt köylerinden kendilerine stratejik askeri araçlarla donatılmış köyler oluşturuluyor. Ancak giderek yükselen ulusal kurtuluşun ulusalcı yanı ulusal bilincin yoğun propanganda ajitasyonu ulusun diğer parçalarındaki gelişmeler, TC aleyhine korucu ve devlet yanlısı köylerden giderek bir daralma getiriyor. TC "düşman-dost Kürt köyü" ayrımına giderek, tüm Kürt köylerini potansiyel düşman görmeye çalışıyor. Bu da, TC'yi azınlıkların yaşadığı köylerde kendine destekçi aramaya yöneltiyor. Ulusumuzun inkarı temelinde, seçim ve parlementoyu dahi harekete geçirebiliyor. Meclise seçilen yurtsever insanların ana diliyle parlementoda iki cümle etmelerini dahi, Türk şovenizmini nasıl körüklediğini birlikte yaşadık. Adeta Türklüğü yeniden keşfeder gibi Türkiye ve K. Kürdistan'daki Türkleri harekete geçirerek; Erzurum, Kayseri, Elazığ vb. il ve ilçelerde parlementonun gerici niteliğine uygun olarak sokaklarda Belediye hoparlörinde istiklal marşı okuma ve gösteri düzenlemeyi ihmal etmiyor. Türkçülüğü körükleyerek, Kürdistan'daki azınlık Türkleri Kürt halkına karşı düşmanca tutum sergileme içerisine çekiyor. Hemen belirtelim ki, ne parlementonun şoven yüzü ne sosyal demokrasinin K.Kürdistan'dan halkını uysallaştırma girişimi ne de TC'nin duygu sömürüsü halklarımızı karşı karşıya getirmeyecektir. Diğer halkları yok sayan, aşağılayan,

Özgür devletleri olmayan nice halklar kavga yolunu seçerek, iktidarlarını kurmuşlar. Ülkemizin ulus ve azınlıkları da aynı acı, duyguyla ortak kavgayı seçerek iktidarını kurma yolunda cesaretli adımlar atmalı.

azınlık halkları hesaba katmayan her türden tutum ve davranışa karşı mücadele etmeliyiz.

TC, ulusal sorunda olduğu gibi azınlıklar konusuna da iki şekilde yanaşıyor. Birincisi inkarcılık ve ulusal baskıyı devam ettirmek, ikincisi ise ulusal kurtuluş hareketini saptırmak, düzen içinde tutmak, kendine yönelen konumdan uzaklaştırmak, tavizler vermek vb. TC, azınlık ve ulusları katliam ve özümleme ile yok edemediği için onların dinsel yönünü okşuyor, ulusal kurtuluş mücadelesinin karşısına sürmeye çalışıyor. Ermeni azınlığa karşı katliamcı tutum, Süryanileri göçe zorlama, Çerkezleri dağıtma, Arap ve Türkleri karşı devrime çekme girişimi gibi. Amaç ezilen ulus ve azınlıkların proleterlarinin olduğu kadar halkların da birliğini bölmek, düşman halklar haline getirmek. TC, kendi sistemini sürdürmek için halklara yapamayacağı, izleyemeyeceği düşmanlık yöntemi yok. Halkların devrimci iktidar kavgasını durdurmak için, tüm araçları kullanmayı mübah sayan TC, bu zamana kadar ulusal azınlıkları vahşi uygulamalarla yok edemediği için, şimdi ulusal kurtuluş kaşısında taze güç olarak siper etmeye çalışıyor. Nasıl ki K.Kürdistan ulusal kurtuluşunu kendine yönelik konumdan çıkararak ulusal kültürel özerkliğe, yani otonomluğa göz kırpabiliyorsa ya da Kürt burjuvalarını harekete geçirerek Kürdistan devriminin sosyalizme büyümesini engellemeye çalışıyorsa, azınlıklar için de aynı yaklaşımları sunmaktadır.

K.Kürdistan'da yaşayan ulus ve azınlık halkları ulusal baskının değişik biçimlerini yaşayarak günümüze kadar gelebilmiştir. Komünistlerin programında azınlıklar sorunu şöyle konuluyor: "Ermeni, Arap, Azeri, Asuri gibi ulusal azınlık ve topluluklar da, Kürdistan'ın ilhakının başından itibaren, Türkiye'nin ekonomik-politik sistemi içerisine dahil edilerek, baskı altına alınmışlardır. Bu halklar her türlü ulusal haktan yoksundurlar, sonraki asimilasyonla eritilmeye çalışılmaktadırlar." Kürdistan tarihi incelendiğinde, burada yaşayan halklar tarih içinde, önemli bağımsızlık savaşımları verip örnek gösterilen halklar kadar baskı ve isyanlar yaşamışlardır. Onlar kadar onurlu halklar olduğumuzu bilerek davranmak gerekir. Ne ulusal isyanlar sonucu devletimizi kuramadığımızdan dolayı, ne de baskı altında yüzlerce yıl tutulduğumuz için geçmişimizden utanç duymayacağız. Ne de üzerindeki ulusal sınıfsal baskının, katliamların utanç belgelerini sergileyen TC'nin ulusal boyunduruğu altında yaşamayı kabulleneceğiz. Halkımızın yıllarca dirençli tutumunu, devrimci örgütlülüğü yaratarak mücadeleyi aktifleştirip Özgür Demokratik Kürdistan yaratma sorumluluğuyla sürdürmeliyiz.

Özgür devletleri olmayan nice halklar kavga yolunu seçerek, iktidarlarını kurmuşlar. Ülkemizin ulus ve azınlıkları da aynı acı, duyguyla ortak kavgayı seçerek iktidarını kurma yolunda cesaretli adımlar atmalı. Sorun, ne salt insan hakları ne de demokratik reformlarla kendini sınırlandırma sorunudur. Ulusal sorun toplumsal devrim içerikli bağımsız devrimci iktidarı kurma sorunudur. Kim ki bu gerçeği gözardı ederse devrimin önüne reformları çıkarır ya da böylesi girişimlere göz kırpar alkışlarsa, mücadeleyi bununla sınırlarsa, doğrudan emperyalizm ve TC'nin çıkarlarına, ulusal baskının devamına hizmet eder.

Ülkemizde yaşayan ulusal ve azınlık halklarımızın ulusal sorunu hak eşitliği temelinde çözülmesi gereken bir olgu olarak durmakta. Bu haksızlığın tarihsel ve toplumsal nedenleri belli. Bunu çözmek için, halkların proleterleri TC'nin misak-ı milli suni sınırlarını kırarak, tarihte alması gereken yerini almalıdır. Ulusal sorun sadece Kürtlerin sorunu değildir. Kürdistan'da yaşayan tüm azınlıkların ortak sorunudur. Öyleyse azınlık ulusların Kürdistan devrimindeki yeri, rolü iyi ele alınmalıdır. Ülkemizde başından beri varlığını sürdüren ve sonradan yerleştirilenler olarak iki kısımdan oluşan azınlıklar var. Ermeni ve Süryaniler yerleşik azınlıklar iken, Arap, Türk, Çerkezler sonradan yerleşmiş azınlıklardır. Bu azınlık halkları dönem dönem değişse de, Türkler dışında diğer azınlıklar ulusal baskıya uğramış, özgür gelişmeleri engellenmiştir. Bundan dolayı azınlık halkların da ulusal sorunu vardır. "Başka ulusları ezen uluslar özgür olamaz" deyişi Kürdistan'da yaşayan Türkler için hayati önem taşımaktadır. Bundan dolayı tarihsel toplumsal eşitsizliğe uğrayan bu halkların TC devletine ve iç gericiliğe karşı ortak davranmak ortak kavgayı geliştirmekle yüzyüzedirler. Komünistlerin programında sorunun çözümüne ilişkin olarak şu önerilmektedir. "Kürdistan'daki bu halkların kaderi- Kürt ulusunun kaderi ile içiçedir. Bundan dolayı proleterlerinin Kürdistan proletaryası ile tek parti çatısı altında örgütlenmeleri, Ulusal Demokratik Halk Devrimi mücadelesinde birleşmeleri zorunludur. Ulusal azınlıklar topluluklarının kurtuluşları, özgür Kürdistan ile gerçekleşecektir."

TC, Kürdistan'da ulusal kurtuluşumuzu engellemek için yeni bir Hamidiye Alayı anlayışı ve azınlıkları Kürde düşman edecek yönelişleri yoğunlaştırıyor. Öyle ise ulusal kurtuluşa gözü bağlı sadece Kürtler için katılma değil, Kürdıstan' daki tüm azınlık uluslar için de partide, cephede, devrimde birliği hedeflemeliyiz. Parti örgütlenmesinde azınlık uluslar için demokratik merkeziyetçilikle çelişmeyen merkezi partinin disiplinini bozmayan özerk bölge organları kurulmalı. Fakat bu organlar, nerede birkaç tane Türk, Arap ya da Ermeni varsa, orada kurulur şeklinde algılanmamalı, Kürdistan'ın şu veya bu ilçesinde veya belli bir coğrafik alanda çoğunluk nüfusu oluşturan azınlıklar için kurulmalı. Kurulacak olan Kürdistan Halk Cumuriyeti'nde devrimin zaferiyle birlikte, komünistler programlarında savundukları şu yaklaşımı hayata geçirmelidirler. "Ermeni, Azeri, Asuri, Arap ve Türk halklarının topluca bulundukları bölgelere özerklik tanınacak, ülke yönetimine tam hak eşitliğiyle katılmalarını sağlayacak soykırım sırasında ülkeyi terketmek zorunda bırakılan Ermenilerin yurda dönüş isteklerini karşılıyacaktır. Anayasadaki temel ilkeler dahilinde Ermeni , Arap, Azeri, Asuri, Türk halklarının kendi dili ile eğitim-öğretim yapmalarını sağlayacak basın, radyo, televizyon, sinema, tiyatro, vb. araçlardan yararlanmaları gerçekleştirilecektir."

Sonuç olarak her Kürdistanlı komünist, devrimci, demokrat, yurtsever insan ve yapılar ulusal sorunun sadece Kürtlerin değil, azınlıkların da sorunu olduğu gerçeğini vurgulamalıdırlar. Kürt ulusu için ayrı devlet, azınlıklar için bölgesel özgürlük. Bu iki olgu ancak ulusal sorunun hak eşitliği ve kardeşliği temelinde çözümlenebilir.

Kürdistanlı komünistler daha şimdiden bu iki olguyu bilince çıkarıp, her türden önyargılı duygu ve darlıkların üzerine cesaretle giderek, ideolojik- politik eylemsel düşünceler üzerindeki puslu yanları aşmalıdırlar. ■

İŞÇİ SINIFININ SENDİKAL VE POLİTİK MÜCADELESİ-4-

S. Çiftyürek

1-KİTLE ÖRGÜTLERİNDE BİRLİKTE ÖRGÜTLENME HEDEFİMİZDİR.

Genel olarak kitle örgütlerinde, özel olarak da sendikalarda Türk, Kürt ve diğer azınlıklardan gelme işçi-emekçi yığınlar ayrı mı yoksa birlikte mi örgütlenmeli? Başka bir ifadeyle, Türkiye ve K.Kürdistan bütününde işçilerin, diğer emekçi halk katmanlarının kitle örgütleri ayrı mı yoksa birleşik mi olmalı?

Bu sorulara benim yanıtım dün de bugün de özde hep aynı olmuştur. Başta sendikalar olmak üzere, emekçi yığınların tüm kitle örgütlerinde, her ulustan işçi ve emekçiler ortak örgütlenmeli, birleşik kitle örgütlerini yaratmalıdırlar. Dün de bugün de Kürdistanlı komünistler olarak, ne ayrı kitle örgütlerini yaratmak gibi gerçekçi olmayan hedefler önümüze koyduk, ne de kendi ulusumuzun ezilen ulus olmasından kan alarak gelişen ve irademiz dışında oluşan işçi-emekçi yığınların ortak kitle örgütlerini birbirinden ayırmak gibi milliyetçi yaklaşımları benimsemedik.

K.Kürdistan ve Türkiye'de mevcut ekonomik, sosyal, siyasal koşullarda; Türk, Kürt, Arap, Ermeni, Çerkez, Laz vb. ulus ve azınlık halklardan gelme işçiler, emekçiler ortak sendikalar ve kitle örgütlerinde birlikte örgütlenmişlerdir. Her ulustan işçiler, emekçiler; komünistlerin, devrimcilerin iradeleri dışında (hatta devrimciler politik sahne de yokken ya da oldukça zayıfken) kitle örgütlerini birlikte yaratmışlardır. Son 30 yıldır komünistlerin, diğer devrimci akımların iki ülkede siyasal sahnede aktif yer aldıkları süreçte de her ulustan işçi-emekçiler, yine ortak kitle örgütlerinde yer aldılar, birlikte örgütlendiler. Şu an içinden geçtiğimiz süreçte de, farklı uluslardan emekçiler, ortak kitle örgütlerini yaratıyorlar, örgütlüyorlar. Ekonomik, mesleki, demokratik ve az-çok kitlesel nitelikli kurulan her yeni kitle örgütünü yine birlikte kuruyorlar. Bunun en son örneklerini, Eğit-Sen, Tüm-Sağlık-Sen, Tüm-Ray-Sen vb. her iş kolunda hızla yeni kurulan memur sendikaları da her iki ülkeden emekçileri bünyesinde örgütlüyorlar. Bu, yığın eğilimlerinin doğrudan kitle örgütlenmesine yansımasıdır.

Gerek yıllardır kurulu bulunan sendikalar, odalar, dernekler, gerekse yeni kurulan kitle örgütleri, emekçi yığınların kendiliğindenci eğilimlerinin ürünü olarak oluştular. Türkiyeli, Kürdistanlı komünistler, devrimciler, her ulustan işçi-emekçi yığınların bu kitle örgütlerini birlikte kurmaları için özel bir çaba sarfetmeden bu örgütler kuruldu. Ve hatta, K.Kürdistan'da zaman zaman kimi milliyetçi akımların ayrı kitle örgütlerini yaratma çabalarına rağmen, her ulustan işçi ve emekçi yığınlar kendi kitle örgütlerini birlikte kurdular ve birlikte mücadele ediyorlar. Dolayısıyla, mevcut ortak kitle örgütleri, devrimci akımların iradi çaba ve yönelişlerinin ürünü olarak kurulmadılar. Her ulustan işçi ve emekçilerin birlikte yer aldıkları bu kitle örgütlerini ayırmak ise, devrimcilerin özellikle de komünistlerin politikası hiç mi hiç olmamalıdır.

Türkiye ve K.Kürdistan'da tekelci kapitalizmin gelişip egemen olmasına paralel olarak gerçekleşen ekonomik, sosyal, kültürel, demografik, siyasal entegrasyonun ve bu koşulların emekçi yığınlarda oluşturduğu kendiliğinden bilincin ürünü olarak kitle örgütleri doğdular, aynı zeminler üzerinde birleşik doğmaya devam ediyorlar. Beğenelim ya da beğenmeyelim iki ülkede de sendikaların ve diğer kitle örgütlerinin somut yaşamdaki resmi budur. Ben, gerçekçi ve bilimsel olmayan hedefleri önümüze koymadık derken, kitle örgütlerini doğuran bu zeminlerden hareket ediyor, bugün de aynı zeminlerden hareketle kitle örgütlerine böyle yaklaşıyorum. Çok uluslu bir devlette, irademiz dışında, kendi doğal zeminlerinde doğmuş ortak kitle örgütlerini uluslara hatta ülkelere göre birbirinden ayırmak gibi milliyetçi ve dar görüşlü yaklaşımları benimsemedik derken, yine aynı koşullardan hareket ettik. İradeleri dışında, kendi gerçek zeminlerinde boy veren kitle örgütlerini birbirinden ayırmak yönelişi tarihlerinin hiç bir kesitinde komünistlerin politik ve örgütsel hedefleri olmamıştır. Şu anda, bizim de hedefimiz değildir. Kürdistan komünistleri programlarında bunu net olarak belirtmişlerdir. "... devrimi sınıf çıkarları doğrultusunda daha güvenli adımlarla zafere götürmek amacıyla; Türkiye işçi sınıfıyla en sıkı örgütsel, siyasal ve sendikal birliği gerçekleştirecektir. İşte sınıfımızı ve emekçi halkımızı ulusal toplumsal kurtuluşa götürecek doğru yol budur."

Bu yaklaşım yerinde ve doğrudur. Ülkemizde son yıllardaki siyasal, toplumsal gelişmeler bu tesbit ve hedefleriri doğrulamaktadır. Öyle ki, sadece, yeni örgütlenen kitle örgütlerinin ortak doğması değil, komünistlerin, devrimcilerin verili koşullarda doğrudan iradi müdahalelerinin ürünü olan cephe, parti ve politik mücadele gibi siyasi örgütlenme ve yönelişlerde de, ortak örgütlenme ve mücadele eğilimi güçlenmektedir.

Dün, halkların ortak düşmana karşı ortak mücadelesinin zorunluluğunu kabul etmeyen, faşizmin ve tekelci-kapitalizmin yıkılmasını Türkiye Sol'unun görevi olarak belirleyen ve kendi görevlerini, sömürgeci devleti Kürdistan'da salt söküp atmak olarak belirleyip böylelikle nesnel olarak Türkiye'deki anti-faşist mücadeleye destek vermiş oluruz diyenler, günümüzde ortak mücadeleyi ve hatta ortak örgütlenmeyi savunuyorlar. Bu olumlu ve mücadelemiz adına sevindirici bir gelişmedir. Emperyalizme, faşizme, tekellere ve ulusal baskıya karşı, Türkiye emekçi halkıyla ortak mücadele ve ortak cepheyi savunmayan tek bir K.Kürdistanlı parti ya da örgüt kalmamıştır. Ortak mücadelenin politik-örgütsel aracı olarak, halkların birleşik cephesini yaratmak, K.Kürdistanlı politik akımların genel bir eğilimi halini almıştır. İki halkın devrimci mücadelesinin birbirinden bağımsız sürdürülerek ve fakat ortak düşmana

karşı, nesnel olarak birbirlerine destek olmak yaklaşımı artık aşılmıştır. Hatta, birleşik cepheden öteye, Kürt-Türk halkallarının birleşik yasal kitlesel patisinin yaratılması, yine K.Kürdistan'da güçlenen bir yöneliş olmuştur. Bu yönelişin daha da güçleneceğine inanıyoruz. Çünkü, iki halkın düşmanı tek ve ortaktır, ortak düşmana karşı birlikte mücadele ve birleşik örgütlenme kaçınılmazdır.

Kimi akımlarca ve de Newroz Dergisi'nde, K.Bilget, S.İnan, Ç.Ferhad imzalı yazılarda savunulan "ayrı örgütlenme, ortak mücadele" tezi gerçekçi ve bilimsel değildir. "Ayrı örgütlenme" tezini savunanları, bugün ortak mücadeleye "evet" dedirtmeye yönelten ekonomik, sosyal, siyasal ve demografik (nüfus bileşimi) koşulların onları ortak siyasi örgütlenmeye de eninde-sonunda yönlendireceğine inanıyorum. Bugünden bu yönde ciddi yönelişlerin bulunduğunu, yasal Kürt-Türk kitlesel partisi teziyle izliyoruz. "Botan-Zonguldak el ele" söylemine evet ama Botan ile Zonguldak'ın ortak mücadelesini organize edecek bir ortak örgütlenmeye hayır demek ne taktiksenlikle ne de mantıkla bağdaşmaz. "Ayrı örgütlenme, ortak mücadele" tezinin bilimsel dayanakları yoktur. Çünkü ekonomik, politik, ideolojik mücadele ve örgütlenme birbirinden kopuk ele alınamaz, sürdürülemez.

Ayrıca, siyasi örgütlenmede ve özellikle de kitle örgütlenmesinde ayrı örgütlenmeye yönelmek taktiksenlik yönünden de yanlıştır ve başarıya götürücü değildir. Çok uluslu bir devlet koşullarında, proletarya enternasyonalizminin bir gereği olarak birliği hedeflemeyi, birlikte örgütlenmeyi bir anlık bir tarafa bırakalım, ayrı örgütlenme salt taktiksenlik yönünden bile amatörlüğü içermektedir. Çünkü yaşamın kendisi, ortak düşmana karşı ortak müadelenin ayrı yapılarla değil ortak yapılarla güçlü sürdürüleceğini her gün daha fazla dayatıyor. Ve Kürdistan'da az-çok siyasi-kitlesel etkinliği olan parti ve örgütlerde, birlikte mücadele, örgütlenme ve iktidar biçimi olarak federasyon yönelişi güçleniyor.

Kürdistan'da genel eğilim olarak birlik yönelişi güçlenirken, bizde tam tersi bir eğilimi, yani ayrılma eğilimini savunan yoldaşlar ortaya çıktı. Üstelik bu yoldaşlar sadece bağımsız devlet kurmak veya sadece politik olarak bağımsız örgütlenmeyi değil, milliyetçilerin bile savunmaya cesaret edemediği, sendikalarda ve diğer kitle örgütlerinde de bağımsız-ayrı örgütlemeyi savunuyorlar. Bu savunuları, başta K.Bilget yoldaş bir yazı dizisiyle Newroz'da yazdı. Burda Bilget yoldaşın görüş ve önerileri üzerinde durmayacağım. Çünkü, hazırlığı içinde olduğum bir yazıda, yoldaşın görüş ve yaklaşımları üzerinde ayrıca ayrıntılı duracağım. Burda şu kadarını belirteyim: Bilget yoldaşın Newroz Dergisi 2-3-4 ve 5. sayılarında "Ulusal Sorun, Ulusal Bağımsızlık ve Örgütlenme" başlığıyla yayınlanan yazısındaki görüşlerinin ve sonuç önerilerinin temel çizgilerine katılmıyorum.

Newroz'da çıkan ve Ç.Ferhad imzalı iki yazının da girişinde şunlar yazılıdır.

"Kapitalizmin evrensel gelişimi sürecinde, ulusal sorunla ilgili olarak iki tarihsel eğilim ortaya çıkarır.

Birincisi; ulusal yaşamın ve ulusal hareketlerin uyanışı, ulusal baskıya karşı mücadelelerin başlaması ve ulusal devletlerin kurulmasıdır. İkincisi; bütün uluslar arasında her türlü ilişkilerin gelişmesi ve giderek artması; iktisadi yaşamın, siyasetin, bilimin, eğitimin ve kültürün ulusal sınırları aşan özelliğinin giderek güçlenmesidir. Kapitalist gelişmenin ilk aşamalarında birinci eğilim egemendir. İkincisi ise, olgunlaşmış olan ve sosyalist bir topluma doğru yönelen kapitalizmi simgeler..." deniliyor.

Ç.Ferhad yoldaştan aktardığım yukardaki alıntı kelimesi kelimesine Lenin'e aittir. Sorunu okuyucu nezdinde daha iyi izah edibilmek için, Lenin'in ilgili görüşlerini buraya alıp, Lenin'in çıkardığı sonuçlarla, Ferhad'ın çıkardığı sonuçların nasıl da tam zıd sonuçlar olduğunu görelim. Lenin "Kapitalizmin gelişmesi sırasında, ulusal sorun konusunda iki tarihsel eğilim gösterir. Birincisi, ulusal yaşamın ve ulusal hareketlerin uyanışıdır, her türlü ulusal baskıya karşı savaşım, ulusal devletlerin yaratılmasıdır. İkincisi, uluslar arasında her türlü ilişkilerin gelişmesi ve çoğalmasıdır, ulusal çitlerin yıkılması ve sermayenin, genel olarak iktisadi yaşamın, siyasetin, bilimin vb. enternasyonal birliğinin yaratılmasıdır.

Botan ile Zonguldak'ın ortak mücadelesini organize edecek bir ortak örgütlenmeye hayır demek ne taktiksenlikle ne de mantıkla bağdaşmaz. "Ayrı örgütlenme, ortak mücadele" tezinin bilimsel dayanakları yoktur. Çünkü ekonomik, politik, ideolojik mücadele ve örgütlenme birbirinden kopuk ele alınamaz, sürdürülemez.

"Bu iki eğilim, kapitalizmin evrensel yasasını oluşturur. Kapitalist gelişmenin başlangıcında birinci eğilim egemendir, ikinci eğilim olgunlaşmış olan ve sosyalist bir topluma dönüşmeye doğru yol alan kapitalizmin niteliğidir." (Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı Sf.25) diyor.

Ç.Ferhad yoldaş Lenin'in görüşlerini savunuyor mu? Lenin'in ne demek istediği ve neyi önerdiğinin bilincinde olarak mı görüşlerini yazısına almıştır? Hayır! Lenin'in düşünceleri aynen aktarılmış ama tam tersi görüş ve örgütlenme önerileri savunulmuş. Ferhad yoldaş, Lenin'in bu görüşlerle neyi savunduğu ve hangi sonuçları çıkardığının hiç ama hiç bilincinde değildir. Neden?

Birincisi; okuyucu, Ç.Ferhad'ın yazısını okuduğunda görecektir ki, yazının başına aynen aldığı Lenin'in görüşleri ile yazısının devamında kendisinin savunduğu görüşler arasında bir bağlantı yoktur. Yazar Lenin'in görüşlerini neden yazısının başına almış? Bu belli değildir.

Ç.Ferhad, yazısında, kapitalizmin gelişmesi sürecinde ulusal sorunla ilgili gündeme getirdiği "iki tarihsel eğilim"in somutta nasıl ele alınması gerektiğine ilişkin tek cümleyle yorum yapmamıştır. Yani, kurtuluş mücadelesini K.Kürdistan'da sürdürürken hangi eğilime uygun politikalar belirleyeceğiz? Ya da Kürt ve Türk halkları arasında ekonomik, siyasal, sosyal, kültürel, bilimsel yaşam alanlarında "ulusal çitler" yıkılmış mıdır, yoksa devam mı ediyor? Kürdistan'da kapitalist gelişmenin başlangıç evresi mi yoksa gelişmiş, olgunlaşmış "ve sosyalist bir topluma dönüşmeye doğru yolalan kapitalizmin niteli"ği mi egemendir? Bu sorularda somutumuza ilişkin bir tesbit yoktur. Ancak, yazı içerisinde kullanılan "ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesi", Kürdistan'ın 4 parçasıyla birliği olarak

"Bağımsız-birleşik sosyalist bir ülke hep uğraşımız oldu" türünden belirlemeleriyle ikinci evreyi esas aldığı düşünülebilir. Düşünülebilir diyoruz, çünkü, yazarın kendisinin bu yönde bir vurgusu ya da tesbiti yoktur.

İkinsici; fakat Ferhad yoldaş yazısında, Lenin'in önerilerinin tam tersi önerilerde bulunur. Lenin yazısının devamında "Eğer her türlü zordan ve eşitsizlikten arındırırsak, ulusal özümleme fikrinde gerçek olan bir şey kalır mı?" diye sorar ve yanıtı "Evet, kalır. Kapitalizmin, ulusal çitlerin yıkılmasına doğru, ulusal farkların silinmesine doğru, ulusların birbirine benzeşmesine doğru evrensel tarihsel eğilim kalır; her gün güç kazanan ve kapitalizmin sosyalizme dönüşmesinin en önemli etkenini oluşturan bu eğilim kalır." (a.g.e. Sf. 26) der. Görüldüğü gibi Lenin, kapitalizmin ikinci evrensel eğiliminin farklı uluslar arasında yarattığı "ulusal farkların silinmesin"i, "birbirine benzemesin"i ileri bir gelişme olarak değerlendirir ve sosyalizm için olgunlaşmış bir zemin olarak görür. Lenin kapitalizmin halklar arasında yarattığı ileri değerlere sahiplenir ve savunurken, sadece burjuvazinin bunu zorla yapmasına karşı çıkar.

Lenin, "ulusal çitlerin yıkılması ve sermayenin genel olarak iktisadi yaşamın, siyasetin bilimin vb. en sıkı siyasal, örgütsel birliği için nesnel zemin olarak görür. Ve şöyle der: "Ama aynı devletin içinde, Ukrayna proletaryası ile Rus proletaryası arasında şu anda var olan bağları ve ittifakları gevşetmek, sosyalizme doğrudan ihanet ve Ukraynalıların burjuva 'ulusal görevleri' bakımından bile, dargörüşlü bir politika sayılmalıdır" (a.g.e. Sf. 28) der.

Ç.Ferhad yoldaş ise tam tersine, parti, sendika ve diğer kitle örgütlerinde bağımsız örgütlenmeyi savunur ve somut bir önerme olarak da şu an Türkiye ve K.Kürdistan bütününde örgütlenen Eğit-Sen'e karşılık "Kürt-Eğit-Sen'e Evet" diyerek, Kürt ve Türk eğitim emekçilerinin kitlesel örgütlerini bile birbirinden ayırmaya ve aralarına yeniden "ulusal çitler" örmeye çalışır.

Yine Ç.Ferhad ve kendisiyle benzer görüşleri savunan S.İnan yoldaşlar, sadece politik olarak parti örgütlenmesinde değil, tüm ekonomik, demokratik kitle örgütlerinde, mevcut ortak kitle örgütlerinden ayrılıp, bağımsız kitle örgütleri yaratılmasını önerirler. Böylece, her iki ülkeden proletaryanın ve emekçi yığınların, ittifaklarını güçlendirmek bir yana, tersine kurulmuş bulunan ittifakları (kitle örgütlerini) bozmayı, birbirinden ayırmayı önerirler.

Her iki yoldaş da bu dediğime itiraz ederek "Türkiye emekçi halkıyla ittifaklarımızı koparmaya gerek yok" (Ç.Ferhad Newroz S.6), yine "Türkiye işçi sınıfıyla ittifaklar koparılmadan eylemlerde birlik bu yolla sağlanmalıdır" (S.İnan Newroz S.4 Sf.68) diyoruz diyebilirler. Dolayısıyla Lenin'in yukarda aktardığım alıntısında söylediği "ittifak" tabirini kullanmış olmakla Lenin'e ters düşmediklerini Lenin'i özgülde savunduklarını iddia edebilirler. Bu durumda yoldaşlara sormak gerekiyor: Sizler, Türkiye ve K.Kürdistan bütününde, bizden önce ve biz devrimcilerin fazla bir katkısı olmadan, her ulustan işçi ve emekçi yığınların kendiliğinden kurdukları ortak sendikaları ve diğer kitle örgütlerini, uluslara ya da ülkelere göre ayırmayı önermekle, Türk ve Kürt proletaryasının "şu anda var olan bağları ve ittifak"larını güçlendirmiş mi oluyorsunuz yoksa "gevşetmiş", hatta tamamıyle birbirinden koparmış mı oluyorsunuz? Gerçek olan şudur ki yoldaşlar, Kürdistan'da, her alanda ayrı kitle örgütlenmesini önermekle öznel niyetleri ne olursa olsun, Türk işçi sınıfıyla, Kürt işçi sınıfı arasındaki mevcut bağları koparmayı ve mevcut kurulmuş ittifakları bozmayı hedeflemiş oluyorlar.

Çok uluslu bir devlet koşullarında ezilen ulusun komünistleri, Marx, Engel, Lenin adına ya da marksizm-leninizm adına bağımsız örgütlenmeyi ve bağımsız devlet yönelişini savunamazlar. Yok eğer, Ç.Ferhad ve S.İnan yoldaşlar illa da bağımsız politik ve ekonomik örgütlenmeleri, bağımsız devleti savunacaksanız, K.Bilget yoldaş gibi, Lenin'in ulusal sorunla ilgili tezini eleştirerek savunun ve ancak o zaman kendi içinizde tutarlı olabilirsiniz. Yoksa hem Marx'ı, Lenin'i savunmak hem de farklı uluslardan işçilerin emekçilerin birlikte örgütlenmiş oldukları sendikalardan, kitle örgütlerinden ayrılıp bağımsız kitle örgütlerini kurmayı savunmak bir arada olmaz!

Kürdistan'da kapitalizm yaşamın her alanında egemen hale gelmiştir. Kapitalizmin şafağı denilebilecek olan, kapitalizmin birinci evresi çoktan aşılmıştır. Türkiye ve K.Kürdistan ekonomisinde egemenlik kuran tekelci kapitalizm, Türk-Kürt ve diğer azınlık emekçileri arasında ulusal çitlerin yıkılması, iktisadi yaşamın, siyasetin, kültür ve bilimin enternasyonalize olmasında oldukça mesafe alınmıştır. Nesnel olarak Türkiye'de olduğu kadar K.Kürdistan'da da kapitalizm, sosyalizme dönüştürülmesi için olgun hale gelmiştir. Bu ulusal özgürlük-soyalizmi hedefleyen kesintisiz tek devrim sürecinde, devrimin toplumsal içeriğini belirler. Evet kapitalizmin ikinci tarihsel evresinin önümüze çıkardığı görev, toplumsal kurtuluştur, başka bir ifadeyle sosyalizmdir.

Ulusal özgürlük, yani Kürt halkının kendi ulusal devletini kurma hedefi ise, kapitalizmin şafağında, başka bir tabirle birinci evreye sarkmıştır. Kürt burjuvazisi, kapitalizmin şafağıyla birlikte kendi ulusal devletini kuramamış, dolayısıyle ulusal sorun çözümlenmemiş olarak Kürdistan proletaryasına burjuvaziden miras kalmıştır. İşçi sınıfı, kapitalizmin birinci evresinin temel görevi olarak ulusal kurtuluşu, ikinci evresinin temel görevi olarak da toplumsal kurtuluşu gerçekleştirmekle yüzyüzedir. Devrimizin ulusul-toplumsal içerikli olmasının mantığı budur.

S.İnan Yoldaşa Bir-İki Kısa Hatırlatma

İddialı olmak, cesaretli öneriler de bulunmak güzel bir şeydir. Gerçekten böyle iddialı genç-dinamik yoldaşlara şiddetle ihtiyacımız vardır. Ancak önerilen her tezin, her örgütlenme biçiminin, az-çok bir kitle eğilimini yansıtıp-yansıtmadığını, somut koşulların somut tahliline dayanıp dayanmadığını ve marksizm-leninizmin evrensel özüyle çakışıp çakışmadığına da dikkat edilmelidir. Gençliğin verdiği ulusal heyecanla ne anlama geldiğini, neleri kazandırıp, neleri kaybettirdiğini belki kendisinin de bilemediği görüşler-öneriler ileri sürmek, ne kendisine ne de halkımıza bir şey kazandırmaz.

Bir komünist, kendi görüş ve önerilerinin ısrarlı takipçisi, yaratıcısı olmak zorundadır. Siz, politik ve kitle örgütlenmesinde ayrı örgütlenmeyi savunuyorsunuz ve somut bir alan olarak da "Eğitim-İş, Eğit-Sen, Eğit-Der gibi kuruluşların Kürdistan'daki örgütlenmesini yapmayı bırakıp, Kürdistan'da..... kendi örgütlerini de oluşturmalıdırlar." (Newroz S.4 Sf.68) önerisinde bulu-

nuyorsunuz. Ve "Bunları yazdığımız için, yazdıklarımızı yaptığımız ve yapacağımız için bizlere milliyetçi mi denilecek? Densin!" (a.g.e. Sf.66) diye de uyarıda bulunuyorsunuz. Tam da "yazdıklarımızı yaptığımız için" dediğinden hareketle şunları sizlere hatırlatmak istiyorum:

Kürdistan'ın sanayi yönünden en gelişmiş bir ilini örneğin Malatya'yı ele al.... Bu ilde on binlerce sanayi, hizmet, büro ve de tarım işçisi bulunmakta ve bunların önemli bir kesimi sendikalarda örgütlüdürler. Örgütlü bulunan esas olarak Türk-İş'tir. Siz, her iki ülkede örgütlenmiş bulunan Türk-İş (ya da Hak-İş vb. sendikalar) dan ayrılıp, Kürdistan'da bağımsız sendikalar yaratılmalıdır diye önerirken, bu ilde, bu önerine paralel davranan belirgin bir işçi eğilimini yanına alabilmiş misin? Bırakalım belirgin bir işçi eğilimini, Sümerbank (mensucat), Tekel, Demiryolları(ki bunların her birinde 2 ile 3 bin civarında işçi çalışıyor), YSE, Belediye ve de özel sektörde çalışan işçilerden hiç olmazsa 15-20 tanesinin ayrı sendikalar önerini desteklediklerini iddia edebiliyor musun?

Eğitim emekçilerine "Eğitim-İş, Eğit-Sen kuruluşlarının Kürdistan'daki örgütlenmesini yapmayı bırakıp" kendi bağımsız sendikalarınızı kurun diye öneriyorsunuz. Sözkonusu ilde Eğitim-İş, Eğit-Sen ve de Eğit-Der kurulmuş, saflarında her ulustan eğitim emekçisi var. Yine önerinizi yaparken, 5-10 tane eğitim emekçisinin eğiliminin öneriniz paralelinde olduğunu idda edebiliyor musun? Daha da önemlisi, ayrı sendikaların bizzat yaratılması için yazdıklarına uygun davranışa bizzat girebilir misin? Ordaki öğretmen kitlesine ulaşabildiğin kadarıyla görüş ve önerini götürüp, tartıştın mı? Tüm bu soruların toplamında, görüş ve örgütlenme önerini somut koşulların somut tahliline dayandırma kaygısı taşıdın mı?

İnanıyorum ki yazdıkların doğrultusunda birşeyler yapmışsındır. Şayet hala yazdıklarına uygun pratik davranışa girmedinse, bir an evvel Newroz'da önerdiklerini işçilere, öğretmenlere "Türkiye işçi sınıfıyla en sıkı örgütsel, siyasal birliği gerçekleştirecektir" önerisiyle birlikte gitmeni ve onlarla tartışmanı yoldaşça öneririm.

Şayet bu yönde somut bir mücadele içerisinde değilsen (şayet diyorum, çünkü bu yönde bir şeyler yapıp yapmadığını bilemiyorum) o zaman siz ve sizin gibi yoldaşlara "bekara avrat boşamak kolaydır!" deyiminin derin içeriğini hatırlatırım.

Yazının belli bir sınırda tutulması zorunluluğundan dolayı kısa bir hatırlatma ya da yoldaşça uyarı daha yapacağım:

"Ülkemiz ve halkımız neden bu duruma geldi, getirildi; suçluları ve sorumluları kimlerdir?" (Newroz S.4, Sf.66) diye soruyorsunuz ve yanıt olarak "suçluları ile sorumluları" üç şıkta sıralarken; "bir üçüncüsü ise, şovenizm etkilenmeli egemen ulus devrimci hareketi ile şu veya bu gerekçeyle ulusal değerlerimize, ülkemize ve ulusumuza yabancılaşmış Kürt kafasıdır" deyip "marksist-leninistlerin de üçüncü olarak saydığımız kategorinin içerisinde yerlerinin olduğunu belirtelim" (a.g.e. Sf.66) diye ekliyorsunuz.

Yazını tekrar tekrar okuduğunda şunları söylediğini göreceksin:

-Marksist-leninistler, "Ülkemiz ve halkımızın suçluları ve sorumluları" olarak.....

-Marksist-leninistlerin "Ulusal değerlerimize, ülkemize ve ulusumuza yabancılaşmış" olduğunu ilan ediyorsunuz. Belki de "bunların hiç birisini ben demedim" diyeceksiniz. Peki, "marksist-leninistlerin de üçüncü olarak saydığımız kategorinin içerisinde yerlerinin olduğunu belirtelim" şeklindeki cümlenizi tekrar okuyun. Diyelim ki burda ifade ediliş eksikliği var ve S.İnan yoldaş aslında, "sözde marksist-leninistler" veya "marksist-leninist geçinen ama gerçekte marksist-leninist olmayıp şovenist olan oportünistler" demek istemiş. Ancak yazının başka yerlerinde de marksizm-leninizmin olumsuzlanması yaklaşımları sergilenmiştir. Örneğin "...bunlar da devrimcilik, marksizm-leninizm, işçi sınıfı, halkların kardeşliği vb. adına kurtuluş mücadelemize müdahalelerde bulundular. Üzücü olan bu."" (a.g.e. Sf.66) deniliyor. İşte, gerçekte "üzücü olan" bu yazdıkların. "Bunlar da" diye kastettiğin, egemen ulus(Türkiye) devrimcileri, yukarda yazdıkların adına Kürdistan kurtuluş mücadelesine müdahale etmeyeceklerdir de ne adına yapacaklar? Keşke tüm bu sıraladıklarının adına, yani gerçek içeriğiyle ve sonuca götürülebilir bir etkinlikle, Türkiye solu, marksizm-leninizm, işçi sınıfı, halkların kardeşliği adına Kürdistan kurtuluş mücadelesine yeterli müdahaleyi yapabilseydi, o zaman Kürt ulusu çoktandır özgür olmuş olacaktı. Ya da şu anda o müdahaleyi yapabilse, yine kısa sürede özgürlüğünü elde edebilir.

Türkiye ve K.Kürdistan'da sendikalarda ve diğer tüm kitle örgütlerinde birlikte örgütlenme yapısını esas alalım, yaygınlaştıralım, derinleştirelim. Bunların K.Kürdistan'daki örgütlenmelerini ulusal özgürlük-sosyalizm kavgasının kitlesel kaldıraçları haline getirebilmek için militan kavgayı verelim. Önümüzde duran asıl görevimiz budur.

S.İnan yoldaş:

-Kemalizm ve Türk şovenizmi, marksizm-leninizm adına;

-Özünde Türk burjuva ve küçük burjuvazinin sınıf çıkarları, işçi sınıfının çıkarları etiketi ile,

-Egemen Türk ulusunun hegemonyasının devamını halkların kardeşliği adına, Kürdistan kurtuluş mücadelesine müdahalede bulundular deyip "üzücü olan bu"dur deseydi, belirlemeleri yerinde olurdu.

Evet, bunlar adına Kürdistan kurtuluş mücadelesine müdahale edenler oldu, bugün de edenler var. Fakat bunlar, Türkiye marksist-leninistleri değillerdir. Türkiye komünistlerinin Kürt ulusal kurtuluş mücadelesine yadsınamaz katkıları olmuştur, yarın da olacaktır. Ayrıca, ister ezilen ister ezen ulusa mensup olsun, marksist-leninistlerin Kürdistan kurtuluş mücadelesine müdahale hakları vardır.

Ne "Türkçe konuşulunca enternasyonal" ne de "Kürtçe konuşulunca milliyetçi" olunmaz. Komünistler kimseye böyle bir şeyi yakıştırmadılar. İnan yoldaş oldukça uç bir örnek veriyor. Kürtçeyi, Kürt sanat ve edebiyatını, Kürt tarihini ciddi ve derinlemesine öğrenmek her Kürdistanlı komünistin, yurtseverin ertelenemez görevidir.

Sonuç olarak, Türkiye ve K.Kürdistan'da sendikalarda ve diğer tüm kitle örgütlerinde mevcut birlikte örgütlenme yapısını esas alalım, yaygınlaştıralım, derinleştirelim. Bunların K.Kürdistan'daki örgütlenmelerini ulusal özgürlük-sosyalizm kavgasının kitlesel

kaldıraçları (öz-güçleri) haline getirebilmek için aralıksız militan kavgayı verelim. Önümüzde duran zorlu ve asıl görevimiz budur. Bu kavgamızda yol almamıza paralel olarak bu kitle örgütlerinin Kürdistan'daki yapılarını, iç dinamikleri üzerinde K.Kürdistan çapında merkezileşmelerini sağlayalım. İşte o zaman bu ortak kitle örgütleri gerçekten birleşik karekter kazanmış olacaklardır. Ve işte o zaman Stalin'in tabiriyle tüm birleşik yapılar gerçekten ulusala uyarlanmış olacaklardır.

İ- "ÇAĞDAŞ" SENDİKACILIK, SARI SENDİKACILIĞIN YENİ ADIDIR.

Sendikal mücadelede son yıllarda "çağdaş", "saydam" vb. "yeni" kavramlar kullanılıyor. Bu kavramları sadece burjuvazinin doğrudan temsilcileri değil, hatta daha çok, işçi sınıfı içerisindeki sözcüleri olarak, Türk-İş ve yeniden açılan DİSK yöneticileri kullanıyor. Neden?

Reel sosyalizmin son yıllarda yaşadığı bunalım onu yıkıma doğru götürüyor. Reel sosyalizm, işçi-emekçi yığınlar nezdinde ciddi bir prestij kaybına uğradı, ama halen insanlık için, sosyalizm bir toplumsal proje olarak, tek kurtuluş alternatifi olmaya devam ediyor. Reel sosyalizmin yıkılmasıyla birlikte "işte gördünüz, kapitalizmden ve onun serbest piyasa işleyişinden başka bir alternatif yok!" diyerek sevinç çığlıkları atan serbest piyasacılar hiç de sanıldığı gibi rahat değillerdir. Kapitalizmin bunalımı evrensel olarak devam ediyor. Kapitalizmin ve serbest piyasacı işleyişin ideologları, bunalımı köklü aşmaya yönelik çözüm önerilerini, teoride bile oluşturabilmiş değillerdir. Şu anki avantajları, reel sosyalizmin yıkılmasının kapitalizm lehine yarattığı geçici bir olumlu atmosferdir. Bu olumlu atmosfer kısa sürede dağılacaktır. Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa ülkelerinde, kapitalizm ve serbest piyasa işleyişi lehine oluşan olumlu hava, dağılma sürecine girdi bile!

Kapitalizmin bunalımı karşısında, burjuvazinin her defasında baş vurduğu denenmiş silahları vardır. Bunalımın ağır faturalarını işçi ve emekçi yığınlara ödettirmek. Buna karşı gelişebilecek direnişi, ideolojik köreltmeyle ve örgütsüz bırakarak başında engellemek, bunlara rağmen gerçekleşecek yığın eylemini zorla bastırmak.

Burjuvazi, insanlığa, kalıcı ve alternatifsiz tek sistem olarak sunduğu kapitalizmin ömrünü uzatabilmek, ekonomik sömürüsünü, örgütlü tepkilerden yoksun südürebilmek için her şeyi deniyor, her şeyi yapmayı kutsal hakkı sayıyor. İnsanlığın tek kurtuluş yolu olan sosyalizme, ideolojik olarak aralıksız saldırıyor, işçilerin, emekçilerin sendikal örgütlerine bile tahammülü yok. Bunları işlevsiz ve gereksiz kılmak için her yolu deniyor.

Başta Japonya olmak üzere, kimi gelişmiş Batı ülkelerinde; holdinglerin yönetim kurullarında, sınırlı sayıda sedikacıya yer verilerek, böylece, sendikacıların şirketin sorunlarının ve ihtiyaçlarının güya bilincinde olarak ücret ve hak talebinde bulunmaları sağlanmış olacak(!) Burjuvazi bir kez daha, işçi sınıfını bölüp-parçalayarak yönetmek istiyor. Fakat bunun adına "işçilerin yönetime katılması, kâra ortak olması" deniliyor. Bu bir aldatmacadır. İşçiler ne holdingilerin yönetimine ne de işverenlerin kârına, hiç bir zaman ortak olmamış, bundan böyle de olamazlar. Bu en başta sermayenin doğasına aykırıdır. Yapılmak istenen, işçilerin daha fazla canla-başla çalışmaları ve daha yoğun sömürünün gerçekleşmesi, tekeller arası rekabete, işçiler arası rekabetin eklenmesidir.

Son yıllarda Türkiye'ye artan yabancı sermaye akını sonucunda uluslararası tekellerin Türkiye'deki holdingleri teker teker satın almalarıyla başlayan süreçte, yabancı tekeller beraberinde kendi işçi politikalarını ve sendikal anlayışlarını da işçi sınıfımıza dayatıyorlar. İşte, bugün sarı, gerici, sosyal-demokrat sendikacıların savundukları "saydam", "çağdaş" sendikacılık bu gelişmelerin ürünü olarak gündeme geldi.

Çağdaş sendikacılık; gelişmiş kimi batı ülkelerinde ve Japonya'da sendika temsilcileri ile şirketin yönetiminde ortak kurullar oluşturuyorlar ya da sendika temsilcilerine şirketin yönetiminde yer veriyorlar. Böylece işletmenin tüm girdi çıktısına sendika temsilcileri vakıf olarak ücret talebinde bulunacaklar ve fahiş taleplerle şirketin kaldıramayacağı isteklerle bulunmamış olacaklar(!)

"Çağdaş sendikacılıkla" sermaye ile emeğin "uyum" içinde çalışmasını yaratmayı hedefliyorlar. Böylece grev, direniş, boykot vb. sınıf mücadelesinin araçları da tamamıyle ortadan kaldırılmak isteniyor. Sermaye ile emek arasında kavga değil işbirliği ve diyaloğa dayalı bir ilişki yaratılmak isteniyor. Bundandır ki Türk-İş 'in ve hatta DİSK'in yöneticileri "kavga dönemi bitti şimdi uygar diyaloglarla sorunlarımızı çözmeliyiz" diyorlar.

"Çağdaş" sendikacılıkla işçi sınıfı sadece günübirlik istemlerin ve kavganın sınırlarında tutularak, politik kavgadan ve iktidar hedefinden tamamıyla koparılmak isteniyor. İşçilerin politikadan ve iktidar kavgasından kopartılabilmesi için bizzat sarı ve sosyal-demokrat sendikacılar büyük faaliyet içerisindedirler. Sendika kongrelerinde ve eğitim seminerlerinde "çağdaş sendikal anlayış" adına "dünyanın yeniden girdiği yapılanma sürecine (Yeni Dünya Düzeninde) iktidarı hedefleyen devrimci sendikal anlayışlarla toplumun demokratikleşme sürecine işçi sınıfı katkısını yeterince sağlayamaz" denilerek açıkça işçilerin burjuva iktidarı hedefleyen tutum ve yönelişlerinden uzaklaşması öneriliyor.

"Çağdaş" sendikacılık sermaye ile emek arasında uyum ve işbirliği istiyor. Çünkü sermaye ve onun hükümetleri uyum istiyorlar. Mevcut sendika yöneticileri de tıpkı işverenler gibi, tıpkı hükümet sözcüleri gibi "ülkenin önünde duran ve işçi sınıfını, tüm çalışanları da doğrudan ilgilendiren temel sorunların ancak tüm toplumsal güçlerin ortak mutabakatı ile çözüm yoluna girebileceğine inanıyoruz" diyorlar. Görüldüğü gibi açıkça işçi, işveren, hükümet üçlüsünün elele vererek ülke sorunlarının çözümünü öneriyorlar.

Sınıflararası mücadele yerine uzlaşmayı, işçi sınıfının sermayeye ve iktidarına karşı kavga yerine toplumsal barışı öneren "çağdaş" sendikacılık anlayışı yeni değildir. Bu tez en az yüzyıl önceden savunulagelmiştir. Ama her defasında aynı öz, yeni terimlerle süslenerek işçi sınıfına dayatılmıştır.

Mevcut sendikacıların ezici çoğunluğunun ne sınıf ve kitle sendikacılığı ile ne de sosyalizmle bir bağları kalmamıştır. Artık tamamıyle serbest piyasacıdırlar ve sermayeden daha çok kapitalizmin savunuculuğunu üstlenmişlerdir. Sadece Türk-İş, Hak-İş gibi sarı ve dinci sendika yöneticileri değil DİSK'in yöneticileri de en az birincileri kadar artık serbest piyasacıdırlar.DİSK'in başında bulunan ve dün TKP'li olup sosyalizm savunuculuğunu lafızda kimseye bırakmayan sözde komünistler de gerçek yüzlerini açığa vurdular. Şimdi onlar, liderleri Haydar Kutlu ile birlikte herkesten daha çok serbest pi-

yasacıdırlar. Üstelik bu eski oportünistler kapitalizmin "çağdaş"lığını yeniden keşfetmiş olmanın heyecanıyla, serbest piyasacı işleyişi teorik dayanaklarıyla birlikte savunuyorlar(!)

Türkiye ve K.Kürdistan'da örgütlenmiş bulunan mevcut sendika yöneticilerinin ezici çoğunlukla sermayeden yana, serbest piyasacıdırlar. Sınıf ve kitle sendikacılığını, sermayeye karşı uzlaşmaz sınıf tutumunu, TC'ye karşı Kürt ulusunun UKTH'nı savunan ve bu uğurda mücadele eden devrimci konfederasyon, federasyon düzeyinde tek bir sendika yoktur. Eğit-Sen başta olmak üzere, tüm iş kollarında hızla yeni kurulan memur sendikalarından bazıları, sınıf ve kitle sendikacılığını savunuyorlar. Ancak bunların da gerçekten birer sınıf ve kitle sendikası haline dönüşmeleri için, yapılması gereken çok şey vardır. Bu yönde tüm komünistleri, devrimcileri bekleyen acil görevler önümüzde duruyor.

Sendikaların sınıf mücadelesindeki yerleri ve mevcut sendikaların ilerletilmesi, faşizme ve sermayeye karşı birer kavga araçları haline getirilmelerinin üzerinde, önceki bölümlerde uzun uzun durdum. Burda sadece sınıf ve kitle sendikacılığının ilkeleri üzerinde kısaca duracağım.

Sınıf ve Kitle Sendikacılığının İlkeleri

Sendikaların mücadeleleri, kapitalist sistemin sınırları içerisinde kaldığı sürece sendikalar bir şey yapamazlar, yapamamışlardır. Bu sınırlar içerisindeki kavgalarıyla, emek gücü pazarındaki arz ve talebe göre ücretlerin belirlendiği, serbest piyasa işleyişi yasasını değiştiremezler. Sendikal mücadele ekonomik mücadeleyle aşılamaz. Bu sınırlar içerisinde, sendikaların ileri sürebileceği en ileri talep, "adil bir iş günü karşılığında adil bir ücret" olarak, sermayeden yana adalet savunusunun ötesine geçemez.

Türkiye ve K. Kürdistan'da, sendikalar son 100 yıldır ekonomik mücadelenin sınırlarını aşmayan bir kavgayı sürdürdüler. Sonuç, işçi sınıfı, kapitalist sistemi aşmayı hedefleyen ciddi tek bir eyleme kalkışamadı. Ve işçiler, kendi emek güçlerinin ürünü olan sermayeden bağlarını koparamadılar. Bundan çıkarılacak sonuç sendikaların gereksizliği midir? Hayır! Yaymamız gereken sendikaların sermayeye karşı, sınıf mücadelesini iktidarı alma perspektifinde sürdürebilen örgütler haline dönüştürmektir.

Türkiye ve K.Kürdistan'da sendikaların oldukça uzun mücadele tarihlerinde, başarısız kaldıkları herkes tarafından kabul edilir. Elbette, bu uzun süreçte, işçileri şekilsiz ve dağınık bir kütle olmaktan çıkarmış, sarı, gangaster, gerici de olsa bir örgütlülük içerisinde işçilerin toparlanmaları sağlanmıştır. Ekonomik haklarla sınırlı da olsa, sendikalar kapitalizmin vahşi karakterinin ve patronların sınırsız kâr hırslarının ürünü olan, daha fazla iş saati ve daha fazla sömürüyü kısmen de olsa sınırlandırmışlardır. Komünist ve devrimci hareketin etkinliğine paralel olarak, sendikalar kalıcı olmasa da politik mevzilerin elde edilmesinde katkıda bulunmuşlardır. Kendiliğinden bilinçle sınırlı da olsa, işçilerin belli bir bilinci almalarına katkıları olmuştur.

Tüm bunlara rağmen sendikalar başarısızdırlar diyoruz. Çünkü, bugün kapitalist sistemin en önemli sosyal dayanaklarından biri işlevini üstlenmişlerdir. Sendikaların başarısızlığının ana nedenini K.Marx yıllar önce; "Sendikalar, mevcut sistemin doğurduğu etkilere karşı küçük küçük çarpışmalardan ibaret bir savaş yürütmekle yetinip, bunları yaparken aynı anda, sitemi değiştirmeye uğraşmadıkları, örgütle güçlerini emekçi sınıfın nihai kurtuluşu, yani ücret sisteminin tümüyle yok edilmesi için bir manivela olarak kullanmadıkları zaman genellikle başarısız olurlar" (Marx, Engel, Lenin Sendikalar Üzerine Sf:79) Özgülümüzde sendikal mücadelenin 100 yıllık tarihi, Marx'ın yukardaki tesbitlerinin bizzat kanıtıdır. Elbette sendikaların başarısızlığı özünde, komünist hareketin başarısızlığıdır.

Toplu sözleşmelerin peşpeşe yaşandığı, sendika kongrelerinin gerçekleştiği bir süreçten geçiyoruz. Sarı, gerici ve köhnemiş burjuva sendikacılığı özünde "çağdaş", "saydam" vb. yeni tabirlerle işçilere sosyalizm mücadelesinde, işçi sınıfını aktif kavgaya yönlendirecek temel kaldıraçlardan biri olarak sınıf ve kitle sendikacılığının yok olmasının yarattığı ciddi sorunlarla boğuşuyoruz. Sendikaların hem olduğu hem de olmadığı bir çarpıcı süreci yaşıyoruz.

Bürokratik işleyiş yerine militan sendikacılık ve tabanın insiyatifi, yukardan atama yerine seçim ilkesinin tüm birimlerde hayata geçirilmesi, sınıf ve kitle sendikacılığının can damarıdır.

Sendikalar biçimsel olarak vardırlar. Türk-İş Hak-İş, yeniden kurulan DİSK ve daha bir dizi küçük sendika ile toplam 3 milyon gibi küçümsenmeyecek işçi kitlesini saflarında örgütlemişler. Aynı zamanda sendikalar yok! Ulusal özgürlük ve sosyalizm mücadelesinde, sermayeye karşı uzlaşmaz sınıf kavgasında ise sendikalar yok. Bu durumu mutlaka aşabilmeliyiz. Komünistler tüm devrimciler, öncü işçiler; mevcut sendikaları, sermayeye karşı mücadelenin "direniş merkezleri" olarak birer sınıf ve kitle sendikasına dönüştürebilmek için, var gücümüzle mücadele görevlerimize sarılmalıyız. Unutmayalım ki; işçi sınıfını örgütlemeden, **işçilerin kitlesel mücadele araçları olan sendikalarda derinlemesine bir etkinlik kurmadan, ulusal özgürlük ve sosyalizm mücadelesini, at-başı kesintisiz, birbirinden kopmaz bir biçimde sürdüremeyiz.**

Sınıf ve kitle sendikacılığından **sınıfsallık;** öncelikle burjuvaziye karşı uzlaşmaz sınıf tavrının alınmasını gerektirir. Sınıfsallık, kapitalizmin doğurduğu iki karşıt sınıftan, işçi sınıfının varlığını ve çıkarlarını ifade eder. Faşizme ve sermayeye karşı, işçilerin uzlaşmaz sınıf tutumlarını içermelidir.

Kitlesellik; sınıf içerisindeki, politik, dini ve ulusal köken farklılıklarına rağmen, en geniş işçi yığınlarının aynı sendika içerisinde birlikte yer almalarını içerir. Farklı politik ve dini görüşlerde olan, farklı uluslara mensup işçilerin, bütün bu farklılıkların üzerine çıkarak, sermayeye karşı belirlenmiş ortak hedefler doğrultusunda birlikte mücadelelerini içerir. Bu somutta "yaşasın işçilerin mücadele birliği!" şiarında ifadesini bulmuştur.

Sendika içi demokrasi; sınıf ve kitle sendikacılığının en temel ilkelerinden biridir. Mevcut sendikalarda sendika içi demokrasi işletilmediğinden, sendikaların başlarına çöreklenmiş bulunan sarı ve gerici sendikacılar, her defasında, devrimci, ilerici muhalefeti tasfiye etmekte, sendikada farklı görüşlere yaşama hakkı

tanınmamaktadır. Sendika içi demokrasinin, özgür tartışmanın olmadığı yerde, işçi yığınlarının özgür iradelerinden söz edilemez. Yine sendika içi demokrasi işletilmedin, tabanın söz ve karar sahibi sadece kağıt üzerinde kalır. Ve zaten mevcut sendikaların ezici çoğunluğunda, sözde işçiler karar sahibidirler, ama gerçekte karar ve yönelişlerin belirlenmesinde işçilerin bir fonksiyonu yoktur. Zaman zaman biçimsel olarak işçilerin görüşlerine başvurulduğu olur, fakat sonuçta, işler yine kapalı kapılar ardında sendikacılarca kotarılır.

Sarı, gerici sendikacılar da, bolca, sendika içi demokrasiden, tabanın söz ve karar sahibi olmasından sözederler, savunurlar. Davranışları ise, bu sözde savunularının tam tersidir. İşçiler; sendikanın tüm yönelişlerinde ve sınıfın hayati çıkarlarını ilgilendiren kararların alınmasında gerçekte söz ve karar sahibi olmalarını güvenceye bağlamalıdırlar. Burda, sendikacıların verilmiş sözlerine, hatta tüzük maddelerine değil, kendi örgütlü güçlerine güvenmelidirler. Bu güvence iş yeri komiteleridir. İşçiler, özgür iradeleriyle seçtikleri bu iş yeri komiteleri aracılığıyla istem ve hedeflerini sendikaya egemen kılmak ve sendikanın üzerinde gerçek işçi otoritesini kurmayı hedeflemelidirler.

Ve iş yeri komiteleri sendikacılara çağrı yapmalı, sendikanın karar ve yönelişlerini belirlemesinde "saydam"lığa "evet" , kapalı kapılar ardında hükümet ve işverenlerin temsilcileriyle pazarlığa "hayır!"

Bürokratik işleyiş yerine militan sendikacılık ve tabanın insiyatifi, yukardan atama yerine seçim ilkesinin tüm birimlerde hayata geçirilmesi, sınıf ve kitle sendikacılığının can damarıdır. Seçilen sendika yöneticileri, görevlerini yerine getiremedikleri veya kötüye kullandıklarında, bir sonraki kongre beklenilmeden anında görevden almada da işçilerin salt çoğunluğu esas alınmalıdır. Çoğunlukla sürdürülen bir uygulama olarak, iş yeri temsilcilerinin sendika yönetimleri tarafından atama yoluyla değil, tüm birimlerde seçimle belirlenmelidirler.

Sendikanın, yönetime gelen sendikalarca kısa sürede köşeyi döndükleri bir kurum olmaktan çıkarılması için; sendika yöneticilerinin maaşları, iş kolunda çalışan en yüksek işçi maaşını geçmemelidir. İşte tamda burada "saydam"lığa "evet" denilmelidir. Sendikanın tüm mali gelir-giderleri, iş yerleri komitelerinin yönlendiriciliğinde işçilerce düzenli denetlenmeledir.

Tüm bu tesbit ve ilkeler ışığında, mevcut sendikaları birer sınıf ve kitle sendikasına dönüştürmek için, görev başına!

Tek Sendikal Konfederasyonda Birlik Mümkün Değildir.

Şimdiki süreçte ve de yakın tarihte ne Türkiye ne de K.Kürdistan bütününde işçi sınıfının tek bir sendika konfederasyonu çatısı altında birleşmeleri mümkün değildir. Dolayısıyla bugünden hemen gerçekleştirilecek pratik, politik bir hedef olarak tek bir konfederasyonu yaratma görüşü gerçekçi değildir, hayatta vücut bulmayacaktır. Çünkü, bu yönde bugünden, yarına ortadan kaldırılamayacak olan ciddi engeller bulunmaktadır.

Soruna teorik olarak bakıldığında, işçi sınıfının tek bir konfederasyonda birleşmelerinin önünde görünürde engel bulunmamaktadır. Sendika, burjuva sınıfa karşı, işçilerin sınıf örgütüdür. Sosyal konum yönüyle işçi olan herkesin çıkarları birdir ve tek bir konfederasyonda yer almaları sınıf çıkarlarına uygundur. Önemlisi, tek bir sendikal çatı altında birleşmek, işçi sınıfını, sermayeye karşı mücadelesinde bugünden çok daha güçlü kılacaktır.

Komünistler, teorik, ideolojik olarak işçilerin bir sendikal konfederasyonda birleşmelerinin ısrarlı savunucularıdırlar. Hatta bunu yalnızca tek tek ülkelerde değil, dünya genelinde tek bir konfederasyonun yaratılması hep uzun vadeli hedefleri olmuştur. Nitekim, Dünya Sendikalar Federasyonu (DSF) bu yönde atılmış bir adım.

İşçi sınıfının çıkarlarının gereklerine ve komünistlerin ideolojik -teorik öngörülerine rağmen; işçi sınıfı hem tek tek ülkelerde hem de dünya genelinde ayrı ayrı konfederasyon, federasyonlarda örgütlenmiştir. Komünistlerin güçlü oldukları Portekiz, İspanya, Yunanistan, Fransa vb. ülkelerde bile, tek bir konfederasyon yaratılamadı. Sosyalist ülkelerde dün işçiler tek konfederasyon çatısı altında birleştilerse; bunun iktidardaki komünist partisinin iradi müdehalesinin bir ürünü olduğu, şimde daha iyi görülüyor. Sosyalist iktidarların yıkılmasıyla birlikte, birden fazla sendika yönelişi de hemen uç vermeye başladı. Çünkü komünist partileri işçi yığınları arasında yayın ve derin bir ideolojik etkinlik kuramamışlardı. Çünkü; işçi sınıfı arasından burjuva ideolojisinin farklı biçimleri olarak dinci, liberal, sosyal demokrat düşünceler gerçekten sökülüp atılamamıştır. En büyük zafer olan yığınları inandırmak, ikna etmek temelinde ideolojik hegemonya kurulamamıştı. Hiç bir düşünce zorla yok edilemez, zor ancak düşüncenin geçici olarak sinmesine ya da yasa-dışı zeminlere kaymasına neden olur. Asıl zafer, burjuva ideolojisini zorla bastırmadan elde edilemez, ancak onu doğuran maddi temelleri eritmek ve giderek yığınları, onun gericiliğine, çağ dışılığına inandırmakla elde edilebilir.

Özgülümüzde de aynı sorunlarla yüzyüzeyiz. İşçi sınıfı içerisinde, burjuvazinin ideolojik-politik etkinliği şu anda komünistlerden çok daha yaygın ve etkindir. Burjuvazinin liberal (DYP), faşist (MÇP), dinci (RP), sosyal demokrat (SHP) ve sosyal faşist (DSP-B.Ecevit) vb. doğrudan politik partileriyle ve de bunların işçi sınıfı içerisindeki marksist görünümlü uzantılarıyla, işçiler ve sendikaların üzerinde şu an belirleyici etkinliği vardır. Bu etkinliği bugünden yarına kısa sürede kıramayız.

İşçi sınıfı içerisinde, burjuvazinin ve komünistlerin ideolojik-politik etkinlik kurma kavgası kesin bir çözüme bağlanmadan, komünistler belirleyici bir etkinliğe ulaşmadan, tek bir sendikal konfederasyonda birlik mümkün değildir. Örneğin tüm komünist akımların yek vücut halinde Türk-İş'e yönelip etkinlik kurduklarını varsayalım (ki bugünkü koşullarda bu zor başarılır) bu durumda burjuvazinin etkinliği altında bulunan federasyona yönelebileceklerdir. Yani sendikaları bölüceklerdir!

Komünistlerin işçi sınıfı içerisindeki ideolojik politik etkinliği, yaygınlık ve derinlik kazandığı oranda tek sendikal konfederasyonu yaratma hedefine de o oranda yaklaşmış olacaklardır. Dolayısıyla, tek sendikal korfederasyonda birlik, komünistlerin işçi sınıfı içerisinde ideolojik hegemonyasının tesisine bağlı olarak uzun vadeli bir hedeftir. Bu uzun vadeli hedeften sapmadan, günümüzün somut gerçekliği olan sendikal bölünmüşlüğü kabul edip, buna uygun yakın vadeli görevlerimizi belirlemeliyiz. Bu tesbitten hareketle, K.Kürdistanlı komünistler ortak bugün esas Türk-İş içinde mücadelemizi yoğunlaştırmalıyız. Hem Türkiye ve K.Kürdistan bütününde en yaygın-örgütlü sendika olması, hem de Hak-İş ve faşist nitelikli sendikalara göre daha az ideolojik çizgiler taşıması nedenleriyle Türk-İş'te çalışmayı yoğunlaştırmalıyız diyoruz. Türk-İş içerisinde enerjimizi yoğunlaştırma yönelişi ile birlikte bu alanda şartlar gerektiriyorsa bir başka sendika içerisinde de çalışabilmeliyiz, çalışmalıyız. ■

DERSİM SAVUNMASI

Lezgin Berav

Mart ayı, Kürdistan tarihinde önemli olayları zaman bakımından sembolize eder. Tarihe "Dersim isyanı" olarak geçen olay da Mart ayına rastlar. Olaylar, her ne kadar "isyan" olarak adlandırılmışsa da, gelişmeler ele alındığında, olup bitenin aslında tam anlamıyla bir SAVUNMA mahiyetinde olduğu açıkça görülür. Bu yüzden "isyan" yerine "Savunma" kavramını kullanmayı uygun gördük.

Dersim savunmasını hakkıyla değerlendirebilmek için, olayın öncesini ele almak gerekiyor.

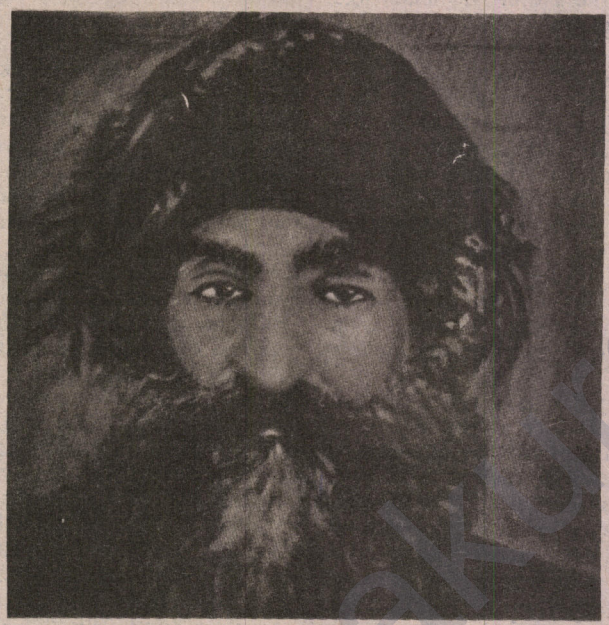

Seit Rıza

Dersim coğrafik yapı ve konumu, demografyası, sosyolojik niteliği bakımından özgünlük arzeder. Coğrafik özelliği sarp dağlar tarafından belirlenir. İklimi serttir. Kışlar uzun ve soğuktur. Bu mevsimde doğaya karşı ayakta kalma uğraşısı birincildir. Ekonomi hemen tümüyle hayvancılığa dayalıdır. Nüfusunun büyük bir kısmı alevidir ve Kürtçenin Zazaki lehçesini konuşur.

Arap islam ordularının Kürdistan'ı işgal edip islamiyeti zorla kabul ettirme çabalarına Dersim ahalisi uzunca bir süre direnmiş ve ancak islamiyeti Alevilik şeklinde Zerdüşt diniyle büyük ölçüde bağdaştırarak kabullenmişti. Sünni çoğunluk içerisinde Dersim içe kapandı, kendine özgü bağımsız yaşam tarzına yöneldi.

Anadolu Selçuklu Devleti, Ön Asya'daki etkinliğiyle Safaviler ve Osmanlı dönemlerinde Dersim, özgün bağımsız yapısını ve kapalılığını sürdürdü. Özellikle sünni Osmanlı İmparatorluğu döneminde, alevi Safavi Osmanlı İmparatorluklarının karşılıklı genişleme ve etkinlik kurma mücadelelerinde, Osmanlı aleyhine bir etken olmaktan çıkarılması için, alevi Dersim'in sünnileştirilmesi için girişilen onca katliam ve baskı Dersim'i daha fazla kapalılığa ve savunma içerisinde sürekli bir EYLEMLİLİĞE itmiştir. Bu durum, Kürt olan Dersim halkını sünni Kürt çoğunluğuna da kapalı ve güvensiz hale getirmiştir. Osmanlı İmparatorluğunun yıkılıp yerine TC Devletinin kurulduğu sürecin bir kesitinde de bu durum devamedegeldi.

Koçgiri'li ALİŞÊR, birinci dünya savaşı yıllarında doğan belirsizlik ortamından, Kürdistan emelinin gerçekliğe dönüşmesi için çokça çaba sarfetti. Sevr Anlaşmasının ilgili maddelerine dayanılarak Bağımsız Kürdistan'ın ilanı için Koçgiri ve Dersim aşiretleri arasında yürüttüğü faaliyetlerle ve bu aşiret reislerinden topladığı imzalarla Cemiyet-i Akvam'a Bağımsız Kürdistan talebini içeren telgraflar çekerek ve ilgili devletlere başvurularda bulunarak dikkat çekmekteydi. Alişêr, 1916 da Bağımsız Kürdistan'a temel teşkil edecek kurumlaşmaların oluşumuna önayak olarak ve bu çabasını 1921'deki Koçgiri İsyanı'na önderlik ederek, yöresinde ve başta da Dersim'in önemli simalarından Seit Rıza, Baytar Nuri ve diğer kimi aşiret reislerini Kürdistan emeli doğrultusunda etkileyebilmiş ve o zamana kadar Alevi Dersim'in özgün yapısının korunması gibi sınırlı kalan eylemliliğe ulusal bir boyut eklenmesinde kayda değer bir rol oynadı.

Ne yazık ki Dersim eylemliliğine eklenen ulusal boyut yine de Alevi Dersim ile sınırlı kaldı. Çünkü Osmanlı dönemindeki sünni baskılara, sünni Kürt kesim de kısmen ortak olmuş, bu durum, Dersim Kürtlerini sünni Kürtlere karşı derin bir güvensizliğe itmesine neden olmuştur. Dolayısıyla Dersim eylemliliğinin kazandığı ulusal boyutun bile, yine Dersim ile sınırlı , ona özgü kalmış olmasına şaşmamak gerekir. Aynı şekilde, Kürdistan tarihinde çok önemli bir yer tutan ve belki de Dersim'in de desteği koşullarında başarıya ulaşabilecek Şeyh Sait İsyanına, bütün çabalara rağmen, Dersim'in destek olmamasında da şaşılacak bir şey yoktur.

Özellikle ALİŞER ve BAYTAR NURİ gibi önder ve aydınlar bu olumsuz durumun değişmesi için çokça çaba harcadılar. Bu ve benzeri çabalar sonucunda ki, 1930 yılındaki Ağrı İsyanına destek amacıyla Seit Rıza Erzurum ve Erzincan yöresinde başarılı askeri eylemler gerçekleştirdiğinde, bu pratik, direnişin politik öncüsü HOYBÛN ve isyancılar tarafından coşkuyla karşılandı.

Ne ki, gelinen bu düzey bile, genel ulusal mücadeleye tam anlamıyla katılım niteliğine ulaştıramadı Dersim'i. Dersim, hala TC Devletinden Dersim için özel bir idari yapı talep etmeye devam etti. Hatta istenen ulusal talepler de Dersim içindi.

Koçgiri, Şeyh Sait, Ağrı ve diğer ulusal başkaldırıları bastırmayı başaran TC Devleti, kendine özgü de olsa Dersim'i henüz hizaya getirememenin sıkıntısını yaşıyordu derinden. Dersim hala bir çıban başıydı devlet için. Çıbanın kesilip atılması gerekiyordu.

1921 Koçgiri İsyanı ve 1927 Koçan Aşiret savaşına,

Dersim destek sağlamıştı. Özellikle Koçan aşiret savaşı ve Ağrı İsyanından sonra TC devleti Dersim sorununa köktenci bir çözüm getirme zorunda hissetti kendini. Bu amaçla "Mıntıka Umumi Müfettişlikleri" adı altında yeni bir özel idari tedbire başvuruldu. Buna göre: Merkezi Diyarbakır olan I.Umumu Müfettişlik, Merkezi Erzurum olan 3. Umumi Müfettişlik, Merkezi Elazığ olan 4. Mıntıka Müfettişliği kuruldu. I.Müfettişlik, Diyarbakır, Elazığ, Van, Bitlis, Muş, Hakkari, Mardin, Siirt illerini kapsamaktaydı. I.Müfettişliğin başına da ünlü İbrahim Tali getirildi.

Bu özel idari yapı vasıtasıyla ve özellikle Koçan aşiret isyanıyla birlikte, çok yoğun sürgün ve katliamlar gerçekleştirildi. İbrahim Tali, Dersim'e yönelmek için birçok bahanelerden yarar umuyor kimi tertiplere başvuruyordu. Dersim aşiretleri bu tertiplere karşı toplanarak kimi önlemleri karar altına aldılar. Ayrıca taleplerini iletmek üzere ŞEYH HASAN, MEHMET ALİ, CEMŞİD, AHMET VE BAYTAR NURİ'den oluşan beş kişilik bir heyet oluşturup, heyetin görüşmelerde bulunmak üzere harekete geçtiği bir telgrafla Diyarbakır'daki I.Müfettişliğe bildirildi. Müfettiş İbrahim Tali ile yapılan görüşmeler, beklendiği gibi istenen sonucu vermedi. Devlet, yöreyi fethetme emelinden vazgeçmemekteydi. Devlet, kayıtsız şartsız boyun eğilmesini istiyordu.

Elazığ Valiliğine atanan Deli Fahri, Dersim'e yönelik faaliyetlerin artmasını beraberinde getirdi. Dersim'e yönelik baskı ve teslim alma girişimleri 1935'lere değin artan bir dozla sürdürüldü. Yaklaştığının verileri yavaş yavaş beliren ikinci dünya savaşı, devlet için Dersim sorununun halledilmesini çok önemli kılıyordu. Zira yaklaştığı hissedilen muhtemel savaşın yaratacağı bir belirsizlik ortamında varlığını hala korumakta olan Dersim eylemliliğinin genel ulusal çapta bir seyre koyulmasından çekiniliyordu. Bu yüzden 1936 yılında Meclisin ilk açılış oturumunda Mustafa Kemal söz alarak : "Dahili işlerimizden en mühim bir safha varsa o da Dersim meselesidir. Dahilde bulunan işbu yarayı, bu korkunç çıbanı ortadan temizleyip koparmak ve kökünden kesmek işi her ne pahasına olursa olsun yapılmalı ve bu hususta en acil kararların alınması için hükümete tam ve geniş selahiyetler verilmelidir" diyerek konuya yaklaşımı açığa vurdu. M.Kemal bizzat konuyla ilgili olarak hazırladığı yasa teklifini çoğunlukla meclisten geçirdi. Tarihe "TUNCELİ KANUNU" olarak geçen bu yasaya göre "Dersim Mıntıkası Valiliği" adıyla yeni bir idari teşkilat oluşturuldu. Teşkilatın başına da tam bir KRAL yetkilerinin tanınması öngörülmekteydi. Valiliğin fiilen Dersim'de oluşturulması mümkün olmadığından "Dersim Valiliği" geçici olarak Elazığ'da yapılandırıldı. Vali olarak da, diktatörce tutumlarıyla ünlenen General Abdullah Alpdoğan getirildi. Valilik idari yapısı; Askeri Müşavirlik, Özel Kurmay, Mektupçuluk, Askeri Mahkeme, Adli Müşavirlik, İstihbarat Reisliği gibi kurumlar içermekteydi. Generalin diğer bir görevi de 3.Umum Müfettişliği idi. Bu müfettişlik Elazığ, Dersim ve Çapakçur(Bingöl) illerini kapsamaktaydı. Dolayısıyla General Alpdoğan son konumu itibariyle 3.Umum Müfettişi, Dersim Umumi Kumandanı ve Dersim Valisiydi.

General bir bildiriyle Dersim, Elazığ ve Bingöl'de sıkıyönetim ilan ederek ve Dersim'in adını Tunc Eli olarak değiştirerek ilk icraatına başladı. İkinci bir bildiri ile de Çemişkezeğin Amutka, Ovacığın Burnak ve Pulur, Hozatın Karaoğlan ve Mazgert ilçesinin Mamıkan merkezlerinde birer askeri kışla ve bunları biribirine bağlayacak bir çok askeri karakol kurulacağını duyurdu. İlgili faaliyete hemen girişildi.

Dersim bu faaliyetlerin amacını sezmiş ve Dersim için bir idam sehpası hazırlanmakta olduğunu anlamıştı. Dersim aşiret reisleri durumun nezaketi karşısında alınması gereken tedbirler konusunda toplantılar yaptılar. Ne yazık ki yapılan bir çok toplantıya rağmen aşiret reisleri arasında tam bir fikir birliği, müşterek bir faaliyet ve savunma planı sağlanamadı. Özellikle aşiretler arası düşmanlıklar, arazi anlaşmazlıkları genel bir ittifak için başlıca engeli oluşturuyordu. Ancak dost olan aşiretler arasında ittifaklar kurulabildi. Başta Seit Rıza olduğu halde, Yukarı Abasan, Ferhadan, Karabalyan aşiretleriyle Bahtiyar, Yusufan, Demman, Heyderan ve kısmen de Kalan aşiretleri sıkı bir ittifak yapabilmeyi başardılar. Ovacık, Koçan, Şemkan, Mazgert, Plumer, Nazmiye yöreleri aşiretleri tamamen tarafsız kalmaya, Hozat aşiretleri ise hükümete teslim olmaya karar vermişlerdi. Hozat aşiret reisleri toplanıp Elazığ'a gelerek General Alpdoğan'a hükümetin her türlü teklifini kabul edeceklerini bildirdiler. Diğer anılanlar da tarafsız kalacaklarını bildirdiler. Oysa general bu başvuruları önemsemedi bile. O, kendisi için önemli olanın Seit Rıza'nın gelip aman dilemesi olduğunu bildirmişti.

Alpdoğan bir dizi vaatlerle, taleplerinin kabul edileceğine ilişkin teminatlarla Seit Rıza'yı Elazığ'a gelip görüşmelerde bulunması konusunda ikna etmeyi başardı. Seit Rıza, Alpdoğan ile yaptığı görüşmeden sonra onun gerçek amacı konusunda yanılmadığını anlamış ve durumu bir fırsatla kendisiyle görüşebilen Baytar Nuri'ye ve birgün sonra döndüğü Dersim'deki aşiret reislerine açıkça anlattı.

Seit Rıza ile yapılan görüşmelerden bir süre sonra General Alpdoğan, Kurmay Binbaşı ve İstihbarat Reisi Şevket'i Dersim yöresinde nabız yoklaması için gönderdi. Binbaşı ziyaret adı altında önce Hozat'a ve oradan Ovacık merkezine uğrayıp yanına aldığı iki aşiret reisiyle birlikte Seit Rıza'nın bölgesine yönelmişti. Ne ki Seit Rıza bu ziyaret girişimini geri çevirdi.

Şevket edindiği istihbarat doğrultusunda Seit Rıza'nın yeğeni ve aynı zamanda toprak yüzünden onunla arası açık olan Rehber'e misafir olmak üzere yola çıktı. Durumu gören ve kavrayan Alişer, binbaşıdan önce Rehber'e ulaşıp binbaşının kendisine misafir geleceğini ve amacının da amcasıyla arasındaki anlaşmazlıktan yararlanmak olduğu konusunda uyarılarda bulundu. Buna rağmen o binbaşıyı evinde ağırladı ve onunla birlikte Elazığ'a giderek Alpdoğan ile görüşmeler yaptı. General birçok vaad, hediye ve paralar vasıtasıyla Rehber'i yanına almaya ve Seit Rıza karşıtı bir konum takınmaya ikna etti, üstelik de anlaştığını sıkı sıkı gizlemeye çalıştı.

Alpdoğan bir tebligat ile Dersim aşiretlerinden 200 bin tüfek toplanıp teslim edilmesi gerektiğini bildirdiğinde, onlar, savunma tertibatlarını daha da hızlandırıp tebligatı duymazlıktan geldiler. Üstelik Demman ve kısmen de Nazmiye aşiretlerinin sınırları dahilinde yapımı ilerleyen askeri karakollara baskınlar düzenleyip binaları tahrip ederek ve bir çok cephane ve askerleri esir alma gibi eylemlere bile yöneldiler.

Durum giderek gerginleşirken, Seit Rıza, General

Alpdoğan'a Dersim Kanununun ilgasını, Dersim için özel ve ulusal hakları içeren iyi bir idarenin kurulmasını sürekli talep edip durmaktaydı. General ise bu talebe cevap olarak jandarma alayını ve 9. Fırkayı Dersim'e nakletme çabalarını yoğunlaştırmaktaydı. Her sabah Diyarbakır askeri havaalanından kalkan onarlı uçak filolarıyla Dersim üzerinde taciz uçuşlarına başlanmıştı. Sükunet gözle görülür bir oranda bozulmuştu artık. Birçok yerde savunma ve direniş çabaları vardı. Karşılıklı fiili saldırıların başlayacağı bir sırada soğuk Dersim kışı araya girdi ve Dersim kışıyla başbaşa kalıp sessizliğe gömüldü. 1936 yılı böyle geçti.

1937 yılı ilkbaharıyla birlikte Türk faaliyeti yeniden yoğunlaşmaya başladı. Askeri kışla ve karakolların yapımına hız verildi. Savaş uçakları artık taciz uçuşları yerine silahsız yöreleri bile bombalamaya başlamışlardı. Silah toplama bahanesiyle, Yusufan aşireti üzerine bir askeri müfreze gönderildi. Müfreze askerlerinden bazılarının fakir bir kıza tecavüz ettikleri haberi üzerine, aşiret reisinin oğlu askeri müfrezeye saldırarak mıntıka dışına püskürttü. Bu olayla birlikte Mazgert yöresinde çatışmalar fiilen başlamış oldu.

Seit Rıza'nın oğlu Bra İbrahim, Hozat'a giderek, Alpdoğan yönetiminin önde gelenleriyle görüşerek, yapılmakta olan askeri harekatın adilane bir şekilde yapılmasını babası adına talep eder. Geri dönüşte Kırgan aşireti mıntıkasındaki Deşt Köyünde geceyi geçirmek üzere bir evde misafir kalır. Kurmay binbaşı Şevket'in hazırladığı bir planla, Bra İbrahim kaldığı evde uykuda iken yapılan bir saldırıyla feci şekilde katledilir. Bunun üzerine Seit Rıza Kırgan aşiretinin merkezi olan Sin Köyünü kuşatarak katillerin kendilerine teslim edilmesini istedi. Hükümet kuvvetleri bu isteği geri çevirmekle kalmadı, katiller kurmay Şevket'in korunmasına alınarak ödüllendirildiler.

Aynı günlere denk gelmek üzere Hesenan aşiret reisinin oğlu Fesih, bir Kürt müfrezesiyle Diyarbakır yakınındaki bir karakola baskın düzenlediğinde, Ankara hükümeti ilgisi olmadığı halde olayı Dersim'e yükleyerek bunu topyekün saldırı gerekçesi yaptı. Dönemin içişleri bakanı Diyarbakır'a gönderildi. Diyarbakır'daki kolordu Yusufan aşireti üzerine yollandı. Elazığ'daki fırka İsmail Hakkı komutusında Seit Rıza mıntıkasına saldırıya geçirildi. Bu saldırılarda onlardan aktif yardımlar almaya başlamıştı. 21 Mart'taki karakol baskını hükümet kuvvetlerinin Dersim'e saldırısı ve Dersim'in de savunmaya geçiş tarihi oldu.

Seit Rıza'nın yanında yeralan Bahtiyar aşiret, saldırıların genelleştirilimesiyle birlikte savunmaya yöneldi. Saldırılar Hozat'ın Bahtiyar, Yukarı Abasan, Karabal ve Ferhad aşiretleriyle Nazmiye ilçesinin Heyderan, Mazgert ilçesinin Demman ve Yusufhan aşiretleri başta olmak üzere onyedi aşiret üzerinde yoğunlaştırıldı. Diğer aşiretler ise "tarafsız" kaldılar. Direniş kuvvetleri, İsmail Hakkı kuvvetlerini Hozat yönünde püskürttüler. Direnişçilerin saldırıları diğer alanlarda da başarılar kaydediyorlardı. Durumun asker aleyhine kötüye gitmesi üzerine Erzurum ve Erzincan'daki kolordular da harakete geçirildi. Diyarbakır'daki savaş uçakları Elazığ'da konuçlandırıldı. Özellikle savaş uçakları yağdırdıkları bomba, zehirli ve boğucu gazlarla direnişin kaderini olumsuz etkilemeye başladı. Dersim'deki direnişi bahane yapan hükümet, varolduğu söylenen demokratik kırıntıları da ortadan

Alişêr ve eşi Zarife Hanım

kaldırıp iç muhalefeti susturma yolunu tuttu ve batıda seferberlik ilan etti. İsmet paşaya çizmeleri giydirilerek Dersim'deki askeri kıtaların denetimi için yöreye gönderildi.

Seit Rıza General Alpdoğan'a yeniden başvurarak Kürt ulusal haklarına saygı gösterilmek ve oğlunun katillerinin teslim edilmesi koşuluyla, kendilerinin askeri kuvvetlerden müsadere ettikleri techizat, esir subay ve eratın geri gönderilmesini talep ettiğinde general, Seit Rıza ve yandaşlarının seksen bin tüfekle birlikte kayıtsız şartsız teslim olmalarından başka çare olamayacağında ısrar etti. Savaş yeniden şiddetlendi. Teslim olan silahsız, yoksul halk kitleleri bile acımısızca yokediliyordu. Saldırılar hiçbir kural tanımaksızın sürüp gidiyordu.

Alişêr, Koçgiri'de olduğu gibi Dersim savaşının da önemli isimlerindendi. Savaş planlarını Alişêr yapıyordu. Başarılı olduğu da görülüyordu açıkça. Alişêr'in imhası hükümet kuvvetleri için özel bir önem kazanmaya başlamıştı. General Alpdoğan konuyla özel olarak ilgilendi ve Dersim savaşında "tarafsız" olduğu yalanını yayan Seit Rıza'nın yeğeni Rehber aracılığıyla hainlikle, Koçgiri isyanının efsanevi lideri Alişêr'i katlettirdi. Alişêr'in katledilmesi aşiretler ve bizzat Seit Rıza üzerinde büyük bir moral çöküntüsüne neden oldu. Oysa Seit Rıza, Alişêr'i dünya kamuoyunu Ankara hükümetinin katliamlarından haberdar etmek ve olup bitenin bir Kürt Ulusal Direnişi olduğunu duyurması amacıyla Avrupa'ya göndermek üzere olduğu bir sırada gündeme gelmişti olay. 75 yaşındaki bu yiğit de böylece Kürdistan şehitleri listesindeki yerini almış oldu.

Savaş bütün şiddetiyle sürmekteydi. Askeri harekat Bahtiyar aşireti üzerinde daha bir yoğunluk kazanmaya başladı. Seit Rıza da ilerlemiş yaşına rağmen savaş alanındaydı. Ordu Dersim ormanlarını ateşe vermeye başlamıştı. Oluşan yanardağlar geceleri dehşet verici görünümleriyle etrafı ateş ve dumana boğuyordu. Sa-

vaşın kızıştığı bu sırada Kureyşan aşireti de Seit Rıza'nın yanında savaşa katıldı. Bahtiyar aşireti reisi ŞAHİN, büyük bir yetenek ve enerjiyle direniş savaşını yönetiyordu. Ne yazık ki o da bir işbirlikçi tarafından yine haince öldürüldü. Öndersiz kalan Bahtiyar aşireti ordu karşısında giderek geriledi ve bir süre sonra da yenilerek dağılmaya başladı. Yöre ordu tarafından işgal edilip halkın çoğu katledildi. Direniş bölgeleri yoğun bir uçak, tank, top ve piyade saldırısına maruz bırakıldı. Seit Rıza, tarafsız aşiretleri direnişe katabilmek için çabalarını yoğunlaştırdıysa da başarılı olamadı. Ordu, Tûjik dağını tamamen işgal etmeyi başarmıştı. İksor vadisindeki büyük mağaralara sığınan halk, mağaraların girişi betonlanarak veya içlerine kimyasal gazlar püskürtülerek imha edildi. Bahtiyar ve Kureyşan aşiretlerine mensup birçok kadın ve genç kız, asker eline geçmektense, uçurumlardan atlayarak intihar ediyor ve bu davranışlarını destanlaştırıyorlardı.

Seit Rıza'nın Koçan aşireti dahilinde Uzun Meşe yöresinde olduğu haberini alan ordu, bölgeye yönelik şiddetli saldırılar başlatıp yöreyi kuşatma altına almayı başardı. Seit Rıza bir yarma hareketiyle kuşatmadan çıktı. Ancak, fiilen savaşan küçük eşi Besê, büyük oğlu Şeyh Hasan, üç torunu ve bin savaşçısı şehid düşmüştü. Kuşatmayı yaran Seit Rıza Ovacık yönüne doğru geri çekildi. Yaklaşan kış, ordunun aktivitesini oldukça düşürmeye başlamış, giderek de durma aşamasına girmişti. Bu durumdan bile yararlanmaya çalışan general Alpdoğan, Munzur dağlarında mevzilenen Seit Rıza'ya haber göndererek, taleplerinin şartsız kabul edileceğini, orduya ateş-kes emri verdiğini, esasen Dersim aşiretlerine yönelik askeri harekatın henüz başlatılmadığını, meydana gelen zararların tazmin edileceğini bildirerek, Erzincan'da görüşmelere davet etti. Buna inanan Seit Rıza, görüşmelerde bulunmak üzere Erzincan'a gitti ve 5 Eylül 1937'de tevkif edildi. Seit Rıza tutuklandığı hükümet konağından çıkarılırken toplanmış bulunan halka seslenerek "Şerefsiz ve yalancı hükümet" diye bağırmıştı yalnızca.

Seit Rıza Elazığ'a getirilip Divan-ı Harp te mahkeme edildi. İfadelerinde, ulusal emeller uğruna çalıştığını, ulusunun ve ülkesinin çıkarlarından başka bir amaca hizmet etmediğini, ailesinin ve kendisinin uzun yıllar yalnızca vatani duygular uğruna çalıştığını onurluca dile getirdi. Hakkında verilen idam kararını metanetle karşıladı. İdamlar 18 Kasım 1937'da Elazığ'ın buğday pazarında yapıldı. Seit Rıza, küçük oğlu Refik, Yusufhan aşiret reisi Kanber, Huseyn, Ali ağa, Kureyşan aşiret reisi Seit Huseyn'in de aralarında bulunduğu onbir kişi aynı gece idam edildiler. İdam sehpasında Seit Rıza, yüksek sesle ve Zazaca "75 yaşındayım, şehit oluyorum, Kürdistan yaşayacaktır, kahrolsun zalimler, kahrolsun kahpe ve yalancılar" şeklindeki son sözlerini yiğitçe dile getirdi. Onbir kahraman idam sehpalarından indirilip Elazığ sokaklarında "teşhir" edildikten sonra yakıldı.

Böylece Selçuklu ve Osmanlı İmparatorluklarının ve hatta Timur Leng'in bile başaramadığı şeyi, TC Devleti 1937 sonbaharında gerçekleştirmiş oldu: Dersim fethedildi.

Dersim'in nasıl fethedilebildiğine ilişkin soruya çeşitli cevaplar verilebilir. Tarihsel gelişmeler, temel nitelikteki kimi nedenleri söyleyebilmemize olanak tanıyor. İlk önce top ve tüfeğe karşı, Dersim'in korunabilmesinin koşulları vardı. Ancak uçak, tank ve kimyasal gazlar gibi silahlara karşı, kapalı Dersim'in uzunca bir süre dayanabilmesinin olanağı olamazdı o günkü koşullarla. Kapalılık Dersim'i, genel Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesine katılımından ve dolayısıyla ulusun bir parçası olmaktan da alıkoymaktaydı. Bu durum, Dersim'i, çoğunluk olan sünni Kürt kesimin desteğinden yoksun bıraktı. Şeyh Sait isyanına kayıtsız kalmaya yolaçan derinlikteki güvensizlik, Ağrı İsyanına verilen destekle bile aşılamamıştı. Bu durum Dersim eylemliliğinin son dönemde kazandığı ulusal içeriğin, genel Kürt ulusu kapsamına ulaşamamasını beraberinde getirdi. Dersim yine soyut kalmıştı Kürdistan genelinde, üstelik tüm Dersim aşiretlerinin de genel birliği sağlanamamıştı. "Tarafsız" kalan aşiretler ve fiilen devlet tarafında yeralan unsur ve aşiretler, devletin başarısında sözü edilir rol oynadılar.

Dersim'in genel Kürt ulusal kurtuluşuna bağlanması için belki de fethedilmesi gerekiyordu. Ama gelişmeler bunun böyle olmadığını gösterdi. Yenilgi ile birlikte devlet, vargücüyle Dersim'e yüklendi. Tüm ileri gelen unsurlar ve büyük halk kitleleri ya katledildi ya da sürgün edildi. O kadar ki devletle işbirliği halindeki unsur ve aşiretler bile, devletin gazabına uğramaktan kurtulamamıştı.

Dersim'e son dönemlere kadar hiçbir yatırım yapılmadı. Resmi sürgünlere, iş aramak için yapılan "gönüllü göçler" eklendi. Bunca zamana rağmen, Dersim'in halihazırdaki nüfusunun 1920'lerin altında kalması da olayın boyutunu gösterir.

Devlet, Dersim'i uzunca bir süre salt bir askeri yerleşim alanı, boşaltılması, dağıtılması ve nüfusunun hızla asimile edilmesi gereken bir yöre olarak tasarladı ve bunda da başarılı oldu. Bu başarıda, Osmanlı İmparatoluğu döneminde yapıldığı türden bir sünni yaklaşımın ileri boyutlarda zorlanmamış olmasının da payı vardır.

Yenilgi Dersim üzerinde, çok büyük olumsuzluklara yolaçtı. İlk olarak, sünni Kürt kesimine karşı, zaten varolan güvensizlik aşılacağı yerde artış gösterdi. Dersim, yenilgiden alması gereken dersle, sünni Kürt kesimle, ulusal bakımdan bağdaşacağı yerde, devlete boyun eğmeyi ve aleviliğine yeniden sarılma ve sığınma yolunu seçti. 1960'larda, Türkiye'de başgösteren genel uyanışa bile alevi olarak katıldı Dersim. 1970'lerden sonra gelişen Marksist yönelimli hareketler bile, Dersim'e ulusal ve sınıfsal kimlik kazandırma çabasına girişeceği yerde, Dersim'in alevi yapısıyla bağdaşma hatta bu yönüne sarılma gibi pragmatik bir yöntem tutturdu. Bu durum, Dersim'in süregelen sosyal kapalılığına bir anlamda devam olanağı sağladı. Seit Rıza'ları, Alişêr'leri, Baytar Nuri'leri, Kanber'leri, Seit Huseyn'leri yaratan Dersim'in genç kuşakları, hala çoğunlukla "Milliyetin ne?" sorusuna "Aleviyim", "Kürtçe biliyor musun?" sorusuna "Dersimce biliyorum" şeklinde cevap vermekten kurtulabilmiş değildir. Gelişmekte olan ulusal kurtuluş mücadelesinin tüm olumsuzlukları giderebilmiş bir DERSİM yaratacağına inanıyoruz.

SEİT RIZA'LAR, ALİŞER'LER YAŞIYOR!
ONLARIN BÜYÜK DAVALARI ERGEÇ BAŞARILACAKTIR!.. ■

DİRENMEK YAŞAMAKTIR!..
(4)

CEZAEVLERİNDEKİ MÜCADELENİN KAPSAMI HEDEF VE GÖREVLER

Cezaevindeki devrimci mücadelenin özü, içeriği, niteliği nedir? Bu sorunun cevabını, kesin, net ve kısaca verelim:

Cezaevlerinde politik tutuklularla devlet arasındaki kapışma sınıf mücadelesinin yepyeni bir düzlemde, kendine özgü koşullarda keskin, sert ve acımasız bir biçimde devamından başka bir şey değildir. Özgül koşullarda yürütülen politik bir mücadeledir bu.

"Politik mücadele iktidar mücadelesidir, nasıl olur da cezaevlerindeki mücadelenin temel niteliğini politik sayarsınız" diye itiraz gelebilir (zaten itiraz edenler oluyordu...). Bu düşünce çok sığ, yüzeysel ve mekanik bir düşüncedir. Evet politik mücadele, son çözümlemede iktidar mücadelesidir ama iktidara giden yolda toplumsal yaşamın her alanında politik haklar ve özgürlükler elde etme, düşmanın politik saldırılarını kırma ve püskürtme; iktidarın yolunu devrimci güçleri derleyip bileyerek ve seferber ederek, taş taş döşeme mücadelesidir de aynı zamanda... Bu mücadelenin, iktidar mücadelesinin ve o yolda mevziler elde etme savaşının içinde tutsak düşenlerin tutsaklığı başlı başına politik bir olaydır. Politik tutuklular, iktidar kavgası nedeniyle alınıp cezaevlerine doldurulmuştur. Politik mücadele hakkı, örgütlenme ve söz söyleme hakları ellerinden alınmış, kendilerine yalnızca mahkemede konuşma özgürlüğü(!) bırakılmıştır. Politik tutuklu ve hükümlüler, düzenin "bekasını" temin eden "kanun ve nizam hakimiyeti" ile "devlet otoritesi"nin pençeleri altında karantinaya alınmıştır.

Politik tutuklu ve hükümlüler işkencehanede ve cezaevinde doğrudan doğruya politik mücadele yürüttüklerini kavramazsa, kabul etmezse bu mücadelenin özünü bilince çıkaramadıkları ve ne için mücadele ettiklerini, oraya niçin düştüklerini bir an için bile unuturlarsa başarılı bir kavga sürdüremezler. "Cezaevinde politik mücadele olmaz" diyen, artık, iddiasını ve politik kimliğini yitirmeye başlamış demektir; öylelerinin suçludan, bayağı mahkumdan farkı yoktur. Onlar için sorun cezasını yatıp çıkmaktır...

Cezaevlerindeki mücadelenin özünün politik olduğunu söyledikten sonra, hemen arkasından bunun "özgül bir politik mücadele" olduğunu vurgulamamız gerekiyor. Özgüllük; koşulların, mücadele ortamının, mücadele biçimlerinin, mücadele hedef, görev ve sınırlarının özgüllüğünden ileri gelmektedir.

12 Eylül rejiminde cezaevleri birer tutsak kampı olmuştur. Devlet yürüttüğü eylemi bir savaş olarak ele almış, savaş strateji ve taktiklerini kullanmış, yakaladığı insanları bir çeşit tutsağı olarak değerlendirmiş, çeşitli mahkemelerde "savaş hali" hükümleri uygulanmış, karşısındaki insanları siyasi tutuklu veya hükümlü olarak tanımamakta inat ve ısrar etmiştir. Devrimci tutsaklara karşı davranışı, savaş tutsaklarına uygulanan çeşitli uluslararası sözleşmelerle belirlenmiş kurallara bile ters düşmüştür. "Terörist, vatan haini" diye hukuk literatüründe yer almayan, dolayısıyle kendilerine karşı hiç bir hukuksal sorumluluk duyulmayan bir "suçlular" kavramı yaratılmıştır. Sıradan suçlular için, hukuk kuralları vardı; cezası, cezasını çekeceği koşul ve kurallar, hakları ve kısıtlılıkları bellidir. Aynı şekilde savaş esirleri için uyulması gereken uluslararası hukuk kuralları vardır. Ama "terörist", "vatan haini" için ideolojik ve politik bir tutumdan öte, kural, sözleşme, hukuk yoktur... Faşist ideoloji ve politika için. Hak, hukuk, özgürlük, insan hakları, kural geçerli değildir; burada geçerli olan zorba politikanın kurallarıdır:

İktidarı zor yoluyla gasp eden, en kısıtlı hak ve özgürlükleri bile zor ve şiddet yoluyla yok eden faşizm, kendi "hukukunu", "dağ kanunlarını" yerleştirmiştir. "İdeolojik suçlu" diye uydurma bir kavramı icat etmesinin anlamı bu çerçevede kavranabilir. "İdeolojik suçlu", "vatan haini", "terörist" nitelendirmeleriyle amaçlanan yalnızca devrimcilerin karalanması ve aşağılanması değildi... Aynı zamanda onların politik kimliklerini inkar etmek, reddetmek, "politik tutuklu ve hükümlü" statüsü"nü tanımamaktır. "Politik tutuklu statüsü"nü tanımak, faşizm için kendini reddetmektir. Çünkü bu durumda davranışının gerçek gerekçesi, yani politik niteliği açığa çıkacaktır. "Politik suç" ancak politik ortamla ilişkilidir, geçici ve görelidir. Politik ortamın değişmesiyle "suç"da kendi-

liğinden ortadan kalkacaktır. Dolayısıyla "politik suç" aslında suç değildir, sınıf mücadelesinde güçler dengesi ve siyasal koşullar sorunudur. Faşizme göre tekelci sermaye düzenini tehdit etmek, onu yıkmaya ve emekçilerin iktidarını kurmaya çalışmak "suç"tur. "Anayasayı zorla değiştirmeye, parlamentoyu ortadan kaldırmaya ve sınıf diktatörlüğü kurmaya kalkışmak", yani işçi ve emekçilerin sömürülen ve ezilenlerin iktidarını kurmak, büyük bir suçtur faşizm için...

İşte bu durum, cezaevlerindeki politik mücadeleye son derece özgün bir karakter vermektedir. Faşizmin "güçlü", "erkli", "egemen" olmaktan başka "haklı" bir gerekçesi yoktur. Dolayısıyla faşizm, kendi güç ve egemenliğini dayatma, zorla kabul ettirme için dolaysız zor, çırılçıplak şiddet kullanma dışında hiç bir hukuk ve kural tanımayacaktır ve zaten tanımamıştır da... Bu durumda devrimcilerin önüne zorlu bir mücadele çıkmıştır. Mücadele: "güçlü olanın, haklı" olduğunu, faşizmin zor yoluyla dayattığı nizamın geçerli olduğunu reddetme temelinde başlamaktadır.

Faşizm, devrimcileri tutsak almış, suçlu ilan etmiştir. Bu geçersizdir, devrimciler bunu reddeder!

"Politik kimlik" kavramı ve sorunu işte burada müthiş bir önem kazanır. Devrimciler politik kimliklerini öne çıkarır; faşizm suçludur, devrimcilerin faşizme verecekleri bir hesabı olmadığı gibi, onun dayattığı yaptırım, kural ve uygulamaları da tanımak zorunlulukları yoktur, bunu reddederler. Faşizmin yaptırım, kural ve uygulamaları; zorbalıktan, hak-hukuk tanımazlıktan başka bir şey değildir. Devrimcilerin önünde duran ilk görev, bunlara karşı direnmek, kimliğini, inançlarını korumak, onurunu çiğnetmemektir. Ama bu henüz yetersizdir, henüz bir kendini savunmadır. Oysa yalnızca kendini savunmayla yetinilemez, faşizmin sorgulanması, suçlanması gerekir. Devrimciler bu konuda ancak koşulların elverdiği ölçüde görevlerini yerine getirirler, daha fazlası cezaevindekilerin boyunu aşar; ülke çapındaki sınıf mücadelesinin, politik kavganın kapsamına girer.

Faşizmin cezaevlerindeki savaş tutsaklarına, devrimci politik tutuklulara karşı yürüttüğü kaba ve vahşi savaşın, şiddetli saldırıların amacı onların "yok" edilmesidir. Binlerce insanı fiziki olarak yok etmek imkansız olduğuna göre, bu yok etme onları fiilen politik eylemin dışına itme, kendi kontrolü altında tutma, önderliğini yaptıkları yığınlardan koparma, tecrit etmeyle gerçekleştirilebilir. Bunu sağlamak, nispeten kolaydır. Politik önder ve eylemcileri zindanlara doldurarak işin bu yönünü çözmek mümkündür. Peki bunları ne yapacak; "asmayıp da besleyecek mi?"... Burada bir açmaz vardır. Elinden gelse hepsini asar ve beladan kurtulur(!). Ancak bunu 20.yy'ın son çeyreğinde, ikinci bin yıla çeyrek kala yapmak, epeyce zor. O halde geriye bir tek şey kalıyor: Onları manevi bakımdan yok etmek; manen, ruhen, zihnen çökertmek... İktisat deyişiyle "değersizleştirmek" gerekir.

Faşizm bunu terör ve demogojik saldırıyla gerçekleştirmeye çalışır. Bir yanda tutukluları insanlık dışı koşullarda yaşamaya mecbur bırakarak, yaşam koşullarını sürekli ağırlaştırarak, işkence ve baskılar altında boğup göz açtırmayarak, bir yandan da ideolojik saldırı ve demogojik suçlamalarla bunaltarak, zihinsel formasyonlarını köreltmek, gelişimini önlemek için gerekli önlemleri alarak devrimcileri yıldırmaya ve caydırmaya çalışırlar. Faşizmin manevi "değersizleştirme", aşınma ve yıkım sağlama yolu budur.

O halde, cezaevlerindeki devrimci mücadelenin kapsamı ve cepheleri bu tablo içinde belirmeye başlıyor. Bunlar:

1- Siyasal mücadele, 2- İdeolojik mücadele, 3- Yaşam koşullarını düzeltme mücadelesi.

Bu üç cephede mücadelenin temel hedef ve amaçlarını ise kısaca şöyle toparlamak mümkün:

1- Siyasal kimliği koruma, siyasal onurunu çiğnetmeme, faşizmin saldırısı karşısında onu üstün tutma, direnme...

2- Zihinsel formasyonu, ideolojik özü koruma, geliştirme ve politik, düşünsel düzeyi yükseltme...

3- Yaşam koşullarını iyileştirme, düzeltme; insanlık dışı koşullarda yaşamaya mecbur bırakma ve insan haklarını çiğneme yönündeki faşist uygulamaları, baskı, işkence ve zorbalığı kırma..

4 Cezaevinden kurtulma, dışardaki politik mücadele saflarına bir an önce diri ve daha bilenmiş olarak katılma koşullarını yaratma...

5- Faşist rejimi teşhir etme, faşizmin proletaryaya, Kürt ve Türk halklarına karşı her alanda yürüttüğü insanlık dışı saldırılar karşısında, cezaevi koşullarında mümkün olan tepkiyi gösterme, faşizme karşı her alanda verilen mücadelelere destek ve dayanışma sağlama.

Özetle: "Manevi esareti reddetme, maddi esaretten kurtulma; cezaevini "kızıl üniversite" haline getirme.

Şimdi bunlara biraz daha yakından bakalım.

1) SİYASAL MÜCADELE:

Politik özü, devrimci kişiliği, komünist onuru koruma yani direnme ve faşizmin dayatma ve yaptırımlarına teslim olmama cezaevi mücadelesinde başta gelir. Direnç, inat, sebat, kararlılık ve proletaryanın davasına bağlılık, ilkelerde uzlaşmazlık ve tutarlılık bu noktada büyük rol oynar, devasa ölçekte önem kazanır. Kısacası, Bolşevik sağlamlılık ve tutumu tutturma cezaevlerinde devrimci mücadelenin asıl özünü oluşturur.

Ama kişiliğini ve onurunu koruma henüz işin bir yönüdür. Faşizmi tanımamak, kurallarına uymayı reddetmek, onun yerine kendi kural ve ilkelerini öne çıkarmak, tek kelimeyle DİRENMEK cezaevlerindeki siyasal mücadele içinde yalnızca bir yanı oluşturur.

Öte yandan faşizmin teşhiri, faşizme karşı cezaevlerinin dışında yürütülen devrimci mücadeleyle organik bağ ve dayanışma kurma, destek sağlama gelir. Yani devrimcinin bir ayağı İÇERDE, biri DIŞARDA'dır. Bedeni, varlığı içerde; gözü kulağı, zihni, yüreği dışarda.

Burada yeri gelmişken bir uyarıda bulunmak yararlı olacaktır. Faşizmin örgütlü güçlere büyük darbeler vurduğu, çok sayıda devrimciyi hapishanelere tıktığı dönemlerde, özellikle bazı siyasi gruplarda cezaevlerindeki siyasi mücadeleye olduğundan yüksek misyon yüklendiği, onun dışardaki mücadelenin öncüsü, itici ve devindiricisi olarak değerlendirildiği görüldü. Dört duvarın dışında olup bitenleri izleme olanağından yoksun olan ve yalnızca kendi verdiği kavganın sesini duyan, çevrelerinden daha uzağı göremeyen insanlar, bazen büyük yanılgılara düşüyor, her şeyi kendi

kavgalarından ibaret sanıyor, kendilerinden başka herkesin sustuğuna, çekildiğine, kaçtığına hükmediyorlar. Cezaevlerindeki mücadele dışardaki devrimci mücadelenin, sınıf mücadelesinin üstünde-dışında-önünde olamaz... Cezaevlerindeki mücadele, sınıf mücadelesini yönlendiremez, yönetemez. Tersi doğrudur; cezaevlerindeki mücadelenin koşullarını, biçimlerini, hedeflerini belirleyen; bunların sınırlarını genişleten ya da daraltan sınıf mücadelesinin genel düzeyi, gelişim seyri ve dışardaki karşıt sınıf güçleri arasındaki kuvvet oranı ve dengeleridir.

Yani "cezaevinde politik mücadele olmaz" görüşü nasıl sakat ve temelsiz bir anlayış ise, "cezaevleri devindirici ve itici bir rol oynuyor" görüşü de yanlış ve temelsizdir.

Cezaevlerinde en önemli görevlerden biri "maddi esaretten kurtulmak"tır. Bu bireysel değil, her şeyden önce toplumsal bir sorun olduğu için yalnızca cezaevlerindeki insanları değil; tüm toplumu ilgilendiren ivedi bir istem ve görevdir. "Politik tutuklu ve hükümlülere özgürlük!" şiarı; faşizmden medet ummak, ondan af ve icazet beklemek değildir... Faşizmin halklarımıza karşı açtığı kirli savaşta kaptırdığımız devrimci önderleri geri alma; generallerin işlediği insanlık suçlarından hesap sorma; işçi ve emekçi yığınları bu uğurda mücadeleye sevketmedir sözkonusu olan... Zorla gasp edilen diğer ekonomik demokratik hakları yeniden elde etme mücadelesi nasıl haklı ve vazgeçilemez bir mücadele ise; bu talep uğruna mücadele de o kadar doğru ve vazgeçilmezdir. Onun için her şeyden önce "dışardakiler"i ilgilendirir. Ama içerdekiler de bu konuyu "biz faşizmden af istemeyiz" diye sorunu yanlış bir yöne kaydırarak; sorunun özünü, esas içeriğini gözardı edemez ve mücadele gündemlerinin dışında tutamazlar. Doğrudur, devrimcilerin faşizmden af istemeleri değil hesap sormaları sözkonusudur. Ama özgürlük talebi zaten faşizmden bağışlanma isteme değil, hesap sormanın bir yanıdır. Ülke çapındaki cezaevlerinin tümünde özgürlük talebiyle yükselecek ses ve eylemler; halkın da desteğiyle faşizmi sıkıştıracak, sarsacaktır.

Ancak kuşkusuz devrimciler, "özgürlük" şiarını başka türlü anlarlar. Devrimci her koşul altında özgürdür. O nedenle kollarındaki zincirleri kırma imkanına eriştiği her durumda kendisini hiç bir mercii ya da kanuna karşı sorumlu saymayacaktır. Bu konuda tüm yoldaşlarımız için şu ilkesel bir tutum olmalıdır: Biz faşizmin hiç bir kararını tanımayız; onun mahkeme kararları, hapis cezaları ve bu cezaların süreleri bizi bağlamaz; "maddi esaretten kurtulma" imkan ve fırsatına eriştiğimizde asla tereddüt etmemek, bu imkanları yaratmaya çalışmak en başta gelen görevlerimizden birisidir. Bu, başlı başına politik bir tutum ve politik bir eylemdir. Bu konuda Deniz'lerin ve Mahir'lerin 12 Mart faşizmine karşı uzlaşmaz ve yasa tanımaz tutumları devrimci hareketimize çok iyi bir örnektir. Bu geleneği her yerde yerleştirmek görevimiz olmalıdır.

Cezaevlerinde ülkedeki genel sosyal ve politik koşulların ve ortamın durumuna bağlı olarak değişecek kimi özel, geçici, döneme özgü ve kimi de genel olmak üzere iki tür siyasal istem biçimi mücadelenin ağırlık noktasını oluşturur. Ayrıca bunlara ek olarak devrimcilerin gündeme getirecekleri , cezaevlerindekiler için hiç bir hak ve talep etmeyen ve ama faşizme karşı mücadelenin gerekli kıldığı, öne çıkardığı görevler ve eylemler olur.

Politik mahkumlara özgürlük! İdamlara son! İşkencelere son! şiarlarıyla ifade edilen siyasal istemler, genel, uzun vadeli, her dönem için geçerli mücadele görevlerini ifade etmektedir. Bu türden görevler ve istemler kapsamına "işkencecilerin görevlerinden alınması ve cezalandırılması; savunma haklarına konan kısıtlamaların kaldırılması, bu hakların teminat altına alınması, tek tip elbise giydirme zorlamasının kaldırılması; ceza ve infaz yasa ve yönetmeliklerinin değiştirilmesi, faşist cezaevi nizamnamelerinin ve talimatnamelerinin iptali; tutuklu ve hükümlülere verilen keyfi disiplin cezalarının önlenmesi; disiplin kurullarına mahkumların ve ailelerinin, tutuklu ve hükümlülerle yardımlaşma derneklerinin temsilcilerinin ve Barolar Birliği'nin de katılması; aynı kesimlerin cezaevi yönetimlerine de katılması hakkı; mahkumlara dernekleşme veya sendikalaşma hakkı ve mahkum temsilcilerinin tanınması, cezaevi içi mahkum örgütlenmelerinin legalleşmesi haberleşme

İÇERDEKİNE DAİR

Dostlar,
Elime kelepçeyi bilezik ettim.
Parmaklıklar ardındayım yine.
Erdemli bir yaşam,
Ve de çocuklarınız için,
Dik bakıyorum dostlar,
Newrozdan aydınlanan,
çıplak mor dağlarıma.
Belki kucaklar, belki kan ister,
Morluğuna katmaya.

Ben buradayım dostlar.
Bütün gün içerde.
Çekik gözlü,
Yalınayak çocuklarınız için.
Dokularınız canlansın sizin de,
Ve okyanuslara akın.
Ve görün,
Yaşamın bahtiyarlığını.
Ben buradayım dostlar.
Yine içerde,
Yaşamı dokuyorum imlik, imlik.
Adı yasak ülkemde.

Uyuşukluğunu attım, uzun kışların.
Gönlüm daha fer,
Umudum daha diri.
Ben buradayım dostlar,
Sümüklü, Güneş kokulu,
Ateşin çocukları için.
Ve yetişir demeyin,
Bilin ki,
Bölük, bölük olurum.
Göğsüm kabarık, başım dik,
Yaşamın baharındayım hâlâ...

Ali Çintay

olanaklarının sağlanması; polis yasasının cezaevlerinde serbestçe adam götürme maddesinin iptali, gözaltı süresinin kısaltılması, gözaltında işkenceleri engelleyecek önlemlerin alınması; insan hak ve özgürlüklerine, insan kişiliğine karşı yöneltilmiş faşist uygulamaların engellenmesi, politik mahkum statüsünün kabulü...

Bu genel talep ve görevler değişik zaman ve koşullarda, değişik biçimler alacaktır. Bunlar geçici, o döneme özgü, o sırada öne çıkmış sorunlardır ve yukarıda sıraladığımız genel sorunların özgül biçimleridir. Örneğin karıştır-barıştır uygulaması, yemek duası okutturma, İstiklal Marşını, Atatürk İlkelerini ezberletme, inkılap tarihi ve din dersi verme vb.

Öte yandan yukarıdaki hak ve talepleri kapsamayan; yalnızca faşizmi teşhir, protesto ve antifaşist mücadeleleri destekleme amacına yönelik, porpaganda türünden siyasal eylemler yapılır. Örneğin başka bir cezaevindeki eylemleri veya çeşitli işçi, gençlik eylemlerini desteklemek, Kürdistan'da bir katliamı veya bir idam infazını protesto etmek gibi siyasal nitelikli mücadeleler sözkonusu olabilir. İçerdeki ve dışardaki mücadelenin bütünlüğü ve ayrılmazlığı, bunu gerektiriyor.

2- YAŞAM KOŞULLARININ İYİLEŞTİRİLMESİ MÜCADELESİ

Cezaevlerindeki yaşam koşullarının durumu üzerinde uzun uzun durduk. Onun için yeniden bu konuya girmeyeceğiz. Ama cezaevindeki "ekonomik-demokratik" mücadelenin hedef ve talepleri, kapsamı üzerinde kısaca burada da duracağız.

Yaşam koşullarının iyileştirilmesi mücadelesiyle, politik mücadele başlığı altında ele alarak sınıflandırdığımız istemleri elde etme arasında sıkısıkıya bağ vardır. Örneğin, "politik mahkum statüsünün" kabulü bir çok politik istemi (tek tip elbise giyme, düğme ilikleme, hazırola durma, istiklal marşı söyleme, allah kurtarsına sağol çekme vb. gibi) olduğu gibi bir çok sosyal, kültürel, insani istemi de çözme yolunda önemli bir adım olacaktır. Diyelim ki radyo, ziyaret, mektuplaşma, kitap vb. sorunlarını da çözmek kaçınılmaz hale gelecektir.

Cezaevlerindeki "ekonomik" mücadeleyle "politik" mücadele arasındaki bu sıkı bağ ve ilişki, hatta bunların tamamen içiçe geçmesi ve birbirinden ayırd edilmemesi nereden ileri gelmektedir? Bunun cevabı açık ve yalın olmak zorunda: Cezaevlerinde politik tutuklu ve hükümlünün karşısında doğrudan doğruya POLİTİKA var, FAŞİZMİN POLİTİKASI... Faşist devlet doğrudan doğruya hem politik haklara, hem insan haklarına saldırmakta ve yaşam koşullarını boyuna ağırlaştırmaktadır. Cezaevlerindeki ağır ve dayanılmaz koşullar, yerel yöneticilerin eseri değil, devletin resmi politikaları sonucudur. Yerel yöneticilerin katkıları(!) sadece bunu daha da renklendirmek, çeşitlendirmek, çeşni ve zenginlik katmaktır. O nedenle gerek yaşam koşularını düzeltme, gerekse de politik hak ve istemler uğruna savaşmak doğrudan devleti hedefler; ötekiler yani yerel yöneticiler yalnızca maşadır.

Cezaevlerinde "ekonomik" mücadele dışardaki insanların, işçi ve diğer emekçilerin sömürü ve haksızlıklara karşı yürüttüğü güncel ekonomik demokratik haklardan farklıdır. İkisini özdeş görmek mücadeleyi kısırlaştırır, cezaevlerinin özgül konumunu hesap dışı tutmak olur.

Yaşam koşullarını düzeltme, elverişli imkanlara kavuşma, devrimcilerin fiziki ve zihinsel formasyonunu koruma TC cezaevlerinde çok önemli bir devrimci görev durumundadır. Bunu sağlamadan, faşizmin keyfi muameleleri kırılmadan, cezaevlerinde ileri mevziler elde etmeden şimdilik faşizme esir olan ama yarın kavgaya daha bilinçli, kararlı ve bilenmiş olarak katılması gereken güçleri, önümüzdeki kavgaya gereğince hazırlayamayız.

Yaşam koşullarının iyileştirilmesi: politik tutukluların sosyal ve kültürel ihtiyaçlarının temini, sağlık ve beslenmelerine özen gösterme, keyfi uygulamalara son verilerek onlara insanca davranılması konularını kapsar. Bugün için öne çıkan bazı sorunları belirtecek olursak:

Yemeklerin bol, temiz, iyi pişmiş, çeşitli ve besleyici olması; tam gün havalandırma; koğuş kapılarının açık tutulması, koğuşlararası görüşme, misafirlik ve ziyaret olanaklarının, serbestçe haberleşmenin sağlanması; hücre cezası uygulamalarının yasaklanması , hücrelerin kapatılması; hücrelerin yaşanacak, çekilecek biçimde, kapıları açık, koğuşlarla ilişkisi süren, havalandırma, kantin, gazete ve kitap ihtiyaçları kısıtlanmadan kullanılması; kör hücre uygulamasının kesinlikle yasaklanması; dışardan her zaman serbestçe elden veya postayla yiyecek, giyecek ve hediye alımına izin verilmesi; cezaevleri arası mektuplaşmada hiç bir kısıtlama olmadan tam bir haberleşme özgürlüğünün sağlanması; ziyaret için akrabalık koşulunun kaldırılması; mahkumun görüşmek istediği herkesle görüşebilmesi; ziyaret için gün, saat, dakika sınırlamalarının ve ziyaretlerde gardiyan gözetiminin kaldırılması; başbaşa görüşme, açık görüşmenin esas alınması; sağlık harcamalarının devletçe karşılanması; hastanelere götürme imkanlarının temin edilmesi; angaryanın yasaklanması, hiç bir mahkumun kendi iradesi dışında hiç bir biçimde çalıştırılmaması; para alımında sınırlama konmaması ve banka faizlerinin sahibine ödenmesi; radyo, teyp, müzik, resim ve spor aletlerinin, her türlü kitap gazete ve dergilerin serbest bırakılması vb. vb.

3- DÜŞÜNSEL FORMASYONUN KORUNMASI VE GELİŞTİRİLMESİ

Cezaevlerinde ideolojik mücadelenin yaşamsal bir önemi vardır. Bu önem önce düşmanın yoğun saldırı yoluyla zihin yıkama , bellek silme, zihinsel formasyonunu bozma çabalarından ileri geliyor. Düşman, devrimci düşüncenin muazzam gücünün farkındadır. Bütün amacı onu bozmak, dumura uğratmak, gücünü kırmaktır. Bunun için elinde onu etkisiz kılacak, onunla baş edecek karşıt bir düşünsel silahı yoktur. Tek silahı işkence ve zordur; devrimcilerin düşünmesinin, zihnini işletmesinin önüne engel dikmedir.

Bütün "ıslah" etme, "talim yaptırma", "terbiye etme" gayretleri buna yöneliktir. Cezaevlerindeki devrimciler uzun bir süre sırf bu engelleri aşmak, için direndiler. Atatürk İlke ve İnkılap Tarihini, Atatürk'ün Gençliğe Hitabesini, Onuncu Yıl Nutkunu ve başta İstiklal Marşı olmak üzere 50-60 adet marşı, çeşitli du-

ları sopa yiye yiye ezberleyen insanların, bu süre boyunca hiç bir şeyi düşünmeyecekleri açık değil mi? Bugün cezaevleri, eskiden olduğu gibi, içinde yatan aydın ve yazarların ayrıcalıklı konumda olduğu; üretme, yaratma yönünde elverişli imkanlara sahip oldukları bir durumda değildir. Yaratıcı çalışma, şiddetle cezalandırılmaktadır. Her operasyon, her koğuş araması tutuklu ve hükümlülerin şiir, öykü, resim, el işi gibi yarattıkları değer biçilmez emek türlerinin tahribine neden olur.

İdeolojik mücadelenin önemi ayrıca cezaevlerinin yıpratıcı, aşındırıcı ve bozucu etkilerinden ileri geliyor. Faşizmin baskıları bu etkileri kat kat artırmıştır. Ağır baskılara, beyin yıkama çabalarına ve psikolojik saldırılara uzun yılların yoruculuğu, bıktırıcılığı, tekdüzeliği ve her türlü sorunlar yükü biner. Kimi insanlarda umutsuzluk, güvensizlik, yılgınlık, bireycilik, inançsızlık, inkarcılık, teslimiyet eğilimleri ve yozlaşma uç vermeye başlar. Geçimsizlikler, hoşnutsuzluklar, kişisel gerginlik ve sürtüşmeler ortaya çıkar. Dışarda iken göze görünmeyen, pekala hoş görülüp geçilecek olan kusur ve zaaflar, burada iyot gibi açığa çıkar, dayanılmaz ve çekilmez olur. Dostluklar bozulur, kırgınlık ve küskünlükler başlar. Bunlar dört duvar arasına sıkıştırılmanın, yıllarca bir arada yaşamak zorunda kalmanın ortaya çıkarabileceği olumsuz sonuçlardır. Dar yerde kişilik sınavı verilmektedir. Geniş yerde sorun olmayan her şey, en basit olay, davranış ve tutumlar burada devasa önem kazanır. Bütün bunlar ancak ideolojik mücadeleyle aşılabilir.

İdeolojik mücadelenin bu kadar önem kazanmasının bir diğer nedeni de, aktif siyasal yaşamdan, örgütlü mücadeleden koparılmış olan insanların doğal olarak siyasal gelişme sürecini kavramakta zorluk çekecek olmalarıdır. Faşizmin tam bir tecrit, yalıtlama politikası izleyerek, tutuklulara dışarıyla ilgili en ufak bir bilgi kırıntısının bile sızmasını önlemek için olağanüstü ölçekte tedbirli davrandığı dönemlerde bu çok önem kazanır.

Cezaevlerinde ideolojik mücadele bütün bu alanları kapsıyor. İlk görev, faşizmin saldırısını püskürtmek, zihinsel ve ruhsal gelişim için gerekli imkanları ve elverişli koşulları oluşturmaktır. Kitap, dergi, gazete bulundurulması başta gelir. Devrimciler, cezaevi yıllarını en verimli şekilde değerlendirmeli, manevi dünyalarını zenginleştirmelidirler. Bu, kollektif çaba ve örgütlülük ister. Cezaevleri verimli tartışmaların, forum ve seminerlerin, her türlü kültürel sanatsal etkinlik ve yaratıcı çabanın fışkırıp boy verdiği alanlara, eğitim yuvalarına dönüştürülmelidir. Bilimsel inceleme ve araştırma, bilgi dağarcığını zenginleştirme, daha geniş ilgi alanlarına örneğin yabancı dil öğrenmeye ya da değişik bilgi dallarında derinleşmeye yönelmeye ve bu çalışmaları somut eserler haline dönüştürmeye özel bir çaba gösterilmelidir. Cezaevinde planlı, programlı yaşama, çalışma yaşamını disipline etme ve yararlı alışkanlıklar kazanma devrimci bir görevdir.

Sanatsal çalışma, yaratıcı çaba, üretme ve eser meydana getirme cezaevlerinde faşizmin suratına patlatılmış bir şamar olacaktır. Faşizm, devrimcilerin yaratıcılığını kurutmak, zihnini kötürümleştirmek, duygularını köreltmek ve kısırlaştırmak istiyor. Şiir, öykü, roman, deneme, mizah, karikatür, resim, el işi, satranç gibi zihinsel etkinlikleri yasaklaması boşa değildir. Devrimciler cezaevlerinde bu alanlarda hem dünyalarını genişletmeli hem de yeteneği, ilgisi ve yönelimi olanları destekleyerek bu arkadaşların yarattığı ürünleri koruyup, saklayarak ve dışarı çıkartılması için gerekli titizliği göstererek faşizmin bu tutumuna cevap vermelidirler.

Sosyal yaşamın düzenlenmesi, devrimci ahlak ve davranış normlarının korunması, bireyciliğe, yılgınlığa ve teslimiyete karşı kollektivizmin ve direniş ruhunun diri ve ayakta tutulması en başta gelen bir ödevdir. Devrimci dayanışma ve mücadele ruhunu her türlü yozlaşma ve çürüme belirtisine karşı güçlerdirmek; kararlılık, tutarlılık, ilkelilik, direnç, dürüstlük ve açıklık gibi devrimci değerlerin yıpranmasını önlemek gerekir.

Nihayet güncel politik gelişmeler, günün ve geleceğin sorunlarına duyarlılık; dışardaki politik gelişmelerin izlenmesi; devrimci örgütlerin yayınları ve politikalarının izlenmesi, bunların tartışılması, yorumlanması ve bu konuda yapılan değerlendirme ve varılan sonuçların, görüş, düşünce ve önerilerin dışarıya iletilmesi; zihinsel formasyonu koruma ve geliştirmenin, ideolojik mücadelenin devrimcilerden talep ettiği zorunlu bir görevdir.

Bir çok örgütün cezaevlerine düşen militanı, örgütünden uzun süre habersiz kalmaktadır. Bu durum, bir çok insanda sarsıntılara, moral bozukluğuna, yıpranma ve teslimiyete yol açıyor. Süreç içinde ihanet eden ve pişmanlık getirenler veya dökülenler çıkıyor. Gerçi bunların sayısı çok azdır, ama yine de bu tür olaylara meydan vermemek, önünü almak devrimci çabayla olanaklıdır. Yine de, her şeye rağmen günahkarlar ve tövbekarlar, yılgınlar ve inkarcılar çıkar. Ama etkili olmaları, moral bazmaları engellenebilir.

Öte yandan ideolojik mücadelenin kapsamına geçmişte çeşitli sağ ya da sol sapma örgütlere katılmış ama devrime ve proletaryaya gerçekten bağlı, dürüst ve kararlı insanları komünist saflara kazanmak da girer. Nitekim bugün cezaevlerinde bu durumda olan bir çok devrimci, yurtsever arkadaş geçmişin özeleştirel bir sorgulaması ve hesaplaşması nı yapmaktadır. Politik süreç insanları olgunlaştırmış, pişirmiştir. Devrimciler önemli bilgi ve deney birikimi kazanmış, sapma çizgilerin çıkmazlarını görmüştür. Bu durum bir çok devrimciyi arayışa sevketmekte ve daha bilimsel düşünmeye yöneltmektedir. Komünistler, işte bu olguyu iyi değerlendirmeli, o insanlara çabalarında yoldaşça yardımcı olmalı, kendi eksikliklerini aşmaya çalışırken, diğer devrimci insanları da komünist rotaya çekmeye özen göstermelidirler.

Cezaevlerinde ideolojik mücadele devrimci ruhu koruma ve geliştirme, devrimci ahlakı pekiştirmeyi içerdiğine göre bu noktada önemli bir yer tutan DEVRİMCİ DAYANIŞMAYA özel bir önem verilmesi başlı başına görev olmaktadır. Bu açıdan KOMÜNİST HAYATI, komünler arası dayanışma, birlik ve topluluk ruhu cezaevi mücadelesinde en etkili silahlardandır.

Sonuç olarak cezaevlerinde öyle bir ortam yaratılmalıdır ki, buralar; faşizmin içten fethedilmiş kalelerine, esaret altında özgür adacıklara dönüştürülmeli, zindanlar devrimin kızıl üniversiteleri yapılmalıdır. Öyle ki "bıçak giren, ustura", "sempatizan giren, militan" çıksın. Faşizm, devrimcileri içerilere tıktığına tövbe etsin, bin pişman olsun. ■

Gaziantep'te son günlerde yoğunlaşan sindirme operasyonları sırasında birçok kişinin yanı sıra Vakkas Demir de Şubat 23'te gözaltına alınmıştı. 9 gün ağır işkence ve hakaretlere uğrayan, HEP İl Yönetim Kurulu üyesi V. Demir'le Gaziantep temsilciliğimizce yapılan görüşmeyi, hükümetin "demokratikleşme"sine bir örnek olması için veriyoruz.

"İŞKENCE KURUMLAŞMIŞTIR"

Newroz Gaziantep Temsilciliği

Newroz: ***Sayın Vakkas Demir gözaltına alındığınızı ve işkenceye uğradığınızı öğrendik. Hem geçmiş olsun diyor, hem de gözaltında iken nelerle karşılaştığınızı öğrenmek istiyoruz. Gözaltına alınış amacınızı yükselmekte olan mücadelenin önüne geçmek için, devletin operasyonlarının bir parçası olarak düşünebilir miyiz?***

Vakkas Demir: Tabi öyledir. Bunun başka bir anlam ve içeriği düşünülemez. Ülkemize, halkımıza ve insanlarımıza karşı bu gözaltılar, imha, sindirme politikasının toplumsal ve bireysel yanıdır.

Newroz: ***İşkence gördüğünüz söyleniyor. Bu iğrenç yanı karikatürize etmeden anlatır mısınız? Çünkü bu zamana kadar işkence hep espri ve kahkaha içinde anlatılmakta. Aslında bu işkenceyi, işkencenin iğrençliğini gölgelemeye ve kanıksatmaya yol açıyor. Bunun için size yönelik insanlık dışı uygulamaları kısaca özetler misiniz?***

V. Demir: İlk işkenceye alışlarının nedeni, işkencecilerin tatlı, güzel sözlerle kendilerinin hazırladığı ifadeleri reddetmem oldu. Önce, kaba dayak, küfür, soyma ve sonra askıya alma ile devam ettiler. Askı süresince ayak ve el parmaklarımdan elektriğe verildim. Elektrik verilirken su döküp manyotoyu çeviriyorlardı. Vücudum tümüyle gerilip parçalanıyordu sanki. Bundan sonuç alamayınca bu sefer de önce falakaya yatırıldım, ardından teker (araba lastiği) içerisine konularak uzun süre bekletildim. Araziye çıkarılıp saatlerce karın üzerinde bekletildim. Askı sürecine girdiğimde kollarımın bende olmadığını hissediyordum ve kollarım tutmaz oluyordu.

Newroz: ***İşkenceler her şubeye düşen insana yapılıyor mu?***

V. Demir: Bu soruya yanıtım ikilidir. Evet ve hayır! Yani kendilerinin dediğini kabul eden, onlara teslim olan kişilere işkence yapılmıyor. Ama ulusal, toplumsal ve insani değerlerini ayak altına aldırmayan, ülkemin her namuslu insanına aynı insanlık dışı muamele yapılmaktadır. Suçsuz insanları suçlu göstermek onların asıl amaçlarıdır.

Newroz: ***Peki sizce en çok Kürt ve devrimci olduğunuz için mi işkence yapıldı? Özel bir nedeni var mı?***

V. Demir: Bence özel bir nedeni var. O da politik kimliğim. Gaziantep HEP İl Yönetim Kurulu üyesiyim ve ulusal-sınıfsal değerlerimizi yaratma, geliştirme, koruma diriliğini gösteren bireylerden biriyim. Tabi buna ayrıca 12 Eylülde 32 gün Adıyaman'ın Pirin işkencehanesinde siyasi olarak sorgulandığımı da hesaba katarsak, olayın özel yanı da anlaşılır.

Newroz: ***Peki siz 12 Eylül'de de şimdi de işkenceye alındığınızı söylüyorsunuz. Acaba işkencenin dozunda herhangi bir değişme oldu mu? Siz işkenceden söz ederken, hükümet işkencenin kalktığını söylüyor. Bu konuda ne diyorsunuz?***

V. Demir: Hükümetin başı yalan söylüyor. Çünkü 12 Eylül kurum ve kuruluşlarının ülkemizde daha da kök salarak faaliyetlerini dolu dizgin sürdürdüğünü bilmeyen, tatmayan insanımız çok azdır. Bana yapılanları (eli ayağı ve sırtındaki işkence izlerini göstererek) görmek yeterli sanıyorum. Yani sistem aynı sistem, iktidar (erk) değişmemiş. Hükümet değişikliği ise sistemin cilalanmasıdır. İşkence kurumlaşmıştır.

Newroz: ***Sizinle birlikte alınınlar oldu mu, işkence yapıldı mı?***

V.Demir: Evet yeğenim İbrahim Demir benim evimde misafirdi beni alırken yeğenimi de içeriye aldılar. Birlikte alınışımızdan üç gün önce yine iş yerinden alınmıştı. Çalıştığı kıraathanede Tavır, Newroz, Gelecek, Mücadele, Emeğin Bayrağı ve Kurtuluş isimli dergilerden birer adet bulundu için üç gün gözaltına almışlardı. Benim evimde kaldığı için, tekrar alınıp 8 gün boyunca hakarete, kötü muamelelere maruz kaldı.

Newroz: ***İşkencenin utanç verici iğrenç yüzünü anlattınız. Ön konuşmamızda sorguçuların "demokrat ve demokratik bir şekilde" sorgulamasından söz ettiniz. Bu konuyu biraz açar mısınız?***

V. Demir: Onu düzeltelim, onların sorgularından ürkmeyip "devrimci demokrat" olduğumu söylediğimde "öyleyse seninle demokratça konuşalım. Ama bizim demokratlığımız, demokratikliğimiz suçu kabul ettirmek için her yolu denemektir" demişlerdi. Onlar için şubede demokratiklik işkence, suçlama, onur kırmadır. Ama her devrimci onurlu, erdemli bir tavır ile bu iğrenç oyunu, yani "demokratça" soruşturmayı boşa çıkaracaktır.

Newroz: ***İşkence sonucunda meydana gelen izleri tedavi etmeden çıkartmamaları ve doktora çıka-rıldığınızda sağlam raporu verdirmelerine ilişkin ne diyorsunuz?***

V. Demir: Evet işkence izleri (yaraları) olduğunda şubede bir süre tedavi ediyorlar. Buna rağmen iz olsa da doktora çıkarılıyorsunuz. Ama nasıl? Doktor senin söylediğini duymuyor, ya da zaten bir şey sormuyor. Muayeneye bile gerek görmeden, polislerin söyledikleri doğrultuda rapor hazırlıyorlar.

Newroz: ***Başka iletmek istediğiniz bir şey var mı?***

V.. Demir: Şimdiki hükümet halkımıza "şeffaflık" getireceğini söylüyor. Ama bence onun lütfettiği işkencedir. Halkımız, Kürt, Türk, Arap tüm insanların bu iğrenç uygulamalara karşı durmaları gerekiyor.

Newroz: ***Çok teşekkür ederiz.***

V. Demir: Ben teşekkür ederim. Her onurlu, dirençli insana, sizin nezdinizde selam yolluyorum. ■

Marta Harnecker ile Söyleşi

MARSİZMİN KRİZİ(*)

Çeviri: Sadık Kolusarı

Marta Harnecker, Şili doğumlu olup 1974 yılından beri Küba'da yaşayan ve Latmamofika'nın en tanınmış çağdaş, Marksist bir kadın filozofudur. "Tarihsel Materyalizmin Öğesel Taslağı" (1969) adlı kitabının baskıları 20 yi geçti ve toplam 10 milyondan fazla bastırıldı. Marta Harnecker, Santiago'da, Şili ve Paris'te Filozofi öğrenimi gördü. Orada Louis Althusser'in öğrencisiydi. Althusser'in düşüncelerini Latin Amerika Marksistleri arasında tanıtmak onun büyük bir göreviydi. Bir çok kurtuluşçu ilahiyatçıların Marksist reçetelerine etkide bulundu. Onun yeni kitabı "Sosyalizme Geçiş Sorununa Dair Düşünceler" 1986'da Nikaragua'da çıkarıldı.

–Marta Harnecker, sosyalizmin mevcut krizi ve dolayısıyla Marksizmin kriz yaşadığı şu sıralarda kendinizi nasıl hissediyorsunuz?

–Marksizmin ve sosyalizmin krizlerini birbirinden ayırmak gerekir. Marksizm bir bilimdir. Sosyalizm bir toplum projesidir.

Althusser'in dediği gibi Marksizm bir bilim ve tarihin bilimi ise kendini sürekli geliştirmelidir. Bu gelişme durduğu zaman O (yani marksizm) krize girer. Onun konusu toplumun tarihi ise, ki öyledir, yeni gerçekleri kavaramak için yeni yapı devamlı geliştirilecektir. Bundan hareketle Marksizmin krizinden söz edebiliriz ancak. Fakat bu kriz bilimin geçerliliğini kaybettiği anlamına gelmez.

–Sosyalizm de bir krizde midir?

–Burada da tamamen farklı iki şey birbirinden ayırt edilmelidir. Sosyalist proje ve sosyalizmin belli bir modeli...

Bana göre sosyalizm projesi geçerliliğini devam ettiriyor. İnsanlığa bir toplum olarak daha iyi hangi toplum sunulabilir ki? İnsanlar arası insan sömürüsünün kalktığı, üreticilerin özgürce kenetlendiği bir toplum... Yöneten devletin ortadan kaldırılacağı, özgürlük ve demokrasi içinde yaşayan bir toplum... Üretici güçlerin gelişimi içerisinde, yokluğu ortadan kaldırmaya cesaret eden bir toplum... Bu, sosyalist bir toplumdur. Fakat tarihte kendisini somut olarak vareden sosyalizm modeli, esasen halkın başçekicilikte hazır olmadığı devletçi, merkeziyetçi ve bürokratik bir modeldi.

Bir çok marksistin sosyalizmin gelişimine çok basit bir gözle baktıklarını görmek zorundayız. Lenin zamanından bu yana kapitalizmin krizleri tekdüze bir şey olarak gösterildi. Değişim süreci hakkında çok mekanik, oldukça evrimci bir düşünce vardı. Ekonomik kriz ve devrimci durumun sihirkar bir devamı olarak devrimin yerleşmesi... Bu, kolları bağlayıp devrimin gelişini bekleyen düşünceyi destekleyen bir şeydir. Tarih bize birçok yapısal krizlerden geçen kapitalizmin yok olmadığını gösterdi. Krizlerin sadece bir çaresi yoktur. Bir devrimci çözümü veya karşı devrimin çıkışının her zaman alternatifi vardır.

Ölen sosyalizm bizim sosyalist projemiz değildir. Pratikte olanların çok azı Lenin ve Marks'ın söyledikleriyle ilgilidir. Lenin devletleştirme veya millileştirmenin yeterli olmadığını, toplumsallaştırmanın zorunluluğunu çok önceleri söylemişti. İşçilerin tüm toplum düzeyinde olduğu gibi fabrikasında da üretim sürecini gerçekten ele geçirmesi, bir zorunluluktur.

–Gerçekleşen sosyalizm öngörülenden neden bu kadar uzaklaştı?

–Bence küçük bir azınlığı oluşturan proletarya ile azgelişmiş yarı-feodal ülkelerde sosyalizmin kuruluşu için teorik ve pratik olarak meydan okuma(ki Lenin ve Bolşevikler karşı durmalıydılar)birinci nedendi.Bu meydan okuma ne Lenin ne de Bolşeviklerin hesaplamadıkları bir yere vardı: Sosyalizmin kuruluşuna sadece tek bir ülkede başlamaya mecbur olmak...

1921 yılında Rusya'nın durumu: Kaybolmaya müsait bir işçi sınıfı ve lidersiz kalmaya müsait bir partiyle işçi devrimi... Tam bu zamanda alternatifler konarak, zorun gündeme getirilmesi ve bu sırada Avrupa'da sosyal demokrat kesimlerin önerdiği gibi kapitalizme geri dönüş veya yavaş ve adım adım sosyalizm projesi yönünde ilerlemek ve yeni toplumun temelini atmak için ağır (yıpratıcı) bir şekilde halk görüşünden yararlanmak...

Bolşevikler tarafından seçilen bu yol (2. Dünya savaşı ve iç savaş sonrası) artık pratikte zayıf olan işçi sınıfının temsilciliğini bir süre parti üstlendi. Ve harap ülkenin hızlı bir şekilde tekrardan inşası ile uğraşabilmek için oldukça merkezi önderlik uyguladı.

Demek ki yönetimin belli bir zaman dilimindeki yanlışlarını temelde (aşağıdan) açıklayan tarihi nedenler vardı: Kesin planların acilen gerekliliği, savaş hazırlıkları, savaşın kendisi, fakat bunlar konjoktürel nedenlerdir. Etienne Balibar'ın "Proletarya Diktörlüğü Üzerine" adlı kitabında dediği gibi, en kötüsü proletarya döktatörlüğü hatalarının alışkanlık haline getirilmesiydi. Böylece tek parti sistemi (Bu, ne Lenin'in ne de Bolşeviklerin projesiydi, çünkü onların istediği Sovyet Demokrasisidir) bir parti diktatörlüğüne dönüştü. Parti sınıf değiştirmeyi ve devleti zenginleştirmeyi hedefliyordu. Ve en büyük eksiklik Leninist düşünce tarzının, merkezi olan halk kontrolünün olmaması idi. Bu durumdan endişe duyan Althusser'in Çin Kültür Devriminin başlangıcında parti üzerinde halkın kontrol mekanizmasını görmek gerektiğine inandığını hatırlıyorum. O sadece bir parti tarafından yönetilen ve partinin devlet işlerini üstlendiği bir ülkede, partinin herhangi bir şekilde halk kontrolüne tabi tutulmuş olması gerektiğine inanıyordu. Tarihin onu haklı çıkardığına inanıyorum. Latin Amerika'daki öncüler de sosyalizmin mevcut durumu üzerine kafa yormam beni şöylesi inanca götürdü: Sosyalizmde istenen bir önderlik (yönetim) belki sürekli bir tartışmayı ve kendi kendini kontrol eden ve sadece bir parti değil, çoğulcu, farklı önderlerin birlikteliği olmalı. Tek partililik taslağının Leninist bir öngörü ol-

madığını unutmamalıyız. Lenin yeni toplumun ideal devlet biçimi olarak Sovyet demokrasisini savundu. Ve bu Sovyetlerde farklı partilerin temsilcileri vardı. Devrimci sol ve sağ sosyalistler, menşevikler, anarşistler. Bir marksist olarak Lenin partilerin farklı sınıfların veya sınıfların çeşitli kesimlerinin politik temsilcileri olduğunu biliyordu. Kuşkusuz bundan dolayıdır ki, o sınıfların henüz yokolmadığı bir toplumda çeşitli politik ifade biçimleri veya partilerin oluşacağını kabul ediyordu.

Lenin çok partili sisteme o kadar itibar ediyordu ki, 1917 Ekim seçimi sırasında Bolşeviklerin, Sovyetleri doldurmasına rağmen devrimci sosyalistlerle bir koalisyon yönetimi kurmakta ısrar ediyordu. Tek partililiğe götüren, bu devrimlerdeki sınıf kavgası içerisinde meydana çıkan biçim idi. Somut tarih buydu. Ve Rus Devriminin kendine has özelliği, tarihsel gerçekliği, daha sonra -Sovyet el kitaplarına göre- kanunlar gibi uyulması zorunlu olan bir çok kurallara dönüştürüldü. Böylece buna ek olarak bir çok sosyalist devletlerin anayasasına, sanki öncüler buyruk ile saptanabilecekmiş gibi, "işçi sınıfının öncüsü Komünist Partisidir" diye kararlaştırılmış bir madde soktular. Ve düşünülmez olana, çürümeye gelindi. ■

**Bu yazı, İsviçre Emek Partisi Merkez Yayın Organı olan haftalık sosyalist gazete "VORWARTS"ın 21.2.1992 tarihli sayısından çevrilmiştir.*

AVRUPA'DA GELİŞEN IRKÇILIK VE TEPKİLER

Bütün dünyada milliyetçilik kendisini güçlendirmeye çalışırken bunun bir parçası olarak Avrupa'da ırkçılık, özellikle yabancı düşmanlığı temelinde gelişiyor. Yabancılar sokaklarda saldırıya uğruyor, iltica cıların bulunduğu kamplar ve evler ateşe veriliyor. İsviçre hükümetinin resmi açıklamasına göre 1991 yılında sadece iltica kamplarına yönelik en az 47 bombalı veya molotof kokteylli saldırı sonucu yangın çıkmıştır. Bu rakam sadece yangına ilişkindir. Elbetteki başka türlü saldırılar daha fazladır. 2 Haziran 1989 İsviçre'nin Chur kantonundaki ilticaların kaldığı bir kampa yapılan saldırı sonucu yangında 4 ilticacı ölmüştü. Tabi suçlu bulunamamıştı.

Bir başka saldırı 2-3 Ağustos 1991 gecesi Thun'da bulunan bir kampa yapılan saldırıda ölen olmamış fakat kamp tamamen yanarak kül olmuştu.

Bir diğer saldırı, 1 Şubat 1992 günü Zürih kantonuna bağlı Uster ilticacılar kampına yapılan saldırıdır. Kampta o an onbeş aile var. Sabaha karşı saat 02:30 sıralarında yapılan saldırıda ölen yok ama edinilen bilgilere göre zarar 20 bin İsviçre Frangı. Molotof kokteylli saldırının suçluları yine ortada yok.

İsviçre makamları hemen hemen her zaman "Suçlular bulunamadı" diye açıklama yaparken, bazen bulduğu suçlulara karşı tutumu ise çok ilginç. Örneğin bir gazetedeki yazının başlığı "suçlu fakat ceza yok" Yazıda bir İsviçrelinin elindeki tüfekle yabancılara saldırdığını, ikisini de yaraladığını ve birisinin günlerce hastanede kaldığını, buna rağmen mahkemenin "işin içinde provakasyon var" diyerek saldırganı cezalandırmadığını yazıyor. Diğer bir olay 20 Haziran 1990 günü oluyor. İsviçreli bir boksör caddede bir Tamilli görünce "işte Tamilli" diyerek hücum eder. Caddede evire çevire dövdüğü Tamilli baygın yerde yatarken, kulaklarından kanlar akar. Yerde yatan kişinin etrafında dans eden boksör, yardıma gelen ikinci bir Tamilliyi kovalayarak yardım etmesini engeller. Sonra evine giden boksör, birasını çıkarır, televizyona seks filmi koyar ve seyreder. Saatlerce sonra güvenlik güçleri gelir, ırkçı boksörü evden alır. Yetkililerin "yabancılara karşı histerin var mı?" sorusuna "özellikle Tamillilere " demesine rağmen, ırkçı katil 12 gün sonra serbest bırakılır. Mahkeme devam eder sonuçta 18 ay hapis cezasına çarptırılır. Bir İsviçreli gazeteci "eğer bir Tamilli aynı

şartlarda bir İsviçreliyi öldürseydi acaba hakim nasıl davranırdı, aynı cezayı mı verirdi?" diye yazmıştı.

Tepkilere gelince: İsviçrelilerin ırkçılığa karşı düzenledikleri ilk yürüyüş 21 Aralık 1991 tarihinde Zürih'te oldu. Yürüyüşe 2000 kişi katıldı. Daha sonra 22 Şubat 1992 günü Bern'de İsviçreli ve yabancı çevrelerin düzenlediği "Irkçılığa Hayır." mitingi yapıldı. Newroz okurları iki mitingde NEWROZ pankartı ile yerlerini aldılar.

İkinci mitingin bitiş anında çeşitli etkinlikler sergilendi. Newroz taraftarı bir bayan ise Kürdistan'daki mücadeleyi işleyen türküler söyledi. Fakat şimdiye kadar yapılanlardan daha büyük olacak olan ve 5-10 bin kişinin katılımı beklenen ve yine İsviçreliler tarafından düzenlenen "IRKÇILIĞA HAYIR!" yürüyüşü, 21 Mart 1992 günü Bern şehrinde yapılacak.

Tüm Avrupa'da ırkçılık gelişirken, tepkilerde yoğunlaşıyor. Paris ve Milano'da aynı gün yapılan ırkçılık karşıtı yürüyüşlere toplam 200 bin kişiyi aşkın bir kitle katıldı. Yine aynı gün Fransa'nın büyük şehirleri Tovlon ve Nizza'da da binlerce kişinin katıldığı mitingler yapıldı.

Milano'daki miting Roma'da da iki yabancının yaralanmasıyla sonuçlanan ırkçı saldırılardan dört gün sonra oldu. Birçok örgütün çağrısıyla yapılan mitinge, İtalya'nın Spor Bakanı ve Devlet Başkanı gibi yetkililer de katıldı.

İsviçre'den bir Newroz Okuru

KÜRT GENÇLİĞİ KOMSOMOLUNU YARATMALIDIR!

Beko Şêrezêr

Yazımıza başlamadan evvel; NEWROZ'un ikinci sayısında yayınlanan "Gençlik Gelecektir" başlıklı yazının başlattığı tartışma sürecine adım atarak, tüm NEWROZ'cuları, gençliği selamlıyoruz. Başlatılmış olan tartışma sürecinin olumlu, üretken bir polemik olması dileğiyle konumuza geçiyoruz.

Günümüz dünyasında insanlığın yüzyüze bulunduğu sorunlar azımsanmayacak derecede büyük ve önemli meselelerdir. Bu sorunların üstesinden gelebilmenin, bu sorunları doğru yöntemlerle çözebilmenin önkoşulu; kuşkusuz, toplumsal sorunların tarihsel devinimi içerisinde ve sorunları bilimsel objektif bir bakış açısıyla algılamaktan geçer. Bu yazımızda toplumsal sorunların tarihsel süreç içerisinde gelişimini tartışma yapma imkanı olmadığı için, sorunların sadece pratik yaşamda yarattığı toplumsal baskı, terör, sömürü ve toplumsal kabusun iç yüzünü ortaya sermekle yetineceğiz.

Sosyalist Blok'un dağılması ve (başta ABD emperyalizmi olmak üzere) dünya emperyalizminin "Yeni Dünya Düzeni" ve demokratikleşme adı altında, dünya mazlum halkları üzerindeki sömürü çarkını sağlamlaştırıp sömürgeci tekelci kapitalizmi sonsuzlaştırma demogojilerini, halkların bilinçlerine kazımaya çalışıyorlar.

Bu konuda kendine düşen görevi yapan ülkelerin başında TC gelmektedir. Kürt halkı üzerinde son yıllarda uyguladığı faşist-sömürgeci politikalar azımsanmayacak kadar büyüktür. Bu faşist uygulamalar, yetmiş yıllık Kemalist devletin ilk kuruluşundan günümüze kadar devam etmektedir. Halkımız üzerinde sömürgeci faşist uygulamalar gün geçtikçe artmakla beraber, bu halkımızın ulusal nefretini kabartmakta ve kendi sonunu, yaklaştırmaktadır. Her türlü sömürgeci-faşizan uygulamanın neticesinde yer üstü yer altı zenginlik kaynaklarımızın talan edilmesi, tekelci kapitalist ekonomi ile sistem yasalarını yürürlüğe koyarak, toplumsal katmanlar arasında sınıf çelişkilerinin derinleştirilmesi, işçi, emekçi ve yoksul köylüye hiç bir yaşam hakkı tanınmaması vs. gibi özellikleriyle çürümüşlüğünü sergiliyor.

Bütün bu sorunlar yumağıyla halen varlığını sürdüren ve sömürgecilerin suratına suratına "Bıji Kurdıstan" diyen şanlı bir ulusun evlatları da, bütün bu AĞIR hadiseleri yaşıyor ve benliğinde hissediyor inancındayız. Yani biz Kürt gençleri de, her sınıf, katman, kategori gibi Kürdistanlı olmanın bedelini en ağır şekilde ödüyoruz. Kürdistan işçi gençliğiyle, köylü gençliğiyle, üniversiteli gençliğiyle, liseli gençliğiyle, sömürgeci faşizan düzenden baskı, zulüm, işkence ve ulusal kimliksizleştirme uygulamalarıyla yüzyüzeyiz.

Ülkemizin sömürge konumundan dolayı, gençliğimiz de toplumsal ulusal gelişimini yaşayamıyor. Kürdistan gençliği asimilasyoncu uygulamaların ve emperyalist ahlaki değerlerin bulunduğu bir ortamda yetiştirilmek isteniyor. Bizleri maddi manevi yıkıma uğratıyorlar. Sömürgeci TC burjuvazisi, mevcut toplumsal, siyasal, ideolojik düzeniyle bunları yapmak istiyor.

ÇIKIŞ YOLU

1-Politik ve İdeolojik Olarak:

Biz gençlerin kendi politik-ideolojik hattımızı belirlememiz için, toplumsal ve sınıfsal yerimizi iyice irdeleyip, toplumsal-sınıfsal yerimizin gerektirdiği ideolojik politik perspektifimizle, tarihsel devrimci-yurtsever görevimizi yerine getirebiliriz. Bundan hareketle biz gençlik "Çok çeşitli sınıf ve katmanlar içerisinden gelmiş, değişik sosyal kültürel özelliklere sahip bireylerden oluşmuş ve çok çeşitli, çok kesimi temsil eden heterojen bir yapı arz etmekteyiz. Yani biz gençlik kısmi bir toplumsal yapıyı oluşturuyoruz. Her türlü toplumsal olaydan etkileniyoruz. Toplumsal gelişmeler ve değişimler ister istemez biz gençleri de değiştirmekte, etkilemektedir.

Toplumsal olarak sınıfların var olduğu ve sınıf çelişkilerinin sonucunda sınıflar arası mücadelenin ideolojik, politik ve siyasal anlamda biz gençleri etkilememesi mümkün değildir. Zaten, sınıflar bu mücadelelerinde, "biz gençleri" kendi sınıf saflarında örgütlemek, ideolojik hegomonyasına almak için, zaferini garanti altına almak için biz gençleri kendi saflarına çekmek istiyor. Çünkü; egemen sınıf olsun (burjuvazi) ezilen sınıf olsun (proletarya), kendi geleceğini düşünmek zorundadır. Gelecek onlar için çok büyük şeyler ifade etmektedir. Her sınıf, sınıf çıkarı için gelecekte potasını genişletmek açısından "biz gençleri" kendi alanlarına, kendi kavgalarına istiyorlar. Çünkü GENÇLİK GELECEKTİR.

Aynı zamanda "biz gençlik" dinamik, enerjik ve yenilikçiyiz. Bundan dolayıdır ki, her sınıf yenilikçi olan her şeyi kendi denetimine almak istiyor. Yenilikçi olan herşey o sınıfın eline geçsin ki, geleceğe güvenle "hakimiyet" mührünü vurabilsin, İşte bu yönüyle "biz gençlik"i her sınıf kendi saflarında görmek isteyecektir.

Peki "biz gençliğin" yeri neresi olmalıdır? Hele hele Kürt gençliği olarak yerimiz nerede olmalı? Biz gençlerin yeri kuşkusuz ki proletaryanın (işçi sınıfının) yanı olmalıdır. Yani gençlik olarak bizler, proletaryanın saflarında kavgaya katılmalıyız. Proletaryanın haklı ve onurlu saflarında kavgayı göğüslemek tarihsel bir zorunluluk olup, devrimci-yurtsever olmanın bir gereğidir.

Biz gençlik, proletaryanın saflarında kavgaya katılırken, aynı zamanda proletarya partisinin ideolojik öncülüğünü benimsemeliyiz. Özelde ülkemiz Komünist Partisinin ideolojik önderliğiyle ulusal özgürlüğü hedeflemeliyiz. Ya da diğer bir ifadeyle partinin ideolojik önderliğinde ulusal bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesinde adım adım İLERLEYECEĞİZ.

Teorik ve ideolojik kuram olarak; proletaryanın sınıf karakterinden, proletaryanın tarihsel devrimci rolünden, tarihsel ve diyalektik maddecilik anlayışının bir gereği olarak; bugün, geleceği kurabilmek için ulusal, sınıfsal-devrim perpesktifinde proletarya partisinin saflarında örgütlenmek gerekir.

Marksizm-leninizmi, her türlü teorik, ideolojik, kuramsal konuda temel kaynak saymalıyız.

–Uluslararası her türlü emperyalist dayanışmaya ve Ortadoğu'nun sömürgeci-gerici bölge devletlerinin dört parçadaki sömürgeci uygulama ve sömürgeci dayanışmaya karşı dört parçadaki yurtsever-devrimci güçlerle birliği diğer dünya ülkelerinin proletaryasıyla devrimci dayanışmayı savunmalıyız.

–Dünyada ve Türkiye'de demokrasi kisvesi altında "Yeni Dünya Düzeni"ne karşı ya da "Demokratikleşme" süreci adı altındaki sömürgecilik emellerininin açığa çıkartılması, burjuvazinin "şovenizmi" hortlatma yönündeki demogojilerine karşı, ideolojik ve pratik mücadelede aktif yer almalıyız.

–Dağılan Sosyalist Blok'un, kitleler üzerinde yarattığı sosyalizme güvensizlik yönünde olumsuz bakışların çoğalmasına karşı; bütün bu sosyalizmin talihsizliklerini fırsat bilerek, sınıf işbirliği savunucularına ve burjuva ideolojisi olan sosyal demokrat REFORMİST'lere karşı sınıfların uzlaşmaz çelişkilerini savunmalıyız.

–En büyük baskı, zulüm, sürgün, işkence gibi sömürgeci faşizan uygulamalardan payını alan işçi sınıfı ve emekçi yığınlar olduğu için; K.Kürdistan proletaryasının ulusal bağımsızlık ve sosyalizm mücadelesinde öncü güç olduğunu benimsemeliyiz.

–Kürdistan'ın diğer üç ayrı parçasındaki proletarya partileriyle ve diğer emekçi yığınların politik temsilcileriyle her türlü dayanışmasını ve cepheleşmesini savunmalıyız.

–Emperyalizmin dayatması olan mevcut sınırları reddedip ülkemizin diğer kesimlerindeki devrimci komünizan gençlikle ULUSAL DEMOKRATİK DEVRİMCİ GENÇLİK BİRLİĞİ'nin oluşturulmasını önümüze koymalıyız.

Her ne kadar Ulusal Demokratik Devrimci Gençlik Birliği'nin örgütsel bazda yaratılmasının maddi (nesnel) zeminleri mevcut değilse de, siyasal-politik anlamda gerçekleştirilebilir. Çünkü; ülkemizin sorunu, ulusal ve sınıfsal sorundur. Her iki sorun ne kadar iç içe ve birbirini yakından ilgilendiriyorsa da baş çelişkimiz ulusal sorunumuzdur. Ki bu baş çelişkidendir ki; gençleri ilk etapta etkileyen ve müdahaleye zorunlu kılan da bu sorundur. Yani ulusal çelişkimizdir. Ülkemizin dört parçaya bölünmüş olmasından dolayı da her bir parçada halkımız değişik sosyo-ekonomik-toplumsal gelişmeye yüz tutmuştur. İşte bundan dolayı da ülkemizdeki toplumsal-sınıfsal gelişme dengesizleşmiş ve farklılıklar oluşmuştur. Bundan dolayıdır ki, dört parçada aynı partisel, örgütsel, taktik ve stratejik hedefe ulaşmak olanaksız kılınmıştır.

Bu olumsuz gelişmenin nesnel sebebi tabi ki emperyalist sömürgeci statükonun neticesidir. Fakat biz Marksist-leninist gençler olarak bu gerici sömürgeci statükoyu bozmak ve müdahale etmek, bu gerici nesnelliği bozmak zorundayız. Bu zorunluluktur.

Yani, her zaman ne kadar Zaho'daki, Halep'teki, Mehabat'taki ve Mardin'deki gençler birbirini tanımıyorsa da; tanımanın, ulusal dayanışmanın nesnel zeminleri ortadan kaldırılmış ise de; biz ülkemizin dört parçasındaki devrimci gençliğin siyasal, politik dayanışmasından başlayarak, ulusal toplumsal bütün kesimlerin, siyasal, politik dayanışmasını gerçekleştirmeliyiz. Bu da diyalektik anlamda; mevcut suni gerici nesnelliği bozmak için bilimsel bir öznel çabayı zorunlu kılıyor. Bunları görev bilmek, gençliğin amaçlarından sadece bir tanesi olmalıdır.

2- Örgütsel Olarak:

Daha önceki paragraflarda sözünü ettiğimiz gibi gençlik, toplumsal kesitte sınıfsal karakter olarak heterojen bir yapıya sahiptir. Bu nedenle ulusul-sınıfsal mücadelede bir sınıf partisi gibi örgütlenemeyiz. Çünkü biz, bir sınıf değiliz. Ama sınıflar mücadelesiyle yakından ilgiliyiz. Her sınıfsal mücadelenin, kümeleşmenin, siyasal gruplaşmanın izlerini bizlerin üzerinde görmemek mümkün değil. Bu açıdan, yaratacağımız örgütlülük; kendi toplumsal-sınıfsal karekterinin nesnelliğini iyi yakalayıp, bunun arz ettiği temelde doğmalıdır. Bu örgütlülük, sınıf partisinin örgütlenme düzleminde değil, gençliğin kendi öz yapısının arzettiği bir örgütlülük; proletarya partisinin subjektif öznel dayatmalarına göre değil, kendi nesnel şartlarının dinamikleri üzerinde duran bir örgütlülük olmalıdır. Bu örgütlülük K.Kürdistan devrimci-komünist gençliğinin biricik-vazge-çilmez örgütlülüğü olmalıdır. Biz bu olaya komsomol gençlik örgütlenmesi diyebiliriz.

Komsomol; K.Kürdistan porletarya partisinin örgütlenmesinde olduğu gibi, Türkiye komünizan gençliğinden bağımsız doğmalıdır. Bağımsız örgütsellik Türkiye ve K.Kürdistan gençliğinin siyasal politik ve ideolojik birliğini engelleme değil, bilakis bu kavganın her alanında omuz omuza birlikteliğinin pratik yaşamda sağlanmasıdır. Bu da Türkiye ve K.Kürdistan komsomolcularının kendi aralarında kuracakları koordinasyonun sağlanmasından geçecektir.

"Kürdistan proletarya partisi devrimci komünist bir partidir" deniyor. Bizce de öyledir. "K.Kürdistan proletarya partisi geleceğin partisidir" deniyor. Bizce bu da doğrudur. Komünist Parti geleceğin paritisidir. Biz gençler de gelecek olduğumuz için, bizim saflarımız kuşkusuz ve mutlaka proletarya partisinin saflarıdır.

Ancak şunları da belirtmek ve bilmek gerekiyor:

–Örgütsel olarak komsomol partiden bağımsız olmalıdır.

–Komsomol kendi kişiliğini bulurken (yönetici kadrolarını) mutlaka en tabandaki devrimci-yurtsever-komünist gençliğin katılımını ve sesini dikkate almalıdır.

–Örgütsel birimlerini oluştururken komsomol; bütün bölgelerdeki, yerel inisiyatifleri göz önüne almalıdır. Bunların üzerinde kurulmalıdır.

–Komsomol örgütsel olarak komünist-devrimci ve ulusal gençliğin kavga aracı olmalıdır. Öncü parti buna her türlü yardımı, katkıyı yapmalıdır.

Parti ve komsomol arasında demokratik merkeziyetçi bir köprü oluşturulmalıdır. Yapıcı devrimci bir özeleştiri mekanizması ağı kurulmalıdır. Parti gençliğe karşı bazen esnek, bazen (gerekirse) sert uyarılarda bulunabilmelidir.

–Komsomol kendi programını, tüzüğünü belirledikten sonra, öncü partiyle olan ilişkilerindeki düzeye kendisi karar vermelidir.

Bütün bunlardan sonra komsomol önüne şu hedefleri koymalıdır.

–En geniş devrimci-komünist gençlik organizasyonu sorununu başa koymalıdır.

–Diğer Kürdistanlı devrimci yurtsever gençlikle K.Kürdistan komsomolcuları "politik dostluk, ideolojik mücadele" şiarı temelinde diyaloğa girmelidir.

–Geniş gençlik mücadelesine öncülük etmeyi görev saymalıdır. ■

8 MART:
Bir Newroz Olmalıdır!

Sınıfların ortaya çıkmasıyla, kadının ezilmesinin tarihi de başlamıştır. Köleci toplumda, kölelerin kölesi olan kadın, feodal toplumlarda derebeyinin, ağaların ve toprağın kölesi olmaya devam etmiştir. Burjuva devrimler çağında ise köklü kurtuluşu getirmeyen bir takım özgürlüklerle bu kölelik konumu biraz daha modernleştirilerek kadınlarımız modern köleler durumuna gelmiştir.

Elbetteki kadının bu ezgi tarihi, bir çok mücadeleri de içinde taşıyan bir tarihtir. Burjuva devrimler sırasında kadınlar mücadelelerde aktif olarak yer almış ve önemli rol oynamıştır.

1789 Fransız devriminde, devrimin kaderinin belinlendiği günlerde, meclis kapılarına ekmek istekleriyle dayanıp meclisi zorlayanlar, 8 bin kişiyle Versailler'e doğru yürüyüşe geçenler kenar mahalle kadınları ve sokaklarda satıcılık yapan kadınlardı. Ancak görüldü ki kadınların bu devrimdeki bunca katkısına rağmen Fransız devrimi 1792'de boşanma hakkının kabulünden başka bir şey getirmedi ve kadın hakları yine söylemlerde kaldı.

Amerika'nın Newyork kentinde, tekstil işçisi kadınların kanlarıyla tutuşturdukları meşale yolumuzu aydınlatmaya devam ediyor.

1857 8 Martında düşük ücret, 12 saatten fazla işgünü ve ağır çalışma koşullarına karşı 40 bin dokuma işçisi kadının baş kaldırısı Amerikan burjuvazisince, onlarca kadının kanları akıtılarak bastırılmaya çalışıldı... Ve işte 8 Mart tarihe böyle yazıldı.

Seksen iki yıldır komünistler, sosyalistler ve devrimciler 8 Martları sömürüye, baskıya, cins ayrımcılığına karşı mücadelenin birer kaldıracı haline getirdiler.

1910'da Kopenhag'da toplanan 2. Enternasyonal'de Clara Zetkin'in önerisiyle Newyorklu kadınların bu yiğit başkaldırısı anısına 8 Mart, "Dünya Emekçi Kadınlar Günü" ilan edildi.

8 Mart'a yönelik burjuvazinin, kurum ve kuruluşlarının tüm saldırılarına, 1 Mayıs'larda, Newroz'larda olduğu gibi, içeriğini boşaltarak etkisizleştirme politikalarına rağmen 8 Mart işçi-emekçi kadınların sömürüye-kölelik sistemine ve ikinci sınıf insan konumuna karşı başkaldırı günleri olmaya devam ediyor. Çünkü 8 Mart, işçi ve emekçi ezilen kadınların mücadelelerinin bir sembolü; dünden bugüne, bugünden yarına inanç ve kararlılığın, dünyayı değiştirme eyleminde varolmanın simgesidir.

Bizler, özel günlere ibadet mantığı ile değil, anlam ve içeriği bakımından önemli kalkış günleri olarak bakar, günün politik ihtiyaçlarıyla donatarak kutlar selamlarız.

Bir 8 Martı daha geride bırakırken yüklü görevlerle karşı karşıyayız. Kadınlar son bir kaç yıllık mücadele deneyimi ile kadın kitlesinin etki gücünü göstermiştir. Kadınlarımız aktif kitle eylemlerinde, grevlerde, yürüyüşlerde, direnişlerde, işgallerde, serîhıldanlarda ve cezaevi mücadelelerinde önsaflarda yerlerini almışlardır. Eğer Zonguldak maden işçisi belli bir başarıya ulaşmışsa, kırk gün boyunca eşlerinin de kavgada yer almasındandır. Eger Paşabahçe işçisi başarıya ulaşmışsa, kapılarda barikat kuran, kavgalarına güç katan eşlerinin varlığındandır. Tüm bunlar, kadınların da sınıf mücadelesinde erkeklerle eşit düzeyde yer alabildiklerini gösterirken; aynı zamanda bu kendi kimliklerini bulmalarının, kendi kendilerini özgürleştirmelerinin yollarını da açıyor.

Kapitalist toplumda kadın cinsiyet olarak sömürülen, ezilen, aşağılanan bir toplumsal tabakadır, erkek karşısında o ikinci sınıf bir insan konumundadır. Öteki sınıflı toplumlarda olduğu gibi kapitalist toplumda da ev işlerinin ve çocukların bakımının sorumlusudur. Hem toplumda, hem de aile içindeki bu konumu onun birey olarak gelişimini, siyasal ve toplumsal hayatta etkinliğini sınırlandırır.

Sınıfların, sömürünün olduğu bir ülkede kadın erkek arasında eşitlik olamaz.

"Toprak ağalarının, kapitalistlerin, tüccarların bulunmadığı; emekçiler iktidarının sömürüsüz yeni yaşamı kurmakta olduğu bir ülkede kadın erkek arasında yasal bir eşitlik vardır.

Fakat yeterli değildir bu.

Yasal (yasa karşısındaki) eşitlik, yaşamda henüz eşitlik değildir.

Bizim için, işçi kadın, yalnız yasa karşısında değil, yaşamda da erkek işçiyle eşitlik kazanmalıdır. Bu amaçla kadın işçi, toplumsal işletmelerin ve devlet idaresinin yönetimine gittikçe daha fazla ve daha fazla katılmalıdır." diyor Lenin.

İkinci sınıf insan konumunda tutulan kadının, günümüzdeki mücadelesi üç yönlü olmak zorundadır. Birincisi; ezilen sömürülen sınıfın bir üyesi olarak kapitalist-emperyalist sisteme karşı mücadele...

İkincisi; ikinci sınıf insan olmasının grantörü "erkek egemen değerler"e ve kölelik zincirlerine karşı mücadele...

Üçüncüsü; ulusal baskıya karşı mücadele...

Bu üç mücadele, tek potada, sınıf mücadelesinde anlam bulabilir.

Şüphesiz bir de sorunun diğer yanı var. Direnişte, savaşta, mücadelede erkeklerle eşitlenen kadınlarımız, eylem sonrası yeniden eski edilgen, pasif konumuna, işi ile evi arasındaki yaşantısına dönüyor.

12 Eylülle birlikte başlayan siyasi, sendikal ve kitle örgütlerine yönelik yoketme politikası, kadın örgütlerini de hedef almış, varolan kadın örgütleri kapatılarak yöneticileri ve üyeleri hakkında soruşturma açılmış, işkencelerden geçirilmiş, mahkum edilmişlerdir. Tüm toplum üzerinde yoğunlaşan sömürü, işçi ve emekçi kadınların üzerinde daha etkin olmuş, açlık ve yoksulluk yaygınlaştırılmıştır. Ekonomik yıkımın yarattığı sosyal felaket kendini daha çok kadınlar üzerinde göstermiştir. Fuhuş ulaşabileceği en yüksek noktaya ulaşmış ve fuhuşun girmediği yer kalmamıştır. Sosyal huzursuzluklar, aile içi kavgalar had safaya ulaşmış, boşanma davaları rekor düzeye gelmiştir. Kısacası 12 Eylül dönemi kadınlar için tam anlamıyla felaket dönemi olmuş, 12 Eylül kadınlara sömürü, açlık, baskı, acı ve gözyaşı getirmiştir.

Gelişen sınıf mücadelesi, sınıflararası çatışmayı yoğunlaştırıyor. Bu yoğunluk kendisini işkenceyle, siyasal cinayetlerle, soykırım girişimleriyle, artan devlet terörüyle gösteriyor.

Diğer yandan, Kürt ulusunun en temel ulusal haklarını reddeden ve tüm ulusal azınlıkları aşağılayan Türk milliyetçiliğini, şovenizmini artırıyor. Provakatif eylemlerle kitlelerin bilinci karartılmaya çalışılıyor. Kürdistanlı kadınlarımızın görevleri ve sorumlulukları daha da ağırlaşıyor.

8 Mart'ı artık kadın hareketinin 1 Mayıs'ı ya da Newroz'u yapmak gerekiyor. Tekdüze tarihsellik yerini muhasebeye bırakmalıdır. 8 Mart, kadınların binlerce yıllık ataerkil anlayışa karşı özgürlükleri için mücadelelerini daha da yükselttikleri ve mücadelelerinde çok yönlü çözümlemelere girdikleri bir gündür. Kısacası, 1 Mayıs ve Newroz gibi, 8 Mart'ta bir muhasebe günü olmalıdır.

YAŞASIN ULUSLARARASI EMEKÇİ KADINLAR GÜNÜ!
YAŞASIN KADININ GERÇEK KURTULUŞUNU SAĞLAYAN SOSYALİZM!

ANTALYA'DA 8 MART

8 Mart, Antalya'nın ÖYKOOP Salonunda 200 kişiye yakın insanın coşkulu katılımıyla kutlandı.

Açılışı yapan Zeynep Serin'in saygı duruşuna çağırmasıyla başlayan kutlama, Zeynep Serin'in konuşmasıyla devam etti. Serin konuşmasında "dünya tarihindeki bütün sınıflı toplumlarda ve işbirlikçi tekelci kapitalizmin ve emperyalizmin bulunduğu bütün sistemlerde kadınların bir nevi köle muamelesi gördüklerini, ikinci sınıf vatandaş konumunda ezildiklerini, cinsiyetlerinin sermaye edilerek aşağılandıklarını, iş alanlarında erkeklerle aynı işi yapmalarına rağmen erkeklerden az ücret aldıklarını vurgulayarak, kadınların kurtuluşu sağlanmadan toplumun gerçek kurtuluşunun mümkün olmayacağını, bu alanda başarılı olunması için Kürdistanlı kadınların verdikleri onurlu mücadeleyi bütün kadınlarımızın örnek alması gerektiğini" belirtti.

S.Parti adına konuşan bir konuşmacı "kadınların eşit ve hür olarak, sömürülmeden yaşayabilmeleri için örgütlenmelerinin şart olduğunu, kadınlarımızın sınıfsız ve sömürüsüz bir düzen yaratmaları için erkeklerle birlikte fakat erkeklerin baskılarına müsade etmeden mücadele etmelerinin şart olduğunu" söyledi.

Daha sora konuşan HEP temsilcisi özetle; ikinci sınıf vatandaş olmaktan kurtulabilmek için ulusal ve sınıfsal bilinçle donanmanın gerekliliğine dikkat çekmek istediğini; kadınları özgür olmayan toplumda özgürlükten bahsedilemeyeceğini, Türkiye'deki emekçi kadınların şu anda Kürdistan'da yoğun mücadele veren kadınların mücadelelerine destek vermeleri gerektiğini, bununla beraber kadınların mücadelesinin sadece 8 Martla sınırlandırılmamasını ve yılın 365 günü bütün imkanları değerlendirerek mücadelelerini yükseltmeleri" gerektiğini vurgulayarak sözlerini bitirdi.

Kurtuluş Dergisinden bir konuşmacının ardından yeniden söz alan Z.Serin: "İnsanların varoluşundan bu yana, adeta dünyanın bütün yükünü omuzlarında taşıdıklarını; erkeklerin de ezilip sömürüldüğünü ama bunun asla kadınlarla kıyaslanmayacağını, çünkü kadının hem sermaye tarafından ezilip sömürüldüğünü hem de eşleri dahil erkekler tarafından ikinci sınıf vatandaş muamelesi gördüklerini bütün bunların sınıflı toplumlarda yaşandığını ve de yaşanacağını; ancak ve ancak sınıfsız ve sömürüsüz bir toplum olan sosyalizmin kurulması ve en ince ayrıntısıyla yerine oturmasıyla kadınların gerçek kurtuluşlarının mümkün olacağını, kadınların da erkeklerin de ayrı ayrı mücadele ettikleri zaman başarılı olamayacaklarını, bütün kadın ve erkek emekçilerin birlikte, örgütlü mücadele verdikleri ölçüde başarılı olacaklarını" vurguladı.

Başkan ayrıca EMEK Dergisi adına Mustafa Çubuk'un gönderdiği kutlama mesajını okudu. Ardından NEWROZ dergisinden Hüseyin Alataş'ın gönderdiği kutlama mesajı okundu.

Çeşitli konuşmalar, şiir, müzik ve skeçlerle süren 8 Mart kutlaması coşku dolu dakikalarla devam etti.

H.Kolusarı

8 Mart'ta İstanbul

'92 8 Mart'ı birçok yerde değişik etkinliklere sahne oldu. Paneller, toplantılar, geceler düzenlenerek 8 Mart'ın tarihi gelişimi ve kadının konumu anlatılmaya çalışıldı. Özellikle kapitalizmin çürümüşlüğünün; cins ayrımcılığı, kadının cinsel meta olarak görülmesi, düşük ücretlerle çalışması, sosyal güvencesinin olmaması, evde ücretsiz işçi konumunda oluşu, söz ve karar hakkının verilmemesi şeklinde kadınlara yansıdığı vurgulandı.

Dünya Emekçi Kadınlar Gününde İstanbul'da da çeşit etkinlikler yapılacaktı. Yapılan şenlik, panel ve miting başvuruları ya tereddütsüz reddedildi veya muğlak gerekçelerle ertelenmeye çalışıldı

Ancak herşey burzuvazinin istediği gibi olmadı. Bütün yasaklara rağmen 8 Mart'ta bir grup kadın Taksim Meydanında, susturulamayacaklarını ve artık meydanlarda 8 Mart'ı yaşatacaklarını haykırarak, emekçi kadınlara sorunlarına sahip çıkmaları çağrısında bulunuyorlardı.Ve bu sesleniş kısa bir süre sonra coplarla, gözaltılarla bastırılmaya calışılıyordu

8 Mart bir gün olarak geçmişti, ancak kadın sorunu sadece bir gün anlatılmaya çalışılan, sadece o günle sınırlı tutulabilecek bir sorun değildi. Ve bundan hareketle miting ve şenlik başvurularındaki ısrarlar devam etti. Bir hafta arayla Kartal Ali Yücel Kültür Merkezinde yapılan şenlikte kadının konumu ve sorunlarına ilişkin konuşmaların yanı sıra skeçler, siir ve dia gösterisi de izleyicilere sunuldu. Bütün izleyiciler tarafından sık sık atılan sloganlarda ise kadınların kurtuluşunun sosyalizmle mümkün olacağı, genel perspektifi yansıyordu.

15 Mart 1992 tarihinde de Bağlarbaşı'nda yapılacak miting için polis sabahın erken saatlerinde kadınlardan önce meydanı doldurmuştu. Polisin açılan pankartlara müdahele etmesi ve almaya çalışmasının yanı sıra, daha kortej oluşurken başlayan gerici kesimin yuhları, sataşmaları arasında meydana varıldı. Sarı- kırmızı- yeşil'li kıyafetleriyle ve zılgıt sesleriyle Kürdistan şiarını yükselten bir grup Kürt kadınıydı asıl gerici çıkışların hedefi.

Miting konuşmalarla devam ederken yaklaşık 150 kişilik bir grupta "Allahu Ekber" diyerek bir anda toplanıp Türk bayrakları açarak tehtidler savurmaya başladılar. "Türkiye Türklerindir Böldürtmeyiz"," Kahrolsun Bölücüler, Kahrolsun Kürtler"vs. sloganlarıyla adeta ateş püskürüyorlardı. Ve Miting Tertip Komitesiyle polisler arasında yapılan yasal ve yasadışı gösteri tartışmasında ise polis mitingin yasa dışı olduğu, gerici kesimin gösterisinde herhangi bir suç olmadığı savını kanıtlamaya çalıştı. Mitinge katılan arkadaşların olgun ve temkinli davranmaları provakasyona meydan vermemeleri karşı taraafın çatışma emellerini boşa çıkardı. Gericiler ve polis tarafından çift cembere alınan kitle, mitingin sona ermesinden sonrada can güvenliğinin olmaması nedeniyle meydandan ayrılmadı. Alana getirilen araçlarla toplu şekilde ayrılan kitlenin arkasından taşlar ve küfürler gelirken polis "bunu daha önceden neden yapmadınız artık evlerinize gidin" diye gericilere serzenişte bulunuyordu.

8 Mart nezdinde yaşananan bütün bu olaylar bir kez daha gösterdi ki; gerek burjuvazinin gerekse onun desteğindeki gerici kesimin; yükselen ulusal ve toplumsal mücadeleyi ve bunların bir bileşeni olan kadınların eşitlik ve özgürlük mücadelesini bastırmak için bütün güçlerini seferber etmeye ve bunları dini motiflerle süslemeye devam ediyor.

GENÇLİK ÖRGÜTLENMELİDİR

Newroz Dergisinin ikinci sayısındaki çağrı paralelinde ve ona ek niteliğinde olacak olan bu yazı bir anlamda da, başlatılan tartışmanın bir yansıması olarak kabul edilebilir. Belki biraz serzenişli, biraz kızgın ama asla umutsuz değil.

Kürdistan gençliğinin sorunları ağır: Bir yanda ulusal baskı, bir yanda ekonomik çıkmazlar ve geri kalmışlığın yarattığı daha bir çok sorun var. Tüm bunların akabinde genç Kürdistan komünistlerinin örgütsüzlüğü halen devam etmekte, bir anlamda çok büyük bir sorumsuzluk yaşanmakta, diğer alanlarda olduğu gibi gençliğin mücadeleye katacağı ivme gözardı edilmekte, çok gevşek davranılmakta.

Bireysel olarak politik ve ideolojik anlamda yetkinleşip, hayatın çeşitli alanlarında demokratik talep ve istekler doğrultusunda örgütleyici, ateşleyici rol oynanabilir. Her ne kadar başarılı sonuçlar yaratsalar bile belli bir yerin ötesine geçilemez, tıkanılır. Hatta sonunda tökezlenir. Yapılacabileceklerin en iyisini yapmak yerine belki de hiç bir şey yapamamak durumu ortaya çıkar. İşte duyarsızlıkların, gevşekliklerin devam etmesi bireysel olarak verilecek mücadelelerin sonuçsuz kalmasına göz yummak, seyirci kalmaktır. Zaman aleyhte işliyor.

Kürdistan'da ve Türkiye'de yaşayan devrimci, ulusal toplumsal mücadeleyi hedefleyen Kürdistan gençliği gelin üzerimizdeki toprağı atıp ayağa kalkalım. Komünist gençlik örgütlülüğünü yaratacak alt yapıyı oluşturarak mücadele alanlarında Kürdistanlı komünistler olarak yerimizi alalım.

Bugün yeni oluşan iktidarın şirin görünmeleri, halkın yanında oldukları imajını vermeleri, haktan, adaletten, özgürlükten yana olduklarını savunmaları, onların gerçek yüzünü saklayamayacaktır. Devam etmekte olan kızgın savaş ortamı, daha örgütlü daha bilinçli çalışmalarla hızlılık kazanmalıdır.

Kendi bağımsız örgütümüzü oluştururken, Türkiye gençliğiyle ortak düşmana karşı ortak bir politika ve bu politikayı hayata geçirecek örgütsel yapıların yaratılması gerekmekte, aksi taktirde tamamen bağımsız ve herhangi bir birlikten yoksun verilecek mücadelenin kısır kalması kaçınılmazdır. Diğer taraftan milliyetçilik ve şovenist tutumlardan kesinlikle kaçınmak, Türk ve Kürt halklarının kardeşliğini sürekli gündemde tutmak zorunludur.

Önümüzde zorluklar, engebeliklerle dolu bir süreç var. Acele etmeden sağlam temeller üzerinde başlayacağımız inşaya, marksist-leninist ilkeleri kılavuz olarak alıp temele koymalıyız. Bunun yanında her yerde her konuda marksizmileninizmi ideolojik olarak savunmak, ona uygun politikaları hayatın her alanında sergilemek zorundayız. ■

ROJDA

HALEPÇEYİ ANMAK

16 Mart Halepçe katliamını ve İstanbul Üniversitesinde faşistlerce katledilenleri anma nedeniyle Malatya İnönü Üniversite öğrencilerince okulda düzenlenen anma, protesto ve kamuoyunu duyarlı kılma maksatlı eylem güvenlik güçlerinin saldırısan uğradı.

Okul önünde toplanan 200 civarındaki kitle şehitler için saygı duruşunda bulunduktan sonra, eylemin içeriğine ilişkin konuşmacılar söz almışken, devletin silahlı güçlerinin müdahalesine maruz kaldılar. Üstteğmen Selami Ulusoy olduğunu söyleyen yetkili "dağılmanız için size beş dakika veriyorum" diyerek kalabalığın etrafını kuşattı. Ardından "hücum" emrini verdi. Yaşanan, iki cephe arası bir savaş olayı idi. TC'nin askeri güçleri karşı taarruza geçmişti. Askerler copla, dipçiklikler, tekmeyle önlerine gelen herkese saldırıyordu. Yere yığınlanlar yaralananlar... yedisi kız, 12 öğrenci gözaltına alınırken, birçok kişi de yaralandı. Bayılmış olan bir arkadaşı 50 metre baygın halde sürükleyerek arabaya götürdüler ve orada yeniden canice dipçiklerle, coplarla saldırdılar.

Attığımız sloganlar Üstteğmen Ulusoy'un hoşuna gitmemiş olacak ki, "varmı başka kahrolsun faşizm" diyen varmı "komünistim" diyen nidalarıyla bağırıyordu. Faşist olduğu kuşkusuz, tahammülsüzlüğü de bundan. "Çıksın erkekse meydana" diye kükrüyor ve küfür, tehtid savuruyor pervasızca.

Orada, aynı gün bir grup dinci öğrenci Halepçe katliamını protesto ediyor ve eylemleri 45 dakika sürüyordu. Bunların eylemine hiçbir müdahalede bulunulmuyordu. Üstelik megafonlarla konuşarak eylemlerini yapabiliyorlardı. Aynı gün ve aynı konuda bir başka grup protesto eylemi yaptığı için saldırıya uğruyordu. Saldırı gerekçesi açık; bu grup devrimci, devlet destekli değil.

Eylemde gözaltına alınanlar, devreye giren İHD, HEP, Eğit-Sen gibi kurumların çabaları sonucu serbest bırakılıyordu. Olay esasında bir grup arkadaşın Rektörlüğü çıkıp "polis-idare işbirliğine son verilmesini, okulun karakol olmaktan çıkarılmasını" dile getirince Rektör; "olay benim dışında, başınızın çaresine bakın" cevabını veriyordu. Çağdaş, demokratik ve özerk üniversite söylemlerinin sözüm ona hükümet programında yeraldağı bir dönemde, Emniyet ve askeri güçler, artık okullara kendi karagahları gibi yerleşmiş durumda. Okullar karakol yapıldı.

Çifte standart tutumu, polis-asker baskısını kınıyor ve tüm kamuoyunu duyarlı olmaya çağırıyoruz.

Bilinmelidir ki, çifte standartlı yaklaşımlar, baskılar, anti demokratik uygulamalar sadece biz öğrencilerin sorunu değil, genel toplum kesitlerinin de karşı durması gereken uygulamalardır. Bunun için her kesim devlet güçlerinin terörüne ve anti demokratik uygulalarına yönelik tutum geliştirmelidir.

Kahrolsun idare-jandarma işbirliği!
Kahrolsun faşizm!

İnönü Üniversitesi'nden bir grup öğrenci

Tüm Türkiye genelinde toplu sözleşmelerin ve sendika kongrelerinin çekişmeli yaşanacağı 1992 yılının başında %70 kazanımla sonuçlanan (daha doğrusu öyle olduğu söylenen) bir direniş yaşandı. Aslında pek itibar edilmemesi gereken bir yolla kazanım elde edildi: Açlık greviyle! Türkiye ve K.Kürdistan işçi sınıfının zengin eylem türleriyle ön plana çıkışları var. Yalın ayak yürüme, yarım bıyık bırakma,saç kesme, yemek-servis boykotu, toplu vizite vb.gibi Burada görülmesi gereken esas yan sendikalı işçilerin yoğun eylemliği ve direnişiydi. Yani bir fiil üretimden gelen örgütlü güçün bilinçli kullanımıydı. Toros Gübrede göze çarpan ise farklıdır.

Bu ilk olarak yaşanmadı sayısız küçük birimli işyerleri ile beraber bazı büyük işyerlerinde de açlık grevleri gündeme geldi.Bunlardaki ortak payda Toros gübre çalışanlarının sendikasız işçiler olmalarıydı. Sendikasız olmalarından dolayı grev yapmayan , üretimi etkileyemeyen, çok az ücretle ve sosyal haklardan yoksun olarak çalışan yığınlar! Ve Taşaron veya müteahhit işçiliği. özünde tüm işyerlerinde sendikasızlaştırmayı hedefleyen, bu yöntemle sendikalı işçilerin bir kaç katı sayıya ulaşılmış bir örgütsüz yığınla karşı karşıyayız. İşte sendikasız işçi yığınları ancak açlık greviyle karşı koymak zorunda kalmışlar .Yani üretimden gelen güçü kullanma olayı bir yanıyla yok!

90 günlük bir eylemin 34 günü aclık grevi ve açlık grevinden ölüm orucuna dönüşen direnişin tüm gelişmesini yaşayan, kendinden de bir şeyler katarak direnişin kazanımla sonuçlanmasına çalışan, Petrol-İş Toros Gübre ve Kimya Endüstrisi A.Ş Ceyhan İşyeri Baştemsilcisi Cumali YILDIRIM'la yaptığımız röportajın kısa bir bölümünü sunuyoruz..

ŞANLI EMEKTEPE DİRENİŞİ

Newroz: Emektepe direnişi nasıl geçti? Açlık grevi hangi süreçte başladı ve direnişin gelişimi nasıl oldu?

C.Yıldırım: Emektepe yaklaşık 90 günlük bir süreci ifade etmektedir. 1989 yılında Likat -İşin kırkyedi işçiyi sendikasında örgütlemesiyle sorunlar başlamış oluyor. Bunun üzerine Toros Gübre İşvereni sendikalı işçileri işten çıkarıyor. Ancak sendikadan istifa etmeleri koşuluyla. Melih Müteahhitlik Şirketi aracılığıyla alınacakları söyleniyor ve nitekim alıyorlar. Toros Gübre'ye bağlı bir kuruluş olan ve limana yanaşan gemileri yükleme, boşaltma işleminin yapıldığı yer olan Toros Terminal Servislerinin de daha önce yetki aldığını, kendisine bağlı sendikalı işçilerin olduğunu belirten Litak-İş sendikası işverenle görüşmek istiyorsa da işyerinde sendikalı işçi kalmadığı ve işçilerin Melih Müteahhit Şirketiyle çalıştığı gerekçesiyle görüşme talebi sürekli reddediliyor. Ve nitekim de alıyorlar. Bunun üzerine Likat-İş grev kararı alarak, karar ilanlarına TTS ve Melih Müteahhitlik bürolarına asıyor.

Bu grev kararının ilan edildiği günlerde, Likat-İş üyesi olan iki arkadaşımızın 19-12-1991 tarihinde işten atılmalarına karşı çıkan ve arkadaşlarının işe yeniden alınması için üretimi durduran 80 kişi aynı gün Toros Gübre'nin ve bağlı bulundukları sendikaların önünde oturma eylemine ve toplu vizite eylemine başladılar. Birgün sonra Likat-İş sendikası, Emektepe'deki 80 işçi de dahil toplam 330 kişiyi noter huzurunda sendikaya üye yaptı. Emektepe'deki insanların, taşoran ve müteahhitlik sistemi ile çalışan arkadaşlarımızın en büyük özlemi şuydu; kendilerinin gözlerinin önünde olan ve kendilerinden tamamen farklı ücret politikası izleyen, iki yılda bir toplu sözleşme yapan Petrol-İş sendikasına bağlı üye işçilerin yapmış oldukları gibi sözleşme ve örgütlülüğe sahip olmak. Yani Emektepe mücadelesine altını kalın çizgilerle çizeceğim bir örgütlü olabilme, sendikalı olabilme özlemi kaynaklık ediyor.

Üretim %40'lara varan seviyelere düşmüş, işler yürümez olmuş. Gemiler yüklü beklemekteydi. Tabi ki işveren bu işleri yürütmek zorundaydı. Dışardan adam bulmaya çalıştı. Fakat Emektepe yine boş durmadı, durmuyordu. Dışardan gelecek, kendi durumunda olan işçi, emekçi insanların içeriye girmemesi için onlara önceden telkinde bulundu, kendilerine mücadelelerini kırmamalarının gerekliliği anlatıldı. Bazıları olumlu karşılayıp geri dönerken bazıları ise işverenin kesin kadro garantisi veya yüksek ücret teklifleri karşısında işverenden (taşaron ve müteahhitten) yana tavır koydular. Bu insanlar, değişik arabalarla, özellikle de gece getirilip fabrikaya gizlice sokulup direnişi kırmaya çalıştılar. Dahası bu insanlar fabrika içerisinde koğuşlar ve gazinolar oluşturularak 24 saat işyerinde tutmaya başladılar ve bunların güvenliğini de askerlerce sağlayarak, Emektepe'deki direnişi kırmak için yoğun çaba sarfettiler, az da olsa mesafe aldılar. Ama Emektepe hiç boş durmuyordu. Gelen işsizleri geri göndermenin yanı sıra benim üyesi olduğum Petrol-İş Sendikasının üyelerine sürekli belli konularda yardımcı olmaları için çağrıları eksik olmadı. Ve bu çağrıların cevap bulması ile de direnişleri daha da canlandı. Kendiliğinden doğan bazı sorunlara rağmen insanlar direniş yerine gelip gidiyorlar ve Emektepe her gün sabah altıdan akşam saat altıya kadar 150-200 kişinin bütünleştiği bir dirinişe sahne oluyordu. Ve hiç yılmaksızın coşkun bir şekilde direniş yürütülüyordu.

Bu arada işveren cephesinden bazı düşünceler oluşuyordu. Daha doğrusu Emektepe mücadelesinin uzaması ve insanların güç durumda olması işvereni harekete geçiren bir durumdu. Sürekli ortaya attığı yalanlar, demogojiler sonucunda düşmelerde etkisi oluyordu. Ama bu etkileri, oradaki komiteleşmelerde görev alan arkadaşların pasivize etmeleri sonucu coşkulu bir şekilde bekleyiş devam ediyordu. Artık insanlar yaratacı dayanışmaları sonucunda Emektepe'de yemek yiyor, belli geliş gidişler için belediyelerden ücretleri ödenerek araba tahsis ediliyor ve her koşulda çevre köylerde oturanlar yaya gelerek Emektepe'deki yerlerini alıyorlardı. Sonuç olarak 3.1. 1992 tarihinde Ceyhan'dan Toros işçilerinin dayanışma yürüyüşü yapıldı. Bu yürüyüşte Toros Emektepe işçilerinin yanında Likat-İş'in genel başkanı, eğitim sekreteri, bölge parlementerlerinden Mehmet Dönen ve Timuçin Savaş ile demokratik kitle örgütleriyle beraber Petrol-İş üyesi işçiler katılım sağlıyordu. Yaklaşık 1 km'lik yürüyüş 2 saatlik bir süre içerisinda pankartlar açılarak gerçekleşti. Haklı ve onurlu direnişlerini Ceyhan halkına da kabul ettirmek ve halkla bütünleşmek için düzenlenen bu miting Emektepe'ye yeni bir performans kazandırdı.

Süreç içerisinde Likat-İş'in yetkili olduğu TTS'de 47 kişi almış olduğu grev kararının pankartını işyerine astı. Toros'ta bugüne kadar bir grev pankartının asılmamış olması, ilk defa taşaron elemanlarının böylesi bir grev pankartı asması, büyük moral kaynağı oldu.

Yukarda da değindiğimiz gibi sürecin uzaması, sonucun gelmemesi tabi ki kitle içerisinde pasivikasyon olayına yol açıyordu. "Sonuçta büyük kazanımlar" elde edilecek vurgusuyla performans korundu, 45 gün böylece aşılmış oluyordu. Sonuçta beklenen kopuşta oldu. Bunlar işverenin cazip tekliflerine dayanamayan ve düşünsel anlamda da sınıf mücadelesine inanmayan insanlardan müteşekildi. Bunlar özellikle iş makinası kullanan operetöklerden oluşan bir gruptu. Bunların tutumu sonucu mücadele azminde nisbi ölçüde de olsa düşme oldu.

Newroz: Demokratik kitle örgütleri, kamuoyu, sendikalar ve duyarlı kesimlerin direnişe desteği nasıl oldu?

C.Yıldırım: İşte o pek olmadı. Yani dar bir alanın dışına taşamadı malesef. Yani Adana, Mersin, Antakya'daki ile bu bölgedeki demokratik kitle örgütleri, sendikalar 45 günlük direnişte hep duyarsızlardı. Açık söylemek gerekirse Likat-İş üzerine düşeni tam yerine getirmedi. İskenderun, Mersin Şubeleri olduğu halde, mesele sadece Ankara genel merkezce gönderilen adamın insiyatifi ile gelişiyordu. 330 tane insanın hepsinin Emektepe'de olması nedeniyle işe, içeriye onların dışında insanın girmesine engel olunmada yetersiz kalıyordu.

Ne zaman ki işverenin cazip teklifi karşısında 80 kişi kadrolu olmak, toplusözleşmelerden faydalanmak biçiminde sunulan tuzaklı yemi yutarak eylemi kırma yöntemi tutması ve yoğunlaşan baskılar karşısında direniş farklı yöntem izledi. Açlık grevi dışında ilk önce 3 daha sonra 7 ve sonra 11 kişilik bir grupla ölüm orucuna başlandı. Eylemdeki ana ilke şuydu; "bizler haklı ve onurlu mücadelemizi kazanana kadar eylemimizi devam ettireceğiz". Fakat hatırlıyorum 5-6 gün hiç kimsenin uğramadığı çadırlarda bu insanlar sanki kaderlerine terkedilmiş şekilde ölüm orucu tuttular. Tabi ki yer yer, cumartesi, pazar günleri gelen oluyordu. Sanırım bunda polisin, jandarmanın varlığı önemli rol oynuyordu. Kitleler de 12 Eylül'den korkup sinmişlik havasının hala etkin olması etkiliydi sanırım. Polis olsun, jandarma olsun eylemi engelleyici her türlü hareketi yerine getiriyorlardı. Ama buna rağmen ölüm orucu gerekli yankıyı uyandırmadı değil. Gün geçtikçe ilgi odağı olmada bir artış gözleniyordu.

Newroz: Direniş nasıl sonuçlandı, kazanımlar nelerdir?

C. Yıldırım: Şöyle özetlenebilir. 330 kişiden 220 tanesi dışarda kaldı, 100 kişi içeri girdi işbaşı yaptı, 10 kişi açlık grevini sürdürdü. Ölüm orucu 34 gün sürdü, ölüm orucu Türkiye kamuoyuna mal olduktan sonra merkezi anlamda yeni bir gelişme oldu. Somut verilerin elimde olmamasına rağmen çalışma bakanı Mehmet Moğaltay ile Toros Gübre işverenlerinden Feyyaz Berker bir görüşme yaparlar. Görüşmede artık bu işin tatlılıkla bitmesi yönünde karara varılır. Çünkü artık insanların bitkisel hayata doğru gidişleri hem sermayeyi hem de iktidarı korkutmaya başlamıştı. Sonuçta % 70'lik kazanımla görüşme kapanıyor, ama kazanım olayının adı var, içeriği yok.

Arkadaşlarımız tedavi oldular, evlerinde istirahat ettiler. Artık bundan sonra süreç Likat-İş sendikası, hükümet ve Toros Gübre işvereni arasınaki görüşmelere bağlı.

Newroz: Değerli açıklamalarınız için dergim adına teşekkür ediyorum. ■

KÜRT HAK VE ÖZGÜRLÜKLER VAKFI KURULUYOR

23 Şubat 1992 günü İstanbul Mülkiyeliler Birliği salonunda 185 Kürt Aydını biraraya gelerek Ulusal Kurtuluş Mücadelesine hangi düzeyde katkı sağlayabileceklerini tartıştılar.

Kürt Hak ve Özgürlükler Girişim Komitesi'nin kimi ön çalışmaları sonucunda gerçekleşen toplantı, hava koşullarının elverişsizliği nedeniyle ülkenin ücra köşelerinden davetli olanların gelememelerine rağmen 185 kişilik önemli bir katılıma ulaşabildi.

Bileşimin en önemli özelliği muhtelif görüş ve düşünceleriyle, hiçbir sınırlama yapılmaksızın, toplum yapımızın çokseslilliğini yansıtabilmiş olmasıdır.

Siyasal düzlemde şimdiye dek görülmeyen böylesine çok sesli bir bileşimin sağlanmış olmasını, bir anlamda politika üstü ancak onun kadar önemli bir ulusal gündemli çağrının yapılmış olmasına bağlamak gerekiyor. Gerçi Hak ve Özgürlükler Girişim Komitesi'nin çağrı metnindeki ağırlıklı yer yine de politika ve onun demokratik araçlarıydı; ancak gerek ön görüşmeler ve gerekse de toplantıda ortaya çıkan eğilim doğrudan politikayı ikinci planda bırakıyordu.

Toplantıda, her düşünce serbestçe ve müdahalesizce dile getirildi. En ağır ve hatta çok düzeysiz olan bir konuşma bile ağırbaşlılıkla dinlendi.

Toplantıda başlıca üç eğilim ortaya çıktı:

Birinci eğilim; ilk konuşmacı tarafından hakaret ve küfürlerle dile getirilen ve sonraki kimi konuşmacılar tarafından ağırbaşlı bir düzeye kavuşturulan RET kesimiydi. Bu eğilim ana hatlarıyla : Kürdistan'da sürmekte olan bir Ulusal Kurtuluş Mücadelesi olduğu, her Kürt aydınının bu mücadeleye destek olmak durumunda bulunduğu, bu temelde sözgelimi bir Kürt İnsan Hakları Komitesi ya da Kürt Yazarlar Sendikası gibi bir oluşuma gidilecekse desteklenceği, ancak Vakıf veya Enstitü gibi bir oluşuma gidilecekse buna karşı olduklarını, zira bu paralelde, bu ad ve içerikle kurumlaşmaya gidildiği ve kurumların kapısının herkese açık olduğu konusunda ısrar etti.

Bu eğilim üzerinde biraz durmak gerekir. İddia edildiği gibi kurulu bir Vakıf varsa ve bu Vakıf bünyesinde bir de Enstitü kurulmuşsa, ikincisi lüks gibi gelebilir. Güçlerin kurulu bir kurumda birleşmesi en ideal tutum olacaktır. Görülebildiği kadarıyla kurulu bir vakfın kuruluş sürecinde önemli bir eksiklik göze çarpmaktadır. Vakıf ve Enstitü gibi meşru ve uğraş alanı anlamında hayati bir önem arzeden kurumlaşmaların kuruluş süreci çok sesliliğe ve demokratik işleyişe dayanmak durumundadır. Oysa, farklı düşünen hiçbir aydın anılan sürece çekilmediği gibi, sözkonusu kurumların oluşumu da ancak basın yoluyla öğrenilebildi. Deyim yerindeyse, aydınlar bir oldu-bittiyle yüzyüze geldiler ve kurulmuş olan Vakıf ve Enstitüye katılım çağrısını da bu yüzden ihtiyatla karşıladılar. İhtiyatlılığın bir diğer nedeni de eğilimi temsil eden konuşmacıların, Vakıf ve Enstitünün, sürdürülmekte olan aktif politikaya desteği ön şart olarak ileri sürmeleriydi. Eğilim azınlıkta kaldı. Anlaşıldığı kadarıyla da bileşimin karar ve girişimlerine de katılmayacak.

İkinci eğilim ise; "her türlü şiddete karşı" oluşla kendini ifadelendirdi.

Aslında gerek toplantı öncesi bilgilenimlerden ve gerekse toplantı sürecinde dile getirilen başlıca konu, silahlı mücadeleye nasıl katılmalıyız sorusuna cevap arama değil, bir Vakıf ve onun bünyesinde kurulacak muhtelif demokratik oluşumlardı. Bu yüzden "her türlü şiddete karşı" olan görüş de gündem dışına düştü ve pek de önem arzetmedi. Belirtmek gerekir, halkımız üzerinde "hertürlü şiddet"in dikalası sürmekte iken "her türlü şiddete karşı" olma beyanının çok talihsiz olduğu ortadadır. Ne varki, özellikle Vakıf ve Enstitü gibi demokratik mevzilere "her türlü şiddete karşı" olan ama alanlarında yetenekli insanları da çekebilen bir politika kemale ermiş bir politikacılığı gerektirir. Hiçbir ulusal kurtuluş mücadelesine, toplumun istisnasız tüm bireyleri silahlarıyla katılmamışlardır. Kaldı ki silah, her zaman politikanın yegane aracı da değildir ve olmamalıdır. Zora dayalı bir devrimle bile elde edilemeyecek şeylerin var olduğu hiçbir zaman akıldan çıkarılmamalıdır.

Üçüncü eğilim; bileşimi bir Vakıf kurma kararına ulaştıran ağırlığa sahipti. Bu eğilim sahip olduğu çoğunlukla yaklaşık yetmiş kişilik Kurucular Kuruluyla bir Vakıf kurulması kararına vardığında zorlanmadı. Toplantı bitiminin hemen ardından biraraya gelen Kurucular Kurulu, kendisine bırakılan Vakfın ismini Kürt Hak ve Özgürlükler Vakfı olarak belirledi. Ve Nisan 1992'de toplanacak Kurucular Kurulunun somut gündemini saptayacak ve gerekli yasal hazırlıkları üslenecek on kişilik bir Hazırlık Komisyonu oluşturma kararına varan kısa bir toplantı yaptı.

Atılan adım, başlatılan girişim tarihsel önemdedir. Adımı tarihsel kılacak olan onun sürekliliği ve uğraş alanı olduğunu belirtmek gerekiyor. Bileşimde ana çerçevesi çizilen vakfın zemininin, Kurucular Kurulunda tam bir netliğe kavuşturulması önem arzediyor.

Aslında, "reformizm" endişesinden olsa gerek, halihazırda vakıf ana zemininin politik yönü belirgin duruyor. Şayet bu yön, ilerde ana yönelim haline getirilirse, hedeften uzaklaşma tehlikesini gündeme getirebilir.

"Kürt Ulusunun Kaderini Tayin Hakkı" böylesi bir vakıf için yeterli politik zemini oluşturuyor. Fazlası, vakfı başlıca politik yönelişlere itebilme tehlikesini taşır. Kürt İnsan Hakları, Kürt Yazarlar Sendikası, Uluslararası hukuktan doğan hak arayışları gibi uğraş alanları politik ağırlıklıdır ve vakfı başlıca bu ve benzeri alanlara çekme gibi muhtemel çabalara itibar etmemelidir. Bu alanlarda, başarılabilirse başka platformlarda uygun araçlar bulunarak faaliyet gösterilmelidir.

Hassasiyetimiz,politikanın "ürkütücülü"günden kaynaklanmamaktadır. Gerektiği kadar her türlü zoru yeterince içeren bir toplumsal devrim olmaksızın, Kürdistan'ın kurtuluşu gerçekleşmeyecektir. Devrimci şiddete dayalı devrimi hedefleyen politik örgütlenmelerin her çeşidi hatta şiddeti içermeyeni bile vardır. Söz konusu olan Kürdistan'ın nasıl kurtulacağı sorunu değildir. Kaldı ki ulusal kurtuluş mücadelesi kendi mecrasında seyretmektedir. Sözkonusu olan şu anda bir politik devrim kadar önem arzeden ve ihtiyaç

duyulan şey Ulusal Yeniden Kuruluşun alt yapısının örülmesidir. Burada sorun olarak kendini dayatan hususların belli başlısı: Kültürel tahribatın önünün alınması deyim yerindeyse ulusal yeniden uyanışa denk düşen tüm yönleriyle kültürel rönesansın başlatılması, tarihimizin karanlıktan kurtarılması, dilimizin ulusal çapta tekliğine ve doğru temellerde gelişmesine hizmet edecek kalıcı bir kurumlaşmanın yaratılmasıdır vb. Hiçbir politik devrim, bize ertesi gün, okullarımızda okutabileceğimiz bir tarih kitabı, bilimsel temellere oturtulmuş bir gramer, bir edebiyat, matematik kitabı, çağdaş ve çok yönlü kültürel birikim vb. sağlamayacaktır. Bunlar da çağdaş bir toplumun ilk verileridirler. Ve ancak uzun ve dirayetli çalışmalar sonucunda elde edilebilirler. Toplum ancak bunlarla birarada oluşun harcına sahip olabilir. Bugünkü düzeyimizle ulusal kurtuluş devrimini zafere ulaştırsak, örneğin bir Milli Eğitim Bakanlığını çağdaş bir düzeyde kaç yılda işlerliğe kavuşturabileceğimizi şimdiden neden düşünmeyelim?

Görüldüğü gibi anılan konular en az bir ulusal-toplumsal devrim kadar önem arzediyor ve yarına ertelenmesi bile ürkütücü olan acil çözümleri gündemimize koymamızı gerektiriyor.

Tarih, dil, kültür vb. konular, şiddeti savunan savunmayan herkes için temel önemdedir. Bu yüzden de enaz tartışma konusu olan birleşme zeminini oluşturmaktadır.

Eğer Vakıf kurulmasına karşı çıkan eğilim bu düşünceden hareket ederek en geniş aydın kesimleri, kurulduğu söylenen Vakfın kuruluş sürecine çekme çabasını gösterseydi, inanıyoruz ki 23 Şubat'taki bileşimin çok daha geniş olanını biraraya getirebilecekti. Oysa oldu-bitti insanları ister istemez ihtiyata sevkediyor.

Kürt Hak ve Özgürlükler Vakfı bileşimi sonuç bildirisinin "...vakıf kendilerinden önce kurulmuş veya daha sonra kurulacak aynı amaçlı kurumlarla birlik sağlaması için görüşmeler yapmak ve somut girişimlerde bulunmak... için kurucuları görevli sayar" düsturuna gerçekten hakettiği önemi verirse amacına daha kolay ulaşmanın olanaklarına kavuşacaktır.

Vakıf bir politik örgüt olarak düşünülmemeli ve bu yöndeki çabalara da dikkat edilmelidir.Vakıf elbetteki politika ile ilgilenecektir. Ancak bu ilginin çerçevesi konularının sınırını aşmamalıdır. Aksi halde, çok geniş bir alanı içeren politikaya girişildi mi, şu anda toplum olarak acilen ihtiyaç duyduğumuz konulardan uzaklaşabilineceği endişesini herkes taşımalıdır.

Vakıf, başlıca konusu tarih üzerinde araştırma yapmak olan kalıcı bir kurum, dilimizin çeşitli sorunlarını çözecek kalıcı bir kurum, edebiyat, tiyatro, sinema, güzel sanatların diğer dallarında canlanmaya yolaçacak bir oluşum gerçekleştirir; gazete, dergi, kitap, radyo, televizyon yayını alanında süreçte ciddi adımlar atabilirse, "Kürt kimliğinin resmen tanınması ve Kürt kişiliğinin olgunlaştırılması"na kendi alanından gerçek katkıyı sağlamış olacaktır. Bu yöndeki ciddi, bilimsel çalışmalar vakfa politik zemin oluşturan Kaderini Tayin Hakkına gerekli katkıyı da sağlayacaktır.

Okurlarımızı, aydınlarımızı, tüm yurtsever insanlarımızı Kürt Hak ve Özgürlükler Vakfı için Hazırlık Komisyonu'na yardımcı olmaya ve katkı sağlamaya davet ediyoruz. ■

SONUÇ BİLDİRGESİ

Kürt Hak ve Özgürlükler Girişim Komitesi'nce 185 Kürt aydınının katılımıyla düzenlenen 23.02.1992 tarihli toplantıda, şu görüşlerin kamuoyuna duyurulması kararlaştırılmıştır.

Kürt ulusu 30 milyona varan nüfusuyla Ortadoğu'nun en eski, en büyük ve aynı zamanda dünyanın en mağdur ve en mazlum halklarından biridir.

Günümüzde Kürt sorunu, bir ulusal sorun olmanın yanı sıra aynı zamanda uluslararası bir sorundur. Kürt sorununa demokratik ve barışçı bir çözüm bulunmadan ne Türkiye ve ne de Ortadoğu'da huzur sağlanabilir.

Gelinen noktada, Kürt sorununun çözüme kavuşturulmasının bir tek yöntem ve araçla gerçekleştirilemiyeceği ortadadır. Bu doğrultuda halkımızın başvuracağı bütün yöntem ve araçlar meşrudur. Bu nedenle tüm ulusal sorunlar gibi Kürt ulusal sorunu da ulusların kaderlerini özgürce belirleme hakkı çerçevesinde çözümlenmelidir.

Toplumsal gelişme yasaları karşısında mevcut hükümetin Kürt realitesi'ni sözlü olarak kabul etmesi bir anlam ifade etmemektedir. Yapılacak ilk iş, Kürt kimliğini red ve inkar eden tüm yasal düzenlemelerin en kısa zamanda kaldırılması ve Kürdistan üzerindeki örgütlü devlet terörüne derhal son verilmesidir.

Esasen Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkı, varlığını tarihsel ve toplumsal meşruiyetinden alan, TC Devleti'nin de taraf olduğu uluslararası anlaşma ve sözleşmelerle garanti altına alınmış temel bir haktır. Bu hak, kayıtsız ve şartsız tanınmalıdır.

Kürt sorununun çözümü, ulusal-demokratik hak ve özgürlükler temelinde gerçekleşebilir. Bu ise; siyasal, sosyal kültürel ve ekonomik anlamda Kürt halkının diğer halklarla tam bir hak eşitliğini öngörür.

Bugün Kürt halkı, sömürgeci devletlerin zorla dayattığı haksız bir savaşla karşı karşıya bırakılmıştır. Kürt sorunun gerçekten demokratik ve barışçı çözümü isteniyorsa, öncelikle bu haksız savaşa bir an önce son verilmelidir.

Günümüzde halkların kardeşliği önüne yeni engeller ve düşmanlık tuzakları kurmak isteyen egemen güçlerin oyunlarına gelmeden halkların kardeşliğine ve tam eşitliğine dayalı birlikteliklerini sağlamak temel amaçlardan biridir.

Kürt Hak ve Özgürlükler Vakfı, ulusların kaderlerini tayin etme hakkı temelinde öncelikle Kürt kimliğinin resmen tanınması ve Kürt kişiliğinin olgunlaştırılması çalışmalarına katkıda bulunmaya çalışacaktır. Bunun için de bir yandan Kürt sorununun demokratik çözümüne katkıda bulunurken bir yandan da Kürt kültür, dil ve tarihinin tüm boyutlarıyla kurumlaşmasını sağlamaya çalışacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti Güney Kürdistan'da yapılacak parlamento seçimlerini engelleme çabalarından vazgeçmelidir.

Girişim Komitesince düzenlenen toplantıda kurulan vakıf, kendilerinden önce kurulmuş veya daha sonra kurulacak aynı amaçlı kurumlarla birlik sağlanması için görüşmeler yapmak ve somut girişimlerde bulunmak, ortak amaçlı kurumlarla iş ve güçbirliğini gerçekleştirmek için kurucuları görevli sayar.

Toplantı katılımcıları, sömürgeciliğin resmi ve gayri resmi devlet terörününün baharla birlikte Kürt halkına olası saldırı ve imha hareketlerine karşı, bundan önce olduğu gibi bundan sonra da halkının yanında yer alacağını bildirir.

Katılımcılar, dünyanın tüm demokratik ve insan hakları kurumlarını, tüm insanlığı Kürt Halkı üzerine yöneltilen şiddet ve imha politikasının durdurulması için hükümetler nezdinde gerişimde bulunmaya çağırır.

Kürt Hak ve Özgürlükler Vakfı
Hazırlık Komisyonu

DANEZANA DAWÎNÎ

Di civîna ku dı 23.2.1992'an de ji alî Qomîta Seradana Maf û Azadîyên Kurd ve hatîye bisazkirin û 185 Ronakbîrên Kurd tê de beşdar bûne biryara ji raya gîştî re beyankirinina van dîtinan hatîye standin.

Netewa Kurd di dora 30 milyonî de bi nufûsa xwe, di Rojhilata Navin de yek ji wan gelen e ku kevîntirîn, mezintirîn û di eynî wexte de herî mezlûm û mexdûr e.

Di roja me de pirsa Kurdî, li gel ku pirsa netewekîye di eynî wextêde pirseke navnetewî ye jî. Haya ku ji çareserkirina pirsa Kurdî re riyên aşîtî û demoqratîk neyên dîtin, ne li Tirkîyê û ne jî îî Rojhilata Navîn aramî nayê pê kanîn.

Di merhela ku îro em gihîştinê de, çareserkirina pirsa Kurdî, eşkeraye ku tenê bi metod û navgînekî hel nabe. Liser vê birgehê hemû metod û navgînên ku ewê gelême serî lê bide meşrûn e. Mîna hemû pirsên netewî bi vî awayî, divê ku pirsa netewa Kurd jî di çarçowa mafên çarenûsî de bêçareserkirin.

Li hember gulvedanên civakî, ji alî hukumeta ser hukum ve bi devkî pejirandina "realîta Kurd" tu têgihekî îfade nake. Karê yekemê ku divê bê kirin, di dema herî kurt de ji holêrakirina zagonên ku nasnama Kurdî red û înkar dikin û pê re dawî lê dayina terora birêkxistîya ya li ser Kurdîstanê ye.

Bi bengehî mafê çarenûsa netewa Kurd, hebûna xwe ji meşrûyeta dîrokî û civakî digre û ev mafê bingehî bi peymanên navtewî û lihevkirinên ku Komara Dewleta Tirkîyê jî jê re alîgir e hetîye standin. Ev maf, divê ku bê qeyd û bê merc bê naskirin. Çareserkirina pirsa Kurdî, dikare li ser bingeha maf û azadîyên netewî û demokratîk hel bibe. Ev jî bi têgiha siyasî, civakî, candî û aborî di hemû waran de wekhevîya gelê Kurd û gelên din e.

Îro gelê Kurd li hember şerek ku dewletên mêtînggehkar bi zora xwe spartinê hatîye hêştin.

Heke bi rastî bi riyên aşîtî û demokratîk çareserkirina pirsa Kurdî tê xwestin, divê berî her tiştî di demek kurt de dawî li vî şerî neheq bê dayin.

Di roja me de, bêyî ku em bikevin ew asteng û dafikên dijmanatîyê, ku hêzên serwer ji bo xerekirina biratîya gelan datînin, armanca me ya bingehîn pêkanîna biratî, yekîtî û wekhevîya gelan e.

Weqfa Maf û Azadîyên Kurd a ku tê demazrandin, berî her tiştî li ser bingeha mafê çarenûsîya netewan, dê xebatên naskirina nasnama Kurdî û pêşvebirina şexşîyeta Kurdî bike. Ji bo vê yekê jî, ji alî kî de dê ji bo çareserkirineke demoqratîk a pirsa Kurdî bibe alîkar û ji alîkî de jî dê ji bo di hemû waran de avakirina sazgehên çand, ziman û dîroka Kurd bixebite.

Wekfa ku di civîna Qomîta Seredanê de hat damezrandin, ew weqfên ku di vê armancê de hatine damezrandin an jî dê bên damezrandin, ji bo bi wan re pêkanîna yekîtî û hevkarîyê, heyeta damezrenêran wezîfadar dihesibîne.

Başdarên civînê, terora bi dizî û eşkara ya dewleta mêtîngehkar a ku dixwaze di biharê de êrîş bike gelê Kurd û herweha Komara Dewleta Tirkîyê ku çaverêyî mudaxelekirina helbijartina parlamentoya Kurdistana başûr e, bang lê dike ku ji hewldana asteng derxistinê berde.

Beşdarên civînê beyan dikin, çewa ku mîna berê li hember van êrîşan rawestine, ji îro pê ve jî bêdeng namînin.

Beşdarên civînê bang li hemû sazgehên demoqratîk û parêzgehên mafên mirovî dikin ku li dijî vê siyaseta zordestî û qirkirina gelê Kurd rawestin û hewl bidin da ku devletên wan di vê mijarê de bêdeng nemînin.

Qomîsyona Amedekarîya
Weqfa Maf û Azadîyên Kurd

BİZİ BEKLEYEN SORUMLULUKLAR

Olumsuz kış koşullarına rağmen büyük istek, özveri ve kararlılıkla davranan 185 Kürt aydının katılımıyla 23.2.1992 günü İstanbul Mülkiyeliler Birliği Lokalinde yapılan toplantı sonucunda bir vakıf kurulmasına karar verilmiş ve bir Kurucular Kurulu seçilmiştir.

Ayrıca bir sonuç bildirgesi kabul edilerek Kürtçe, Türkçe ve İngilizce olarak Türkiye ve dünya kamuoyuna duyurulmuştur.

Kurucular kurulu aynı gün yaptığı toplantıda:

1. Vakfın adının Kürt Hak ve Özgürlükler Vakfı olmasını

2. Vakfın kurulması için gerekli 250.000.000 TL (menkul ve gayri menkul) mal meblağının toplanması için tüm devrimci, demokrat ve yurtsever insanlara katkı konusunda öneri götürmeyi karara bağlamış.

3. Vakfın Nisan ayında kurulması için gerekli işleri organize etmek için 10 kişiden oluşan bir "Hazırlık Komisyonu" seçilmiştir.

Hazırlık Komisyonunda görevli iki kişinin ortak imzasıyla bir banka hesabı açılmıştır.

Şu andaki en güncel konumuz vakıf için gerekli mal varlığını oluşturabilmek için gerekli finansmanı bir ay içinde toplamaktır. Çevremizdeki tüm devrimci, demokrat ve yurtsever kişilerle diyalog kurmak ve bağışlarını aşağıdaki hesap numarasına yollamalarını sağlamak için yoğun çabalarımızı bekliyoruz.

İsteyen her nevi gayri menkulü, halı, heybe, tesbih, kılıç, sigara tabağı, kitap, tablo ..vs. gibi tarihi değeri olan eşyalarını da vakf edebilirler. Yasalara göre bu tür eşyalar da toplu para gibi değeri üzerinden işlem görecektir.

Vakıf için gerekli mal varlığı toplandıktan sonra Kurucular Kurulu Nisan ayında vakfın kuruluşunu gerçekleştirmek için İstanbul'da toplantıya çağrılacaklardır. Bu toplantının günü ve yeri ayrıca kuruluş için gerekli belgelerin neler olduğu ayrı bir yazı ile sizlere bildirilecektir.

Vakfın adresi belli oluncaya kadar aşağıda belirtilen adres, telefon ve faks aracılığıyla haberleşeceğimizi bildirir saygılar sunarız.

HAZIRLIK KOMİSYONU

BANKA HESAP NO:
Yılmaz ÇAMLIBEL-Remzi ÇAKIN
Ziraat Bankası İstanbul Saraçhane Şubesi 30003-7608.9 nolu hesap

ADRES: Nakilbent Sk. No:49/1 Sultanahmet/İST
Tel: 517 16 41
Fax: 519 47 78

ÇIKTI!

* Değişen Dünya ve Kurtuluş Mücadelemiz
* Demokratikleşme mi Fetih Hareketi mi?
* Newroz, Güncel Durum ve Görevler
* Dersim İsyanı (1937-38)
* K.Kürdistan Sosyalistlerinin Programı ve Birlik Tartışmaları -I-

İsteme Adresi:
Gençtürk Cad..Mahmudiye Çeşmesi Sk.
Şamdancı İşhanı No: 18/6
Şehzadebaşı/İST. Tel: 511 75 30

GELECEK

ONURLU YAŞAMDADIR

Öncelikle şunu belirtmekte yarar görüyorum: Ben bir köken araştırmacısı değilim, olmadığım gibi, bu konuya eğilip uzun uzadıya araştırma yapmış birisi de değilim. Memleketimde oynanan oyunları, yapılan katiamları ve kirli emellerin bilincinde olan devrimci yurtseverim.

Değineceğim konuyu milliyetçilik çerçevesi içerisinde de ele almıyorum. Sadece değişik devlet senaryolarına dikkat çekmek istiyorum

Bilindiği gibi Mardin, Ömerli, Midyat ve Gercüş hattını oluşturan yörede, özünde Kürtçe ama, TC'nin asimilasyoncu politikası sonucu mahalmileşmiş yani Kürtçe Arapça karışımı bir mahalmi dil oluşmuş. Mesela, özü itibarı ile Kürt olan bu yöre halkı, devletin asimilasyoncu politikası sonucu araya başka diller konularak veya özendirilerek kendi milliyetlerinden uzaklaştırmak istenmiştir. Yöre halkından yaşlı insanların büyük bir kısmı bunun bilincindedir. Yani asıl kökenlerinin Kürt olduğunu, daha önceki dönemlerde göç etmeye zorlandıklarının veya mecbur bırakıldıklarının bilincindedirler. Bu yolla köken birliği parçalanıp ayrı bir milliyetten gelmiş insanların topluluğu yaratılmak istenmiştir. Bu durumun yeni yetişen bilinçsiz nesiller üzerindeki etkisi ciddi bir durum teşkil etmektedir. Benim yörede imkanlarım ölçüsündeki araştırmalarım sonucunda kökenini bilen insanların % 90'ı Kürt kökenli olduğunu, %10'unun ise bunu bilmediklerini gördüm. Tabi ki senelerden beri süren asimilasyon politikasının sonucunda %10 gibi bir azınlığın kökenini bilmemesi gayet normaldir. Şu aşamada bile mahalmi diye tanıdığımız bu köylerimizde yaşayan insanların veya sülalelerin, çevredeki Kürt köylerinden, bir kısmı mahalmi köylerinde yaşamaktadır. Bundan hareketle şunu açıkça söyleyebiliriz: Özü itibarı ile bu yörede yaşıyan insanlar mahalmi veya Arap değildir. Kökenleri Kürt olup asimilasyon sonucu mahalmileştirilmiş Kürt köyleridir. Zaten değil bu yörede, dünyanın hiç bir yerinde mahalmi diye bir milliyet yoktur. Meselenin iç yüzü de zaten burada yatıyor. Sömürü düzeninin amacı da bu değil mi? "Böl, parçala, yönet".

Güneydoğu'da yaşayan insanlar olarak günlük olayları, gelişmeleri görüyor ve kendi çapımızda tahlil ediyoruz. Örneğin devlet artık dağdaki gerillayı tek tek peşinden dolanıp vurmak yerine daha çok köy ve kasabadaki halkın üzerine ateş açarak kitlesel katliamlara başvurmaktadır. Bu nedenle ulusal hareket köy, kasaba ve şehirlerde bir halk hareketine dönüşmüştür. Devlet her ne kadar bunu inkar ediyorsa da, bu böyledir. Herkes kendi bilinci düzeyinde, talepleri ölçüsünde hayat mücadelesini verir. İşte devletin verdiği mücadele de budur. Devletin talebi ulusal mücadeleyi tüm imkanlarını kullanarak yok etmektir. İşte Kontrgerilla hareketinin insanlar üzerindeki kitlesel katliamı... Bunun yanında son dönemde halkı birbirine vurdurmak için kendi güdümünde türettiği Hizbullah terörü! Bu amaçla, buradaki hareketi, dini yok etmek için veya dine karşı verilmiş bir hareket gibi gösterip Kürt halkını birbirine kırdırmak amacını gütmektedir. Nitekim son günlerde bu tür faaliyetler had safaya ulaşmıştır. Halkımız bunun bilincindedir. Bunu bertaraf edecektir. Burada dikkat edilmesi gereken şudur: Devlet, Güneydoğu'da buna benzer değişik oyunlar tertipleyecektir. Bu konuda halkın aydınlatılması gerekir. Devletin burada oynayacağı her türlü oyuna karşı bilinçli ve hazırlıklı olmalıyız. Olabilecek her türlü oyunu gözlemlemeliyiz. O zaman devletin Kürt halkı üzerindeki sindirme ve yok etme politikasını boşa çıkartma çabamız sonuç verici olacaktır.

Bu çabaların bir köşesinde, özünde Kürt ama sözde mahalmi diye adlandırılan köy ve kasabalar teşkil etmektedir. Güneydoğu'da yaşayan sözde mahalmi ama özünde Kürt olan bu köylere büyük görevler düşmektedir. Görev düşmektedir diyorum çünkü, devlet bu yörede yaşayan halka başka gözle bakmaktadır. Ve ilerde öyle bir aşamaya getirmeye çalışacak ki, gelişen Kürt ulusunun hareketinin karşısına dikilecektir. Bu var sayımı yukarda anlatmaya çalıştığım devletin değişik alanlardaki tezgahlarından hareketle söylüyorum. Evet, Mardin, Ömerli, Midyat ve Gercüş hattını oluşturan bu zincirin halkalarını oluşturan bütün köylere koruculuk adı altında silah verilmiştir. Ve TC şimdiden bu köyleri çevre köylere karşı kullanma çabasındadır. Nitekin bunun bazı ufak tefek örnekleri görülüyor. Bu tür örnekler yarın çoğalacaktır. Ben, burada halkımız için dramatik olan bir konuya dikkat çekmek istiyorum. Geçmişte hepimiz bir ortamda yaşadık. Kürdü, mahalmisi vs. hepimiz kader birliği yapıp yorganımızı sırtlar Anadolu'nun değişik yörelerine beraber çalışmaya giderdik. Şimdi bunlar kopma noktasına gelmiştir. Akrabalık bağlarımız vardı. Birbirimizin taziyesine, düğünlerine, bayramlarına, seyranlarına giderdik. Bu ilişkiler kopma derecesine gelmiştir. Birbirimize karşı yardım severdik, vefa tanırdık, severdik, sayardık. Şimdi birbirimize başka gözlerle bakıyoruz. Peki tüm bunlara değer mi? İşte tüm bu yaşanan olaylar devletin değişik oyunlarıdır. TC bizleri birbirimize karşı kışkırtmakta, birbirimize karşı güvensizlik yaratmaktadır. Ve geçmişten gelen, bizleri birbirimize bağlayan bağlarımızı koparmak istemektedir. Devlet yetkililerinin kendi deyimiyle aramıza "nifak" tohumları ekmek istemektedir.

Bu aşamada, özellikle mahalmi diye bilinen köylere büyük görevler düşmektedir. Mahalmi-Kürt halkının aydın, devrimci, yurtsever köylüleri! Gelin hep beraber oynanmak istenen oyunları bozalım! Birlik zinciri oluşturalım! Devletin oynamak isteyeceği her türlü oyununa karşı zincirimizi gergin, geçit vermez yapalım! Yarın yaşanacak olan beklenmedik olayların dramatik vebalini sırtımızda bir kambur gibi taşacağımıza, şimdiden insanlık görevimizi yerine getirelim. Üç beş koruyucunun kişisel menfaati için Kürt halkının gelişen ulusal mücadelesine ayak bağı olmayalım! Aramızdaki güvensizlik zincirini kıralım! Bu ülkede herkes ne kadar Kürtse biz de o kadar Kürdüz. Bizler sadece ve sadece devletin gözünde bir maşayız. İşi bittiğinde bir kenara atılacağız. Koruculuk zihniyeti çağdışıdır. İnsanlık suçudur. İnsan olma onurunun affedemeyeceği bir hatadır. Bir ortamda yaşayan iki kardeşi birbirine vurdurma politikasıdır...

Kürt halkı asırlardır aynı çağdışı zihniyet, aynı zorbalık, aynı ikinci sınıf vatandaş kimliğinde görülmekte ve yönetilmektedir... Şimdi Kürt halkı bir onur mücadelesi vermektedir. Onurlu insan olmanın bilincindedir. Devletse bu onurlu insan mücadelesinin önüne set çekmek istemektedir. Tabi ki geçmişten gelen çağdışı gerici zihniyeti ile. Eğer çağdışı zihniyet insan onurunu ve ulus onurunu yene bilseydi, insanlık, bir arpa boyu yol alamazdı. Gelecek onurlu yaşamdadır.

Provakasyonları ve entrikaları boşa çıkaralım!

Yolağzı (Derindip) Köyünde
Bir Yurtsever

LAW

Mîna di ava Zapê de derbasbûyî bi pêt, mîna ji Munzirê av vexwaribî dilawer be lawo. Serbilindîya te bila ji çiyayan bilindtir be. Kezaba te mîna bizot bila vêkeve di sînga te de.

Gava te di got "em mirovin"; ez di kenîyam, min jî di got qey kesê din nînin. Nînin, nû dizanim. Bo mirov, mirov bûnî gelek zore lawo.

Ji serî ve min ne dixwest têkilî van kara bibî. Tu yek regek bû ku jinebîyekê bi jîyanê ve girêdida. Bo rawestî, gotim min pirtûkên te şewitand. Min ne şewitandin, veşartin lawo.

Derdiketim, hevalên min î ji can, yek bîranînên ji te ma ye, ewin ji min re. Beyanek îlonê ku te jî bivin, pêl pêl di bojinîm ez, bi tena xwe ez dê çi bikim. Ku te jî bi kujin an dardakin, ji ramane wê re jî min xwe ranedigirt. Ku tiştek bi te bibe, min digot qey nikanim bijîm wê gavê. Lê niha, dilê min ewqas tirsok ramana min teng, hezkirina min perişt mîne hîn. Bi kurtî natirsim lawo. Belê, ji şûna parvekirina şewata te deh carî, bîst carî dixwazim bimrim hema. Tenê ya te? Tenê tu yî lawo? Min tenê tu anî dinyayê? Ne diya te, ez bû me dê lawo, dê. Mîna dîya hozanê ku awa digot:

Dê ne em, em dê ne,
Bila ji me bi qetin bahozan
Ewqas sal em girîyan çi bû?

Bo bavê te emrekî girîyam, çi qezenc kir min? Bilî hindakirina jîyanê? Niha jî, bo wendabûna te, di emrê xwe î nayî de ez dê bigirîyama ji bo te tum. Tew hîn jî reşgirtî, bêtir birîndar. Canê min bi gorî riya te be. Nebî, tê şaş negihîjî lawo. Hîn nû hînbû me ku girîn rizgarî nî ne, bo vê vana dibêjim. Ku te bi kujin, ez ê bijîm lawo. Bêtir bi serbilindî, bêtir bi dilekî bi biryar. Hum ji bo te, hum ji bo xwe. Şewata xwe nakim bizot û nadim ber dilê xwe. Şewata te, wê bibe nt di hundirê min de. Dê bi perçive ern ern. Bavê te jî di emrekî ciwan de mir. Hişt li dûw xwe pitikek bi mêtinok, jiebîyek bi xelî. Ma qey têkoşîn da bû mîna te? Na... Li riya nan miri bû rebeno. Bi gorî xizanîyê, bê karîyê... Tenê bavê e?Ji gundê me, ji çend kesan re bû gor, ew zor çivanekên çiyayê gawir. Çend jin bê mêr, çend pitik bê bav man? Pîjekî extê sindoqê, mîna sungoyekî qul kiri bû sînga bavê te. Ji sîngê, ber bi piştê ve. Dil ranedigirt ji dîtinê re. Em bo rencerîyê diçûn Çiqurovê. Bi çi hêvîyê em siwar bûbûn wê beyanê li derwazê. Sê tabût derket wê rojê ji mala me. Bavê te, pê te î Hesen û meta te î Gulê. Çawa digirîyam, çawa li te lefîyam. Bi bextê min î kor î yek derîyê vekirî.

Te di got mirina bi nezanî bêtir bi êşe, bi şewate. Rast e lawo. Ji mirina bavê te binikekî reş ma di dilê min de. Bi ser e, bi qanda çiya tenayî, bi qanda ewra dilreşî ma. Tu, ku te bikujin, mîna kevir dê int rûnê li dilê min. Pêl bi pêl ern dê i qete ji serê min. Dê ba wer e dîn dîn. Milekî jî ez dê bidim Firat. Sargerm sargerm, tije tije hezkirin bi herike. Rabim ser livîna xwe, bi qîrim ber bi çiyayê hember. Çivîkan ez dê bifirînim bo azadîyê. Qerenfîlan bi şitilînim bi navê şîtîyê. Stranan bêjim ji dostanîyê re. Destên min li hewa, dilê min li riya azadî, wekhevî, biratî... Ez dê bi meşim, ban li madenê, keç û law li zîndanê, bila nemrin.

Çi jîyanek dexs bûye, çawa, ketîye nefsa min jîyanek hişk, nezanîyek kor. Di quncek dilê min de, jûrek tarî afirî mîna zîndana ku hûn xistinê. Dibit ji wê jî tarîtir. Ji alî hez kirinê çi he ye de hûndirê min kirî ye demet, binax kiri ye li vêderê. Bê zincîr, hemû bi pêvgirêkek ji zincîrê jî xwurtir, girêdayî ye. Min hemû ji xwe re veşartiye. Hezkirina min nê jî te re bû. Dostanîya min, ji nanê ku min bi zor dîtî re. Te got aşîtî? Min ne dîtiye, ne jîme tiştekî wisa. Tum bi nînivîsa xwe î reş re aşt bûm. Ji wê re jî stû xarkirî. Kulîlkekê bi rame lawo, gulîya wê dostanî, pelê wê dostanî, porê wê hêvî ye ku direjî aşîtîyê, azadîyê dibe. Çar demsal hîç na çilmise, mîna berfînê dijî berfê, ku ji bahozê re dikene.

Min neh heyva di zikê xwe de gerand, bi şirê xwe î spî mijandi bû. Bingeha hez kirina min ji te ev bû. Tum ji rama te, ne têkildar bûm ji zorêkên din re... Hez kirina min ber bi te de. Hêvîya min tenê bi te. Hez kirina te, min pir bi pey xist li kûçan. Eman, zarokê min bila ne êşe. Ji zarokên ku, li Vîyetnamê hate bimbe kirin, li Filîstînê hate gule baran rin, li Helepçê hate jehr kirin û ji hebûna zarokên ku li Efrîqayê ji birçîna dimrin, bê hes. Gava ku bi dûr di ketî çavên in li rê diman. Dilê min di hate ber devê min ku tu hinekî dereng bi mana. Niha jî di ramim ku... Bê mafî dikim li xwe alîba? Min kanibû çi bikirana bi zanebûn û ramana xwe î wê gavê? Bi hezar êşî min te anî bû dinyayê, bi zehmetên êhêjmar min te mezin kiri bû, bê bav, bi sêwîtî. Tu hêvîya min bûyî di dinya min î reş î bê hêvî de. Çi dema ku kete na me pêçîyên hesin û dîwarên beton.. Eve wê gavê firîya çivîkê bask şikestî î dilê min. Encax wê gavê fûrîya ji sînga in ava hez kirin a litav bûyî. Bi ser re rijandin ezîtî û hes kirina min. Wê gavê hîn bûm dayîk bûnîyê lawo... Jîyana bi irovtî. Bi parvekirina êş û dilşayîyan. Ta vî emrî daxwuşî me, le ser navê jîyanê, di nava tirsên ne li cî. Min hez kirina we xeniqandîye, êşan hilberîye di hundirê xwe de. Hez kirin pir dibin, êş kêm dibin ku bêne parkirin. Li ber derîyên ndanan, di rêzên direj de hîn bûm vana hemîyan. Dîsa hez kirina te, ez kişandıbûm wê derê. Ya ku min bi jîyanê ve rêda, hez kirina min î perişt bû. Hatim daf dan, hatim kêm dîtin bo hez kirina te. Hema, ne mîna roja ku bavê te mir nê bûm. Dayîkinî din jî hebûn li nik min. Ciwan, pîr, nexweş, seqet... Bavên rîspî hebûn. Yên dest bi gopal, pişt xar, ikên zik û berdil dagirtî... Paşê keçên bisk hevdayî, rû gul. Bi dergistî, bi biratî. Mîna dilopên baranê yeka yeka bûn z kirina me berê. Paşê bû yek, mezin bû, bi eçiqandin û bi daxwuşandina zivistanê di nava berfê de. Ne dayîk, bûn yîkan em li ber derî. Ne kur, bûn kuran di hundir de hûn.

Di bê avîya Heranê, di tenhayîya çolê de, bi êşan re dost, bi zorîyan re bira, min tu mezin kirî. Solê danaynim ji kencê re hema, dîsa min got ez bêjim lawo. Bi dayîkî ez bi bîra te bînim, dibêjin mukurhatina ji dil e, çî ye, he ye. Ew xwe, li hember jîyan û xwe ne ji dilîtîya mirov e. Di cîyê teng de, di be ku dilê te teng bi be û tu bi kevî şaşîyek wiha, avê min di qet e lawo. Têmin bixî nava ewqas êşan, min li ber mirinê bi gerînî. Na xwazim tu li wira bî. Tew çîbûnî, eş kişandinî hîç. Hema carekê tu ketî vê riyê, jîyan da, dil da, paşî mirin be jî... Guh me de ne mirovên wî qaî, nebî guh bi dî, dijminên xwe bi kenînî lawo!..

NÎŞE: Ev qiset ji kovara pîşe a MAVI YAKA hêjmara 9. ji Tirkî hate wergerandin.

DAYIKÊN NEWROZÊ

"Ji bo Zekiye ALKAN"

I
Lı tînera di destî xwe nerî
Nerî, lê kî dizani çiqas li dura, zarokek kûça wî çatî bı tînerê serxweş dî bû
Pankarta kevnik weke pêştemalekê li pişta xwe pêçand. Dawîyê fanêrê xwe yî ala rengîn kişand ser.
Kışand, lê kî dizanî çiqas li dûra çend karkerên karxana ta çê dike govenda grevê dikişand.
Sola xwe rahişt. Kincê xweyî li dîwêr dakirîye lı xwe kir.
Derket kûçê...
Kûçe...
Kûçên Amedê.....
Kî dizani çend can di tarîya wê winda bûye. . Dîwarê wê çend cara bûye rojname ji qelemên kırêcî...

II
Di rê da me...
Hin heyşt saet riya me maye... Sê saet berê dema em ji Amedê derketin hewa germ bû... Mirov kari bû
yî kincên zivistanî derketa kûçê... Lê nuha Zozan dı destê sermayek bê îman kûr dinale...

III
Li tînera destê xwe, li malên dora xwe nerî...

IV
Min biskê serê xwe danî bû cama mekinê. Dema ez bi xwe hesîyam, min dît ku qeşa li porê min xistîye
Ez şaş bûm. Em gişt kenîyan.
Berbang hêdi hêdi dı bû newrozi.....
Dibe kû mar û wext li vir tûne be. Dıbe ku me her tiştî winda kiribe.. Em ketibûn valabûnekê. Ma agirê
serê çiyan ne nîşana vî halê me bû...

V
Çavên wê ket qela Amedê... Biskê bi dora xwe mijûl bû...
Pankarta li pişta xwe girêdayî vekir.
Devê qûtiya tînerê vekır.
Ji nişkavde agiırek çurisî.
Winda bû...
Hew sê-çar gotinê bi ewr dalikiye nîşana hebûna wê bû...
"NEWROZ NE Bİ DAR Û QURMİKA
GERE Bİ AGİRÊ ŞAHÎ BÊ PÎROZ KİRİN
VÊXİN
AGİR VÊXİN
AGİR GERME
AZADİYÊ TÎNE
AV NERİJÎNIN
BİLA BİÇİRİ SÛRETE XAÎNTÎYÊ
VÊXİN
AGİR VÊXİN"

VI
Ez vegerîyam, li qelê nerîm. Li axa şewitî gerîyam. Winda bû bû gişt, wekê dayikê îlonê ku ju nîşana
de hatîye lê xistin. Lê belê daliqandî bû bi ewr
Dayikên Newrozê...
Min kaxizek nêvî hatîye şewitandin li erdê dît. Li ser wê dîrok hati bû nivîsandin.
Min destê xwe lê xist
DESTÊ MIN ŞEWITAND???

21.3.1990
M.Sait ALPASI

NIVİSKARÊ MARŞA KURDISTAN DILDAR Û "EY RAQİB"

A. BALİ

Dı navçayê salên 1940 i şûnda agırê azadi ji bo rızgarıya Kurdıstan carek dın dı nav gelê (millet) Kurd da lı parçên Kurdıstana Iraq û İranê bılınd dı bû. Hejmara nıştımanperwerên Kurd roj bı roj zêdetır dı bû û tevgera (hareket) azadi ber bı serxwebûnê dıçû. Dı nav wê tevgerê da yê rolê xwe lıhisti jı wana yek ji ozan Yunıs Dıldar bû.

Dıldar dı sala 1918 an da lı bajarê Koysancaxê hate dınê. Xwendına xwe ya pêşin lı bajarê Rananiya, ya nan ji lı bajarê Erbilê (Hewler) kuta kır. Zeningeha dadmendi (huquq) da êdi navê wi dı nav Kurdan da dihat histın.

Meha Gulanê sala 1944 an organisazyona bı navê "Komele" cara yekemin ala Kurdıstan amade kır. Ala urdıstanê bı ew rengên jêrin pêk hatı bû. Bı sê rengên mezınahi wekû hev lı jor sor, navendi spi û lı jêr kesk . Lı ser spi sembola Kurdan roj bı rengê xweyi zerin cih gırtı bû. Lı herdu aliyê rojê sımbelên genım û lı paş ana ji çiya û qelemek hebû. Dı salên dawi da çiya û qelem hatiyê rakırın. Dı wê demê vır da Kurd ji bı xwen al ın. Dı 22 Çileyê Paşin dı sala 1946 an Komara (cumhuriyet) Mahabat dı bın serokatiya Qadi Mıhemed saz bû. Dı nav helbestvanên Kurd da ji bo marşa Kurdıstan pêşbaziyek hate çêkırın. Helbestê Dıldar bı navê y Raqib" bû marşa Komara Mahabadê. Komara Gelê Kurd Mahabad qasi salekê berdewam kır û bı destê neran hate xılandın şûnda ew marşa heya iro dı nav gelê Kurd da dengê wê bılındtır bû û çû qatê erşan. Dengê iro xofên mezın xıste dılê hêzên kolonyalist. Kolonyalis û pıştgırên wan yên imperyalist bı vi dengi dıtırsın. ırd ji xwe bı dengê "Ey Raqib" dınasın û roj bı roj refên xwe nêzik hev dıkın.

Kurd hin iro bındestın. Lê belê "Ey Raqib" aza ye. Ala Kurdıstan lı serê çiyan heya iro hin danehatiye.

Kurd bı xwedan ala ye. Ey Raqib ji marşa wê ye. Nıviskarê wê marşê Dıldar e, ew ji tûcaran namıre.

Yunıs Dıldar jiyanek dılbrin û kınık derbaz kır û ji nav me barkır. Ew dı sala 1948 an da çû ser heqiya xwe. v hozanê namır marşa neteweyi Kurd diyari me kır. Jı bo welatparêzên Kurd orijinalê wênê yê bı zaravayi rani pêşkeşi xwendevanan dıkım, ku wini carek din bı bira xwe bının û tola wini ji bo dujmınan heyi ji ciyê ve bıgire.

EY RAQİB

Eş raqib her mawe qewmi Kurd zıman
Nay şıkênê daney topi zeman.
Kes nelê Kurd mırdu we; Kurd zinduwe,
Zinduwe qet nanewê alakeman.

Lawi Kurd hestaye ser pê wek dılêr,
Sa be xûn nexşi deka taci jiyan.
Kes nelê Kurd mırdu we; Kurd zinduwe,
Zinduwe qet nanewê alakeman.

Ême roley Midyaw Keyxusrewin,
Dınmane, ayınmane Kurdıstan
Kes nelê Kurd mırduwe; Kurd zinduwe,
Zinduwe qet nanewê alakeman.

Ême roley rengi sûr û sorışın,
Seyrike xûnawiya rabur duman.
Kes nelê Kurd mırduwe; Kurd zinduwe,
Zinduwe qet nanewê alakeman.

Lawi Kurdi hazır û amadeye,
Gıyan fidane, gıyan fidane, gıyan fidane.
Kes nelê Kurd mırduwe; Kurd zinduwe,
Zinduwe qet nanewê alakeman.

(Bı zaravê Sorani)

DERSÊN ZMANÊ KURDÎ
-VI-

ROJEK GULANÊ

Der û dora çem ji heyva Gulanê ve ji şînayîya dar û bera û kulîlkan di xemile. Rengê xwezayê di vê heyvê de hemî ewrenga xwe derdixe ber çavan.

Xwişîna ava çem, bi dengê cure cure çivîkan ve ahengeke bêsalix didirûvîne. Kulîlkên rengareng b bîhn û xuyabûnîya xwe mirov mest dike. Bi kurtayî di vê demê de ber çem, bo ger û dîtinê keyseke mezi ne. Bêrîya vê heyvê ji bo jinên gund jî keyseke nedîtî ye. Di nava ewqas karê vê heyva î giran de bêrî, j bêrîvanan re dibe mîna xewa beyanî.

Saet ber bi diwazda de dihat. Şivan bo dotinê hêdî hêdî pezê xwe daxist ber çem. Mîna her gav bizin l pêşîya col xwe gihandin çem. Di pey wan re mî daketin. Kêfxweşîya gihîştina ava cemidî û mexel hatin sîya daran adetî ji çavên wan dihate xwendin.

Şadîya şivan ji ya her tiştî bêtir bû. Berê xwe da cîyê xwe î hergav; binê dara tuyê. Kulavê xwe raxist li ser rûnişt û pişta xwe da darê. Mîna karê her gav qutîya xwe deranî cixarekek qalind pêça û bi hest vêxist. Di nava bîhna kulîlk û giyan de dûyê cixarê pê bêtir xweş dıbû. Çavên wî li rêya bêrîvanan bû. J ber ku yek ji jwan dergistîya wî bû û yeka din jî dê navroj jê re bi aniya.

Bêrîvan ji gund dikişîyan hêdî hêdî. Koçerê di ser dîwarê hewşê re gazî kir: Nazê! Nazê!

Nazê bersîv da:

–Fermo xwaka Koçerê!

–Keçê haydê em dereng man, bêrîvan hemî bi rêketin!

–Eve amade me were em herin.

Koçerê gazî Lezgîn kir:

–Lezgînê min, bi min re were. Ez tenê nikarim berx û karan ji pez veqetînim. Pêwiste ku tu alî mi bikî.

–Ku tu berxê belek nedî min ez nayêm!

–Te got çi?

–Berxê belek dixwazim.

–Min got û çû, tu bavê xwe razî bike, ji alî min ve ew **yê te** ye.

Koçerê bi Lezgîn ve li derva î hewşê gihîştin Nazê. Nazê jî bo alîkarîyê Mizgîn bi xwe re anî bû. He du bi rêkatin.

Koçerê gote Nazê:

–Berx sernermin lê derdê van karan nayê kişandin.

–**Yên me** jî wisa ne. Cîrana me î Eyşan **yên xwe** anîne rê.

–Raste, ew destê xwe bavêje **kîjanî** û çi tîne rê.

Ji pêşîya wan ve dengek dihat:

–Bi lezînin , bi lezînin, zû werin!

Koçerê zîvirî Nazê:

–Ew **kî** ye?

–Xaltîya Meyase ye.

–Bi lezîne em bi gihîjinê.

Nazê di got:

–Xwakê te îşev tiştek ne bihîst?

–Na, xêre!

–Îşev mifrezê avête ser gund. Keya û her sê birayen wî birine.

–**Kê** ji te re got?

–Gund tev pê hesîya.

Nazê keysa domandina gotinê nedî. Mizgîn gazî dikir:

–Dayê te navroja şivan anî?

Nazê heyirî, bivê nevê destûr xwest û bi lez ji pare vegerîya.

Koçerê gihîşt Meyase. Her duya rêveçûna xwe domand, bi axaftina mijarke din.

VI- CÎNAVÊN Lİ HEVHATÎ (Uyuşmalı Zamir):
Bu zamir, özneye dönüşlü **xwe** zamirinin 1. ve 2. grup şahıs zamirleriyle **bi preverbi** vasıtasıyla uyuşup Türkçedeki "**ben bizzat**", "**ben kendim**" anlamını veren zamirdir.

WEKOK:		
Ezbixwe	Benbizzat - Ben kendim	**Min bi xwe**
Tu bu xwe	Sen bizzat - Sen kendin	**Te bi xwe**
Ew bi xwe	O bizzat - O kendi	**Wî, Wê bi xwe**
Em bi xwe	Biz bizzat - Biz kendimiz	**Me bi xwe**
Hûn bi xwe	Siz bizzat - Siz kendiniz	**We bi xwe**
Ew bi xwe	Onlar bizzat - Onlar kendileri	**Wan bi xwe**

BİKARANÎNA WAN (Kullanılışları) :

Min bi xwe jê re anî	- Ben bizzat ona getirdim
Ma te bi xwe ew ne dît?	- Sen kendin onu görmedin mi?
Ez bi xwe naçim, ku tu diçî bi çe.	- Ben kendim gitmiyorsan, sen gidiyorsan git.
Wan bi xwe bi vî awayî baş nekir	- (Onlar) Kendileri bu şekilde iyi etmediler.

VII- CÎNAVÊN XWEDÎTÎ (Malikiyet Zamirleri) :
Yê (eril) ve **ya** (dişil) ilgi ön ekinin ikinci grup şahıs zamirleri ve özneye dönüşlü zamirle birlikte kullanılmasıyla elde edilen ve Türkçede "**benimki**", "**kendiminki**" anlamını veren zamirlerdir.

WEKOK:		ERKEK- TEKİL	
Yê min	Benimki	**Yê xwe**	Kendiminki
Yê te	Seninki	**Yê xwe**	.....
Yê wî	Onunki	**Yê xwe**	.....
Yê wê	Onunki	**Yê xwe**	.....
Yê me	Bizimki	**Yê xwe**	.....
Yê we	Sizinki	**Yê xwe**	.....
Yê wan	Onlarınki	**Yê xwe**	.....
		DİŞİL-TEKİL	
Ya min	Benimki	**Ya xwa**	Kendiminki
Ya te	Seninki	**Ya xwe**	.....
Ya wî	Onunki	**Ya xwe**	.....
Ya wê	Onunki	**Ya xwe**	.....
Ya me	Bizimki	**Ya xwe**	.....
Ya we	Sizinki	**Ya xwe**	.....
Ya wan	Onlarınki	**Ya xwe**	.....

Yê, ya tekil ilgi ekleri her iki cinsin çoğulu için **yên** halini alır. **Yên, min, yên me, Yên xwe** gibi.
Xwe'li malikiyet zamirinin **şahsı** cümledeki özne tarafından belirlenir, kendi başına yalnızca "kendiminki" anlamını verir.

BİKARANÎNA WAN:

Sêvên te he ne?	–Elmaların var mıdır?
Belê **yên min** he ne	–Evet benimkiler vardır.
Dara, te para xwe xwar?	–Dara sen payını yedin mi?
Na, **min ya xwe** nexwar.	–Hayır kendiminkini yemedim.
Yên me li kêderê man?	–Bizimkiler nerede kaldılar?
Wan **yên xwe** birin.	–Onlar kendilerinkilerini götürdüler.
Kevoka **min** şîne.	–Güvercinim mavidir.
Ya min jî reş e.	–Benimki de siyahtır.
Yên Soro hemî spî ne.	–Soro'nunkiler hep beyazdır.

VIII- CÎNAVÊN NÎŞANÎ (İşaret Zamirleri):
Kürtçedeki işaret zamirleri **Ev** ve **Ew** dir.
Ev zamiri yakın işaret, **ew** uzak işaret için kullanılır.

www.arsivakurdi.org

WEKOK:
Ev baş e. –Bu iyidir. **Ew çewa ye?** –Şu nasıldır.
Bu zamirler tıpkı isimler gibi çekime uğrarlar. Bu zamirlerin çekimli hali:

Yakın:		**Uzak:**
Vî	Erkek	**Wî**
Vê	Dişi	**Wê**
Van	Çoğul	**Wan**

Teyid durumunda çekim:
1.

Yakın:		**Uzak:**
Evê (han)	Erkek	**Ewê (han)**
Eva (han)	Dişi	**Ewa (han)**
Evên (han)	Çoğul	**Ewên (han)**

2.

Yakın:		**Uzak:**
Vîyê (han)	Erkek	**Wîyê (han)**
Vêya (han)	Dişi	**Wêya (han)**
Vanên (han)	Çoğul	**Wanên (han)**

Kürtçede ayrıca yakın işaret için **va**, uzak işaret için **wa** zamirlerinin de kullanıldığı bilinmektedir. Bu zamirler de şöyle çekime uğrarlar:

Yakın:		**Uzak:**
Vayê (han)	Erkek	**Wayê (han)**
Vaya (han)	Dişi	**Waya (han)**
Vayên (han)	Çoğul	**Wayên (han)**

Tüm kullanımlarda parantez içersine aldığımız "**han**" sözcüğü nesnenin veya şahsın işaret edildiğini teyid eder.

BİKARANÎNA WAN:

Ez **vî** baş dibînim, tu **wî** çewa dibînî?	–Ben bunu iyi görüyorum, sen şunu nasıl görüyorsun?
Tu B dibînî?	–Sen onu görüyor musun?
Tu **evê han** di ecibîhî?	–Sen şunu beğeniyor musun?
Na, ez **vîyê han** di ecibînîm.	–Hayır, ben bunu beğeniyorum.
Ewên han çewane?	–Şunlar nasıldırlar?
Tu **vayê han** dibînî	–Sen bunu görüyor musun?
Vêya han bi kude diçe?	–Bu nereye gidiyor

IX- CÎNAVA GİREKÎ (İlgi Zamiri):
İlgi zamiri Kürtçede **ku** dur.
BİKARANÎNA WÊ:

Pirtûkên **ku** min kirîn pir buha bûn.	Benim satınaldığım kitaplâr çok pahalıydılar.
Texsîya **ku** tu lê siwarî reş e.	Senin bindiğin taksi siyahtır.
Şagirtên **ku** ji dibistanê dertên bi lez tên malê.	Okuldan çıkan öğrenciler aceleyle eve gelirler.

X- CÎNEVÊN PİRSÎN (Soru Zamirleri):
Soru zamirleri **Kî** ve **Çi** dır. **Kî** zamiri şahıs için **Çi** zamiri de şahıs dışındaki nesneler için kullanılır.
Kî - Kim Çi - Ne
Kî zamiri **Kê** şeklinde çekime uğrar

WEKOK:
Tu kî yî? –Sen kimsin?
Ew çi ye? –O nedir?
Kê ew anî –Kim onu getirdi?
Kîjan-Hangi-Hangisi anlamındaki soru zamiri insan ve nesneler için ortaklaşa kullanılabilir ve isimler gibi çekilirler.

Kîjanî	Erkek
Kîjenê	Dişi
Kîjanan	Çoğul

www.arsivakurdi.org

BİKARANÎNA WAN:

Tu ji van **kîjanî** di xwazî? –Sen bunlardan hangisini istiyorsun?
Hesen ji **kîjana** hez dike? –Hasan hangisini seviyor?
Hûn **kîjanan** di xwazin? –Siz hangilerini istiyorsunuz?

XI- CÎNAVÊN NEBİNAVKİRÎ (Belgisiz Zamirler):

Kürtçedeki belgisiz zamirler şunlardır:
Yek, her, yek kes, her tişt, tu tişt, filan, filan kes, çendek, heçî, behvan, çend, filan û behvan, tu, giş, hîç, filan û filan, hemî, hin, hinek vb.dir.

BİKARANÎNA WAN:

Eve **yek** hat. –İşte biri geldi.
Her kes hat dawetê, tu çima na hatî? –Her kes düğüne geldi sen neden gelmedin?
Min **tu kes** nedî? –Ben kemseyi görmedim.
Ez ji **her tiştî** hez dikim. –Ben her şeyi seviyorum.
Ez li gotina **filan û behvan** godarî nakım. –Ben falan filanların sözünü dinlemiyorum.
Hemî birçî ne. –Hepsi açtırlar.
Hin ji wana başın. –Onlardan kimileri iyidirler.
Berxên we çewa ne? –Kuzularınız nasıldırlar?
Çendek ji wan mirin. –Onlardan birkaçı öldü.
Heçî ku neyê ji min hez nake. Her kim ki gelmiyor, beni sevmiyor.

FERHENGOK:

Gulan: Mayıs ayı
Der û dor: Etraf
Heyv: Ay (birim an)
Şînayî: Yeşillik
Dar û ber: Agaç, ağaçlık
Kulîlk: Çiçek
Xweza: Doğa
Ewreng: İhtişam
Çem: Irmak
Çivîk: Kuş
Jin: Kadın
Nedîtî: Görülmemiş
Şivan: Çoban
Hêdî: Yavaş
Bizin: Keçi
Cemidî: Soğuk
Sî: Gölge
Dara tuyê: Dut ağacı
Heste: Çakmak
Dereng: Geç
Berx: Kuzu
Pêwist: Lazım, gereklilik
Lezandin: Acele etmek
Xwak: Abla, kız kardeş
Keya: Muhtar
Aheng: Uyum
Bêsalix: Tarifsiz
Dirûvandin: Oluşturmak
Bîhn: Koku
Xuyabûnî: Görünüş
Kurtayî: Kısaca
Ger: Gezme
Keys: Fırsat, olanak
Bêrî: Koyun sağma işi
Berîvan: Koyun sağıcı
Gund: Köy
Giran: Ağır
Dotin: Sağmak
Pez: Küçük baş hayvanlar
Mî: Koyun
Mexel: Hayvan dinlenme yeri
Şadî: Mutluluk
Kulav: Keçe
Hewş: Avlu
Eve: İşte
Kar: Oğlak
Belek: Alaca
Xaltî: Teyze
Îşev: Bu gece
Mijar: Konu

Nîşe: Di ferhengoka hêjmara çûyî de, bi şaşî, di şûna bêjeya şadî de serfirazî hatiye nivîsandin. Divê bi ...î awayî bê sererast kirin. Me biborin.

www.anakurdi.org

..VE ÜÇ ARKADAŞ, BİR EMEL...

Biri kısa boylu şişmanca, siyah kot takım elbiseliydi. Esmer ve geniş omuzluydu. Geniş bir alnı, siyah gözleri ve peltek bir konuşması vardı. Durmadan gülümsüyordu. Üzerinde "vatan vatan " diye kan ağlayan bülbülün heyecanı vardı.

"Yaşamak" diyordu, "ne ki vatan karalar giydikten sonra, bize yaşamak mı düşer? Vatanın dağı, taşı, kurdu, kuşu özgürlüğü zikrederken bize yaşamak yakışır mı Hewal? Yaşadık diyelim, niceleri yaşadı, onlardan ne farkımız olur. Onların hepsi toprakta eriyip gitti. Ardlarından kimler ne dedi... Şimdi hiçbirinin adı anılıyor mu? Söyle Hewal!.. Biz de böyle esir mi yaşayacağız? Böyle ezik, boynu bükük, dışlanmış, sömürülen halk olarak mı kalacağız? Özgürlüğü tadamayacak mıyız? Yoksa biz hissetmez miyiz, bilemez miyiz gerçekten özgürlüğün değerini?"

...Ve sigarasını derin derin çektikten sonra, acıyı yüreğinde hissede hissede: "Neden böyle bahtsızız, anlayamadım Hewal!"

İkinci şahıs kırmızı bir kazak giymiş, zarif, narin görünüşlüydü. Bu zariflik bütün bedenine sinmiş sanki. Nasıl diyeyim. yemek yiyişinde, oturuşunda, kalkışında ayrı bir zerafet, ayrı bir incelik vardı. İnce sesi, çocuksu yüzü ve yuvarlakça gözleri ister istemez ona masumiyet kazandırıyordu. Kumral saçları itinayla taranmıştı. Diğerine göre daha sakin, daha az konuşkandı ama vatanın durumundan epeyce acı çektiği belliydi. "Hewal" diyordu, "özgürlük" diyordu, "vatan" , diyordu, iç çekiyordu. Gözleri yaşarıyor, ağlıyor izlenimi veriyordu. Ama ağlamıyordu. Adeta parçalanan kalbini gözyaşı ile dışarı atıyordu. "Hewal" diyordu. Bir kez duyasım geliyordu. "Ölüm" diyordu, ölesim geliyordu. "Vatan mutlaka kurtulacak" diyordu, coşasım geliyordu. "Mazlum" diyordu, kendimi yakasım geliyordu. "Dağ" diyordu, koşasım geliyordu. "İnan" diyordu, alem inanıyor "billah" diyordu. Cihan "şahidim" diyordu.

Üçüncüsü diğerlerine göre yaşça daha büyük, daha bilgiliydi. Bir çocuk babasıydı. Sarı benizli, normal kilo ve boyda. Lise mezunuydu. Kadife bir pantolon üzerine kışlık bir kazak giymişti. Aydınlatıcı konuşması, inandırıcılığı ona ayrı bir hava veriyordu. Sanki o öğretmen, biz öğrencileriydik. O: "Hewal" diyordu, anında "Hewal" diyorduk. İnanın "Yallah ölüme" deseydi, "Billah ölüme" diye kükrerdik.

Durmadan siyasi olaylardan Türklerin tarih boyunca bize karşı oynadığı oyunlardan sözediyordu. Dersim isyanını övüyor, "bu sefer kaçmaz, kaçmamalı anlıyor musunuz?" diyordu. "Böyle güçlü bir uyanış sönmemeli, bu uyanışı ayakta tutmalıyız. Ayağa kalkarken bize uzanan elleri -bağımsızlığımızda, topraklarımızda gözü olanları- geri çevirmeliyiz. Kendi kendimize ayakta durabilmeliyiz. Ayakta kalmak için birbirimize destek olmalıyız. Diclenin kaderinde kırmızıdan akmak varsa, akıtmalıyız. Milli sınırlarımıza hendek kazmalı, damarlamızdaki kanla doldurmalıyız. Evlatlarımıza kutlu bir miras bırakmalıyız. Biz de alevlenen kutsal ateşi söndürmemeleri için odun olmalıyız..."

...Ve üç sene sonra
Üç kahpe kurşun
Üç kere vızıldıyor
Üç ayrı ses semaya
Üç kere"Özgürüz! diyor.

M.Aksoy
Cizre/ Şırnak

DEVLET TERÖRÜ DORUKTA

Devlet, Newroz önlemini Şubat ayında 50 araç dolusu komando, tim, asker (400 yüz civarında) bir ambülansla alıyor ve Malatya, Doğanşehir Akçadağ, Yeşilyurt, Yazıhan ve köylerine operasyon düzenleyerek halka gözdağı vermek istiyordu. Evinde Newroz Takvimi bulunduruyor diye tartaklayıp gözaltına almaları sıradan bir uygulama oluyor. Bir köyde yine Newroz Takvimini almak istedikleri anda karşılarında bir Kürt kadını gördüler. Bu Kürt kadını öfkesini şöyle dile getiriyordu. "Bu takvimi benden alamazsınız, bu takvim beni anlatıyor, bu takvim kültürümü anlatıyor bu takvime alın terimi verdim. Ölürüm ama takvimi vermem" diyor.

Aynı evde İsmail Beşikci' nin vb. 20 yakın kitapları ev sahibi ile Alaya götürülüp alıkonulması ve kitapların hala verilmemesi, bunu takiben 1 Mart'ta Küreciğin Kepez köyünde Kemal Kaplan isimli şahsın ihbarcı olduğu için kimliği belirsiz kişilerce evinden alınıp öldürülmesi ve 5 Mart'ta Küreciğin sınır köyü olan Develi Köyü civarında cesedinin bulunmasından sonra Kürecik Lisesinden 2'si bayan 5 öğrencinin zanlı olarak gözaltına alınırken öğrencilerin saatlerce sıfırın altında 15 derece soğukta bekletmişlerdir.

Kırto Çolak isimli 70 yaşındaki köylünün evindeki hayvanların kurşun sıkılarak öldürülmesi ve 14 yaşındaki oğlunun gece sabaha kadar soğukta dışarda bekletilmesi, ayrıca 17yaşındaki bir gencin kulağının dibinde kurşun sıkılması sonucu kulağının duymaması... Kemal Kaplan'ın cenaze töreninde Jandarma Alay Komutanı, Özgür Kılıç isimli gözaltındaki lise öğrencisini gözü bağlı olarak cenaze yerine götürerek kalabalığın içinde "katil aramızda" diyerek köylüleri birbirine düşman göstermeye çalışması... 17 Mart'ta gece tüm Akçadağ ve köylerinin elektiriğini keserek 170 özel tim 250 komandonun katılımıyla 2 si Küreciğin Gürkaynak Köyünden olmak üzere 5 gerilla (camdan karakol, insan hakları çerçevesinde) yukarıda helikopterle aşağıda 500 yakın askerle etkisiz hale getirilememiş ve "çatışmaya girerek" ölü olarak (kol, bacak, boyun kırık, göğüs bıçakla parçalanmış vaziyette) ele geçirilmesi... Akçadağ karakolunun bahçesine getirilen cesetler üst üste istiflenmesi ve Kürecikli olan 2 gerilanın ailelerine özel timden birisi "bunu ben öldürdüm, burda devrimcilerin D'sini yaşatmaycağız" diye tehditler savurması, cenaze töreninde konuşma yapan, Şark Özgür-Der Başkanı Z.Aysel Sözeri'nin konuşmasından dolayı gözaltına alınması...

Kimliği sonradan tesbit edilen gerillaların cenazelerinin Akçadağ mezarlığından kazılan bir çukuru rastgele atılması...

23 Mart'ta ailelerin müracaatlarıyla çıkarılan cesetlerin kol, bacak, boyun kırık;ya da kol ve göğüslerinin bıçakla parçalanmış olması... İşte devlet terörünün doruğa ulaşması... ve tüm devlet terörüne, engellemelere, korku tohumlarının ekilmesine karşın Malatya Merkez ilçe ve köylerinde kavga ateşinin daha bir gür harlaması ve özgürlük ateşinin dünyayı aydınlatması önlenememiştir.

A. Temel
MALATYA

Kuş Olup Uçmak...

20 Mart gecesi Konyaaltı Açık Hava Tiyatrosu salonuna akın ediyor insanlar. Erkek-kadın, yaşlı-çocuk çağlayarak coşan ırmaklar gibi salona akıyorlardı. Salonda olanlar yeni gelenleri "Hoşgeldin Newroz" nidalarıyla selamlıyorlardı. Salon kısa sürede tıklım tıklım dolmuş, ayakta durabilecek yer kalmamıştı.

İnsanlarımız kendi dilinde konuşmaya, çığlık atmaya, gelenek ve göreneklerine o kadar çok hasret kalmışlar ki, tek ağız tek yürek yükseliyordu sesleri. Bu coşkuya, bu heyecana katılmamak eldemiydi! O kadar etkilendim ki gözlerimden yaşlar damladı. Çocukluğum geldi aklıma; ilk okuldaydım. Birgün Kürtçe konuştuğumuz için sıra dayağından geçirilişimiz geçti gözucumdan. İki öğretmenimiz vardı. Biri Türk, biri Kürttü. Bir hafta sonu istiklal marşı söylemek için dizdiler bizi. Bir arkadaş küçücük elini kaldırarak Kürtçe "öğretmenim annem dediki iki öğretmeniniz de akşama yemeğe gelsinler". Kürtçe konuştuğu için gülüşmelerin ağırlığında ezildi o an. Yetmemiş olacak ki sınıfa girişimizde Türk olan öğretmen "ben size demedim mi Kürtçe yasak, Kürtçe konuşursanız Türkçeyi öğrenemezsiniz!" azarlamasının ardından elindeki değneği ile hepimizi sıra dayağından geçirmişti. Ve, ondan sonra da birkaç arkadaşı görevli tayin ederek "evde, okulda, sokakta Kürtçe konuşmak yasak, izleyeceksiniz ve konuşan olursa bildireceksiniz" emrini vermişti. O günden sonra yakalanacağız korkusuyla oyun oynarken sokakta konuşamıyorduk ana dilimizi. Oyunlar daha bir zorlaşmıştı, oynama isteği de. Günahımız, suçumuz neydi? Kürt olmak mı?

Halkımız direniyor, korku çemberini parçalamış. Gördüm ki artık yığınlar halinde kendi dilimiz ile bağırabiliyor, türkülerimizi mikrofonlardan söyleyebiliyoruz. Geceyi izlerken kafesinden uçmuş kuşa benzettim kendimi.

Ateş yakılmıştı iki köşede. İnsanlar bayrak olmuşlar birer birer giydikleriyle. Özgürlük simgesi Newroz bayramı kutlanıyor işte. Acılar ve sevinçler paylaşılıyor.

Hiçbir şey özgürlük kadar değerli olamaz. İnsanlarımız ülkesiyle, diliyle, kültürüyle bütün varlığıyla özgür olmak istiyordu.

Özgür olup uçtum kafesimden o gecenin ışıklarında...

Gülçin Kolusarı

BİR ŞENLİĞİN ARDINDAN

Adana'da Sosyalist Parti'nin düzenlediği Enternasyonal Şenliği izleyince bazı izlenimlerimi yazmak istedim. Kapıda bizleri ilk karşılıyan polisti, üst araması yapıldı. Salonun içinde yer alan boy boy sloganlar... Bazılarını sıralarsak: "Kontrgerilladan Hesap Sorulacak", "Yaşasın Federal Kürt-Türk Emekçi Cumhuriyeti", "İMF ve AT'ye Hayır", "İncirliğe el koyacağız, ABD'yi Kovacağız" vs. Açılış ilkin sanatçıların şarkılarıyla başladı. Ondan sonra Yurt İçi Kargo direnişçilerinin pankartlı gösterisiyle devam etti. Taşınan pankartlar "Yaşasın Sendikal Mücadelemiz", "İşçiyiz, Haklıyız, Kazanacağız" İşçileri ayakta alkışladık. Küba Komünist Partisi'nden bir sanatçının müziğiyle devam edildi. Sanatçıya büyük sevgi gösterisi yapıldı. Çünkü sosyalizmin biricik kalesi durumunda olan bir ülkenin evladıydı ve bu dostumuzu ayakta alkışladık. Sık sık "Yaşasın Küba, Kahrolsun Amerika" sloganları salonu çınlattı.

İstanbul'dan gelen sanatçı Tonguç ve arkadaşlarının müziğiyle devam edildi. Ardından, "Halklara Özgürlük, Kürdistan Faşizme Mezar Olacak" sloganları atıldı. İnsanların coşkusu kat kat artıyordu. Sol grupların pek iştirak etmemesine rağmen Atatürk Salonu'nun yüzde 95 kadarı doluydu. Bundan çıkardığımız ders bir yasal partinin ne kadar gerekli olduğunu gösteriyordu. Bir yasadışı eylem için orada bulunan insanların ancak yüzde ikisini peşimize takabilirdik. Ama bu yasal şenliğe halktan iştirak yoğundu. Atılan sloganlar yasal zeminleri aşıyordu. Buna rağmen polis müdahale etmedi. Kitle sınırları aştı, yasakları işlemez hale getirdi. Halk özlemlerini, isteklerini dile getiriyordu. Sık sık kargo işçilerinin attığı sloganlar... Ve, salondakilerin onlara iştirakı...

Sonrasında sanatçıların şarkı ve danslarıyla devam edildi. Halk onlara sevgi gösterisi yaptı onlar da kendi dilleriyle "Kahrolsun Amerika" sloganını attılar. Bir Newroz okuru olarak şenlikten çıkardığım ders, burjuvazi her dakika her saniye halkın üzerine ideolojisini serpiştiriyor ama sosyalist güçler çok dar bir alana hitap edebiliyor. Halka daha muazzam bir etki yapmak için tüm sol güçleri bir çatı altında toplayacak bir yasal partinin gerekliliğine inanıyorum. O zaman, geniş halk kesimine hitap edilir. Televizyon ve Radyodan faydalanılır. Düzenin baskıcı, ırkçı, şoven yüzünü; kontrgerillanın çirkin eylemleri ile Kürt-Türk halkını birbirine kırdırtma planları halka açıklanır.

Davut Demirci
Adana

Newroz'a

Derginizin bütün sayılarını mümkün olduğunca (yasak konmadığı sürece) izlemeye çalışıyorum. Seçmiş olduğunuz konular gerçekten güzel ve eğitici.

Bunca yıldan sonra büyük bir eksikliği dolduracağından eminim. Böyle bir derginin çıkartılmasında gerçekten geç bile kalındı. Tabi ki imkanlar sözkonusu.

Newroz Kürt halkının mücadele azmine yeni boyutlar kazandıracaktır. Teorik olarak birçok dergiden daha dolu ve kültür düzeyi yüksek bir dergi.

Bu teoriyi pratiğe geçirmekte yayın organlarının büyük rolü vardır. Ve bu çizginizden taviz vermemeniz en büyük temennimdir. Yalnız derginizde Türk ve Kürt halklarının kardeşliğinin daha da açık ve vurgulu bir şekilde işlenmesi, TC'nin provake etmekte olduğu Kürt düşmanlığı politikasının işlevini yitirmesinde büyük payı olacaktır.

Ben esasen Pazarcıklıyım ve Maraş katliamının yaşanmasına tanık oldum. O zaman işlenen ayrımcılık politikası Alevi-Sünni üzerineydi. Şimdi de Türk ve Kürt katliamlarına hazırlanılıyor. Bunlara meydan vermemek için tüm halkların kardeşliğini istiyoruz.

Artık TC'nin Kürt halkına yapmış olduğu baskı ve zulümler ayyuka çıkmıştır. Yıllardır işlenmekte olan cinayetlerin ardı arkası kesilmiyor. Ve Kürt halkının meclise sorunlarını "götürür" diyerek canla başla çalışarak sokmuş oldukları milletvekilleri bu katliamlara "dur" dedirtmiyorlar. Zaten onlar meclise girmeden kapitalizme teslim olmuşlardı.

TC ırkçılık yapmadığını savunuyor! Biz buna "acaba" diyoruz.

Zeynep Serin
(Antalya)

ŞİİR

YANAR HALEPÇE HALEPÇE

Gülşenim bir damla kandır atlaslarda.
Halepçe bir sızı bile değil,
O çağdaş
O uygar ve demokrat zihinlerde.
Gündeminde yokum insanlığın.
Gündeminde olmadım hiçbir zaman.
Hey insanlık insanlık...

O nedenle eş Şerko,
Sana yanarım derdimi.
Dilli kavalıma kulak ver.
Dillerim lâl şimdi.
Elim kolum prangalı
Gözlerim kavrulmuş yanmış.
Bak yine çığ düşmüş hasretime
Onyedi dağın güneşi
Çığlık çığlığa çağırır beni.

Bu halk döğüşü bilir Şerkocan
Sevmeyi bildiği kadar.
Arkadan vurmayı asla!
Kalleşliğin ve soykırımın kimyası bu.
Halepçe'de beşbin can
Artık et, kemik ve kan değil
Biraz hardal gazı
biraz tabun ve karbon
Gündeminde yokum uygar(!) dünyanın
Oysa şu an,
İnsan hakları üzerine
bir yeşillik doğuruyor Avrupa
ince kıyılmış, parfüm kokulu.
Ve sülfür hardal yağıyor kıbleden.
Tarihin kimyasında yanıyor
yaralı coğrafyam.
Genine kotluyorlar tutsaklığını.
İsa, Musa, Muhammet ehli
ve çağdaş mehdileri insanlığın
Şerefe kan içiyorlar doruklarda.

Kime havar Şerkocan
Ah kime havar
Yüreğim redox denklemi
YANAR HALEPÇE HALEPÇE

GAZÎYA DAYÎKA ME

Gazî dike
Gazî dike dayîka me
Dibêje: Werin zarokên min
Werin himbêza dayîka xwe
Min pir bêrya we kirîye
Neyaran ez girtim ji destên we
Û girêdam bi zincîrên zingarî
Xwînmij û koledaran
Ji we re gotin: Dayîka we tu ne
Hûn sêwîne
Û bibin xizmetkarên me.
Zanibin, zarokino
Zarokên min,
Navê dayîka we
Veşartin ji we
Neyaran bi zincîrên kevnar
girêdan
dest û lingêh min
Bi zincîran girêdan
Çaralîyê dayîka we
Ez avêtim binê zîndanan û bîran
Qêrînên min belav bûn li rojhilata navîn
Qêrînên min tên ji zîndanên Romê
Qêrînên min tên ji zîndanên Amedê
Hêstirên çavên dayîka we ne Dîjle û Ferat
Ji nava dîrokên biyanî nalînên min tê
Girêdayîme bi zincîrên Lozanê
Ferman û zagonên wan
dibêjin:
Bila kes bi bîra xwe nîne
Nav û hebûna Kurdistanê
Werin,
Werin zarokên min
Bi destên hev bigrin
Bi çirînin van dîrokên biyanî
Bila kêfxweşîbe Newroz ji Gulan re
Werin,
Werin zarokên min
Rizgar bikin dayîka xwe
Ji binê zîndanan

SALEHÊ HESEN

www.arsivakurd.org

ŞEHİTLERİMİZİ ANIYORUZ

İster inanmış ister ateist; ister yoksul ister zengin; kadın veya erkek; genç veya yaşlı ÖZGÜR VE DEMOKRATİK KÜRDİSTAN amacı uğruna yaşamını yitiren herkes, her insanımz birer KÜRDİSTAN ŞEHİDİDİR.

Zulüm altındaki her halk gibi, bu kutsal amaç uğrundaki öncü ve aktivitesiyle ün yapan veya adını duyuramayan ya da bilinmeyen kahramanlardan oluşan binlerce ŞEHİDİMİZ vardır. Şeyh Ubeydullah, Şeyh Mahmut, Simko, Şeyh Sait, Kadı Muhammed, Seit Rıza, Alişêr, Abdurrahman Kasımlo, Leyla Kasım, Vedat Aydın, Kemal Pir ve Barzan; Ağrı, Dersim, Afrin, Cudi dağlarında ya da Mehabad'da yaşamlarını yitiren binlerce insanımız....

Sıra gelmez anmakla hiç birine... Ama anmamazlık edemeyiz. Çünkü onlar açlık, sefalet, acı ve sonuçta canları pahasına, kutsal davamız üzerine çekilmek istenen ölüm örtüsünü yırttılar; dünya halkları arenasına yeniden ve daha güçlü katılmamızı sağladılar...

31 MART, yakın tarihimizdeki en önemli olay olan MEHABAD KÜRT CUMHURİYETİ kurucularından ve Cumhurbaşkanlığını yapan KADI MUHAMMED ve diğer cumhuriyet yetkililerinin idam günüdür. Bu günü, Cumhurbaşkanı Kadı Muhammed'in şahsında tüm Kürdistan şehitlerine ithaf etmek, dolayısıyla KÜRDİSTAN ŞEHİTLERİ GÜNÜ olarak ilan etmek, şehitlerimize saygı borcumuzun bir gereği olacaktır.

Yaşam onurluysa eğer, yaşamaya değerdir. İnsanı insan yapan moral değerleridir; onurudur, bağımsız kişiliğidir. Ulusal bakımdan zulüm koşullarında, ulusal moral değerler, kişiliğinin bilincinde olan her birey için BİRİNCİLDİR. Birincil olduğunun en büyük kanıtı, binlerce insanın bu uğurda, gözünü kırpmadan canını feda edebilmiş olmasıdır. Bu değerler olmaksızın bireyin ve bunlardan oluşan toplumun aşağılanmaktan kurtulması, yok sayılmaktan, varoluşa ulaşabilmesi, bağımsız kişiliğine gerçek anlamda kavuşabilmesi olanaklı değildir. Bireyimiz ve toplumumuz için EN TEMEL onurlu yaşam ortamını ancak ÖZGÜR DEMOKRATİK KÜRDİSTAN sağlayabilecektir. Binlerce insanımızın bu uğurda canını kahramanca vermiş olması, vermeye devam etmesinin, bireysel yaşamını bu amacı ile bütünleştirebilmesinin anlamı budur.

Kahraman şehitlerimiz, halkımızı ve onun yiğit evlatlarını ölümü küçümser düzeye ulaştırmıştır. Bir halk, ne zaman ki ölümü KÜÇÜMSÜYOR, işte o zaman özgürlüğüne yakınlaşıyor demektir. Tarihte ilk yerleşik düzenin kurulduğu, ilk yazının icad edildiği, ilk bilim kurumlarının kurulduğu, kısacası ilk uygarlığın yaratıldığı bu topraklar için ölmeye, şehit olmaya değer. Tarihteki yüzlerce işgale rağmen ayakta kalabilen bir halk için; yasakların en vahşi olanlarına karşı zenginliğini koruyan bu dil için, derinlikler deryası bu kültür hazinesi için, bir ulusal bayramını 2600 yıldan fazla bir süre korumuş ve koruma azminde olan bu kararlılık için ölüm küçülür elbet! Bu bir ONUR SORUNUDUR ve halkımız ve onun kahraman evlatları her ne pahasına olursa olsun bu ONURU koruyacaktır! Ölüm ve şahadet pahasına bile...

Zekiye Alkan'lar Rahşan Demirel'ler, söndürülmek istenen Newroz ateşine kendi narin bedenlerini kıvılcımlar yumağı olarak sunabilmişler ise, bir halk ki fedakarlığın bu düzeyine erişebilmiş ise özlemi duyulan ÖZGÜR DEMOKRATİK KÜRDİSTAN yakın demektir!

Daha dün işgalci Türk devleti, aylar öncesinden yaptığı askeri hazırlıklarla, 1992 Newroz'unu kana buladı. Devletin katliamı beklenmekteydi. Buna rağmen, katledileceği korkusunu aşmakta olan halk yığınlarımız, Newroz geleneğinin güçlü dinamizmiyle meydanlara coşkuyla yığıldı. Onlarca şehit pahasına! '92 Newroz şehitleri, halkımızın, ulusumuzun kararlılığının canlı simgeleridirler. Onlar da 31 MART'taki şehitleri anma gününün en yeni ve onurlu konuğu olmuşlardır.

Hiçbir zulüm, kutsal Kürdistan davasını ONUR haline getiren, bu ONUR için canını feda edebilen insanlar yaratan halkımızı, ulusumuzu koyulmuş bulunduğu kutsal mücadele yolundan, bu konudaki kararlılığından alıkoyamacaktır.

Hiçbir katliam, binlerce yıldır ayakta duran halkımızın varlığını ve ülkesini tarihe gömemeyecektir! Dün şehitlerimiz, yarın da şehit olmaya hazır yiğit evlatlarımız, tarihsel varlığımızın ve bu varlığın süreceğinin teminatı olmuş ve olacaktır!

KÜRDİSTAN ŞEHİTLERİ ÖLÜMSÜZDÜR!

ŞEHİTLERİMİZİ SAYGI İLE ANIYORUZ!

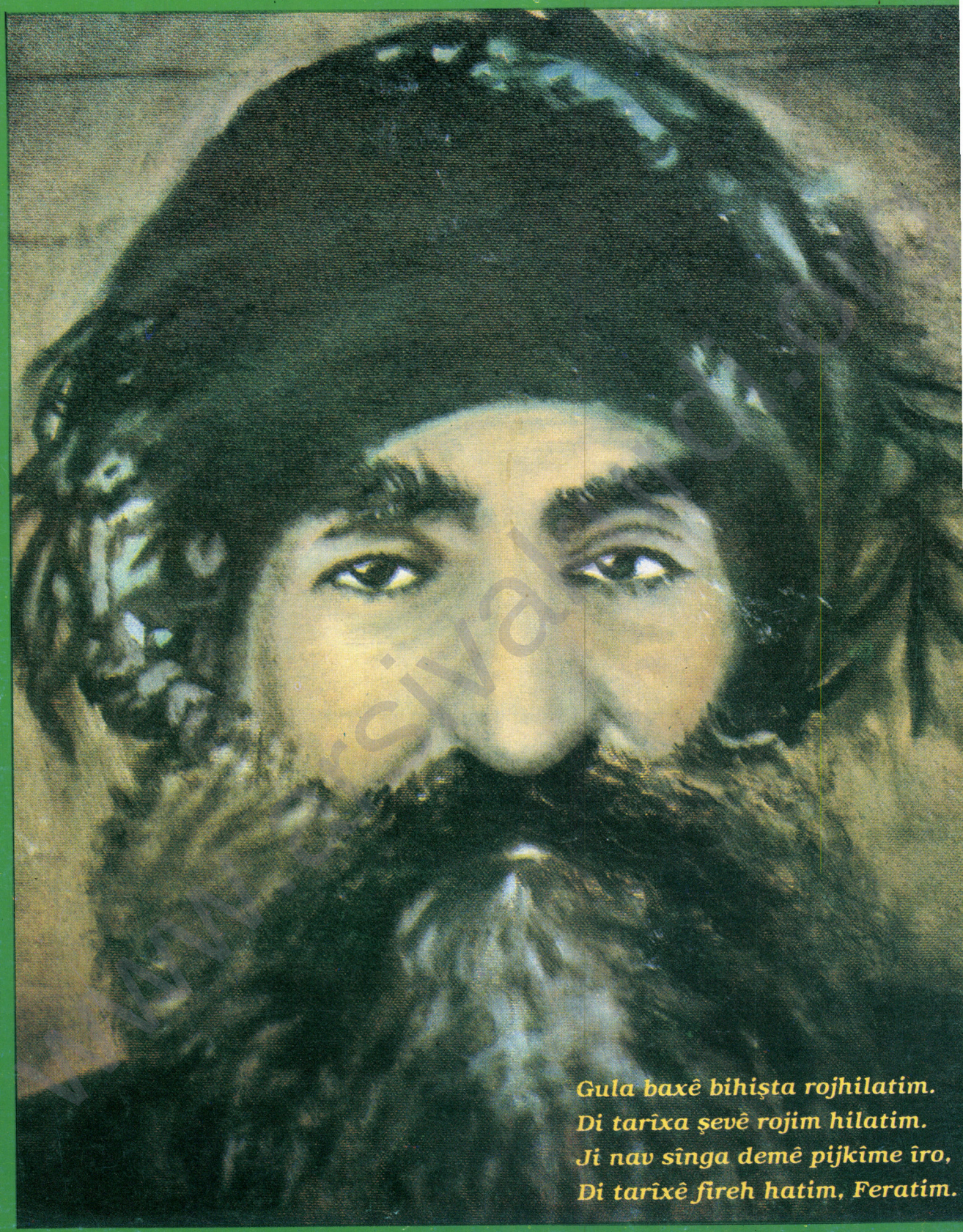
Gula baxê bihişta rojhilatim.
Di tarîxa şevê rojim hilatim.
Ji nav sînga demê pijkîme îro,
Di tarîxê fireh hatim, Feratim.